

A leap forward

DELIVERING THE FUTURE

Inhoud

Overzicht kerncijfers.....	3
Boodschap aan de stakeholders	4
Belangrijkste gebeurtenissen.....	6
Financiële analyse*.....	7
Geconsolideerde jaarrekening 2017*.....	21
Verkorte jaarrekening*.....	102
Verklaring van de verantwoordelijke personen*.....	104
Verklaring inzake deugdelijk bestuur*.....	105
MVO-verslag 2017*.....	123
Verslag van het College van commissarissen*.....	147
GRI Standards Inhoudsindex.....	152

(*) Deze hoofdstukken vormen het jaarverslag cf. Artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen

OVERZICHT
KERNCIJFERS

Overzicht kerncijfers

Genormaliseerd op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
Totaal bedrijfsopbrengsten (inkomsten) ¹	3.023,8	2.425,2	2.407,6	24,7%
Bedrijfsresultaat (EBIT) ²	501,6	496,5	494,4	1,0%
Winst van het boekjaar (geconsolideerd - IFRS) ³	329,3	324,1	328,1	1,6%
Operationele vrije kasstroom ⁴	(485,8)	193,9	315,9	-

Gerapporteerd op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
Totaal bedrijfsopbrengsten (inkomsten)	3.023,8	2.425,2	2.433,7	24,7%
Bedrijfsresultaat (EBIT)	492,9	496,5	466,1	-0,7%
Winst van het boekjaar (geconsolideerd - IFRS)	322,9	346,2	309,3	-6,7%
Nettowinst bpost SA (niet-geconsolideerd - BGAAP)	291,0	308,7	287,7	-5,8%
Operationele vrije kasstroom ⁵	(485,8)	193,9	315,9	-
Nettoschuld/(netto geldmiddelen) ⁶	292,4	(492,7)	(549,5)	-
Gewone winst per aandeel, in EUR	1,62	1,72	1,54	-5,5%
Dividend per aandeel, in EUR	1,31	1,31	1,29	0,0%
Aantal werknemers (op jaareinde)	33.992	26.987	26.381	26,0%
Aantal VTE (gemiddeld)	25.323	23.708	23.847	6,8%
Aantal VTE en interims (gemiddeld)	26.906	24.850	24.703	8,3%

(1) Genormaliseerde totale bedrijfsopbrengsten vertegenwoordigen de totale bedrijfsopbrengsten exclusief de impact van eenmalige elementen en zijn niet geauditeerd.

(2) Genormaliseerde EBIT vertegenwoordigt de winst uit bedrijfsactiviteiten exclusief de impact van eenmalige elementen en is niet geauditeerd.

(3) Genormaliseerde winst van het jaar vertegenwoordigt de winst voor het jaar exclusief de impact van eenmalige elementen en is niet geauditeerd.

(4) Genormaliseerde operationele vrije kasstroom vertegenwoordigt de operationele vrije kasstroom exclusief de impact van eenmalige elementen en is niet geauditeerd.

(5) Operationele vrije kasstroom vertegenwoordigt de netto kasstroom van operationele activiteiten minus de netto kasstroom van investeringsactiviteiten.

(6) Netto schuld/(Netto geldmiddelen) bestaat uit rentedragende en niet-rentedragende leningen verminderd met geldmiddelen en kasequivalenten. Voor verdere details met betrekking tot de reconciliatie van gerapporteerde naar genormaliseerde financiële cijfers verwijzen we naar sectie "reconciliatie van gerapporteerde naar genormaliseerde financiële cijfers" van dit document.

Boodschap aan de stakeholders

A leap forward

Koen Van Gerven
CEO

François Cornelis
Voorzitter van de Raad van Bestuur

2017 was een scharnierjaar voor bpost. De overname van Radial en de ingebruikname van ons nieuwe sorteercentrum Brussel X hebben gestalte gegeven aan onze ambitie om een toonaangevende speler te worden in de e-commerce logistiek. De nieuwe postwet biedt ons bovendien een modern en transparant regelgevend kader, hetgeen fundamenteel is voor de toekomst van de bedrijven die actief zijn in de postsector. Met deze wet werd ook de opdracht van universele dienstverlening aan bpost toevertrouwd voor een periode van vijf jaar.

”

De expertise en de competenties van Radial zullen ons toelaten om een toonaangevende speler te worden op de markt van de onlinediensten die gerelateerd zijn aan de e-commerce.

“

In 2017 boekten we vooruitgang voor elk element van onze strategie.

Onze kernactiviteit, de briefwisseling, ondersteunen

In 2017 slaagden we er via een gerichte commerciële inspanning in om groei te realiseren op het vlak van **advertising mail**, door de brief als communicatiekanaal te verstevigen, onder meer via ons eigen agentschap Welcome Media.

De klassieke briefwisseling, die te lijden heeft van de e-substitutie, daalde met 5,8%. Deze evolutie is **in lijn met onze verwachtingen**.

Groeien

Om de achteruitgang van onze historische activiteit het hoofd te bieden, zijn we onze activiteiten blijven **diversifiëren** en hebben we onze positie **in de waardeketen van onze klanten** verder uitgebouwd.

De e-commerce biedt ons een belangrijk groeipotentieel voor de “last mile” van de pakjeslevering en voor het beheer en de voorbereiding van de bestellingen van de webshops. bpost wil zijn klanten een sterke grensoverschrijdende dienstverlening aanbieden die **de hele logistieke keten van de e-commerce** bestrijkt.

De **overname van het Amerikaanse bedrijf Radial** is in dat opzicht van cruciaal belang. Radial biedt intelligente oplossingen voor het hele proces dat in gang wordt gezet door de online bestelling van de klant. Die expertise en competenties zullen ons toelaten om een toonaangevende speler te worden op de markt van de onlinediensten die gerelateerd

zijn aan de e-commerce. Door Radial krijgen we bovendien een nog stevigere voet aan de grond op de Amerikaanse markt, de belangrijkste mondiale markt op het vlak van e-commerce, die nog een enorm groeipotentieel heeft.

In 2017 noteerden we nieuwe recordvolumes voor de binnenlandse pakjes. Gemiddeld verwerkte bpost 190.000 pakjes per dag, een toename met 28% in vergelijking met 2016. De eindejaarsfeesten stuwden de volumes naar een piek van 350.000 pakjes per dag.

In 2017 hebben we verdere inspanningen geleverd om tegemoet te komen aan de nieuwe behoeften van onze klanten en om hen **meer comfort en meer keuze** te bieden. Zo hebben we de opties voor het ontvangen van pakjes fors uitgebreid, zodat de klant de leveringsplaats kan kiezen.

Bovendien lanceerden we **Cubee**, het grootste Belgische netwerk van pakjesautomaten dat openstaat voor alle retailers, online klanten en koeriersbedrijven. Cubee vloeide voort uit de overname van het Nederlandse bedrijf de Buren en telde eind 2017 152 pakjesautomaten in België en 61 in Nederland.

Operationeel wendbaar blijven

In 2017 nam bpost het **nieuwe sorteercentrum "Brussel X"** in gebruik. Met zijn 80.000 m², waarvan meer dan de helft bestemd is voor de brieven sortering, maakt het integraal deel uit van onze strategie "Visie 2020". Met dit sorteercentrum, het grootste in de Benelux en het tweede grootste in Europa, verdubbelen we onze pakjessorteer capaciteit.

Met het nieuwe sorteercentrum Brussel X, het grootste in de Benelux en het tweede grootste in Europa, verdubbelen we onze pakjessorteer capaciteit.

De nieuwe postwet biedt ons een modern en transparant regelgevend kader, hetgeen fundamenteel is voor de toekomst van de bedrijven die actief zijn in de postsector.

Klanten en medewerkers aan ons binden

bpost wil **een aantrekkelijke werkgever** zijn. We investeren in de verbetering van het welzijn van onze medewerkers, onder andere via de begeleiding van de nieuwe medewerkers en via meer dan 128.000 uren opleiding. We verminderden het aantal arbeidsongevallen met 2,5%.

In 2017 sloot bpost de eerste Belgische duurzaamheidslening af, waarvan de financiële voorwaarden worden bepaald door de prestaties van bpost op het vlak van **duurzaamheid**. We plaatsten ook voor 17.000 m² bijkomende **zonnepanelen** op de daken van onze sorteercentra in Luik en Charleroi. Met de overname van **Bubble Post** verrijkten we ons netwerk van groene en duurzame stadsdistributie.

In 2017 toonde **86%** van onze klanten zich **tevreden** over bpost.

Onze inspanningen weerspiegelden zich ook in onze **financiële resultaten**. Zo steeg de omzet met 25% (tot 3.023,8 miljoen EUR in 2017). De EBITDA bedroeg 598,0 miljoen EUR, een stijging met 2%.

De Raad van Bestuur zal aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voorstellen om voor 2017 een **brutodividend** uit te keren **van 1,31 EUR per aandeel**, hetzelfde als in 2016.

bpost bedankt zijn medewerkers die, dag na dag, blijf geven van de nodige toewijding en een echte bekommernis om de klant. We bedanken de aandeelhouders voor hun vertrouwen en we rekenen erop dat we de juiste strategie hebben om hen te belonen en tegelijk de maatschappij te dienen.

François Cornelis

Voorzitter van de Raad van Bestuur

Koen Van Gerven

CEO

Belangrijkste gebeurtenissen

Op 10 mei 2017 werden vier nieuwe leden van de Raad van Bestuur aangesteld, alsook een nieuwe Voorzitter van de Raad van Bestuur

De jaarlijkse aandeelhoudersvergadering keurde de benoeming goed van Jos Donvil, die werd voorgedragen door de Belgische Staat, tot niet-uitvoerend bestuurder, en van Thomas Hübner, Philly Teixeira en Saskia Van Uffelen als onafhankelijke bestuurders van bpost. Diezelfde dag benoemden de leden van de nieuw samengestelde Raad van Bestuur van bpost François Cornelis als nieuwe voorzitter van de Raad van Bestuur.

Op 3 juli 2017 begon bpost zijn sorteercentra in Charleroi en Luik te voorzien van zonne-energie

Er werden 6.500 zonnepanelen geïnstalleerd op de daken van de sorteercentra van Charleroi en Luik. Zij vangen niet minder dan 17.000 m² zonne-energie op.

Op 14 juli 2017 keurde de ministerraad het voorontwerp van wet van minister De Croo over de postdiensten goed

Het voorontwerp verzekert de continuïteit met het bestaande regelgevend kader, maar tegelijk wordt meer flexibiliteit ingebouwd om de aanbieder van de universele dienst toe te laten in te spelen op de veranderende behoeften van de gebruikers. Het voorontwerp van wet werd in januari 2018 goedgekeurd door het Parlement.

Op 7 augustus 2017 verstevigde bpost zijn positie op het vlak van duurzame logistiek met de overname van Bubble Post

Dit bevestigt de groeiambities van beide bedrijven op het vlak van slimme en duurzame leveringsoplossingen in steden en versterkt het hybride netwerk van bpost met aanvullende expertise in gekoeld transport.

Op 4 oktober 2017 werd Cubee gelanceerd, het grootste open netwerk van pakjesautomaten in België

Cubee is het resultaat van het samengaan van bpost en het Nederlandse de Buren vorig jaar. Het is een onafhankelijk, open netwerk van pakjesautomaten toegankelijk voor retailers, online klanten en koeriersbedrijven.

Op 20 oktober 2017 opende bpost het grootste sorteercentrum van de Benelux

Het nieuwe Brussel X, het gloednieuwe sorteercentrum van bpost in Neder-Over-Heembeek, is met zijn 80.000 m² het grootste sorteercentrum in de Benelux en het tweede grootste in Europa. Het heeft een capaciteit van 300.000 pakjes en 2,5 miljoen brieven per dag.

Op 25 oktober 2017 lanceerde bpost 100% Delivery

Om het gebruiksgemak voor zijn klanten nog te verhogen, biedt bpost hen de mogelijkheid om te kiezen waar hun pakje wordt geleverd (op een veilige plaats rond hun huis, bij een buur of in een afhaalpunt) indien zij niet thuis zijn.

Op 16 november 2017 verwierf bpost 100% van de aandelen van Radial, nadat het van de desbetreffende mededingingsautoriteiten alle noodzakelijke goedkeuringen had gekregen

De overname van Radial, een toonaangevende speler op het gebied van geïntegreerde logistieke dienstverlening op het vlak van e-commerce, past perfect in de groeiestrategie van bpost. Ze stelt bpost in staat om zijn bestaande aanwezigheid in de VS te versterken en zijn productaanbod uit te breiden met meerwaardeactiviteiten die de volledige waardeketen van de e-commerce-logistiek bestrijken.

Financiële analyse

1.1 Geconsolideerde resultatenrekening

De volgende tabel toont de financiële resultaten van bpost voor de jaren 2015, 2016 en 2017:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
Omzet	2.972,2	2.399,4	2.393,4	23,9%
Overige bedrijfsopbrengsten	51,6	25,8	40,3	99,7%
Totaal bedrijfsopbrengsten	3.023,8	2.425,2	2.433,7	24,7%
Materiaalkost	(240,7)	(60,4)	(26,6)	298,5%
Diensten en diverse goederen	(972,8)	(665,2)	(645,6)	46,3%
Personeelskosten	(1.206,7)	(1.111,1)	(1.185,8)	8,6%
Overige bedrijfskosten	(5,6)	(1,7)	(20,5)	230,8%
Totaal bedrijfskosten - afschrijvingen en waardeverminderingen uitgesloten	(2.425,9)	(1.838,4)	(1.878,5)	32,0%
EBITDA	598,0	586,9	555,2	1,9%
Afschrijvingen en waardeverminderingen	(105,1)	(90,3)	(89,1)	16,3%
Bedrijfsresultaat (EBIT)	492,9	496,5	466,1	-0,7%
Financiële opbrengsten	5,8	10,7	5,3	-45,6%
Financiële kosten	(19,5)	(27,6)	(10,9)	-29,4%
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen	9,6	9,9	10,2	-3,3%
Resultaat uit gewone bedrijfsuitvoering	488,7	489,5	470,6	-0,1%
Belastingen	(165,8)	(143,2)	(161,4)	15,8%
Nettoresultaat van het jaar	322,9	346,2	309,3	-6,7%

Totale bedrijfsopbrengsten (inkomsten)

De totale bedrijfsopbrengsten (inkomsten) stegen met 598,6 miljoen EUR of 24,7% (van 2.425,2 miljoen EUR tot 3.023,8 miljoen EUR). Deze stijging was toe te schrijven aan Parcels (416,7 miljoen EUR, hetgeen wordt verklaard door de groei van Parcels en de integratie van DynaGroup en Radial in Logistic

Solutions), samen met de integratie van Ubiway, dewelke de grootste bijdrage leverde aan de stijging van Additional Sources of Revenue (+231,4 miljoen EUR) en de totale bedrijfsopbrengsten toerekenbaar aan Corporate (+11,5 miljoen EUR). Al deze effecten werden gedeeltelijk gecompenseerd door de daling van Domestic Mail (61,0 miljoen EUR).

De evolutie per productlijn kan als volgt worden samengevat:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
Domestic mail	1.353,4	1.414,4	1.464,2	-4,3%
Transactional mail	807,9	873,3	917,6	-7,5%
Advertising mail	252,9	247,8	250,9	2,0%
Press	292,6	293,2	295,6	-0,2%
Parcels	796,1	379,4	340,7	109,9%
Domestic parcels	224,2	181,8	161,2	23,3%
International parcels	222,6	189,5	170,0	17,5%
Logistic Solutions ¹	349,2	8,0	9,6	-
Additional sources of revenues	831,5	600,1	589,0	38,6%
International mail	160,4	162,0	175,7	-1,0%
Value added services	101,5	103,1	96,2	-1,5%
Banking and financial products	182,6	192,4	205,1	-5,1%
Distribution ²	98,1	-	-	-
Retail & Overige	288,9	142,6	112,0	102,5%
Corporate (aansluitpost)	42,9	31,4	39,8	36,5%
Totaal	3.023,8	2.425,2	2.433,7	24,7%

De inkomsten uit **Domestic Mail** daalden met 61,0 miljoen EUR tot 1.353,4 miljoen EUR in 2017 met een gerapporteerd en onderliggend volume van respectievelijk -5,9% en -5,8% in vergelijking met een onderliggende volumedaling van -5,0% vorig jaar. De volumes van Advertising Mail stegen met 1,5% in vergelijking met een volumedaling van -3,0% vorig jaar, daarentegen bij Transactional Mail werd een toename van de e-substitutie vastgesteld in 2017. De positieve trend bij Advertising Mail is het gevolg van de focus op groeisegmenten en indirecte kanalen.

Globaal genomen hadden de prijs en de verbetering van de mix een positieve impact van 12,5 miljoen EUR, ondanks de beslissing van de regulator omtrent de tarifiering van het klein gebruikerspakket en de verschuiving naar goedkopere producten, terwijl de volumedaling 71,3 miljoen EUR en de impact van minder werkdagen 2,3 miljoen EUR bedroeg.

Parcels steeg met 416,7 miljoen EUR tot 796,1 miljoen EUR, dankzij:

- Uitmuntende volumegroei bij Domestic Parcels van 28,2% in 2017 versus 17,1% in 2016 en 12,6% in 2015.

Deze stijging was toe te schrijven aan een sterke groei van e-commerce en de aanhoudende groei van C2C-pakjes (onlineaanbod). De prijsstijgingen werden volledig gecompenseerd door de evolutie van de klanten- en productmix (snellere groei van grote e-tailers met hoge volumes en lagere prijzen in vergelijking met kleinere klanten), hetgeen resulteerde in een negatief prijs/mixeffect van -5,8%. Globaal genomen droeg Domestic Parcels voor 42,4 miljoen EUR bij aan de inkomstenstijging.

- International Parcels kende een groei (33,1 miljoen EUR), ingevolge de positieve bijdrage van overnames en de toegenomen stromen vanuit Azië.
- Logistic Solutions steeg met 341,2 miljoen EUR, voornamelijk ingevolge de integratie van DynaGroup en Radial.

De totale bedrijfsopbrengsten uit **Additional Sources of Revenue** stegen in 2017 met 231,4 miljoen EUR tot 831,5 miljoen EUR. De integratie van Ubiway leidde tot een stijging van Retail en Overige (nl. proximity en convenience retail) en van de nieuwe

(1) Logistic Solutions: voorheen Special Logistics genaamd omvat DynaGroup dewelke geconsolideerd werd vanaf 1 Januari 2017 en Radial die geconsolideerd werd vanaf 16 November 2017

(2) Distribution omvat de omzet van Ubiway distribution

productlijn Distribution (Ubiway persdistributie en voorafbetaalde diensten via Alvaldis en impulsproducten via Burnonville). De impact van Distribution (98,1 miljoen EUR) en Retail & Overige (146,2 miljoen EUR) niet in aanmerking genomen, dan daalden de bedrijfsopbrengsten met 12,9 miljoen EUR. Deze daling was voornamelijk het gevolg van de daling van Banking and Financial Products (-9,8 miljoen EUR), ingevolge lagere inkomsten uit namens de Belgische Staat beheerde financiële transacties en de lagere commissie van bpost bank. International Mail en Value Added Services daalden lichtjes tot respectievelijk 160,4 miljoen EUR en 101,5 miljoen EUR.

De evolutie van de totale bedrijfsopbrengsten van **Corporate** (aansluitpost) steeg met 11,5 miljoen EUR tot 42,9 miljoen EUR.

Bedrijfskosten (inclusief afschrijvingen)

De bedrijfskosten, met inbegrip van afschrijvingen en waardeverminderingen, bedroegen 2.530,9 miljoen EUR (2016: 1.928,7 miljoen EUR) en stegen met 602,2 miljoen EUR in vergelijking met vorig jaar. De stijging was voornamelijk toe te schrijven aan de integratie van nieuwe dochterondernemingen (583,4 miljoen EUR). Als we deze dochterondernemingen niet in aanmerking nemen, dan stegen de bedrijfskosten met 18,8 miljoen EUR, aangezien de daling van afschrijvingen en waardeverminderingen (7,9 miljoen EUR), de personeelskosten (4,7 miljoen EUR)

en de materiaalkosten (0,5 miljoen EUR) werden gecompenseerd door de stijging van overige bedrijfskosten (1,3 miljoen EUR) en diensten en andere goederen (30,6 miljoen EUR).

Materiaalkosten

De materiaalkosten, waaronder de kosten voor grondstoffen, verbruiksgoederen en handelsgoederen, stegen met 180,3 miljoen EUR tot 240,7 miljoen EUR (2016: 60,4 miljoen EUR), voornamelijk ingevolge de integratie van nieuwe dochterondernemingen.

Diensten en diverse goederen

De kosten voor goederen en diensten stegen met 307,7 miljoen EUR, of met 30,6 miljoen EUR als de consolidatie van de nieuwe dochterondernemingen niet in aanmerking wordt genomen. De stijging van dat laatste cijfer was voornamelijk toe te schrijven aan gestegen huur en huurkosten (9,2 miljoen EUR), energiekosten (4,8 miljoen EUR) en transportkosten (27,8 miljoen EUR), gecompenseerd door lagere vergoedingen aan derden en honoraria (9,5 miljoen EUR).

De kosten voor uitzendarbeid worden samen met de personeelskosten geanalyseerd, aangezien ze een betere performantie-indicator van de benutting van het menselijke kapitaal zijn. In sommige gevallen van natuurlijke afvloeiing wordt het personeel vervangen door uitzendkrachten teneinde te anticiperen op reorganisaties en programma's voor productiviteitsverbetering.

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
Huur en huurkosten	104,3	72,6	66,7	43,7%
Onderhoud en herstellingen	86,9	77,5	78,7	12,2%
Levering van energie	40,7	33,7	37,0	20,6%
Andere goederen	26,2	22,7	21,1	15,2%
Post- en telecommunicatiekosten	8,9	6,3	6,4	40,8%
Verzekeringskosten	11,8	12,4	12,0	-4,7%
Transportkosten	374,2	217,2	212,6	72,3%
Reclame- en advertentiekosten	18,7	14,3	16,6	30,5%
Consultancy	19,4	15,5	12,8	24,9%
Uitzendarbeid	107,1	54,8	40,3	95,6%
Beloningen aan derden, honoraria	132,3	118,9	118,3	11,3%
Overige goederen en diensten	42,4	19,2	23,0	120,6%
Totaal	972,8	665,2	645,6	46,3%

- De huurkosten namen toe met 31,7 miljoen EUR of als de nieuwe dochterondernemingen niet in aanmerking worden genomen met 9,2 miljoen EUR, voornamelijk ingevolge het nieuw sorteercentrum in Brussel en een groeiend wagenpark.
- De stijging van onderhoud en herstellingen (9,4 miljoen EUR) was voornamelijk het gevolg van de integratie van de nieuwe dochterondernemingen.
- De kosten voor het leveren van energie stegen met 6,9 miljoen EUR, of met 4,8 miljoen EUR als we de nieuwe dochterondernemingen niet in aanmerking nemen, voornamelijk ingevolge gestegen brandstofprijzen en het groeiende wagenpark.
- De transportkosten bedroegen 374,2 miljoen EUR en, als de wijziging in de samenstelling van de groep niet in aanmerking wordt genomen (129,2 miljoen EUR), stegen ze met 27,8 miljoen EUR. Die stijging kon voornamelijk worden verklaard door de groei van de internationale activiteiten.
- De stijging van de kosten voor uitzendarbeid was het gevolg van de integratie van de nieuwe dochterondernemingen, zie ook personeelskosten.
- Als de integratie van de nieuwe dochterondernemingen niet in aanmerking wordt genomen, dan daalden de vergoedingen aan derden en honoraria met 9,5 miljoen EUR, voornamelijk als gevolg van de strategische projecten van vorig jaar.
- De overige diensten stegen met 23,2 miljoen EUR, voornamelijk ingevolge de integratie van de nieuwe dochterondernemingen.

Personeelskosten

De loonkosten (1.206,7 miljoen EUR) en de kosten voor uitzendarbeid (107,1 miljoen EUR) bedroegen in 2017 1.313,7 miljoen EUR. De loonkosten en de kosten voor uitzendarbeid stegen met 147,9 miljoen EUR (de loonkosten stegen met 95,6 miljoen EUR en de kosten voor uitzendarbeid stegen met 52,3 miljoen EUR) in vergelijking met vorig jaar, voornamelijk als gevolg van de integratie van nieuwe dochterondernemingen (152,1 miljoen EUR).

Het gerapporteerde gemiddelde jaar-over-jaar personeelsbestand steeg met 2.057 VTE en uitzendkrachten, hetgeen 155,8 miljoen EUR genereerde aan extra kosten en kan worden verklaard door de integratie van VTE en uitzendkrachten van de nieuwe dochterondernemingen.

Een positief mixeffect verminderde de kosten met 13,1 miljoen EUR, voornamelijk ingevolge de aanwerving van hulppostmannen.

De indexering van de lonen in combinatie met de impact van de nieuwe CAO en de normale loonsverhogingen en promoties, gedeeltelijk gecompenseerd door de impact van de taxshift en personeelsbeloningen, leidden tot een negatieve prijsimpact van 5,2 miljoen EUR.

Overige bedrijfskosten

Overige bedrijfskosten stegen met 3,9 miljoen EUR in vergelijking met vorig jaar, of met 1,3 miljoen EUR als de impact van de nieuwe dochterondernemingen niet in aanmerking wordt genomen. De lichte stijging van dit laatste cijfer was voornamelijk het gevolg van de lagere terugname van voorzieningen, die op hun beurt voornamelijk het gevolg waren van de terugname vorig jaar van voorzieningen met betrekking tot een afrekening van eindkosten met een andere postoperator waarvoor de overeenkomstige kosten werden geboekt onder transportkosten. Dit werd gedeeltelijk gecompenseerd door de daling van onroerende voorheffingen, lokale en overige belastingen.

Afschrijvingen en waardeverminderingen

Afschrijvingen en waardeverminderingen stegen met 14,7 miljoen EUR of 16,3% tot 105,1 miljoen EUR in 2017 (2016: 90,3 miljoen EUR), voornamelijk ingevolge de integratie van de nieuwe dochterondernemingen en de afschrijvingen gerelateerd aan de de immateriële vaste activa die werden erkend naar aanleiding van de purchase price allocation (PPA) van de Buren, DynaGroup en Ubiway.

EBIT

De EBIT steeg met 5,1 miljoen EUR als de afschrijvingen van de immateriële vaste activa met betrekking tot de purchase price allocation van de Buren, DynaGroup en Ubiway buiten beschouwing worden gelaten.

Ondanks lagere inkomsten Domestic Mail (61,0 miljoen EUR), hetgeen deels is toe te schrijven aan de afwezigheid van een prijsverhoging voor het kleingebruikerspakket met een geschatte impact van 20,0 miljoen EUR, steeg de EBIT dankzij de goede prestaties van de pakjes en de bijdrage van de nieuw overgenomen dochterondernemingen.

Netto financieel resultaat

Het netto financieel resultaat steeg met 3,2 miljoen EUR ingevolge de daling van non-cash financiële kosten met betrekking tot personeelsbeloningen IAS 19, gedeeltelijk gecompenseerd door de interesten van het overbruggingskrediet dat werd aangegaan voor de aankoop van Radial. De jaar-over-jaar evolutie van de financiële kosten voor personeelsbeloningen IAS 19 kan voornamelijk worden verklaard door de stijging vorig jaar van non-cash financiële kosten, die indertijd het gevolg was van de daling van de discontovoeten.

Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen betreft voornamelijk bpost bank en daalde met 0,3 miljoen EUR tot 9,6 miljoen EUR.

Belastingen

De belastingen op het resultaat stegen van 143,2 miljoen EUR in 2016 tot 165,8 miljoen EUR in 2017. De werkelijke belastingvoet van bpost steeg van 29,3% in 2016 tot 33,9% in 2017. In 2016 werd Deltamedia NV vereffend hetgeen een positieve impact van 22,2 miljoen EUR genereerde. Het door bpost NV geboekte liquidatieverlies was fiscaal aftrekbaar in de mate dat het het fiscaal gestort kapitaal in Deltamedia NV niet overschreed. Gezien het eenmalig karakter werd deze transactie uitgesloten van de genormaliseerde resultaten. Ten gevolge van de ver gevorderde status per 31 december 2017 van de voorziene wijzigingen in de Belgische en Amerikaanse vennootschapsbelasting, heeft bpost zijn uitgestelde belastingen onder IFRS herzien rekening houdend met deze nieuwe maatregelen, hetgeen een belastingskost van 7,0 miljoen EUR genereerde.

1.2 Geconsolideerde balans

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Activa			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	710,3	561,6	548,5
Immateriële vaste activa	910,6	224,4	89,6
Investerings in geassocieerde deelnemingen	329,2	373,7	375,0
Vastgoedbeleggingen	5,7	6,2	6,5
Uitgestelde belastingvorderingen	31,5	48,2	47,2
Handels- en overige vorderingen	9,4	2,8	2,3
	1.996,6	1.216,8	1.069,2
Vlottende activa			
Activa aangehouden voor verkoop	0,6	1,5	3,1
Financiële instrumenten	0,0	12,0	0,0
Vorraden	39,1	36,7	11,1
Te ontvangen belastingen	1,6	2,6	1,7
Handels- en overige vorderingen	719,4	481,8	411,2
Geldmiddelen en kasequivalenten	466,0	538,9	615,7
	1.226,7	1.073,5	1.042,8
Totaal activa	3.223,3	2.290,3	2.112,0
Eigen vermogen en passiva			
Eigen vermogen toerekenbaar aan de eigenaars van de moedermaatschappij			
Geplaatst kapitaal	364,0	364,0	364,0
Reserves	310,1	274,2	230,9
Omrekeningsverschillen	(11,5)	2,5	0,6
Overgedragen resultaat	110,9	135,5	99,3
	773,5	776,3	694,8
Minderheidsbelangen	4,3	3,1	(0,0)
Totaal eigen vermogen	777,8	779,3	694,8

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Langlopende verplichtingen			
Rentedragende verplichtingen en leningen	58,4	47,7	56,2
Personeelsbeloningen	326,9	356,7	346,2
Handels- en overige schulden	45,2	40,3	61,7
Voorzieningen	24,2	31,6	29,2
Uitgestelde belastingsverplichtingen	12,3	1,1	1,3
	467,0	477,3	494,7
Kortlopende verplichtingen			
Rentedragende verplichtingen en leningen	699,9	10,3	9,6
Bankvoorschotten in rekening-courant	0,0	0,0	0,2
Voorzieningen	21,2	27,1	35,0
Te betalen belastingen	39,3	31,4	39,4
Handels- en overige schulden	1.218,2	964,8	838,3
	1.978,5	1.033,6	922,5
Totaal passiva	2.445,5	1.511,0	1.417,2
Totaal eigen vermogen en passiva	3.223,3	2.290,3	2.112,0

Activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa stegen met 148,6 miljoen EUR (van 561,6 miljoen EUR naar 710,3 miljoen EUR). Deze stijging werd verklaard door:

- De integratie van nieuwe dochterondernemingen 141,6 miljoen EUR.
- Investerings (96,7 miljoen EUR) met betrekking tot productiefaciliteiten voor sorteer- en printactiviteiten (57,2 miljoen EUR), mail- and retail-netwerkinfrastructuur (13,9 miljoen EUR), ATM- en veiligheidsinfrastructuur (1,3 miljoen EUR), transport gerelateerde infrastructuur (16,3 miljoen EUR), IT- en andere infrastructuur (7,9 miljoen EUR).
- Afschrijvingen en waardeverminderingen bedroegen 80,2 miljoen EUR en stegen lichtjes in vergelijking met vorig jaar (2016: 71,4 miljoen EUR).
- Overheveling naar voor verkoop aangehouden activa (7,3 miljoen EUR) en van vastgoedbeleggingen (0,3 miljoen EUR)

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa stegen met 686,2 miljoen EUR (van 224,4 miljoen EUR naar 910,6 miljoen EUR), ingevolge:

- De integratie van nieuwe dochterondernemingen 92,3 miljoen EUR.
- De stijging van de goodwill als gevolg van de overnames van Radial, DynaGroup en Bubble ten bedrage van 606,4 miljoen EUR, gedeeltelijk gecompenseerd door de toewijzing van goodwill via het purchase price allocation process voor Ubiway en de Buren. Een groot deel van deze goodwill-berekeningen zijn nog voorlopig, aangezien de purchase price allocation van Radial en Bubble nog dient onderzocht te worden.
- Investerings in software en licenties (8,0 miljoen EUR), kapitalisatie van ontwikkelingskosten (16,4 miljoen EUR) en andere immateriële vaste activa (0,2 miljoen EUR);
- Afschrijvingen en waardeverminderingen ten bedrage van 25,1 miljoen EUR;

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen daalden van 6,2 miljoen EUR in 2016 naar 5,7 miljoen EUR in 2017, aangezien het aantal gebouwen die werden verhuurd, lichtjes daalde.

Investerings in geassocieerde deelnemingen

Investerings in geassocieerde deelnemingen daalden met 44,5 miljoen EUR tot 329,2 miljoen EUR. Deze daling was toe te schrijven aan de daling van de niet-gerealiseerde winst op de obligatieportefeuille van bpost bank ten bedrage van 42,1 miljoen EUR, hetgeen een gemiddelde stijging van de onderliggende yieldcurve met 8 basispunten (bps) reflecteert in vergelijking met 31 december 2016 en de van bpost bank ontvangen dividenden ten bedrage van 11,8 miljoen EUR. Dit werd gedeeltelijk gecompenseerd door het resultaat van geassocieerde deelnemingen van bpost voor een bedrag van 9,6 miljoen EUR. Eind 2017 omvatten investeringen in geassocieerde ondernemingen netto van uitgestelde belastingen niet-gerealiseerde winsten inzake de obligatieportefeuille ten bedrage van 125,0 miljoen EUR, hetgeen overeenkwam met 38,0% van de totale investeringen in geassocieerde ondernemingen. De niet-gerealiseerde winsten werden gegenereerd door het lagere niveau van de rentevoeten tegenover de rente op het moment van de aankoop van de obligaties. Niet-gerealiseerde winsten worden niet opgenomen in de resultatenrekeningen, maar worden direct verwerkt in eigen vermogen onder de niet-gerealiseerde resultaten.

Uitgestelde belastingvorderingen

De uitgestelde belastingvorderingen bedroegen 31,5 miljoen EUR (2016: 48,2 miljoen EUR) en zijn voornamelijk te verklaren door de tijdelijke verschillen tussen de boekhoudkundige en de fiscale waarde van de personeelsbeloningen. Ten gevolge van de ver gevorderde status per 31 december 2017 van de voorziene wijzigingen in de Belgische en Amerikaanse vennootschapsbelasting, heeft bpost zijn uitgestelde belastingvordering onder IFRS herzien rekening houdend met deze nieuwe maatregelen.

Vorraden

Vorraden stegen met 2,4 miljoen EUR en bedroegen 39,1 miljoen EUR (2016: 36,7 miljoen EUR); deze stijging was voornamelijk toe te schrijven aan de integratie van de nieuwe dochterondernemingen.

Kortlopende handelsvorderingen en overige vorderingen

De kortlopende handelsvorderingen en overige vorderingen stegen met 237,6 miljoen EUR tot 719,4 miljoen EUR (2016: 481,8 miljoen EUR), ingevolge een stijging van de handelsvorderingen van 185,6 miljoen EUR, voornamelijk als gevolg van de integratie van Radial en DynaGroup. Verder stegen de overige vorderingen met 49,6 miljoen, voornamelijk ingevolge de uitstaande vordering voor de aankoop van Radial eind 2017.

Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten daalden met 72,9 miljoen EUR, hetzij 13,5%, tot 466,0 miljoen EUR. Deze daling was voornamelijk toe te schrijven aan de vrije kasstroom (-485,8 miljoen EUR), de uitkering van 262,0 miljoen EUR aan dividenden, gedeeltelijk gecompenseerd door het overbruggingskrediet dat werd aangegaan voor de aankoop van Radial.

Eigen vermogen en passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen daalde met 1,5 miljoen EUR, of 0,2%, tot 777,8 miljoen EUR per 31 december 2017, van 779,3 miljoen EUR per 31 december 2016. De gerealiseerde winst (322,9 miljoen EUR) werd onder andere gecompenseerd door de wisselkoersverschillen op de omrekening van buitenlandse verrichtingen, de aanpassing van reële waarde betreffende de obligatieportefeuille van bpost bank en de uitkering van dividenden, respectievelijk voor een bedrag van 16,5 miljoen EUR, 42,1 miljoen EUR en 262,0 miljoen EUR.

Langlopende rentedragende verplichtingen en leningen

Langlopende rentedragende verplichtingen en leningen stegen met 10,6 miljoen EUR tot 58,4 miljoen EUR, vooral ingevolge de integratie van Radial in de groep, aangezien Radial een financiële lease heeft voor een gebouw (18,3 miljoen EUR). Deze stijging werd gedeeltelijk gecompenseerd door een daling van 9,1 miljoen EUR, dewelke overeenkomt met het gedeelte van de lening van de Europese Investeringsbank dat werd overgeheveld naar schulden op korte termijn.

Personeelsbeloningen

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Vergoedingen na uitdiensttreding	(50,7)	(82,1)	(77,7)
Langetermijnpersoneelsbeloningen	(108,2)	(107,7)	(108,9)
Ontslagvergoedingen	(6,6)	(4,1)	(11,6)
Andere langetermijnpersoneelsbeloningen	(161,5)	(162,8)	(148,1)
Totaal	(326,9)	(356,7)	(346,2)

Op 29 juni 2017 tekenden bpost en haar sociale partners een overeenkomst betreffende de overdracht van enkele transportvoordelen voor gepensioneerde bpost medewerkers. Vanaf 1 januari 2018 zal het plan, dat enkele transportvoordelen aan gepensioneerde bpost medewerkers aanbiedt, overgedragen worden aan een afzonderlijke entiteit "Pensoc", geleid door vertegenwoordigers van de werknemers. bpost heeft een eenmalige betaling aan Pensoc uitgevoerd in juli 2017.

Bijgevolg heeft bpost niet langer een constructieve verplichting ten opzicht van de inactieve bevolking en wordt het voordeel niet langer gewaardeerd. Door de afwikkeling van dit voordeel werd er een non-cash gerelateerde winst in bpost's geconsolideerde resultatenrekening opgenomen overeenkomstig de IAS 19 standaard "personeelsbeloningen".

Personeelsbeloningen daalden met 29,8 miljoen EUR, of 8,3%, tot 326,9 miljoen EUR in 2017, van 356,7 miljoen EUR in 2016. De daling weerspiegelt voornamelijk:

- De uitbetaling van vergoedingen voor een bedrag van 44,3 miljoen EUR.
- Operationele actuariële verliezen (0,4 miljoen EUR).
- Opgenomen pensioenkosten (21,6 miljoen EUR), positieve vroegere pensioenkosten van verstreken diensttijd (18,6 miljoen EUR) en interestkosten (4,6 miljoen EUR).
- Financiële actuariële verliezen van 1,4 miljoen EUR veroorzaakt door wijzigingen in de discontovoeten.
- Een actuariële winst van 4,3 miljoen EUR gerelateerd aan beloningen na uitdiensttreding, opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten.
- De incorporatie van Ubiway 9,7 miljoen EUR.

Na aftrek van de uitgestelde belastingvordering met betrekking tot de personeelsbeloningen die 32,4 miljoen EUR bedroegen, bedroeg de nettoverplichting 294,5 miljoen EUR (2016: 308,3 miljoen EUR).

Langlopende handels- en overige schulden

De langlopende handelsschulden en overige schulden stegen met 4,9 miljoen EUR (2016: 40,3 miljoen EUR), voornamelijk ingevolge de schulden met betrekking tot de voorwaardelijke vergoeding voor Bubble Post en DynaGroup, gedeeltelijk gecompenseerd door een daling van de voorwaardelijke vergoeding van de Buren ingevolge van de finalisatie van de purchase price allocation.

Langlopende voorzieningen

De langlopende voorzieningen bedroegen 24,2 miljoen EUR (2016: 31,6 miljoen EUR) en daalden met 7,4 miljoen EUR in vergelijking met vorig jaar.

Uitgestelde belastingsverplichtingen

De uitgestelde belastingsverplichtingen stegen met 11,2 miljoen EUR (van 1,1 miljoen EUR in 2016 naar 12,3 miljoen EUR in 2017). Deze stijging was voornamelijk het gevolg van de uitgestelde belastingsverplichtingen gerelateerd aan de immateriële vaste activa die werden erkend naar aanleiding van de purchase price allocation van de Buren, DynaGroup en Ubiway in 2017. Ten gevolge van de ver gevorderde status per 31 december 2017 van de voorziene wijzigingen in de Belgische en Amerikaanse vennootschapsbelasting, heeft bpost zijn uitgestelde belastingsverplichting onder IFRS herzien rekening houdend met deze nieuwe maatregelen.

Kortlopende rentedragende verplichtingen en leningen

Kortlopende rentedragende verplichtingen en leningen stegen met 689,5 miljoen EUR tot 699,9 miljoen EUR, ingevolge het overbruggingskrediet dat werd aangegaan om het Amerikaanse bedrijf Radial aan te kopen. bpost leende een gedeelte in USD om het risico op wisselkoersverliezen van de buitenlandse activiteit te beperken en op deze manier ging bpost een afdekking van een netto-investering aan.

Kortlopende voorzieningen

Kortlopende voorzieningen daalden met 6,0 miljoen EUR tot 21,2 miljoen EUR (2016: 27,1 miljoen EUR).

Kortlopende handels- en overige schulden

De handelsschulden en overige schulden stegen met 253,5 miljoen EUR, of 26,3% tot 1.218,2 miljoen EUR in 2017. Dit verschil was voornamelijk toe te schrijven aan de stijging van de handelsschulden met 155,0 miljoen EUR, de bezoldigingen en sociale lasten stegen met 34,3 miljoen EUR en overige schulden stegen met 62,1 miljoen EUR. De stijging van de handelsschulden en de bezoldigingen en sociale lasten was voornamelijk het gevolg van de integratie van de nieuwe dochterondernemingen. De stijging van de overige schulden was het gevolg van de voorwaardelijke vergoedingen gerelateerd aan de overname van DynaGroup, een uitstaande schuld voor de aankoop van Radial eind 2017, gedeeltelijk gecompenseerd door de aankoop van de resterende 24,5% van de aandelen van Landmark gedurende 2017 en de betaling van voorwaardelijke vergoedingen aan FDM en Apple Express.

1.3 Kasstroom

In 2017 verbruikte bpost 68,9 miljoen EUR cash. Dit is een daling van 7,3 miljoen EUR in vergelijking met de nettokasuitstroom van 76,2 miljoen EUR in 2016.

De kasstroom uit bedrijfsactiviteiten resulteerde in een kasinstroom van 266,1 miljoen EUR, 86,5 miljoen EUR minder dan in 2016. De kasstromen uit bedrijfsactiviteiten werden geïmpacteerd door de nettoimpact van uitbetalingen vorig jaar met betrekking tot het sociaal plan Alpha (+18,7 miljoen EUR), de betaling van eindrechten in 2016 (+16,8 miljoen EUR), voornamelijk fasering, en de afname van het werkkapitaal met 121,1 miljoen EUR, voornamelijk ingevolge de piek van de seizoensverkoop van Radial in combinatie lager openstaande handelsschulden.

De investeringsactiviteiten genereerden een kasuitstroom van 751,9 miljoen EUR in 2017 in vergelijking met een uitstroom van 158,7 miljoen EUR vorig jaar, als gevolg van lagere opbrengsten uit de verkoop van materiële vaste activa (-3,2 miljoen EUR) en hogere kapitaalsuitgaven (-36,3 miljoen EUR), dewelke gedeeltelijk werden gecompenseerd door financiële instrumenten (+24,0 miljoen EUR). Kasuitstromen met betrekking tot de overname van nieuwe dochterondernemingen en activiteiten stegen met 577,7 miljoen EUR: Radial (-581,5 miljoen EUR), DynaGroup (-50,2 miljoen EUR), LGI (-11,0 miljoen EUR), Ubiway (+43,0 miljoen EUR), Apple Express (+12,3 miljoen EUR), FDM (+8,6 miljoen EUR), andere overnames (+1,0 miljoen EUR).

De nettokasinstroom uit financieringsactiviteiten bedroeg 416,8 miljoen EUR, d.i. een stijging met 687,0 miljoen in vergelijking met vorig jaar, als gevolg van het overbruggingskrediet dat werd aangegaan voor de aankoop van Radial en het dividend aan minderheidsbelangen dat werd uitgekeerd in 2016, gedeeltelijk gecompenseerd door het hogere finale dividend in 2017.

1.4 Reconciliatie van gerapporteerde naar genormaliseerde financiële cijfers

bpost analyseert ook de resultaten van haar activiteiten op een genormaliseerde basis of voor eenmalige elementen. Eenmalige elementen vertegenwoordigen belangrijke elementen binnen de opbrengsten of kosten die ten gevolge van hun uitzonderlijk karakter niet zijn opgenomen in de interne rapportering en de resultaatsanalyses. bpost hanteert een consistente benadering bij de bepaling of een opbrengst of kostelement eenmalig is en of het voldoende significant is om uit de gerapporteerde cijfers te

worden uitgesloten ten einde genormaliseerde cijfers te bekomen.

Een eenmalig element is verondersteld significant te zijn als het 20,0 miljoen EUR of meer bedraagt. Zowel alle winsten en verliezen ten gevolge van de buitengebruikstelling van activiteiten, als boekhoudkundige impacten van non cash purchase price allocation (PPA) worden genormaliseerd ongeacht het bedrag zij vertegenwoordigen. Terugnages van provisies waarvan de aanlegging eerder werd genormaliseerd, worden ook genormaliseerd ongeacht hun bedrag.

De presentatie van genormaliseerde resultaten is niet in overeenstemming met IFRS en is niet geauditeerd. De genormaliseerde resultaten zijn mogelijk niet vergelijkbaar met de genormaliseerde cijfers gerapporteerd door andere vennootschappen omdat deze vennootschappen hun genormaliseerde cijfers anders kunnen berekenen dan bpost. Genormaliseerde financiële cijfers worden hieronder voorgesteld.

Gerelateerd aan de resultatenrekening

Bedrijfsopbrengsten op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
Totale bedrijfsopbrengsten	3.023,8	2.425,2	2.433,7	24,7%
Verkoop van een omvangrijk gebouw ¹	0,0	0,0	(26,1)	-
Genormaliseerde totale bedrijfsopbrengsten	3.023,8	2.425,2	2.407,6	24,7%

Bedrijfskosten op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
Totale bedrijfskosten exclusief afschrijvingen / waardeverminderingen	(2.425,9)	(1.838,4)	(1.878,5)	32,0%
Sociaal plan - Alpha project ²	0,0	0,0	54,5	-
Genormaliseerde totale bedrijfskosten exclusief afschrijvingen / waardeverminderingen	(2.425,9)	(1.838,4)	(1.824,0)	32,0%

EBITDA op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
EBITDA	598,0	586,9	555,2	1,9%
Verkoop van een omvangrijk gebouw ¹	0,0	0,0	(26,1)	-
Sociaal plan - Alpha project ²	0,0	0,0	54,5	-
Genormaliseerde EBITDA	598,0	586,9	583,6	1,9%

(1) In december 2015 verkocht bpost een aanzienlijk gebouw waarop een meerwaarde van 26,1 miljoen EUR werd gerealiseerd. Gezien de grootte van het bedrag en het feit dat dit bedrag de drempel van 20,0 miljoen EUR overschrijft, werd deze transactie eenmalig beschouwd.

(2) Tijdens de vergadering van het Paritair Comité van 23 juli 2015 bereikten het management van bpost en de vertegenwoordigers van de werknemers een overeenkomst betreffende het sociaal plan voor het Alpha project in de ondersteunende diensten. De overeenkomst bevat de voorwaarden voor vervroegd pensioen en bepaalt de ontslagvoorwaarden, ingeval sommige werknemers niet worden geselecteerd voor een nieuwe job. De geschatte impact van deze overeenkomst werd voorzien onder de loonkosten gedurende het derde kwartaal van 2015.

EBIT op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
Bedrijfsresultaat (EBIT)	492,9	496,5	466,1	-0,7%
Verkoop van een omvangrijk gebouw ¹	0,0	0,0	(26,1)	-
Sociaal plan - Alpha project ²	0,0	0,0	54,5	-
Non-cash impact van de purchase price allocation (PPA) ⁴	8,7	0,0	0,0	-
Genormaliseerd bedrijfsresultaat (EBIT)	501,6	496,5	494,4	1,0%

Winst van het boekjaar (EAT - Earnings After Taxes) op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
Winst van het boekjaar	322,9	346,2	309,3	-6,7%
Verkoop van een omvangrijk gebouw ¹	0,0	0,0	(17,2)	-
Sociaal plan - Alpha project ²	0,0	0,0	36,1	-
Liquidatie Deltamedia ³	0,0	(22,2)	0,0	-
Non-cash impact van de purchase price allocation (PPA) ⁴	6,3	0,0	0,0	-
Genormaliseerde winst van het boekjaar (EAT)	329,3	324,1	328,1	1,6%

Gerelateerd aan het kasstroomoverzicht**Op 31 december**

In miljoen EUR	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
Netto kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	266,1	352,6	361,1	-24,5%
Netto kasstroom uit investeringsactiviteiten	(751,9)	(158,7)	(45,1)	-
Operationele vrije kasstroom	(485,8)	193,9	315,9	-
Genormaliseerde operationele vrije kasstroom	(485,8)	193,9	315,9	-

De operationele vrije kasstroom vertegenwoordigt de netto kasstroom van operationele activiteiten verminderd met de verwerving van materiële vaste activa (verminderd met de ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa), de verwerving van immateriële activa, de verwerving van overige investeringen en de verwerving van

dochterondernemingen (na aftrek van verworven liquide middelen).

Voor 2015, 2016 en 2017 zijn er geen eenmalige elementen geïdentificeerd met betrekking tot het kasstroomoverzicht.

- (1) In december 2015 verkocht bpost een aanzienlijk gebouw waarop een meerwaarde van 26,1 miljoen EUR werd gerealiseerd. Gezien de grootte van het bedrag en het feit dat dit bedrag de drempel van 20,0 miljoen EUR overschrijft, werd deze transactie eenmalig beschouwd.
- (2) Tijdens de vergadering van het Paritair Comité van 23 juli 2015 bereikten het management van bpost en de vertegenwoordigers van de werknemers een overeenkomst betreffende het sociaal plan voor het Alpha project in de ondersteunende diensten. De overeenkomst bevat de voorwaarden voor vervroegd pensioen en bepaalt de ontslagvoorwaarden, ingeval sommige werknemers niet worden geselecteerd voor een nieuwe job. De geschatte impact van deze overeenkomst werd voorzien onder de loonkosten gedurende het derde kwartaal van 2015.
- (3) In december 2016 werd Deltamedia NV, een volledige dochteronderneming van bpost NV vereffend. Het door bpost NV geboekte liquidatieverlies was fiscaal aftrekbaar in de mate dat het het fiscaal gestort kapitaal in Deltamedia NV niet overschreed.
- (4) In overeenstemming met IFRS 3 rondde bpost in 2017 de purchase price allocation (PPA) van de Buren, DynaGroup en Ubiway af en erkende verschillende immateriële vaste activa (merknamen, knowhow, klantenrelaties ...). De non-cash impact bestaande uit afschrijvingen op deze immateriële vaste activa worden genormaliseerd. In 2016 en 2015 was er geen impact met betrekking tot de PPA.

1.5 Van IFRS geconsolideerde nettowinst naar niet-geconsolideerde BGAAP nettowinst

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
IFRS geconsolideerde nettowinst	322,9	346,2	309,3
Resultaten van de dochterondernemingen en deconsolidatie impacten	(23,3)	(39,5)	(11,3)
Verschillen in afschrijvingen en waardeverminderingen	(2,0)	(2,6)	0,2
Verschillen in opname van voorzieningen	(0,1)	0,2	(6,5)
Effecten van IAS 19	(38,8)	2,3	(17,3)
Afschrijvingen immateriële vaste activa PPA	8,7	-	-
Uitgestelde belastingen	20,3	0,3	10,2
Overige	3,2	1,8	3,0
BGAAP niet-geconsolideerde nettowinst	291,0	308,7	287,7

De niet-geconsolideerde winst na belastingen van bpost, opgemaakt in overeenstemming met de Belgische boekhoudregels (BGAAP), kan in twee stappen worden afgeleid uit de geconsolideerde IFRS winst na belastingen.

In een eerste stap wordt de niet-geconsolideerde winst na belastingen volgens IFRS afgeleid, nl. door:

- de resultaten van de dochterondernemingen in mindering te brengen, d.w.z. de winst na belastingen van de dochterondernemingen worden verwijderd, en

- elke andere impact die de dochterondernemingen hadden op de resultatenrekening van bpost wordt geëlimineerd (zoals waardeverminderingen) en de van deze dochterondernemingen ontvangen dividenden worden toegevoegd.

De tabel hieronder toont een opsplitsing van hetgeen hierboven vermeld wordt:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Winst van de Belgische volledig geconsolideerde dochterondernemingen (GAAP lokaal)	(11,8)	(9,3)	(7,0)
Winst van de internationale dochterondernemingen (GAAP lokaal)	(25,1)	(18,4)	(7,5)
Aandeel in de winst van geassocieerde ondernemingen (GAAP lokaal)	(13,0)	(11,5)	(10,1)
Overige deconsolidatie impacten	26,6	(0,3)	13,3
Totaal	(23,3)	(39,5)	(11,3)

- De evolutie van de overige deconsolidatie impacten in 2017 in vergelijking met 2016 was voornamelijk het gevolg van hogere dividenden in 2017.

Bij de tweede stap wordt het BGAAP resultaat afgeleid van het IFRS resultaat, dit wordt bekomen door alle IFRS-aanpassingen die aan lokale GAAP-cijfers werden gedaan terug te draaien. Deze aanpassingen omvatten, maar zijn niet beperkt tot, het volgende:

- Verschillen in de verwerking van afschrijvingen en waardeverminderingen: BGAAP laat andere nuttige levensduurte (en dus afschrijvingspercentages) toe voor vaste activa dan IFRS. Goodwill wordt afgeschreven onder BGAAP, terwijl IFRS voor goodwill

een waardeverminderingstest vereist. IFRS staat ook toe dat immateriële vaste activa op de balans mogen worden geboekt onder andere voorwaarden dan die van BGAAP;

- BGAAP en IFRS hanteren verschillende criteria voor het boeken van voorzieningen;
- IFRS vereist dat alle toekomstige personeelsverplichtingen worden geboekt als een verplichting krachtens IAS 19, terwijl BGAAP een dergelijke verplichting niet oplegt. De beweging van de IFRS verplichting wordt weergegeven in de resultatenrekening van bpost onder personeelskosten (41,7 miljoen EUR in 2017 versus 16,1 miljoen EUR in 2016) of onder provisies (3,2 miljoen EUR in 2017 versus 0,2 miljoen EUR in 2016), met

uitzondering van de impact van de wijzigingen in discontovoeten voor toekomstige verplichtingen dewelke opgenomen worden als financieel resultaat (negatief 6,0 miljoen EUR in 2017 versus negatief 18,7 miljoen EUR in 2016).

- De evolutie van IAS 19 in 2017 in vergelijking met 2016 wordt voornamelijk verklaard door de stijging vorig jaar van non-cash financiële kosten met betrekking tot personeelsbeloningen, die toe te schrijven was aan de daling van de discontovoeten en de inperking van de transportvoordelen voor de gepensioneerde werknemers van bpost.
- Overeenkomstig IFRS 3 finaliseerde bpost in 2017 de purchase price allocation (PPA) van de Buren, DynaGroup en Ubiway en erkende verschillende immateriële vaste active (merknamen, know-how, klantenrelaties, ...). De afschrijving van deze immateriële vaste active bedroegen 8,7 miljoen EUR in 2017. In 2016 en 2015 was er geen impact met betrekking tot PPA.
- Uitgestelde belastingen vereisen geen boekingen krachtens de "Belgian GAAP", maar worden wel geboekt krachtens de IFRS. Aangezien de hervorming van de Belgische en Amerikaanse vennootschapsbelasting bekrachtigd werd voor 31 december 2017, heeft bpost zijn uitgestelde belastingen onder IFRS herzien rekening houdende met deze nieuwe maatregelen.

Vooruitzichten voor 2018

De vooruitzichten voor 2018 omvatten de overnames van Radial, Bubble Post, Leen Menken Foodservice Logistics, IMEX Global Solutions en M.A.I.L.

We verwachten een groei van de inkomsten ten gevolge van:

- een **“double-digit” volumegroei** bij **Domestic Parcels**, met een prijs/mix-effect tussen -3% en -6%;
- **aanhoudende groei van International Parcels**, ondersteund door overnames;
- stabiele **Radial** inkomsten,

gedeeltelijk tenietgedaan door:

- een onderliggende **volumedaling** van Domestic Mail **tot 7%**, gedeeltelijk gecompenseerd door een prijs/mix effect van gemiddeld +4%;
- een voorzetting van de daling van Banking & Financial inkomsten.

Langs de kostenzijde verwachten we hogere kosten ten gevolge van:

- toename van de transportkosten in lijn met de groei van International Parcels & Mail;
- consolidatie van overgenomen bedrijven;
- een salarisindexatie verwacht vanaf november 2018;
- **Radial kosten** geïmpacteerd door de **uitfasering van de webwinkel business** en **hogere dan verwachte operationele kosten** (medische kosten en inflatie) niet volledig gecompenseerd door productiviteitsverbeteringen,

gedeeltelijk gecompenseerd door:

- continue productiviteitsverbeteringen gecombineerd met een optimale VTE mix;
- continue kostoptimalisatie.

Dit resulteert in onze ambitie om een **recurrente EBITDA tussen 560 en 600 miljoen EUR en een dividend voor 2018, ten minste op hetzelfde niveau als in 2017**, te realiseren.

- De **bruto kapitaalsuitgaven** zullen naar verwachting rond de **140,0 miljoen EUR** liggen, voornamelijk door terugkerende en Visie 2020 investeringen en business ontwikkelings investeringen voor nieuwe dochterondernemingen (Radial, Ubiway en DynaGroup).

Geconsolideerde jaarrekening 2017

- 1. Geconsolideerde winst- en verliesrekening**
- 2. Overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde geconsolideerde resultaten**
- 3. Geconsolideerde balans**
- 4. Mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen**
- 5. Geconsolideerd kasstroomoverzicht**
- 6. Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening**
 - 6.1 Algemene informatie
 - 6.2 Basis voor voorbereiding
 - 6.3 Belangrijke boekhoudkundige hypothesen en inschattingen
 - 6.4 Samenvatting van de belangrijkste boekhoudkundige principes
 - 6.5 Risicobeheer
 - 6.6 Bedrijfscombinaties
 - 6.7 Informatie met betrekking tot segmenten
 - 6.8 Omzet
 - 6.9 Overige bedrijfsopbrengsten
 - 6.10 Overige bedrijfskosten
 - 6.11 Diensten en diverse goederen
 - 6.12 Personeelskosten
 - 6.13 Financiële opbrengsten en financiële kosten
 - 6.14 Winstbelastingen/Uitgestelde belastingen
 - 6.15 Winst per aandeel
 - 6.16 Materiële vaste activa
 - 6.17 Vastgoedbeleggingen
 - 6.18 Activa aangehouden voor verkoop
 - 6.19 Immateriële vaste active
 - 6.20 Leasing
 - 6.21 Financiële instrumenten
 - 6.22 Investerings in geassocieerde ondernemingen
 - 6.23 Handelsvorderingen en overige vorderingen
 - 6.24 Voorraden
 - 6.25 Geldmiddelen en kasequivalenten
 - 6.26 Financiële schulden
 - 6.27 Personeelsbeloningen
 - 6.28 Handelsschulden en overige schulden
 - 6.29 Voorzieningen
 - 6.30 Voorwaardelijke activa en passiva
 - 6.31 Rechten en verplichtingen
 - 6.32 Transacties met verbonden partijen
 - 6.33 Overzicht van dochterondernemingen
 - 6.34 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

1. Geconsolideerde winst- en verliesrekening

Op 31 december

In miljoen EUR	Notes	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
Omzet	6.8	2.972,2	2.399,4	2.393,4	23,9%
Overige bedrijfsopbrengsten	6.9	51,6	25,8	40,3	99,7%
Totaal bedrijfsopbrengsten		3.023,8	2.425,2	2.433,7	24,7%
Materiaalkost		(240,7)	(60,4)	(26,6)	298,5%
Diensten en diverse goederen	6.11	(972,8)	(665,2)	(645,6)	46,3%
Personeelskosten	6.12	(1.206,7)	(1.111,1)	(1.185,8)	8,6%
Overige bedrijfskosten	6.10	(5,6)	(1,7)	(20,5)	230,8%
Afschrijvingen en waardeverminderingen		(105,1)	(90,3)	(89,1)	16,3%
Totaal bedrijfskosten		(2.530,9)	(1.928,7)	(1.967,6)	31,2%
Bedrijfsresultaat (EBIT)		492,9	496,5	466,1	-0,7%
Financiële opbrengsten	6.13	5,8	10,7	5,3	-45,6%
Financiële kosten	6.13	(19,5)	(27,6)	(10,9)	-29,4%
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen		9,6	9,9	10,2	-3,3%
Resultaat uit gewone bedrijfsuitvoering		488,7	489,5	470,6	-0,1%
Belastingen	6.14	(165,8)	(143,2)	(161,4)	15,8%
Winst uit voortgezette activiteiten		322,9	346,2	309,3	-6,7%
Winst uit stopgezette activiteiten		0,0	0,0	0,0	-
Nettoresultaat van de periode		322,9	346,2	309,3	-6,7%
<i>Toerekenbaar aan:</i>					
Aandeelhouders van de moedermaatschappij		324,9	343,8	307,0	-5,5%
Minderheidsbelangen		(2,0)	2,5	2,2	-179,2%

WINST PER AANDEEL

In EUR	2017	2016	2015
Gewone winst van het jaar toe te rekenen aan gewone aandeelhouders van de moedermaatschappij	1,62	1,72	1,54
Verwaterde winst van het jaar, toe te rekenen aan gewone aandeelhouders van de moedermaatschappij	1,62	1,72	1,54

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

2.

Overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde geconsolideerde resultaten

Op 31 december

In miljoen EUR	Notes	2017	2016	2015
Nettoresultaat van de periode		322,9	346,2	309,3
Niet gerealiseerde resultaten				
<i>Niet gerealiseerde resultaten die geherklasseerd worden naar de resultatenrekening in volgende periodes (na belastingen):</i>				
Netto winst/(verlies) op de afdekking van een netto-investering		2,5	0,0	0,0
Wisselkoersverschillen uit omrekening van buitenlandse activiteiten		(16,5)	1,9	0,0
Netto niet gerealiseerde winst/(verlies) die geherklasseerd wordt naar de resultatenrekening in volgende periodes		(14,0)	1,9	0,0
<i>Niet gerealiseerde resultaten die niet geherklasseerd worden naar de resultatenrekening in volgende periodes (na belastingen):</i>				
Reële waarde van financiële activa beschikbaar voor verkoop door geassocieerde ondernemingen	6.22	(42,1)	(12,0)	(46,7)
(Verlies) winst op voor verkoop beschikbare financiële activa		(75,5)	(18,2)	(70,7)
Inkomstenbelastingseffect		33,5	6,2	24,0
Reële waarde van actuariële resultaten met betrekking tot toegezegde pensioenregelingen	6.27	3,1	(4,8)	2,9
Actuariële winsten/(verliezen) met betrekking tot toegezegde pensioenregelingen		4,3	(5,8)	6,6
Inkomstenbelastingseffect		(1,2)	1,0	(3,6)
Netto niet gerealiseerde winst/(verlies) die niet geherklasseerd wordt naar de resultatenrekening in volgende periodes		(39,0)	(16,8)	(43,8)
Niet-gerealiseerde winst/(verlies) na belastingen		(53,0)	(14,9)	(43,7)
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten na belastingen		270,0	331,4	265,5
<i>Toerekenbaar aan:</i>				
Aandeelhouders van de moedermaatschappij		271,9	328,9	263,3
Minderheidsbelangen		(2,0)	2,5	2,2

3.

Geconsolideerde balans

Op 31 december

In miljoen EUR	Notes	2017	2016	2015
Activa				
Vaste activa				
Materiële vaste activa	6.16	710,3	561,6	548,5
Immateriële vaste activa	6.19	910,6	224,4	89,6
Investeringen in geassocieerde deelnemingen	6.22	329,2	373,7	375,0
Vastgoedbeleggingen	6.17	5,7	6,2	6,5
Uitgestelde belastingvorderingen	6.14	31,5	48,2	47,2
Handels- en overige vorderingen	6.23	9,4	2,8	2,3
		1.996,6	1.216,8	1.069,2
Vlottende activa				
Activa aangehouden voor verkoop	6.18	0,6	1,5	3,1
Financiële instrumenten	6.21	0,0	12,0	0,0
Vorraden	6.24	39,1	36,7	11,1
Te ontvangen belastingen	6.14	1,6	2,6	1,7
Handels- en overige vorderingen	6.23	719,4	481,8	411,2
Geldmiddelen en kasequivalenten	6.25	466,0	538,9	615,7
		1.226,7	1.073,5	1.042,8
Totaal activa		3.223,3	2.290,3	2.112,0
Eigen vermogen en passiva				
Eigen vermogen toerekenbaar aan de eigenaars van de moedermaatschappij				
Eigen vermogen en passiva		364,0	364,0	364,0
Eigen vermogen toerekenbaar aan de eigenaars van de moedermaatschappij		310,1	274,2	230,9
Foreign currency translation		(11,5)	2,5	0,6
Retained earnings		110,9	135,5	99,3
		773,5	776,3	694,8
Minderheidsbelangen		4,3	3,1	(0,0)
Totaal eigen vermogen	4	777,8	779,3	694,8

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

Op 31 december

In miljoen EUR	Notes	2017	2016	2015
Langlopende verplichtingen				
Rentedragende verplichtingen en leningen	6.26	58,4	47,7	56,2
Personeelsbeloningen	6.27	326,9	356,7	346,2
Handels- en overige schulden	6.28	45,2	40,3	61,7
Voorzieningen	6.29	24,2	31,6	29,2
Uitgestelde belastingverplichtingen	6.14	12,3	1,1	1,3
		467,0	477,3	494,7
Kortlopende verplichtingen				
Rentedragende verplichtingen en leningen	6.26	699,9	10,3	9,6
Bankvoorschotten in rekening-courant		0,0	0,0	0,2
Voorzieningen	6.29	21,2	27,1	35,0
Te betalen belastingen	6.14	39,3	31,4	39,4
Handels- en overige schulden	6.28	1.218,2	964,8	838,3
		1.978,5	1.033,6	922,5
Totaal passiva		2.445,5	1.511,0	1.417,2
Totaal eigen vermogen en passiva		3.223,3	2.290,3	2.112,0

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

4.

Mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen

Eigen vermogen toerekenbaar aan de eigenaars van de moedermaatschappij

In miljoen EUR	Geplaatst kapitaal / toegelaten kapitaal	Eigen aandelen	Overige reserves	Omrekeningsverschillen	Overgedragen resultaat	Totaal	Minderheidsbelangen	Totaal eigen vermogen
Per 1 januari 2015	364,0	0,0	229,4	0,6	87,5	681,4	0,0	681,4
Resultaat van het jaar 2015					307,0	307,0	2,2	309,3
Niet-gerealiseerde resultaten			43,7	0,0	(87,5)	(43,7)		(43,7)
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	0,0	0,0	43,7	0,0	219,5	263,3	2,2	265,5
Dividenden (betaling)			(44,0)		(210,0)	(254,0)	0,0	(254,0)
Andere			1,8		2,2	4,0	(2,2)	1,8
Per 31 december 2015	364,0	(0,0)	230,9	0,6	99,3	694,8	0,0	694,8
Per 1 januari 2016	364,0	(0,0)	230,9	0,6	99,3	694,8	0,0	694,8
Resultaat van het jaar 2016					343,8	343,8	2,5	346,2
Niet-gerealiseerde resultaten			82,5	1,9	(99,3)	(14,9)		(14,9)
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	0,0	0,0	82,5	1,9	244,5	328,9	2,5	331,4
Dividenden (betaling)			(48,0)		(212,0)	(260,0)	(2,0)	(262,0)
Andere			8,9		3,7	12,6	2,6	15,2
Per 31 december 2016	364,0	(0,0)	274,2	2,5	135,5	776,3	3,1	779,3
Per 1 januari 2017	364,0	(0,0)	274,2	2,5	135,5	776,3	3,1	779,3
Resultaat van het jaar 2017					324,9	324,9	(2,0)	322,9
Niet-gerealiseerde resultaten			96,5	(14,0)	(135,5)	(53,0)		(53,0)
Totaal van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	0,0	0,0	96,5	(14,0)	189,4	271,9	(2,0)	270,0
Dividenden (betaling)			(50,0)		(212,0)	(262,0)	0,0	(262,0)
Andere			(10,7)		(2,0)	(12,7)	3,2	(9,5)
Per 31 december 2017	364,0	(0,0)	310,1	(11,5)	110,9	773,5	4,3	777,8

De overige reserves per 31 december 2017 (310,1 miljoen EUR) bestaan uit groepsreserves ten belope van 259,3 miljoen EUR, waarvan 172,5 miljoen EUR uitkeerbaar overgedragen resultaat

bij bpost NV en wettelijke reserves ten belope van 50,8 miljoen EUR.

Per 31 december 2017 is het aandeelhouderschap als volgt:

Number of shares	Totaal	De Belgische Staat ¹	Vrij verhandelbaar
Per 1 januari 2017	200.000.944	102.075.649	97.925.295
veranderingen gedurende het jaar	-	-	-
Per 31 december 2017	200.000.944	102.075.649	97.925.295

De aandelen hebben geen nominale waarde en zijn volledig betaald.

(1) Rechtstreeks en via De Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij.

Voorgaande en voorgestelde dividenden:

<i>In miljoen EUR</i>	2017	2016	2015
Cash dividenden mbt gewone aandelen aangekondigd en betaald:	50,0	48,0	44,0
Finaal dividend voor 2016: 0,25 EUR per aandeel (2015: 0,24 EUR per aandeel en 2014: 0,22 EUR per aandeel)	212,0	212,0	210,0
Interim dividend voor 2017: 1,06 EUR per aandeel (2016: 1,06 EUR per aandeel en 2015: 1,05 EUR per aandeel)	262,0	260,0	254,0
Voorgestelde dividenden voor gewone aandelen:			
Finaal cash dividend voor 2017: 1,31 EUR per aandeel (2016: 1,31 EUR per aandeel en 2015: 1,29 EUR per aandeel)	262,0	262,0	258,0

Voorgestelde dividenden op gewone aandelen zijn onderhevig aan de goedkeuring door de Algemene Vergadering en zijn niet herkend als een schuld per 31 december.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

5. Geconsolideerd kasstroomoverzicht

Op 31 december

In miljoen EUR	Notes	2017	2016	2015
Operationele activiteiten				
Resultaat voor belastingen	1	488,7	489,5	470,6
Afschrijvingen		105,1	89,8	89,1
Dubieuze debiteuren		3,3	1,6	0,1
Winst op de realisatie van materiële vaste activa	6.9	(15,9)	(17,0)	(33,4)
Andere niet in geldmiddelen afgewikkelde elementen		(8,1)	(0,4)	0,0
Wijziging in personeelsbeloningen	6.27	(29,1)	4,7	(15,8)
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen	6.22	(9,6)	(9,9)	(10,2)
Ontvangen dividenden	6.22	11,8	0,0	5,0
Betaalde belastingen		(125,2)	(130,4)	(137,1)
Betaalde belastingen m.b.t. voorgaande jaren		(15,0)	(20,9)	(42,0)
Bedrijfskasstroom voor wijziging in bedrijfskapitaal en voorzieningen		405,9	407,0	326,4
Afname / (toename) van handels- en overige vorderingen		(91,1)	(6,6)	9,4
Afname / (toename) in voorraden	6.24	(0,3)	2,0	1,2
Toename / (afname) van handels- en overige schulden		(33,3)	(36,7)	24,8
Toename / (afname) van voorzieningen		(15,2)	(13,1)	(0,7)
Netto kasstroom uit bedrijfsactiviteiten		266,1	352,6	361,1
Investeringsactiviteiten				
Ontvangsten uit de verkoop van materiële vaste activa		24,0	27,2	49,4
Verwerving van materiële vaste activa	6.16	(96,7)	(72,7)	(67,0)
Verwerving van immateriële activa	6.19	(24,7)	(12,3)	(13,9)
Verwerving van overige investeringen	6.21	12,0	(12,0)	0,0
Verwerving van dochterondernemingen, na aftrek van verworven liquide middelen	6.6	(666,6)	(89,0)	(13,6)
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten		(751,9)	(158,7)	(45,1)

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

Op 31 december

In miljoen EUR	Notes	2017	2016	2015
Financieringsactiviteiten				
Opbrengsten van leningen en schulden financiële leasing		692,5	1,6	0,0
Aflossingen van leningen en schulden financiële leasing		(13,7)	(9,7)	(9,8)
Interim dividend betaald aan de aandeelhouders	4	(212,0)	(212,0)	(210,0)
Dividenden uitbetaald	4	(50,0)	(48,0)	(44,0)
Dividenden betaald aan minderheidsbelangen	4	0,0	(2,0)	0,0
Netto kasstroom uit financieringsactiviteiten		416,8	(270,1)	(263,8)
Netto toename van geldmiddelen en kasequivalenten				
		(68,9)	(76,2)	52,1
Netto impact wisselkoersverschillen				
		(3,9)	(0,4)	1,4
Geldmiddelen en kasequivalenten min bankvoorschotten in rekening-courant per 1 januari	6.25	538,9	615,5	562,0
Geldmiddelen en kasequivalenten min bankvoorschotten in rekening-courant per 31 december	6.25	466,0	538,9	615,5
Bewegingen tussen 1 januari en 31 december				
		(72,9)	(76,6)	53,5

6. Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening

6.1 Algemene informatie

Bedrijfsactiviteiten

bpost en haar dochterondernemingen (hierna “bpost” genoemd) leveren nationale en internationale post- en pakjesdiensten, die bestaan uit de ophaling, het transport, de sortering en de uitreiking van geadresseerde en ongeadresseerde poststukken, drukwerk, dagbladen en pakjes.

Via haar dochterondernemingen en business units verkoopt bpost ook een waaier andere producten en diensten, waaronder post-, pakjes-, bank- en financiële producten, e-commerce logistiek, express leveringsdiensten, diensten met betrekking tot proximity en convience, documentbeheer en aanverwante activiteiten. bpost voert eveneens namens de Belgische overheid Diensten van Algemeen Economisch Belang (“DAEB”) uit.

Juridisch Statuut

bpost is een naamloze vennootschap naar publiek recht. bpost heeft haar maatschappelijke zetel in het Muntcentrum, 1000 Brussel.

6.2 Basis voor presentatie

De geconsolideerde jaarrekening van bpost is opgesteld in overeenstemming met de “International Financial Reporting Standards” (IFRS), zoals aangenomen voor gebruik door de Europese Unie. Alle standaarden en interpretaties gepubliceerd door de International Accounting Standards Board (IASB) en het International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) effectief per jaareinde 2017 en aangenomen door de Europese Unie zijn toegepast door bpost.

De geconsolideerde jaarrekening wordt gepresenteerd in Euro (EUR), alle getallen worden afgerond naar het dichtst bijzijnde miljoen tenzij anders vermeld. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld volgens de historische kost conventie, met uitzondering van de waardering aan reële waarde van de obligatie portefeuille van bpost bank die geclassificeerd is als available-for-sale financiële activa op de balans van bpost bank. De geconsolideerde jaarrekening is goedgekeurd door de Raad Van Bestuur van 13 maart 2018.

De toegepaste boekhoudregels zijn consistent met die van het vorige boekjaar, met uitzondering van de invoering van nieuwe standaarden en interpretaties die vanaf 1 januari 2017 in voege zijn. In lijn met de wijzigingen van IAS 7 “Het Kasstroomoverzicht” heeft bpost zijn presentaties aangepast van de toelichting “financiële verplichtingen”.

De hierna vermelde nieuwe of gewijzigde boekhoudstandaarden zijn in werking getreden vanaf 1 januari 2017 maar hebben geen effect op de presentatie, de financiële prestaties of positie van bpost:

- **IAS 12 – Wijzigingen** – Herkenning van uitgestelde belastingvorderingen voor niet gerealiseerde verliezen

Standaarden en Interpretaties nog niet toegepast door bpost

De volgende nieuwe IFRS-standaarden en IFRIC-interpretaties, goedgekeurd maar nog niet van kracht of die nog verplicht moeten worden, werden niet toegepast door bpost in het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening.

Standaard of interpretatie	Effectief voor de rapportering die begint op of na
IFRS 9 – Financiële Instrumenten	1 januari 2018
IFRS 15 – Ontvangsten uit contracten met klanten	1 januari 2018
IFRS 16 – Leasing	1 januari 2019
IFRS 2 – Wijzigingen – Classificatie en waardering van op aandelen gebaseerde betalingen	1 januari 2018
IAS 40 – Wijzigingen – Transfer van activa aangehouden voor verkoop ¹	1 januari 2018
IFRS 4 – Wijzigingen – het gebruik van IFRS 9 financiële instrumenten met IFRS 4	1 januari 2018
IFRIC 22 – Vreemde Valuta Transacties en vooruitbetalingen ¹	1 januari 2018
IFRIC 23 – Onzekere belastingposities	1 januari 2019
Jaarlijkse verbeteringen aan IFRS – 2014-2016	1 januari 2018
IFRS 17 - Verzekeringscontracten	1 januari 2021

IFRS 15 – Opbrengsten uit Contracten met Klanten

Vanaf 1 januari 2018 zal het boeken van opbrengsten zoals beschreven in IAS 18 (Opbrengsten) worden vervangen door IFRS 15 - Ontvangsten uit Contracten met Klanten. Volgens IFRS 15 moeten opbrengsten erkend worden voor een bedrag dat de vergoeding weergeeft waarop de onderneming verwacht recht te hebben in ruil voor het leveren van goederen of diensten aan een klant. IFRS 15 legt een vijfstappenplan vast voor het erkennen van opbrengsten uit contracten met klanten: aan de resultaatsverplichting(en) van elk contract moet een transactieprijs verbonden worden en de opbrengsten worden enkel erkend wanneer de

entiteit de resultaatsverplichting(en) van het contract naleeft.

Tijdens 2016 en 2017 voerde bpost een evaluatie uit van IFRS 15 door de aan zijn klanten verleende producten en diensten te analyseren. De activiteiten van bpost bestaan uit het uitreiken van post (met inbegrip van de verkoop van zegels), het uitreiken van pakjes in binnen- en buitenland, het genereren van additional sources of revenues, met inbegrip van meerwaardediensten, retail- en bankdiensten en financiële producten. De tabel hierna geeft een overzicht van de verschillende producten- en dienstengroepen met verwijzing naar de uitgevoerde analyse en het resultaat van de potentiële impact krachtens IFRS 15.

Product Groep	Status Analyse	In scope IFRS 15	Wijziging in boekhoudkundige behandeling	Wijziging in opbrengsten	Wijziging in timing	impact (EUR)
Domestic mail						
Transactional mail	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Advertising mail	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Press	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Parcels						
Domestic parcels	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
International parcels	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Logistic Solutions	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Additional sources of revenues						
International mail	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Value added services	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Banking and financial products	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Distribution	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Retail & Overige	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0
Corporate	compleet	ja	nee	nee	nee	0,0

(1) Nog niet bekrachtigd door de EU op de datum van dit rapport

Volgens IFRS 15 kunnen de producten en diensten ofwel op zichzelf verkocht worden in afzonderlijke, individuele contracten of samen als een gebundeld pakket, dat niet afzonderlijk onderscheiden kan worden (bv. drukken en bezorgen van post door Speos, geen afzonderlijke resultaatsverplichtingen), wat in overeenstemming is met de huidige erkenning van opbrengsten. Wat de resultaatsverplichting betreft, waar er een onderscheid moet worden gemaakt tussen bpost dewelke optreedt als agent of als opdrachtgever, zal bpost de opbrengsten op dezelfde manier blijven erkennen en boeken als nu, wat in overeenstemming is met IFRS 15. Elke resultaatsverplichting in het contract heeft een transactieprijs, die in sommige gevallen variabel kan zijn (kortingen, boetes, enz.). Aangezien bpost nu al een inschatting maakt van de variabele vergoeding bij aanvang van het contract, is bpost al in lijn met IFRS 15. Het model van bpost met betrekking tot het erkennen van opbrengsten is ook in overeenstemming met IFRS 15, aangezien opbrengsten op een bepaald moment in de tijd worden erkend (namelijk wanneer de dienst wordt geleverd).

Na zorgvuldig onderzoek van alle producten en diensten die bpost aan zijn klanten verstrekt, mat bpost geen impact op de resultaten van 2017 of op een vergelijkbaar cijfer van 2016 met betrekking tot de toepassing van de vereisten van IFRS 15.

Gezien de recente overname van Radial, zal de impact hiervan met betrekking tot IFRS 15 verder onderzocht worden maar een eerste nazicht heeft geen potentiële, materiële aandachtspunten aan het licht gebracht.

IFRS 16 – Leasing

Vanaf 1 januari 2019 zal IAS 17 – Leasing worden vervangen door IFRS 16. IFRS 16 bepaalt de principes voor de erkenning, de waardering, de presentatie en de vermeldingen van leasing en vereist dat huurders alle huurcontracten in de boekhouding opnemen (behalve voor activa met een lage waarde en kortetermijnhuurcontracten), volgens een “single on-balance sheet”-model gelijkaardig aan de boeking van financiële leasing volgens IAS 17. Bij de aanvang van een huurcontract zal een huurder een passief in overeenstemming met de betalingen van huur erkennen, evenals een actief dat het recht vertegenwoordigt om het onderliggende actief gedurende de huurtermijn te gebruiken (d.w.z. het gebruiksrecht van een actief). Huurders zullen de rentelasten van de huurschuld, evenals de afschrijvingslast van het gebruiksrecht van een actief afzonderlijk moeten erkennen.

In 2018 zal bpost de mogelijke impact van IFRS 16 op de geconsolideerde jaarrekening verder bestuderen en zal het de vereiste veranderingen in de boekhouding voorbereiden.

IFRS 9 Financial Instruments

Vanaf 1 januari 2018 zal IAS 39 “Financiële Instrumenten: Erkenning en Waardering” vervangen worden door IFRS 9 Financiële Instrumenten. IFRS 9 brengt alle 3 aspecten samen met betrekking tot de boekhoudkundige verwerking van financiële instrumenten (a) erkenning en waardering, (b) waardeverminderingen en (c) hedge accounting. Voor bpost is er een potentiële impact op de balans met betrekking tot de wijzigingen van de financiële instrumenten, maar de impact van IFRS 9 zal vooral voortkomen uit de investering van 50% aangehouden in bpost bank waarvan de balans voornamelijk bestaat uit financiële instrumenten.

De inschatting van de impact van IFRS 9 is als volgt:

- Erkenning en waardering: erkenning en waardering van financiële activa onder IFRS 9 hangt af van het specifieke business model in voege en de karakteristieken van de contractuele kasstromen van de activa. De nieuwe vereisten zullen geen impact hebben op financiële activa aangehouden door bpost. Daarentegen bpost bank zal bij de overgang naar IFRS 9, een groot deel van haar obligatie portefeuille van IAS 39 “beschikbaar voor verkoop” categorie herklasseren naar de IFRS 9 “amortised cost” categorie. Hierdoor zal op datum van transitie naar IFRS 9 het eigen vermogen van bpost bank dalen met 121,0 miljoen EUR en bijgevolg ook bpost’s investeringen in geassocieerde deelnemingen met 50% van dit bedrag of ongeveer 60,5 miljoen EUR.
- Waardeverminderingen: onder IFRS 9 moeten alle verwachte kredietverliezen van alle schuld instrumenten op 12-maand of levenslange basis worden erkend. De impact op de handelsvorderingen van bpost zal niet significant zijn. Anderzijds zal bpost bank de algemene aanpak toepassen, dus IFRS 9 “staging” dewelke IAS 39 “incurred but not reported” (IBNR) provisies zal vervangen, op basis van de initiële inschattingen zal de impact niet significant zijn.
- Hedge accounting: bpost heeft gegeven het aantal beperkte hedge accounting transacties, besloten om de IAS 39 hedge accounting te blijven toepassen aangezien bpost bank verder IAS 39 hedge accounting blijft toepassen, totdat de IASB het macro-hedge project heeft gefinaliseerd.

bpost heeft geen enkele standaard, interpretatie of wijziging, die uitgegeven maar nog niet in voege was, vroeger aangenomen.

6.3 Belangrijke boekhoudkundige hypothesen en inschattingen

Een reeks belangrijke boekhoudkundige hypothesen liggen aan de basis van de voorbereiding van de geconsolideerde jaarrekening die conform IFRS-regels werd opgesteld. Deze hypothesen hebben een invloed op de waarde van activa en passiva. Er worden ramingen en veronderstellingen gemaakt met betrekking tot toekomstige gebeurtenissen. Deze worden continu opnieuw geëvalueerd en zijn gebaseerd op historische patronen en verwachtingen met betrekking tot toekomstige gebeurtenissen waarvan er een redelijke kans is dat ze zich onder de huidige omstandigheden voordoen.

Personeelsbeloningen - IAS 19

De voornaamste veronderstellingen die inherent zijn aan de waardering van de verplichtingen met betrekking tot personeelsbeloningen en de bepaling van de pensioenlast betreffen personeelsverloop,

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

acceptatiegraad, sterftecijfers, pensioenleeftijden, discontovoeten, evolutie van voordelen en toekomstige weddeverhogingen. Deze parameters worden jaarlijks bijgewerkt. Aangezien de referentie database elk jaar groeit met historische gegevens die worden toegevoegd, worden deze data steeds stabiel en meer betrouwbaar. De werkelijke omstandigheden kunnen echter afwijken van deze veronderstellingen en aldus aanleiding geven tot andere verplichtingen met betrekking tot personeelsbeloningen, die in de resultatenrekening tot uiting komen als een bijkomende winst of een bijkomend verlies of in niet-gerealiseerde resultaten, afhankelijk van het type voordeel.

De gebruikte sterftetabellen zijn de Belgische sterftetabellen MR (voor mannen) en FR (voor vrouwen) met een leeftijdscorrectie van twee jaar. bpost besloot om de levensduur te nemen door een leeftijdverbetering toe te passen van twee jaar op de officiële tabellen, voor zowel actieve als inactieve werknemers.

Voor de Gecompensteerde Geaccumuleerde Afwezigheden werd het verbruikspatroon van de ziekte dagen afgeleid uit de statistieken met betrekking tot het verbruikspatroon over een voortschrijdend gemiddelde van 3 jaren (de jaren 2015 tot 2017 voor december 2017). Het aantal ziekte dagen hangt af van de leeftijd, geïdentificeerd per segment van de relevante medewerkers. Het percentage van het gewaarborgd loon is vastgesteld op 75% in geval van langdurige ziekte. Bijgevolg is het percentage van het gewaarborgd loon dat gebruikt wordt om de kost van de dagen geaccumuleerd in de individuele tellers te berekenen vastgezet op 25%. De gecumuleerde balans van de niet gebruikte ziekte dagen voor statutaire personeelsleden is beperkt tot een maximum van 63 dagen.

In België zijn bij wet de pensioenplannen met vaste bijdragen onderworpen aan een minimum rendement. Vandaar dat deze plannen worden geclassificeerd als toegezegde pensioenregelingen waarvoor de "projected unit credit"-methode (PUC) wordt gebruikt om deze verplichtingen te waarderen. Alhoewel er nog altijd geen volledige duidelijkheid is over de methodologie, zorgde de nieuwe wetgeving van December 2015 voor meer duidelijkheid met betrekking tot de minimum gegarandeerde rendementen. De onzekerheid met betrekking tot de toekomstige evolutie van de minimum gegarandeerde rendementen in België is opgeheven met de wijziging van de WAP (wet op aanvullende pensioenen) wet per eind December 2015. Vanaf 2016 is de minimumopbrengst een percentage van de gemiddelde opbrengst van de laatste 24 maanden op lineaire obligaties voor 10 jaar met een minimum van 1,75% per jaar. Als gevolg hiervan bleef bpost consistent de methodologie van 2015 toepassen en gebruikte de zogenaamde PUC methode rekening houdende met de toekomstige pensioen kosten geïntegreerd voor de diensttijd van het verleden.

De financieringsmethodologie van de kinderbijslag voor statutaire personeelsleden is veranderd ingevolge een wetwijziging (wet van 19 december 2014). Als gevolg daarvan betaalt bpost als een openbare instelling een bijdrage die is vastgelegd door een programmawet. Het bedrag wijzigt elk jaar naargelang het aantal statutaire personeelsleden (VTE) en is onderhevig aan de inflatie.

Voor de waardering van de meeste beloningen wordt een gemiddelde kost per niet-actief personeelslid gebruikt. Deze gemiddelde kost werd geraamd door de

jaarlijkse kost voor niet-actieve personeelsleden te delen door het aantal niet-actieve begunstigden op basis van referentiegegevens ontvangen van de administratie van de pensioenen.

De discontovoeten werden bepaald op basis van de marktopbrengsten op het moment van de balansdatum. bpost gebruikt de "Tower Watson RATE:link tool"¹ voor het bepalen van de discontovoeten, rekening houdend met een mix van financiële en niet-financiële AA bedrijfsobligaties.

Aanpassingen reële waarde voor bedrijfscombinaties

In overeenstemming met IFRS 3 Bedrijfscombinaties, worden de overgenomen identificeerbare activa en de voorwaardelijke vergoeding gewaardeerd tegen reële waarde op de overnamedatum als onderdeel van de bedrijfscombinatie. Aanpassingen van de reële waarde voor de activa zijn gebaseerd op externe beoordelingen of taxatiemodellen. Als de voorwaardelijke vergoeding voldoet aan de definitie van een passief, dan wordt het vervolgens op elke rapporteringsdatum opnieuw gewaardeerd tegen reële waarde. De vaststelling van de reële waarde is gebaseerd op verdisconteerde kasstromen. Bij de belangrijkste veronderstellingen wordt rekening gehouden met de waarschijnlijkheid dat elk prestatiedoel wordt gehaald en met de discontofactor.

Over te dragen opbrengsten en aan opbrengsten gerelateerde voorzieningen

bpost erkent voorafbetalingen ontvangen van klanten op zijn balans, voornamelijk met betrekking tot reeds verkochte postzegels en credits op frankeremachines dewelke nog niet gebruikt zijn door de klanten op balansdatum. bpost gebruikt een model gebaseerd op historische consumptie patronen voor de waardering van deze over te dragen opbrengsten. Daarnaast behandelt en verzendt bpost internationale mail en parcels van en naar andere buitenlandse post operatoren. Op balansdatum wordt de beste inschatting van de uitstaande positie opgenomen in de geconsolideerde balans, maar aangezien de finale afrekening wordt gebaseerd op verschillende assumpties (waaronder "items per kilo") kan de finale afrekening verschillen van onze initiële inschatting.

Belasting op het resultaat en uitgestelde belastingen

bpost is onderhevig aan belastingen op het resultaat in verschillende jurisdicties. Uitgestelde belastingen worden berekend op het niveau van iedere fiscale entiteit. bpost erkent uitgestelde belastingen voor zover het waarschijnlijk is dat er toekomstige belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waar tegenover de aftrekbare tijdelijke verschillen kunnen worden aangewend. Om dit te kunnen inschatten gebruikt bpost een inschatting van de fiscale inkomsten per jurisdictie waarin bpost opereert en de periode waarover de uitgestelde belastingen zullen gerecupereerd worden. Hetzelfde principe wordt toegepast voor de erkenning van uitgestelde belastingvorderingen voor niet gebruikte overgedragen fiscale verliezen.

(1) "The Towers Watson RATE:link tool" is een hulpmiddel om bedrijven bij te staan in de selectie van discontovoeten die de karakteristieken van hun pensioenplannen nauwkeurig weerspiegelen.

6.4 Samenvatting van de belangrijkste boekhoudkundige principes

Alle boekhoudkundige schattingen en hypothesen die gebruikt werden bij het opstellen van deze jaarrekening zijn, waar van toepassing, consistent met het laatst goedgekeurde budget/langetermijn plan. De hypothesen zijn gebaseerd op de informatie die beschikbaar is op balansdatum. Hoewel deze hypothesen gebaseerd zijn op de recentste informatie die voorhanden is, kan het toch gebeuren dat de reële resultaten afwijken van de schattingen.

Consolidatie

De moedermaatschappij en alle dochtermaatschappijen die onder haar controle vallen, zijn in de consolidatie opgenomen. Uitzonderingen zijn niet toegestaan.

Dochterondernemingen

Activa en passiva, rechten en verplichtingen, inkomsten en kosten van de moedermaatschappij en de dochterondernemingen die onder haar exclusieve controle vallen, zijn volledig geconsolideerd. Een investeerder controleert een deelneming wanneer de investeerder is blootgesteld aan of rechten heeft op variabele opbrengsten komende uit zijn betrokkenheid in de deelneming en de mogelijkheid heeft om deze opbrengsten aan te wenden via zijn macht over de deelneming.

Die controle wordt geacht te bestaan als bpost minstens 50% plus één aandeel van het stemrecht van de entiteit bezit; deze veronderstelling vervalt als er een duidelijk bewijs van het tegendeel bestaat. Wanneer wordt nagegaan of een entiteit onder de controle van bpost valt, worden het bestaan en de invloed van mogelijke stemrechten die momenteel uitoefenbaar of converteerbaar zijn in aanmerking genomen.

De consolidatie van een dochterbedrijf heeft plaats vanaf de overnamedatum, dat is de datum waarop de controle van de nettoactiva en de activiteiten van de overgenomen daadwerkelijk werden overgedragen aan de overnemer. Vanaf de overnamedatum neemt de moedermaatschappij (de overnemer) de financiële prestaties van de overgenomen op in haar geconsolideerde resultatenrekening en neemt ze de overgenomen activa en passiva (aan marktwaarde), met inbegrip van elke uit de overname voortkomende goodwill, op in de geconsolideerde balans. De dochterbedrijven worden gedeconsolideerd vanaf de datum waarop de controle ophoudt. Intragroepsbalansen en -transacties en niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties tussen bedrijven van de groep worden volledig buiten beschouwing gelaten.

De geconsolideerde jaarrekening wordt voorbereid op basis van éénvormige boekhoudkundige regels voor gelijksoortige transacties en andere gebeurtenissen in gelijkaardige omstandigheden.

Geassocieerde ondernemingen

Een geassocieerde onderneming is een entiteit waarin bpost een aanzienlijke invloed heeft, maar die noch een dochteronderneming, noch een joint venture is. Een aanzienlijke invloed is de macht om deel te nemen aan de financiële en operationele beleidsbeslissingen van het bedrijf waarin geïnvesteerd wordt, zonder dat

beleid evenwel te controleren. Er wordt verondersteld dat dit het geval is wanneer bpost minstens 20% van de stemrechten heeft van het bedrijf waarin bpost investeert en dat het niet het geval is wanneer hij minder dan 20% heeft; deze veronderstellingen kunnen weerlegd worden indien er duidelijk bewijs is van het tegendeel.

De boekhoudkundige principes worden consequent toegepast binnen de groep, de geassocieerde ondernemingen inbegrepen.

Alle geassocieerde ondernemingen worden opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode: de deelnemingen worden apart vermeld in de geconsolideerde balans (onder de titel "Investerings in geassocieerde ondernemingen") op de balansdatum en voor een bedrag dat overeenstemt met het deel van het aandelenvermogen van de geassocieerde onderneming (zoals herbepaald onder IFRS), inclusief het resultaat voor de periode. Dividenden ontvangen van een bedrijf waarin wordt geïnvesteerd verminderen de boekwaarde van de investering.

Het aandeel van het resultaat van geassocieerde ondernemingen toe te schrijven aan bpost is apart opgenomen in de geconsolideerde winst- en verliesrekening onder de titel "Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen".

Niet-gerealiseerde winsten en verliezen uit transacties tussen een investeerder (of zijn geconsolideerde dochterondernemingen) en geassocieerde ondernemingen worden aangepast ten belope van het belang van de investeerder in de geassocieerde onderneming.

bpost bank is een geassocieerde onderneming en wordt opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode, aangezien bpost een betekenisvolle invloed heeft maar geen controle heeft over het bestuur van deze onderneming.

De obligatieportefeuille van bpost bank wordt geclassificeerd op de balans van bpost bank als "Beschikbaar voor verkoop". Deze portefeuille omvat:

- Vastrentende effecten (obligaties, verhandelbare schuldinstrumenten, leningen in de vorm van effecten, enz.);
- Effecten met variabele opbrengst;
- Vastrentende effecten of effecten met variabele opbrengst die financiële derivaten bevatten (dewelke, indien vereist, afzonderlijk boekhoudkundig verwerkt worden).

Aandelen die geclassificeerd worden als "Voor verkoop aangehouden", worden gewaardeerd aan reële waarde. Wijzigingen in deze reële waarde worden opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten, onder de rubriek "Niet-gerealiseerd of uitgestelde winst of verlies".

Voor vastrentende effecten worden de rente inkomsten opgenomen in de winst- en verliesrekening op basis van de effectieve rentemethode. Voor effecten met variabele opbrengst, worden deze inkomsten opgenomen in de winst- en verliesrekening van zodra de aandeelhoudersvergadering de uitkering van een dividend bevestigd heeft.

Goodwill en negatieve overnameverschillen

Wanneer een entiteit wordt overgenomen, wordt het op de overnamedatum geregistreerde verschil tussen de overnamekost van de investering en de reële waarde van de identificeerbare activa, passiva en voorwaardelijke verplichtingen geboekt als goodwill (als

het verschil positief is) of rechtstreeks als een winst in de resultatenrekening (als het verschil negatief is).

In het geval van een voorwaardelijke vergoeding, wordt deze gewaardeerd tegen reële waarde op het moment van de bedrijfscombinatie en opgenomen in de overgedragen vergoeding (dwz erkend binnen goodwill). Indien het bedrag van de voorwaardelijke vergoeding wijzigt als gevolg van een post-acquisitie gebeurtenis (zoals het behalen van een winstdoelstelling), wordt de wijziging in reële waarde opgenomen in de winst-en verliesrekening.

Goodwill wordt niet afgeschreven maar wordt onderworpen aan een jaarlijkse waardeverminderingstest.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden erkend op de balans als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- (1) de activa zijn identificeerbaar, d.w.z. ofwel opsplitsbaar (als ze kunnen worden verkocht, overgedragen, in licentie gegeven) of ze vloeien voort uit contractuele of wettelijke rechten;
- (2) het is waarschijnlijk dat de verwachte toekomstige economische winst die toe te schrijven is aan de activa naar bpost zal vloeien;
- (3) bpost heeft controle over de activa; en
- (4) de kost van de activa kan op betrouwbare wijze worden gemeten.

Immateriële vaste activa worden geboekt tegen aanschaffingswaarde (met inbegrip van de kosten die rechtstreeks toe te schrijven zijn aan de transactie, maar zonder onrechtstreekse vaste kosten), min alle geaccumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen. De uitgaven met betrekking tot de onderzoeksfase worden in rekening gebracht van de resultatenrekening. De uitgaven met betrekking tot de ontwikkelingsfase worden geactiveerd. Binnen bpost bestaan de intern geproduceerde immateriële vaste activa hoofdzakelijk uit IT-projecten.

Immateriële vaste activa met beperkte levensduur worden op systematische basis afgeschreven over hun bruikbare levensduur, waarbij gebruik wordt gemaakt van de lineaire afschrijvingsmethode. De toegepaste nuttige levensduur is:

<i>Immateriële vaste activa</i>	<i>Nuttige levensduur</i>
Patenten ¹	12 jaar
Know-how ¹	5 jaar
Point of sale netwerk (vervangingskost) ¹	20 jaar
IT-ontwikkelingskosten	maximum 5 jaar
Licenties voor minder belangrijke software	maximum 3 jaar
Handelsnamen/merknamen ¹	Tussen 5 jaar en onbepaald
Klantenrelaties ¹	Tussen 5 en 20 jaar

Immateriële vaste activa met een onbeperkte levensduur - bij bpost enkel goodwill en handelsnaam - worden niet afgeschreven maar ondergaan jaarlijks een waardeverminderingstest.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden geboekt tegen aanschaffingswaarde min alle geaccumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen. Alle kosten die rechtstreeks verband houden met het operationeel maken van de activa zijn inbegrepen in de kosten.

Uitgaven voor herstellingen en onderhoud die enkel bedoeld zijn om de waarde van materiële vaste activa op peil te houden, maar niet om ze te verhogen, worden in rekening gebracht van de resultatenrekening. Uitgaven voor grote herstellingen en voor groot onderhoud, die leiden tot een toename van de toekomstige economische voordelen die door de materiële vaste activa zullen worden gegenereerd, worden evenwel geïdentificeerd als een afzonderlijk element van de aanschaffingswaarde.

Financieringskosten die rechtstreeks zijn toe te wijzen aan de verwerving, bouw of productie van een actief dat noodzakelijkerwijs pas na een aanzienlijke tijdsperiode klaar is voor het beoogde gebruik of verkoop, worden geactiveerd als deel van de kostprijs van het actief.

Het afschrijvingsbedrag wordt op een systematische basis gespreid over de bruikbare levensduur van het actief, waarbij gebruik wordt gemaakt van lineaire afschrijvingen. Het totaal af te schrijven bedrag is gelijk aan de aanschaffingswaarde, behalve voor voertuigen. Voor voertuigen is dat bedrag de aanschaffingswaarde min de restwaarde van de activa op het einde van hun levensduur. De toegepaste nuttige levensduur is:

<i>Materiële vaste activa</i>	<i>Nuttige levensduur</i>
Terreinen	Niet van toepassing
Centrale administratieve gebouwen	40 jaar
Gebouwen van het netwerk	40 jaar
Industriële gebouwen, sorteercentra	25 jaar
Uitrustingswerken aan gebouwen	10 jaar
Trekkers en vorkheftrucks	10 jaar
Fietsen en bromfietsen	4 jaar
Andere voertuigen (auto's, trucks...)	5 jaar
Machines	5-10 jaar
Meubilair	10 jaar
Computeruitrusting	4-5 jaar

Leasing transacties

Een financiële leasing, waarbij vrijwel alle aan de eigendom verbonden risico's en voordelen worden overgedragen aan de leasingnemer, wordt opgenomen onder actief en passief tegen bedragen die gelijk zijn aan

(1) De nuttige levensduur kan verschillen geval tot geval en hangt af van de beoordeling op het ogenblik van de purchase price allocation

de contante waarde van de minimum leasebetalingen (= som van de in de leasebedragen inbegrepen kapitaal en interest) of, indien lager, de reële waarde van de geleasede activa. Leasebetalingen worden deels als financieringskosten opgenomen en deels als aflossing van de uitstaande schuld, zodat dit resulteert in een constante rentevoet over de leasetermijn. De afschrijvingsregels voor geleasede activa stroken met deze voor gelijkaardige activa in eigendom.

Betaalde / ontvangen huurgelden uit hoofde van operationele leasing (waarbij niet vrijwel alle aan de eigendom van een actief verbonden risico's en voordelen worden overgenomen) worden door de huurder opgenomen als uitgaven en door de verhuurder als inkomsten volgens de lineaire methode over de leasetermijn.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen hebben voornamelijk betrekking op appartementen in gebouwen dewelke gebruikt worden als postkantoor.

Vastgoedbeleggingen worden geboekt tegen aanschaffingswaarde minus geaccumuleerde afschrijvingen en waardeverminderingen. Het afschrijvingsbedrag wordt op een systematische basis toegekend over de bruikbare levensduur van het actief, waarbij gebruik wordt gemaakt van de lineaire afschrijvingsmethode. De levensduur die van toepassing is op vastgoedbeleggingen kan worden teruggevonden in de tabel bij het onderdeel "materiële vaste activa".

Voor verkoop aangehouden activa

Vaste activa worden geclassificeerd als voor verkoop aangehouden activa in een specifieke rubriek in de balans, als hun boekwaarde eerder gerecupereerd zal worden door verkoop dan door verder gebruik of exploitatie. Dit wordt toegestaan als er aan bepaalde strikte criteria wordt voldaan (er werd gestart met een actief programma om een koper te zoeken, de eigendom kan in zijn huidige staat onmiddellijk worden verkocht, de verkoop is zeer waarschijnlijk en zal naar verwachting plaats hebben binnen één jaar na de datum van reclassering).

Voor verkoop aangehouden activa worden niet langer afgeschreven maar er kan een waardevermindering op toegepast worden. Ze worden gewaardeerd aan de laagste waarde van de boekwaarde en van de marktwaarde minus verkoopkosten.

Zegelverzameling

De postzegelverzameling die eigendom is van bpost en die ze duurzaam aanhoudt, wordt op de balans ingeschreven tegen het geherwaardeerde bedrag minus een korting voor de beperkte liquiditeit. De geherwaardeerde bedragen worden periodiek vastgesteld op basis van de marktprijzen. bpost gaat over tot de herwaardering van haar collectie om de vijf jaar. De postzegelverzameling wordt opgenomen in de sectie "Overige materiële vaste activa" van de balans.

Waardeverminderingen van activa

Een waardevermindering wordt opgenomen als de boekwaarde van een actief hoger ligt dan de realiseerbare waarde ervan, dat is het hoogste bedrag van de reële waarde minus verkoopkosten (wat overeenkomt met de liquiditeiten die bpost kan realiseren via verkoop) en van de bedrijfswaarde (wat overeenkomt met de liquiditeiten die bpost kan realiseren door het actief te blijven gebruiken).

Indien mogelijk worden de tests uitgevoerd op individuele activa. Als evenwel wordt vastgesteld dat

activa geen onafhankelijke kasstromen genereren, dan wordt de test uitgevoerd op het niveau van de kasstroomgenererende eenheid (CGU) waartoe het actief behoort (CGU = de kleinste identificeerbare groep activa die kasstromen genereert die grotendeels onafhankelijk zijn van de kasstromen van andere CGU's).

Voor goodwill wordt jaarlijks een waardeverminderingstest uitgevoerd. Een CGU waaraan geen goodwill is toegekend wordt alleen getest wanneer er aanwijzingen zijn voor een waardevermindering. Met het oog op de waardeverminderingstest, wordt goodwill die werd verworven bij een bedrijfscombinatie, vanaf de verwervingsdatum toegekend aan een groep van kasstroomgenererende eenheden waarvan wordt verwacht dat ze voordeel zullen halen uit de synergieën van de combinatie.

Als er een waardevermindering wordt vastgesteld, dan wordt die eerst gebruikt om de boekwaarde van elke goodwill van die groep van kasstroomgenererende eenheden te verminderen. Het resterende saldo wordt dan toegekend om de boekwaarde van andere vaste activa van de CGU te verminderen, proportioneel ten opzichte van hun totale boekwaarde, maar enkel in de mate dat de verkoopprijs van de activa in kwestie lager is dan de boekwaarde.

Waardeverminderingen op goodwill worden nooit teruggenomen op een latere datum. Waardeverminderingen op andere vaste activa worden teruggenomen als de oorspronkelijke voorwaarden van het ogenblik dat de waardevermindering werd geregistreerd ophouden te bestaan, maar enkel in de mate dat de boekwaarde van het actief niet hoger ligt dan het bedrag na afschrijvingen dat zou zijn verkregen als er geen waardevermindering zou geregistreerd zijn.

Vorraden

De waarde van de voorraden wordt bepaald als de laagste van de aanschaffingskost of de netto-verkoopswaarde op de balansdatum.

De aanschaffingsprijs van verwisselbare voorraden wordt bepaald door toepassing van de FIFO-methode (first in, first out). Minder belangrijke voorraden waarvan de waarde en de samenstelling stabiel blijven doorheen de tijd, worden in de balans opgenomen tegen een vaste waarde.

De kostprijs van de voorraden gereed product omvat alle kosten die gemaakt zijn om de voorraden in hun huidige toestand op hun huidige locatie te brengen, met inbegrip van indirecte productiekosten. Meer bepaald de kostprijs van de zegels omvat de directe en indirecte productiekosten, met uitsluiting van kosten van leningen en algemene kosten die er niet toe bijgedragen hebben om hen in hun huidige toestand en op hun huidige locatie te brengen. De berekening van vaste productiekosten in de kostprijs is gebaseerd op een normale productiecapaciteit.

Een waardevermindering is nodig als de netto-verkoopswaarde op de balansdatum lager ligt dan de kost.

Erkennen van opbrengsten

Inkomsten uit de verkoop van goederen worden opgenomen als bpost de belangrijke risico's en voordelen van deze goederen overdraagt aan de koper en het waarschijnlijk is dat de economische voordelen verbonden aan de transactie zullen doorgaan naar de entiteit.

Inkomsten uit het verlenen van diensten worden opgenomen, afhankelijk van de fase waarin de dienstverlening zich bevindt. In toepassing van dit principe worden de inkomsten uit de activiteit zegels en

frankeermachines opgenomen in de inkomsten op het ogenblik dat de post wordt uitgereikt.

De vergoeding van DAEB is gebaseerd op contractuele provisies bepaald door het Beheerscontract en de inkomsten worden erkend op het ogenblik dat de diensten verstrekt worden.

bpost krijgt ook commissies op de verkoop van partnerproducten via haar netwerk. Inkomsten van commissies worden geregistreerd op het ogenblik dat de diensten worden verleend.

De omnichannel-technologie en operationele diensten van Radial worden verkocht als gebundelde oplossingen of op individuele basis. De inkomsten van Radial komen voort uit voorgenoemde diensten ofwel via een revenue-sharing-model (op basis van een percentage van de goederen van de klant) of via een activity-based model (bijvoorbeeld calls van het customer service centrum die worden gefactureerd tegen een tarief per minuut of per oproep, fulfillment diensten die worden gefactureerd op basis van een tarief per vervulde order/item, enz.). Voor zowel het revenue-sharing-model en het activity-based model worden de service fees erkent ofwel bij verzending van de onderliggende goederen ofwel bij de uitvoering van de onderliggende activiteit. Radial fungeert als agent voor de verkoop van merchandise sales en registreert inkomsten uit service fees op basis van de weerhouden netto fee.

Intresten worden opgenomen volgens de "effective yield" methode en de dividendinkomsten worden opgenomen wanneer bpost het recht verwerft op betaling.

Huurinkomsten afkomstig van operationele leasing of vastgoedbeleggingen worden op een systematische basis gespreid over de huurtermijn.

Vorderingen

Vorderingen worden aanvankelijk gewaardeerd aan reële waarde en later tegen geamortiseerde kostprijs, d.w.z. de netto contante waarde van de te ontvangen cashflows (tenzij de invloed van het verdisconteren gering is).

Voor elke vordering afzonderlijk wordt nagegaan of ze inbaar is. Een waardevermindering wordt opgenomen als de ontvangst van het bedrag volledig of gedeeltelijk twijfelachtig of onzeker is.

Vooruitbetalingen en toe te rekenen inkomsten worden ook in deze rubriek ondergebracht.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten worden opgedeeld in verschillende categorieën bij hun initiële inboeking. Deze categorie is afhankelijk van de karakteristieken en het doel van de financiële instrumenten. De categorie van het financieel actief bepaalt de waardering en bepaalt of de opbrengsten en kosten worden opgenomen in de winst- en verliesrekening of rechtstreeks in eigen vermogen.

Dit zijn de verschillende categorieën financiële instrumenten:

- (1) Financiële activa aangehouden voor handelsdoeleinden omvatten (a) afgeleide producten en (b) activa waarvoor bpost vrijwillig heeft beslist om ze op het ogenblik van de eerste opname onder te brengen in de categorie "reële waarde via de resultatenrekening". Deze financiële activa worden gewaardeerd tegen hun reële waarde op elke balansdatum; veranderingen van de reële waarde worden in de resultatenrekening opgenomen.

- (2) Tot op de vervaldag aangehouden financiële activa zijn niet-afgeleide financiële activa, met vaste of bepaalde betalingen en vaste vervaldatum, waarvoor bpost de intentie en de mogelijkheid heeft om ze aan te houden tot op de vervaldag. Deze activa worden gewaardeerd aan kostprijs min afschrijvingen door gebruik te maken van de effectieve rentemethode.
- (3) Leningen en vorderingen zijn niet afgeleide financiële activa, met vaste of bepaalde betalingen die niet op een actieve markt zijn genoteerd. Na de eerste opname worden deze activa gewaardeerd tegen kostprijs min afschrijvingen door gebruik te maken van de effectieve rentemethode.
- (4) Financiële activa die beschikbaar zijn voor verkoop vormen een restcategorie die alle financiële activa omvat die niet in één van de vorige categorieën zijn onder te brengen, bv. beleggingen in eigen-vermogensinstrumenten (andere dan aandelen in dochterbedrijven, gezamenlijk gecontroleerde entiteiten en partners), beleggingen in "open-einde-beleggingsfondsen" en obligaties, waarvoor bpost noch de intentie noch de mogelijkheid heeft om ze aan te houden tot op de vervaldag. De financiële activa die beschikbaar zijn voor verkoop worden gewaardeerd tegen de reële waarde, waarbij veranderingen van de reële waarde rechtstreeks in het eigen vermogen worden verwerkt totdat de financiële activa niet langer in de balans worden opgenomen; op dat ogenblik wordt de cumulatieve winst of verlies dat eerder in het eigen vermogen werd verwerkt overgeboekt naar winst of verlies.

Gewone aankopen of verkopen van financiële activa worden al of niet in de balans opgenomen door gebruik te maken van de afwikkelingsdatum ("settlement date accounting"). De reële waarde van deze financiële activa wordt bepaald door te refereren naar genoteerde marktprijzen in een actieve markt.

Geldmiddelen en kasequivalenten

Deze rubriek omvat liquide middelen, te innen titels, kortetermijnbeleggingen (waarvan de vervaldatum ten hoogste drie maanden na de aankoopdatum valt) met een grote liquiditeit en die vlot kunnen omgezet worden in een gekend contant bedrag, en die een laag risico inhouden wat betreft verandering van waarde.

Voor wat betreft het geconsolideerde kasstroomoverzicht bestaan geldmiddelen en kasequivalenten uit contanten en kortlopende deposito's, zoals hierboven gedefinieerd, na aftrek van uitstaande bankschulden.

Aandelenkapitaal

Gewone aandelen worden opgenomen in de rubriek "Geplaatst kapitaal".

Aandelen in portefeuille (eigen aandelen) worden afgetrokken van het eigen vermogen. Bewegingen van aandelen in portefeuille hebben geen invloed op de resultatenrekening.

Overige reserves omvatten het resultaat van vorige boekjaren, de wettelijke reserve en de geconsolideerde reserve.

Het overgedragen resultaat omvat het resultaat van het huidige boekjaar zoals vermeld in de resultatenrekening.

Personeelsbeloningen

Korte termijnbeloningen

Korte termijnbeloningen worden opgenomen als een uitgave wanneer het personeelslid de diensten heeft verleend aan bpost. Voordelen die niet zijn betaald op de balansdatum worden opgenomen in de rubriek "bezoldigingen en sociale zekerheid".

Vergoedingen na uitdiensttreding

Personeelsvergoedingen na uitdiensttreding worden opgenomen op basis van een actuariële waarderingsmethode en er worden voorzieningen voor aangelegd (met aftrek van alle fondsbeleggingen), voor zover bpost verplicht is de kosten met betrekking tot deze beloningen te dragen. Deze verplichting kan een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting zijn ("verworven rechten" op basis van vroegere gebruiken).

In toepassing van deze principes wordt in het kader van de vergoedingen na uitdiensttreding een voorziening aangelegd (berekend volgens een actuariële methode die is vastgelegd in IAS 19), om het volgende te dekken:

- de toekomstige kosten met betrekking tot huidige gepensioneerden (een voorziening die 100% van de toekomstige geschatte kosten van die gepensioneerden bedraagt);
- de toekomstige kosten van potentiële gepensioneerden, geschat op basis van de werknemers die momenteel in dienst zijn, waarbij rekening wordt gehouden met de anciënniteit van die werknemers op elke balansdatum en de waarschijnlijkheid dat de personeelsleden de gewenste leeftijd zullen bereiken om de beloningen te verkrijgen (de voorziening wordt progressief aangelegd, naarmate de personeelsleden evolueren in hun loopbaan).

Waardeaanpassingen bestaande uit actuariële winsten en verliezen worden onmiddellijk opgenomen in de geconsolideerde balans met een overeenkomstige debit of credit naar overgedragen resultaat door middel van de niet in winst- of verlies opgenomen resultaten in de periode waarin ze zich voordoen. Waardeaanpassingen worden niet overgeboekt naar de winst of verliesrekening in latere periodes.

Actuariële veronderstellingen (met betrekking tot de disconteringsvoet, de sterftfactor, de kosten voor toekomstige beloningen, inflatie enz.) worden gebruikt om de verplichtingen met betrekking tot personeelsbeloningen in overeenstemming met IAS 19 te bepalen. Actuariële winsten en verliezen doen zich onvermijdelijk voor, als gevolg van (1) veranderingen in de actuariële hypothesen jaar-over-jaar, en (2) verschillen tussen werkelijke kosten en actuariële hypothesen die worden gebruikt voor de waardering krachtens IAS 19.

De verplichting wordt berekend volgens de "projected unit credit"-methode. Elk jaar dienst geeft recht op een extra "unit credit" dewelke in aanmerking moet worden genomen bij het waarderen van de toegekende beloningen en de verplichtingen die er betrekking op hebben. De gebruikte disconteringsvoet is de opbrengst van bedrijfsobligaties met een hoge kredietwaardigheid of is gebaseerd op staatsobligaties waarvan de looptijd gelijkaardig is aan die van de beloningen die gewaardeerd worden.

Opgenomen pensioenkosten omvatten aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten, pensioenkosten van verstreken diensttijd, winst en verliezen met betrekking tot inperking en schikking.

Pensioenkosten van verstreken diensttijd als gevolg van een wijziging van een plan of inperking dienen erkend te worden, het vroegste van (1) het ogenblik waarop de wijziging van het plan of de inperking plaatsvindt

en (2) de datum waarop de entiteit gerelateerde herstructureringskosten in overeenstemming met IAS37 erkent. Pensioenkosten van verstreken diensttijd worden geboekt in de resultatenrekening.

Netto interesten worden berekend door de disconteringsvoet toe te passen op de netto verplichting (actief) uit hoofde van toegezegde pensioenrechten. Netto interesten worden eveneens erkend in de resultatenrekening.

Fondsbeleggingen met betrekking tot vergoedingen na uitdiensttreding worden gemeten aan reële waarde op het einde van de periode met dezelfde definitie zoals gebruikt in IFRS 13.

Langetermijnpersoneelsbeloningen

Langetermijnpersoneelsbeloningen worden opgenomen op basis van een actuariële waarderingsmethode en er worden voorzieningen voor aangelegd (met aftrek van alle fondsbeleggingen), voor zover bpost verplicht is de kosten met betrekking tot deze beloningen te dragen. Deze verplichting kan een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting zijn ("verworven rechten" op basis van vroegere gebruiken).

Er wordt een voorziening gecreëerd voor beloningen op lange termijn; deze dekt beloningen die slechts over een aantal jaren zullen worden betaald, maar die reeds door de werknemer zijn verworven op basis van zijn prestaties in het verleden. Ook hier wordt de voorziening berekend volgens een actuariële methode die wordt opgelegd door IAS 19.

De voorziening wordt als volgt berekend:

Actuariële waardering van de verplichting krachtens IAS 19

– reële waarde van de fondsbeleggingen

= aan te leggen voorziening (of op te nemen actief als de reële waarde van de fondsbeleggingen hoger is).

Waardeaanpassingen bestaande uit actuariële winsten en verliezen worden onmiddellijk opgenomen in de resultatenrekening in de periode waarin ze zich voordoen.

Actuariële veronderstellingen (met betrekking tot de disconteringsvoet, de sterftfactor, de kosten voor toekomstige beloningen, inflatie enz.) worden gebruikt om de verplichtingen met betrekking tot personeelsbeloningen in overeenstemming met IAS 19 te bepalen. Actuariële winsten en verliezen doen zich onvermijdelijk voor, als gevolg van (1) veranderingen in de actuariële hypothesen jaar-over-jaar, en (2) verschillen tussen werkelijke kosten en actuariële hypothesen die worden gebruikt voor de waardering krachtens IAS 19. Deze actuariële winsten en verliezen worden rechtstreeks in de resultatenrekening opgenomen.

De verplichting wordt berekend volgens de "projected unit credit"-methode. Elk jaar dienst geeft recht op een extra "unit credit" dewelke in aanmerking moet worden genomen bij het waarderen van de toegekende beloningen en de verplichtingen die er betrekking op hebben. De gebruikte disconteringsvoet is de opbrengst van bedrijfsobligaties met een hoge kredietwaardigheid of is gebaseerd op staatsobligaties waarvan de looptijd gelijkaardig is aan die van de beloningen die gewaardeerd worden.

Opgenomen pensioenkosten omvatten aan het dienstjaar toegerekende pensioenkosten, pensioenkosten van verstreken diensttijd, winst en verliezen met betrekking tot inperking en schikking.

Pensioenkosten van verstreken diensttijd als gevolg van een wijziging van een plan of inperking dienen erkend te worden, het vroegste van (1) het ogenblik waarop de wijziging van het plan of de inperking plaatsvindt en (2) de datum waarop de entiteit gerelateerde herstructureringskosten in overeenstemming met IAS 37 erkent. Pensioenkosten van verstreken diensttijd worden geboekt in de resultatenrekening.

Netto interesten worden berekend door de disconteringsvoet toe te passen op de netto verplichting (actief) uit hoofde van toegezegde pensioenrechten. Netto interesten worden eveneens erkend in de resultatenrekening.

Ontslagvergoedingen

Als bpost het contract van een personeelslid beëindigt vóór zijn normale pensioendatum, of wanneer een aanbod van vergoeding gebeurt in ruil voor de beëindiging van de arbeidsovereenkomst dewelke niet meer kan ingetrokken worden, wordt er een voorziening aangelegd in zoverre er een verplichting rust op bpost.

Voorzieningen

Een voorziening wordt enkel erkend als:

- (1) bpost een concrete (in rechte afdwingbare of feitelijke) verplichting heeft als gevolg van gebeurtenissen uit het verleden;
- (2) het waarschijnlijk is (meer waarschijnlijk dan niet) dat er voor de afwikkeling van de verplichting een betaling nodig zal zijn; en
- (3) er een betrouwbare schatting van het bedrag van de verplichting kan worden gemaakt.

Indien het waarschijnlijk is dat de impact belangrijk zal zijn (voornamelijk voor langetermijnvoorzieningen), dan wordt de voorziening geraamd op basis van de netto contante waarde. De verhoging van de voorziening wegens het verstrijken van tijd wordt opgenomen als een financiële uitgave.

Een voorziening voor het saneren van verontreinigde sites wordt opgenomen als bpost in dat verband een verplichting heeft. Voorzieningen voor toekomstige bedrijfsverliezen zijn verboden.

Als bpost een verlieslatend contract heeft (de onvermijdbare kosten voor het naleven van de verplichtingen van het contract overschrijden de economische voordelen die eruit voortvloeien), dan wordt de huidige verplichting ingevolge het contract opgenomen als een voorziening.

Een herstructureringsvoorziening wordt enkel geboekt als bpost aantoonbaar dat het op de balansdatum een feitelijke verplichting tot herstructureren heeft. De feitelijke verplichting moet worden aangetoond door: (a) een gedetailleerd formeel plan waarin de hoofdelementen van de herstructurering zijn vastgelegd, en (b) het wekken van een geldige verwachting bij de betrokkenen dat ze de herstructurering zal doorvoeren door een aanvang te nemen met de uitvoering van het plan of door de krachtlijnen ervan mee te delen aan de betrokkenen.

Uit te keren dividenden met betrekking tot jaar N worden pas opgenomen als passiva wanneer de rechten van de aandeelhouders om deze dividenden te ontvangen (in de loop van het jaar N+1) zijn aangetoond.

Inkomsten belastingen en uitgestelde belastingen

Winstbelasting omvat verschuldigde belastingen op het resultaat en uitgestelde belasting. Belasting op het resultaat is het bedrag aan belastingen dat moet worden

betaald (te recupereren) op de belastbare inkomsten voor het lopende jaar, samen met de aanpassingen op het vlak van betaalde/te recupereren belastingen met betrekking tot de vorige jaren. Bij de berekening wordt gebruik gemaakt van de belastingvoet op de balansdatum.

Uitgestelde belasting wordt volgens de "liability method" berekend op de tijdelijke verschillen die ontstaan tussen de boekwaarde van de balansrubrieken en hun fiscale waarde, waarbij de belastingvoet wordt gebruikt die naar verwachting zal worden toegepast als het actief wordt gerealiseerd of als de schuld vereffend is. In de praktijk wordt de belastingvoet gehanteerd die geldt op de balansdatum.

Uitgestelde belastingen worden niet erkend met betrekking tot:

- (1) goodwill die niet is afgeschreven voor belastingdoeleinden;
- (2) de eerste erkenning van een actief of een passief in een transactie die geen bedrijfscombinatie is en die geen invloed heeft op boekhoudkundige of belastbare winst; en
- (3) investeringen in dochterbedrijven, vestigingen, geassocieerde ondernemingen en joint ventures als het waarschijnlijk is dat er in de voorzienbare toekomst geen dividenden worden uitgekeerd.

Een uitgestelde belastingvordering wordt opgenomen voor alle aftrekbare tijdelijke verschillen, voor zover het waarschijnlijk is dat er belastbare winsten beschikbaar zullen zijn waarvoor het aftrekbare tijdelijke verschil kan worden aangewend. Dezelfde principes gelden voor de erkenning van uitgestelde belastingvorderingen met betrekking tot niet gebruikte overgedragen fiscale verliezen. Dit criterium wordt op elke balansdatum opnieuw beoordeeld.

Uitgestelde belasting wordt berekend op het niveau van elke fiscale entiteit. De uitgestelde belastingvorderingen en belastingsschulden van verschillende dochterondernemingen mogen niet gecompenseerd worden.

Over te dragen inkomsten

Over te dragen inkomsten zijn het deel van de inkomsten dat ontvangen wordt tijdens het huidige of eerdere boekjaar maar die in verband staan met een later boekjaar.

Transacties in vreemde valuta

Transacties in vreemde valuta worden eerst geboekt in de functionele valuta van de betrokken entiteiten. Daarbij worden de wisselkoersen op transactiedatum gebruikt. De gerealiseerde wisselkoerswinsten en -verliezen en de niet-gerealiseerde wisselkoerswinsten en -verliezen op monetaire activa en passiva worden op de balansdatum opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Bij de opmaak van de geconsolideerde jaarrekening worden de activa en passiva van de buitenlandse activiteiten omgerekend naar Euro op basis van de wisselkoersen op de rapporteringsdatum. De winst- en verliesrekeningen worden omgerekend aan de wisselkoersen van de transactiedatum. De wisselkoersverschillen die hierdoor ontstaan, worden opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten. Bij verkoop van een buitenlandse activiteit, wordt het deel van de niet-gerealiseerde resultaten, gelinkt aan deze activiteit opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Financiële derivaten

bpost maakt gebruik van financiële derivaten om zich in te dekken tegen de blootstelling aan wisselkoersrisico's die voortvloeien uit operationele activiteiten. In overeenstemming met zijn kasmiddelenbeleid houdt bpost geen financiële derivaten aan of geeft het er geen uit voor handelsdoeleinden.

Financiële derivaten worden initieel geboekt tegen hun reële waarde op de datum waarop de derivatencontracten worden aangegaan en worden vervolgens gewaardeerd tegen hun reële waarde op het einde van elke rapporteringsperiode. Afhankelijk van het feit of "hedge accounting" (zie hieronder) al dan niet wordt toegepast, wordt elke winst of elk verlies dewelke resulteert uit de herwaardering van de financiële derivaten rechtstreeks opgenomen in ofwel de niet-gerealiseerde resultaten ofwel de resultatenrekening.

Hedge accounting

bpost bestemt sommige afdekkingsinstrumenten, die derivaten en niet-derivaten omvatten met betrekking tot het valutarisico en het interest risico, respectievelijk als afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse activiteiten en als kasstroomafdekkingen.

Bij aanvang van de afdekkingsrelatie documenteert bpost de relatie tussen het afdekkingsinstrument en het afgedekte element, samen met zijn doelstellingen inzake risicobeheer en zijn strategie voor het ondernemen van verscheidene afdekkingstransacties. Daarnaast documenteert bpost, bij aanvang van de afdekking en daarna, of het afdekkingsinstrument in hoge mate effectief is in het indekken van mutaties van de reële waarde en van de kasstromen van het afgedekte element toerekenbaar aan het afgedekte risico.

Kasstroomafdekkingen

Het effectieve gedeelte van mutaties in de reële waarde van derivaten die zijn aangeduid als en kwalificeren als kasstroomafdekkingen wordt opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten en gecumuleerd onder de hoofding kasstroomafdekkingsreserve. De winst of het verlies met betrekking tot het ineffektieve deel wordt onmiddellijk opgenomen in de resultatenrekening.

Bedragen die eerder werden opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten en gecumuleerd in het eigen vermogen worden, worden getransfereerd naar de resultatenrekening in de periodes waarin het afgedekte element de resultatenrekening beïnvloedt, op dezelfde lijn als het geboekte afgedekte element.

De hedge accounting wordt stopgezet wanneer bpost de afdekkingsrelatie intrekt, wanneer de afdekkingsrelatie afloopt of wordt verkocht, beëindigd of uitgeoefend, of wanneer ze niet meer in aanmerking komt voor hedge accounting. Elke winst of elk verlies dat op dat ogenblik werd opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten en dat werd gecumuleerd in eigen vermogen blijft in het eigen vermogen en wordt geboekt als de verwachte toekomstige transactie uiteindelijk wordt opgenomen in de resultatenrekening. Wanneer een verwachte toekomstige transactie naar verwachting niet meer zal plaatsvinden, wordt de winst of het verlies dat werd gecumuleerd in eigen vermogen onmiddellijk opgenomen in de resultatenrekening.

Afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse activiteiten

Afdekkingen van netto-investeringen in buitenlandse activiteiten worden op dezelfde manier opgenomen als kasstroomafdekkingen. Elke winst of verlies op het afdekkingsinstrument met betrekking tot het effectieve deel van de afdekking wordt opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten en wordt gecumuleerd onder de titel "valutaomrekeningsreserve". De winst of het verlies met betrekking tot het ineffektieve deel wordt onmiddellijk opgenomen in de resultatenrekening.

Winsten en verliezen op het afdekkingsinstrument met betrekking tot het effectieve deel van de afdekking en gecumuleerd in de valutaomrekeningsreserve worden geherclassificeerd naar de resultatenrekening bij de verkoop van de buitenlandse activiteit.

6.5 Risicobeheer

Aanpak en methodologie

bpost ontwikkelde een Enterprise Risk Management ("ERM")-kader waarbij risicobeheerprocessen deel uitmaken van de belangrijkste managementactiviteiten van het bedrijf, zoals de herziening van de strategie of de driemaandelijke opvolging door het Group Executive Management.

Risico's worden geïdentificeerd op verschillende niveaus in de organisatie (met inbegrip van, *inter alia*, operationeel en financieel management, corporate tweedelijnsfuncties zoals Legal and Regulatory, Health and Safety, Security and Integrity en het Group Executive Management). Dit bestrijkt het hele bedrijf.

bpost licht de risico's en onzekerheden toe in drie categorieën:

- **Risico's op vlak van regelgeving/wetgeving:** Evoluties in de regelgeving of de wetgeving die een impact kunnen hebben op de verwezenlijking van de strategie van bpost.
- **Externe risico's voor het bedrijf:** Externe gebeurtenissen die een impact kunnen hebben op de groei-strategie.
- **Operationele risico's:** Vooral intern georiënteerde risico's of onvoorziene rampen die een impact kunnen hebben op de resultaten van bpost. Dit omvat ook financiële risico's.

Vertrekkende van geformaliseerde risico-evaluatiecriteria, goedgekeurd door de Raad van Bestuur, worden de risico's geprioriteerd. Dit laat een aangepaste communicatie toe over de risico's binnen het bedrijf (top-down en bottom-up). Voor de belangrijkste risico's binnen elke categorie definieerde bpost een gerichte aanpak om ze te beperken en op te volgen. Het Group Executive Management, het Auditcomité en de Raad van Bestuur volgen de toepassing van die aanpak op.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

Beperking

Opvolging

Risico's op vlak van regelgeving / wetgeving

- Een constructieve relatie onderhouden met de overheid en wetgevers

- Jaarlijks rapporteren stand van zaken (Wetgeving/regelgeving)
- Onmiddellijke rapportering van belangrijke evoluties met een mogelijke impact op de strategie

Externe risico's voor het bedrijf

- Opvolgen van gebeurtenissen die de risico evolutie beïnvloeden
- Netwerken en beïnvloeden (indien nodig)
- Opstellen van een Plan B (indien nodig)

- Jaarlijkse rapportering over stand van zaken als input voor het jaarverslag
- Onmiddellijke rapportering van belangrijke evoluties met een mogelijke impact op de strategie

Operationele risico's

- Actieplannen / projecten om de risico's te beperken (deel van de Business unit doelstellingen en het budgetproces)

- Korte stand van zaken & evoluties nieuwe risico's tijdens de Quarterly Review (QR)
- Jaarlijkse update over de risico-evolutie (corporate risico team)

Elk van de volgende risico's kan een materieel ongunstig effect hebben op de activiteiten, de financiële positie en de bedrijfsresultaten van bpost. Er kunnen bijkomende risico's zijn waarvan bpost momenteel niet op de hoogte is. Er kunnen ook risico's zijn waarvan we momenteel geloven dat ze niet belangrijk zijn, maar die uiteindelijk toch een materieel ongunstig effect kunnen hebben. De risicobeperking zoals hieronder beschreven, is bedoeld om een algemeen overzicht te geven van mogelijke en reeds gestarte actiepunten als reactie op de risico's en mag niet worden beschouwd als een exhaustieve lijst van reacties op risico's. Bovendien garanderen de hieronder beschreven inspanningen voor risicobeperking niet dat de risico's zich niet zullen voordoen. Geen enkel risicobeheersysteem of systeem voor interne controle kan een absolute bescherming bieden tegen het niet-behalen van bedrijfsdoelstellingen, fraude of overtreding van wetten en regels.

Risico's op vlak van regelgeving/ wetgeving

Passende beleidslijnen, processen en interne controleprocedures werden ingevoerd om de blootstelling aan complexe vereisten van regelgeving en wetgeving te beperken. Daarnaast streeft bpost naar een constructief stakeholdermanagement ten aanzien van, onder andere, regering, beleidsmakers en regelgevende instanties.

bpost is actief in markten die gekenmerkt worden door een hoge graad van regulering, zowel door regulatoren op nationaal, Europees, als op wereldvlak. Het is onzeker of Belgische of Europese regulatoren of derden belangrijke bezwaren zullen opwerpen met betrekking tot de naleving door bpost van toepasselijke wetten en reglementen en of toekomstige wijzigingen in de wetgeving, regelgeving of rechtspraak een materieel ongunstig effect zullen hebben op de activiteiten, de financiële positie, de bedrijfsresultaten en de vooruitzichten van bpost.

Met betrekking tot onze post- en pakjesactiviteiten

In november 2015 liet de Belgische minister die verantwoordelijk is voor de postsector, minister

De Croo, weten dat hij van plan is om tijdens zijn legislatuur een nieuwe postwet goed te keuren. Deze nieuwe Postwet werd door het Parlement goedgekeurd op 18 januari 2018 en zal naar verwachting in Q1 2018 in werking treden. bpost verwelkomt dit wetgevend initiatief, aangezien de nieuwe Postwet een toekomstbestendig, stabiel en voorspelbaar wettelijk kader biedt voor de Belgische postsector.

In 2012 verzocht de Europese Commissie bpost om vermeende staatssteun terug te betalen voor de periode van 1992 tot 2012. Op 2 mei 2013 keurde de Europese Commissie de compensatie goed die aan bpost werd toegekend in het kader van het 5de Beheerscontract, dat de periode van 2013 tot 2015 bestrijkt. Hoewel de staatssteunbeslissingen van de Europese Commissie bpost enige mate van zekerheid verschaffen over de verenigbaarheid met de staatssteunregels van de vergoeding die zij ontvangt voor de levering van diensten van algemeen economisch belang ("DAEB's") gedurende de periode van 1992 tot en met 2015, kan niet worden uitgesloten dat bpost voor deze periode het voorwerp zou uitmaken van verdere aantijgingen van staatssteun en aan staatssteunonderzoeken wordt onderworpen in verband met DAEB's, andere openbare diensten en andere diensten die zij verstrekt voor de Belgische Staat en verschillende overheidsinstanties.

In overeenstemming met de verbintenis van de Belgische Staat jegens de Europese Commissie, heeft de Belgische Staat een competitieve, transparante en niet-discriminerende biedingsprocedure georganiseerd voor de uitreiking van kranten en tijdschriften in België, volgens welke de dienstenconcessie op 16 oktober 2015 aan bpost werd toegekend. bpost zal de dienst verstrekken vanaf 1 januari 2016 tot en met 31 december 2020. Met betrekking tot de periode die aanvangt op 1 januari 2021 is het niet zeker of er een andere offerteaanvraag zal worden uitgeschreven en of de concessie, als er al één is, opnieuw aan bpost zal worden toegekend.

Op 3 december 2015 ondertekenden bpost en de Belgische Staat een nieuw beheerscontract ("6de Beheerscontract") voor de andere DAEB's (onder meer de instandhouding van een retailnetwerk, de uitbetaling van pensioenen, "cash at counter"-diensten en andere

diensten). Dit 6de Beheerscontract voorziet in de verdere verlening van deze DAEB's gedurende een periode van vijf jaar, die eindigt op 31 december 2020, en in een vergoeding die in de lijn ligt van de principes van het 5de Beheerscontract, zoals goedgekeurd door de Europese Commissie op 2 mei 2013. Voor de periode die aanvangt op 1 januari 2021 zou de Belgische Staat kunnen afzien van het aanbieden van bepaalde openbare diensten (of de omvang en inhoud ervan wijzigen). Zij zou ook kunnen oordelen dat dergelijke diensten geen DAEB's uitmaken en bijgevolg geen compensatie wettigen, of ze zou kunnen beslissen om deze DAEB's niet toe te kennen aan bpost.

Op 3 juni 2016 keurde de Europese Commissie het 6de Beheerscontract en de concessieovereenkomsten op grond van de staatssteunregels goed. In oktober 2016 verzocht de Vlaamse Federatie van Persverkopers het Gerecht om de goedkeuringsbeschikking van de Europese Commissie nietig te verklaren omwille van procedureredenen. Het resultaat van deze procedure is op dit ogenblik inherent onzeker.

bpost zou verplicht kunnen worden andere postoperatoren toegang te verlenen tot specifieke elementen van zijn postinfrastructuur (zoals gegevens betreffende aanvragen voor het doorsturen van post bij een adreswijziging), tot zijn postnetwerk (de zogenaamde "downstream"-toegang) en / of tot bepaalde universele diensten. bpost zou kunnen worden verplicht om zulke toegang te verlenen tegen onrendabele prijsniveaus of tegen toegangsvoorwaarden die ongunstig zijn voor bpost. Ingeval bpost deze verplichting niet nakomt, kunnen boetes opgelegd worden (volgens de regels van het mededingingsrecht en de postwetgeving) en / of kunnen andere operatoren procedures aanspannen teneinde schadevergoeding te vorderen voor nationale rechtbanken.

bpost dient aan te tonen dat zijn prijzen voor diensten die onder de USO vallen, in overeenstemming zijn met de beginselen van betaalbaarheid, kostenoriëntatie, transparantie, niet-discriminatie en uniformiteit van tarieven. Tariefverhogingen voor bepaalde enkelvoudige poststukken en USO-pakketten zijn onderworpen aan een maximumprijsformule en aan een voorafgaande controle door het BIPT. Het BIPT kan weigeren deze tarieven of tariefverhogingen goed te keuren als ze niet in overeenstemming zijn met bovengenoemde beginselen of met de maximumprijsformule. Er dient te worden opgemerkt dat de nieuwe Postwet, die op 18 januari 2018 door het Parlement werd goedgekeurd, voorziet in een nieuwe maximumprijsformule als onderdeel van een stabiel en voorspelbaar prijscontrolemechanisme en naar verwachting tijdens Q1 2018 in werking zal treden.

Daarnaast, met betrekking tot activiteiten waarvoor bpost wordt geacht een machtspositie in de markt te hebben, mag zijn prijspolitiek geen misbruik van dergelijke machtspositie maken. Het niet naleven van deze vereiste kan boetes met zich meebrengen. Nationale rechtbanken kunnen bpost ook opdragen om bepaalde commerciële praktijken stop te zetten en schade te vergoeden aan derden.

bpost is tevens onderworpen aan het verbod van kruissubsidiëring tussen publieke diensten enerzijds en commerciële diensten anderzijds. Bovendien, indien bpost commerciële diensten levert, moet, volgens de regels met betrekking tot staatssteun, de business case voor het verlenen van dergelijke diensten voldoen aan de "private investor test", dat wil zeggen dat bpost in staat moet zijn om aan te tonen dat een private investeerder dezelfde investeringsbeslissing zou hebben genomen. Als deze beginselen niet worden nageleefd, dan zou de Europese Commissie kunnen oordelen dat commerciële diensten hebben genoten

van onrechtmatige staatssteun en deze staatssteun van bpost kunnen terugvorderen.

Volgens de Europese Commissie is grensoverschrijdende pakjeslevering één van de voornaamste elementen die een impact hebben op de groei van e-commerce in Europa. In mei 2016 bereidde de Europese Commissie een voorstel voor een verordening rond grensoverschrijdende pakjesleveringsdiensten voor. Aangezien er eind 2017 een algemene overeenkomst over de tekst werd bereikt, zou de verordening in 2018 door de Raad en door het Europees Parlement moeten worden goedgekeurd en zou ze een grotere prijstransparantie en een regelgevend toezicht kunnen opleggen voor grensoverschrijdende pakjesleveranciers zoals bpost.

bpost werd door de Belgische Staat aangewezen als de verlener van de USO voor een termijn van acht jaar met ingang van 2011. In de nieuwe Postwet, die door het Parlement op 18 januari 2018 werd goedgekeurd en die naar verwachting in Q1 2018 in werking zal treden, is bpost aangeduid als de verlener van de USO tot eind 2023. De verplichting om de USO te leveren, kan voor bpost een financiële last betekenen. Alhoewel de Wet van 1991 en de nieuwe Postwet bepalen dat bpost recht heeft op een vergoeding vanwege de Belgische Staat ingeval de USO-verplichting resulteerde in een ongerechtvaardigde last, kan er geen garantie worden gegeven dat de volledige nettokost van de USO zal worden gedekt. Bovendien, naar de toekomst toe, ingeval bpost zou worden aangeduid als een verlener van de USO, is er onzekerheid over de voorwaarden en het financieringsmechanisme die van toepassing zouden zijn op de verlening van de USO.

Met betrekking tot bpost bank, een geassocieerde onderneming van bpost

bpost bank opereert op een sterk gereguleerde markt. De regelgeving voor financiële instellingen is erg veranderd (bv. meer focus op klantenbescherming, antiwitwasmaatregelen...) en het bedrijfseconomisch toezicht is sterk verhoogd (bv. kwaliteit en niveau van het kapitaal, liquiditeit, corporate governance...). Het is onzeker of en in welke mate Belgische of Europese regulatoren of derden belangrijke bezwaren zouden kunnen opwerpen met betrekking tot de naleving door bpost bank van toepasselijke wetten en reglementen en of toekomstige wijzigingen in de wetgeving, regelgeving of rechtspraak een aanzienlijk ongunstig effect zouden kunnen hebben op de activiteiten, de financiële positie, de bedrijfsresultaten en de vooruitzichten van bpost bank. bpost bank kan ook verplicht worden om zijn kapitaal te verhogen, in het bijzonder als gevolg van de nieuwe kapitaalvereisten.

Met betrekking tot andere wettelijke en regelgevende vereisten

De wisselwerking tussen de wetgeving, toepasselijk op alle naamloze vennootschappen, en de specifieke bepalingen en principes van publiek recht die van toepassing zijn op bpost kunnen moeilijkheden geven bij de interpretatie ervan, en juridische onzekerheid veroorzaken. bpost is bijvoorbeeld onderworpen aan specifieke risico's in verband met arbeidskwesties als gevolg van de toepassing van bepaalde publiekrechtelijke bepalingen en beginselen. In het bijzonder was bpost betrokken bij een aantal rechtszaken die zijn ingeleid door een aantal hulppostbodes (onder wie alle postbodes die zijn aangeworven sinds 1 januari 2010 en die bepaalde kerntaken uitvoeren zoals ophaling, sortering, transport en bezorging van post). In mei 2016 deed het Hof van Beroep in Bergen uitspraak in het voordeel van bpost en wees het alle vorderingen af. Verder beroep is niet meer mogelijk.

Daarnaast zouden contractuele personeelsleden van bpost hun werknemersstatuut kunnen betwisten en schadevergoeding kunnen eisen wegens het feit dat zij niet de wettelijke arbeidsbescherming en voordelen van statutaire personeelsleden genieten. Wijzigingen in, of de invoering van nieuwe, wetgeving en reglementering, inclusief wetgeving en reglementering in verband met wettelijke pensioenen, zouden kunnen leiden tot extra lasten voor bpost. Er kan ook geen zekerheid worden verschaft dat bpost niet geconfronteerd zal worden met moeilijkheden over bepaalde arbeidskwesties op grond van staatssteunredenen.

Wijzigingen in de regelgeving kunnen ook een invloed hebben op de aantrekkelijkheid van post en pakjes als communicatiemiddel en aldus op de omzet van bpost. Zulke veranderingen omvatten, onder andere:

- de invoering van een strenger kader voor gegevensbescherming in België op basis van de algemene verordening inzake gegevensbescherming die begin 2018 in werking zal treden;
- de uitvaardiging van wetgeving die digitale groei, elektronische communicatie en initiatieven rond e-government bevordert, zou ook een negatieve invloed kunnen hebben op de activiteiten van bpost. Minister De Croo, die - naast postaangelegenheden - ook verantwoordelijk is voor digitale groei en telecommunicatie, kondigde in november 2015 aan dat hij dergelijke wetgeving zou uitvaardigen. In 2016 werd er wetgeving van kracht die, onder bepaalde voorwaarden, aan een aangetekende e-mail hetzelfde wettelijke statuut toekent als aan aangetekende zendingen.

Externe risico's voor het bedrijf

In het strategische langetermijnplan van 2017 werd rekening gehouden met de risico's die hieronder vermeld staan. bpost duidde voor elk risico een duidelijke verantwoordelijke aan. De verantwoordelijke monitort het risico, observeert tendensen en onderneemt acties voor risicobeperking als en wanneer dat nodig is. De Corporate Governance Statement bevat meer informatie over de interne controle en het risicobeheersysteem.

Met betrekking tot de substitutie en de concurrentie op de post- en pakjesmarkt

Het gebruik van post is de laatste jaren afgenomen, voornamelijk als gevolg van het toegenomen gebruik van e-mail en het internet. bpost verwacht dat de postvolumes zullen blijven dalen. E-government-initiatieven of andere maatregelen die door de Belgische Staat, andere overheden of private ondernemingen genomen worden en die een verschuiving van administratieve post naar een elektronische verwerking in de hand werken, kunnen ook de afname van de postvolumes beïnvloeden.

Het verwezenlijken van groeiambities voor pakjes (zowel in België als in het buitenland) en de ontwikkeling van nieuwe producten en diensten kan bemoeilijkt worden door externe factoren die te wijten zijn aan de sector, de concurrentie en de klanten. De uitdagingen voor bpost omvatten, *inter alia*, de snelheid van ontworpende innovaties, een voortdurende druk op de prijzen en nieuw ontwikkelde producten of diensten die niet aanslaan.

Operationele risico's – risico's voor het bedrijf

Er wachten bpost een aantal operationele uitdagingen die de gepaste aandacht van het management vereisen en waarvoor, indien nodig, actieplannen voor risicobeperking opgezet werden. Het interne controle en

risico management systeem is verder beschreven in de verklaring inzake deugdelijk bestuur.

Met betrekking tot Informatie- en Communicatietechnologie

bpost vertrouwt op informatie- en communicatietechnologiesystemen ("ICT") om de meeste van zijn diensten te verlenen. Deze systemen zijn onderhevig aan risico's zoals stroompannes, verstoring van het internetverkeer, softwarefouten en problemen door menselijke fouten. Dit zou kunnen leiden tot gegevensverlies of aanzienlijke onderbrekingen van de activiteiten van bpost. Daarenboven, in de huidige wereld van constante connectiviteit en afhankelijkheid van informatie die elektronisch wordt verwerkt en opgeslagen, kan het gebrek aan aandacht voor en bescherming van de vertrouwelijkheid/gevoeligheid van de informatie leiden tot het ongeoorloofd delen van informatie. Het effectief uitlekken van gegevens zou een aanzienlijke financiële impact kunnen hebben, om maar te zwijgen over de gevolgen voor de reputatie van bpost.

Met betrekking tot de integratie van recente overnames

bpost heeft de laatste jaren verschillende bedrijven gekocht om zijn groei-ambities waar te maken. De voornaamste overname was de overname van Radial in de Verenigde Staten. Ook al heeft bpost zijn postmerger-integratie-activiteiten versterkt, het blijft onduidelijk of bpost de integraties succesvol zal kunnen afronden en of de dochterondernemingen van bpost de daaraan verbonden businessplannen effectief zullen verwezenlijken.

Met betrekking tot de wendbaarheid en de flexibiliteit van het bpost-netwerk

Vanwege de relatief vaste aard van zijn kostenbasis, kan een daling van de postvolumes zich vertalen in een aanzienlijke daling van de winst, tenzij bpost zijn kosten kan verminderen. Dienovereenkomstig heeft bpost een reeks productiviteitsverhogende initiatieven geïntroduceerd om zijn kosten te doen dalen. Er kan echter geen garantie worden gegeven dat bpost alle voordelen die van dergelijke initiatieven worden verwacht, zal realiseren.

Het Integrated Distribution Model, d.w.z. een netwerk om post en pakjes te leveren, is bovendien een hoeksteen van het huidige operationele model van bpost. bpost zal het huidige netwerk moeten behouden en tegelijkertijd het hoofd moeten bieden aan een voortdurende daling van postvolumes en concurreren in de markt van de pakjesleveringsdiensten. De snelheid waarmee pakjesvolumes stijgen stelt bpost echter voor een uitdaging. bpost moet zorgen voor zowel voldoende flexibiliteit in zijn postnetwerk om het hoofd te bieden aan de volatiliteit van de pakjesmarkt als om zijn kosten onder controle te houden.

Met betrekking tot de aantrekkelijkheid van bpost als werkgever

Er staan bpost misschien moeilijkheden te wachten om operationele medewerkers aan te trekken en te behouden om de dagelijkse levering van post en pakjes te garanderen. Bovendien is het, zoals voor iedere grote werkgever, misschien een uitdaging om talenten te behouden om een doeltreffende opvolging te verzekeren van een aantal kritische rollen en om bepaalde nieuwe capaciteiten succesvol aan te trekken.

Met betrekking tot de bedrijfscontinuïteit

Het vermogen van bpost om zijn klanten en het publiek in het algemeen te bedienen, is sterk afhankelijk van de sorteercentra waar bpost de post en pakjes

centraliseert, sorteert en voorbereidt voor de uitreiking. bpost heeft in België zes sorteercentra. Indien één of meer van deze voorzieningen een tijdje moeten worden stilgelegd als gevolg van een stroomstoring, ongeval, staking, natuurramp die leidt tot brand of overstrooming, terroristische aanslag of een andere reden, is het mogelijk dat bpost een tijdje niet in staat is om uit te reiken of te voldoen aan de leveringstijden. Dat zou een negatieve impact kunnen hebben op de reputatie van het bedrijf, klantentevredenheid en op de financiële resultaten.

Met betrekking tot “Overmacht”

Het risico op een mogelijke verlengde operationele onderbreking als gevolg van extreme natuurrampen als gevolg van de klimaatverandering (bv. brand, overstrooming, storm en meer gezondheidsproblemen bij het personeel als gevolg van vervuiling) is toegenomen. bpost tracht schade aan gebouwen en onderbrekingen van de activiteiten zoveel mogelijk te vermijden door middel van preventie- en continuïteitsprogramma's. De schadelijke gevolgen van deze risico's zijn gedekt door verzekeringsspolissen.

Het moet worden opgemerkt dat bpost's Corporate Social Responsibility-strategie ambitieuze doelen stelt om bpost's uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Dit moet de klimaatverandering en het voorvallen van natuurrampen beperken.

Operationele risico's – Financiële risico's

Risico klimaatverandering

Koolstofbelastingen, systemen voor de handel in emissierechten en brandstofbelastingen zullen waarschijnlijk centraal staan in de wereldwijde aanpak van de klimaatverandering. De gemiddelde koolstofprijzen zouden tegen 2030 tot wel 7 keer kunnen toenemen, tot 120 USD per ton. In 42 landen, steden en regio's werden al koolstofbelastingen en systemen voor de handel in emissierechten ingevoerd.

De gevolgen van de stijgende koolstofprijzen voor bedrijven zullen zowel dynamisch als complex zijn:

- de kosten van het bedrijf zullen toenemen in verhouding tot de totale uitstoot die zij, en mogelijk hun leveranciers, genereren;
- verkoopprijzen zullen waarschijnlijk stijgen om de kosten van de industrie te compenseren;
- de vraag zal dalen, wat de prijsgevoeligheid van de consument in elke getroffen markt weerspiegelt en zal leiden tot een daling van de verkoop en de kosten van bedrijven.

bpost probeert te anticiperen op de kosten die een strengere koolstofreglementering met zich zal meebrengen en zich aan te passen aan een koolstofarme economie door prognoses van koolstofprijzen toe te passen en interne koolstofprijzen te schatten. bpost volgt het koolstofprijzrisico op en neemt maatregelen om zijn koolstofvoetafdruk te beperken in het kader van zijn strategie als maatschappelijk verantwoord bedrijf.

Wisselkoersrisico

bpost's blootstelling aan wisselkoersrisico's is voornamelijk een omrekeningsrisico. Het wisselkoersrisico is het risico dat een impact heeft op de geconsolideerde jaarrekening van bpost en is gerelateerd aan dochterondernemingen die een andere munteenheid gebruiken dan de EUR (de functionele munteenheid van bpost), de belangrijkste andere munteenheid is US dollar.

Om de blootstelling aan dit risico zo veel mogelijk te beperken, worden leningen die bpost toekent aan zijn dochterondernemingen aangegaan in de functionele munteenheid van deze dochterondernemingen.

Voor intragroepsleningen in een vreemde munteenheid worden er afdekkingstransacties uitgevoerd ter bescherming tegen wisselkoerswijzigingen.

bpost NV met EUR als functionele munteenheid, leende 143 miljoen USD – samen met een bedrag in EUR – om zijn overname van Radial in de Verenigde Staten in november 2017 deels te financieren. bpost gaf deze lening op als het dekkingsinstrument van zijn netto-investering in Radial, Radial het afgedekte element dewelke USD heeft als functionele munteenheid. Uit de effectiviteitstest op de aanvangs- en op de rapporteringsdatum bleek dat het een 100% effectieve afdekking is. Dientengevolge wordt het effectieve deel van veranderingen in de reële waarde van het afdekkingsinstrument opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten. Op 31 december 2017 bedroeg de nettowinst op de herwaardering van de USD-lening die werd opgenomen bij niet-gerealiseerde resultaten en gecumuleerd in de valutaomrekeningsreserve 2,5 miljoen USD.

In de loop van 2017 ging de wisselkoers EUR/USD van 1,0545 begin januari naar 1,1993 eind december. In de loop van 2016 ging de wisselkoers EUR/USD van 1,0887 begin januari naar 1,0545 eind december.

Rentevoetrisico

Zoals elke bank is de geassocieerde onderneming van bpost, bpost bank, onderhevig aan het rentevoetrisico, hetgeen zijn marge rechtstreeks beïnvloedt. De rentevoeten beïnvloeden eveneens de waardering van de obligatieportefeuille van bpost bank, die geboekt wordt als een voor verkoop aangehouden actief. Wijzigingen in waardering worden weergegeven tegen reële waarde in het overzicht van niet-gerealiseerde resultaten. Aangezien bpost bank een volgens de vermogensmutatiemethode geconsolideerde onderneming is, heeft 50% van de verandering in haar eigen vermogen een rechtstreekse invloed op het geconsolideerde eigen vermogen van bpost. De volgende tabel geeft de impact weer van een relatieve wijziging in rentevoeten van 1% (van 1% tot 1,01% bijvoorbeeld) op het eigen vermogen van bpost bank en, via de vermogensmutatie, op dat van bpost:

Op 31 december

In miljoen EUR	1%	- 1%
Eigen vermogen bpost bank	(0,3)	0,3
Eigen vermogen bpost	(0,2)	0,2

bpost is ook rechtstreeks onderhevig aan het rentevoetrisico door zijn externe financiering:

- Enerzijds is de lening die werd toegekend door de Europese Investeringsbank (EIB), met een openstaand saldo van 45,5 miljoen EUR en met eindvervaldag in 2022, onderworpen aan een vlottende rentevoet (Euribor 3 maanden minus marge).
- Anderzijds verhoogde bpost in november 2017 zijn schuld door een overbruggingskrediet aan te gaan om de overname van zijn nieuwe dochteronderneming, Radial, te financieren. Het uitstaande saldo op 31 december 2017 is 689 miljoen EUR waarop bpost een vlottende rente betaalt (Euribor plus marge op het gedeelte in EUR en Libor plus marge op het gedeelte in USD).

Onderstaande tabel illustreert de impact van een wijziging van de interest voet met 100bp (bijvoorbeeld van 1% naar 2%) op de interest kosten van het overbruggingskrediet. De interest wordt berekend Euribor/USD libor plus marge. Aangezien de marge is

vastgelegd in het contract, slaat de sensitiviteitsanalyse alleen op de Euribor/USD Libor, meer bepaald de basis interestvoet. Aangezien de Euribor op dit moment 0% is en dat bepaald is dat de Euribor minimaal nul is heeft

een daling van de Euribor met 100bp een significant kleinere impact dan een verhoging met 100bp. Zodoende is de sensitiviteitsanalyse asymmetrisch.

Op 31 december

In miljoen EUR	Sensitiviteit tov een -100bp daling van de markt interest voet	Sensitiviteit tov een +100bp stijging van de markt interest voet
Impact op de kosten	-1,1	6,5

De financiële resultaten van bpost worden ook beïnvloed door de evolutie van de discontovoeten gebruikt voor de berekening van de personeelsbeloningen. Op 31 december 2017, zouden bij een stijging van 0,5% van de gemiddelde discontovoet de financiële kosten dalen met 17,9 miljoen EUR. Bij een daling van 0,5% van de gemiddelde discontovoet zouden de financiële kosten stijgen met 22,1 miljoen EUR. Voor meer details zie toelichting 6.26.

Kredietrisico

bpost is onderhevig aan kredietrisico's als gevolg van de operationele activiteiten, zijn beleggingen van zijn liquide middelen en zijn participatie in bpost bank.

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	0,0	12,0	0,0
Geldmiddelen en kasequivalenten	466,0	538,9	615,7
Handelsvorderingen en overige vorderingen	719,4	481,8	411,2
Kredietrisico van financiële activa	1.185,4	1.032,7	1.026,9

Operationele activiteiten

Per definitie geldt het kredietrisico enkel voor dat gedeelte van de activiteiten van bpost die geen onmiddellijke contante betalingen genereren. bpost NV beheert zijn blootstelling aan het kredietrisico actief via een onderzoek van de solvabiliteit van zijn klanten. Dit vertaalt zich in een kredietwaardigheid en een kredietlimiet. Beide worden op dagelijkse basis opgevolgd voor alle Belgische en buitenlandse klanten.

Handels- en andere vorderingen werden nagekeken op aanwijzingen voor waardeverminderingen. Sommige handelsvorderingen hebben een waardevermindering ondergaan; de bewegingen worden weergegeven in de tabel hierna:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Op 1 januari	13,4	12,9	6,9
Waardeverminderingen: Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	3,9	0,8	0,0
Waardeverminderingen: Toevoegingen	2,2	3,7	7,8
Waardeverminderingen: Aanwendungen	(1,3)	(1,1)	(1,4)
Waardeverminderingen: Terugnemingen	(0,5)	(2,6)	(0,3)
Waardeverminderingen: Wisselkoersverschillen	0,0	(0,3)	0,0
Op 31 december	17,5	13,4	12,9

Sommige van de handelsvorderingen zijn voorbij de vervaldatum op het ogenblik van de rapportering. De ouderdomsanalyse van de handelsvorderingen die vervallen zijn, is als volgt:

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Kortlopend	552,0	386,5	330,9
< 60 dagen	66,6	45,7	38,0
60- 120 dagen	5,3	5,8	7,3
> 120 dagen	5,0	5,3	6,4
Totaal	628,9	443,3	382,6

Beleggingen van de liquide middelen

Voor wat betreft bpost en de beleggingen van zijn liquide middelen (die geldmiddelen, kasequivalenten en financiële instrumenten omvatten), ontstaat de blootstelling aan het kredietrisico uit tekortkomingen van de tegenpartij, waarbij het maximale risico gelijk is aan de nettoboekwaarde van deze instrumenten.

bpost bank

bpost bank investeert de middelen die haar door haar klanten zijn toevertrouwd. De bank voert een strikt investeringsbeleid dat bepaalt dat de investeringen dienen gespreid te worden over Belgische overheidsobligaties, andere overheidsobligaties en obligaties die worden uitgegeven door financiële en commerciële organisaties evenals hypotheekleningen. Per 31 december 2017 heeft bpost bank de deposito's van de klanten geïnvesteerd in interbank vorderingen

(300,3 miljoen EUR), leningen en voorschotten aan klanten (voornamelijk hypothecaire en termijn leningen voor 3.553 miljoen EUR) en beleggingen (voornamelijk overheidsobligaties en corporate obligaties voor 6.230 miljoen EUR). Bovendien zijn er maximumlimieten bepaald per uitgevende instelling, per sector, per kredietbeoordeling, per land en per munt. Deze limieten worden voortdurend opgevolgd, bpost bank had voor dit risico een provisie van 3,8 miljoen EUR geboekt.

Liquiditeitsrisico

Het huidige liquiditeitsrisico van bpost is beperkt als gevolg van de ruime beschikbare middelen en vermits een aanzienlijk deel van de inkomsten door de klanten betaald wordt vooraleer de dienst door bpost wordt uitgevoerd.

De maturiteitsanalyse van de financiële schulden van de vorige rapporteringsperiode zag er als volgt uit:

In miljoen EUR	KORTLOPEND binnen het jaar	LANGLOPEND tussen 1 en 5 jaar	LANGLOPEND meer dan 5 jaar
31 december 2016			
Financiële leasing	1,2	2,2	0,0
Handelschulden en overige schulden	964,8	40,3	0,0
Banklening	9,1	36,4	9,1

Per 31 december 2017 hadden de schulden de volgende contractuele vervaldata zoals hieronder samengevat:

In miljoen EUR	KORTLOPEND binnen het jaar	LANGLOPEND tussen 1 en 5 jaar	LANGLOPEND meer dan 5 jaar
31 december 2017			
Financiële leasing	1,7	7,5	11,9
Handelschulden en overige schulden	1.218,2	45,2	0,0
Banklening	698,1	36,7	0,0

De bovenvermelde maturiteitsanalyses zijn gebaseerd op de contractuele onverdisconteerde betalingen, die kunnen verschillen van de nettoboekwaarde van de schulden op de balansdatum.

Beleid en procedures met betrekking tot kapitaalbeheer

bpost voert een voorzichtig financieel beleid en past vanaf 2017 intern de "Business and Consumer Service Industry rating methodology" toe die in oktober 2016 door Moody's werd gepubliceerd. De opvolging van het geassocieerde zakelijke en financiële profiel is bedoeld om het portfolio-beheer en de investeringsbeslissingen van bpost aan te sturen, terwijl een hoge mate van kredietwaardigheid wordt behouden en ervoor gezorgd

wordt dat bpost in staat is om zijn aandeelhouders een passende return te bieden.

Tot 2016 monitorde bpost kapitaal op de basis van de verhouding van de boekwaarde van het eigen vermogen versus de nettoschuld.

De elementen die het eigen vermogen voor deze verhouding samenstellen, zijn dezelfde als die worden vermeld in de mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen. De nettoschuld bestaat uit leningen min financiële instrumenten en geldmiddelen en kasequivalenten. De verhouding wordt berekend als [Nettoschuld / Kapitaal].

De tabel hierna geeft de details weer van de elementen van de ratio. Ter vergelijking zijn de cijfers van 2017 ook vermeld:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Eigen vermogen			
Geplaatst kapitaal/Toegestaan kapitaal	364,0	364,0	364,0
Overige reserves	310,1	274,2	230,9
Omrekeningsverschillen	(11,5)	2,5	0,6
Overgedragen resultaat	110,9	135,5	99,3
Minderheidsbelangen	4,3	3,1	(0,0)
Totaal	777,8	779,3	694,8
Nettoschuld / (netto gelmiddelen)			
Rentedragende verplichtingen en leningen	758,2	58,0	66,0
Niet rentedragende verplichtingen en leningen	0,1	0,1	0,1
- Financiële instrumenten	0,0	(12,0)	0,0
- Geldmiddelen and kasequivalenten	(466,0)	(538,9)	(615,7)
Totaal	292,4	(492,7)	(549,5)
Nettoschulden/(netto geldmiddelen) versus eigen vermogen ratio	0,4	(0,6)	(0,8)

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

6.6 Bedrijfscombinaties

Voorwaardelijke vergoeding FDM

In februari 2017 betaalde bpost NV 5,0 miljoen AUD (3,5 miljoen EUR) in uitvoering van de voorwaardelijke vergoedingsregeling en op basis van de prestaties van december 2016 van Freight Distribution Management Systems Pty Ltd. en FDM Warehousing Pty Ltd. De reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding werd erkend als een schuld. De betaling had geen impact op de oorspronkelijk berekende goodwill, noch op het resultaat van het jaar. De resterende voorwaardelijke vergoeding, betaalbaar in 2018, wordt geschat op 5,0 miljoen AUD (3,4 miljoen EUR) en is opgenomen in de balans als een schuld.

Aankoop minderheidsbelang Landmark

In maart 2017 verwierf bpost NV de resterende 24,5% van Landmark Global Inc. en Landmark Trade Services, LTD., om zo te komen tot een totaal van 100% van de aandelen voor een prijs van 33,7 miljoen USD (31,7 miljoen EUR).

Voorwaardelijke vergoeding Apple Express

In september 2017 betaalde bpost NV 3,4 miljoen CAD (2,7 miljoen EUR) in uitvoering van de voorwaardelijke vergoedingsregeling en op basis van de prestaties van Apple Express Courier Inc. en Apple Express Courier LTD van juli 2017. De reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding werd erkend als een schuld. De betaling had geen impact op de oorspronkelijk berekende goodwill, noch op het resultaat van het jaar. De resterende voorwaardelijke vergoeding, betaalbaar in 2018, wordt geschat op 2,0 miljoen CAD (1,3 miljoen EUR) en is opgenomen in de balans als een schuld.

Aankoop minderheidsbelang CityDepot

In 2017 verwierf bpost NV bijkomend 0,6% van CityDepot NV om zo te komen tot een totaal van 99,7% van de aandelen voor een prijs van 0,2 miljoen EUR.

Purchase price allocation voor de entiteiten van Ubiway

Op 30 november 2016 verwierf bpost NV 100% van de aandelen van AMP en LS Distribution Benelux, dat de nieuwe naam Ubiway kreeg, twee Belgische bedrijven die de Belgische activiteiten van Lagardère Travel Retail uitvoeren.

De Ubiway-groep werd geconsolideerd binnen het bedrijfssegment MRS, met uitzondering van kariboo dat werd geconsolideerd binnen het bedrijfssegment P&L, waarbij de volledige-integratiemethode werd gebruikt vanaf december 2016. In 2017 werd de aankoopprijs voor 100% van de aandelen afgerond en bedroeg 81,3 miljoen EUR. Transactie kosten werden opgenomen in de bedrijfskosten in 2016.

De berekende goodwill wordt, na een prijsaanpassing, als volgt voorgesteld:

Reële waarde van de activa en schulden overgenomen van de aangekochte entiteit

	<i>In miljoen EUR</i>
Vaste activa	58,6
Materiële vaste activa	21,1
Immateriële vaste activa	37,5
Vlottende activa	127,9
Voorraden	24,4
Handels- en overige vorderingen	58,9
Geldmiddelen en kasequivalenten	44,5
Langlopende verplichtingen	(7,9)
Rentedragende verplichtingen en leningen	(0,3)
Voorzieningen	(5,4)
Uitgestelde belastingverplichtingen	(2,2)
Kortlopende verplichtingen	(147,4)
Voorzieningen	(7,6)
Te betalen belastingen	(0,5)
Handels- en overige schulden	(139,3)
Reële waarde van de netto aangekochte activa	31,2
Goodwill ontstaan bij verwerving	50,2
Overgedragen aankoopvergoeding	81,3
waarvan:	
- betaald bedrag	81,3
- voorwaardelijke vergoedingsregeling	0,0

Analyse van de kasstroom met betrekking tot de verwerving

	<i>In miljoen EUR</i>
Netto geldmiddelen verworven met de dochteronderneming	44,5
Betaald bedrag in 2016	(84,5)
Terugbetaling in 2017, wegens aanpassing van de finale prijs	3,1
Netto kasuitstroom	(36,8)

De reële waarde van de handelsvorderingen bedroeg 58,9 miljoen EUR en het is te verwachten dat de volledige contractuele bedragen kunnen worden gerecupereerd.

De aanpassing aan de reële waarde van 33,8 miljoen EUR (zonder de impact van de uitgestelde belastingen) bestond voornamelijk uit overgenomen merknamen voor een totaal van 13,7 miljoen EUR en klantenrelaties voor een totaal van 19,1 miljoen EUR. De reële waarde van de activa werd bepaald met de hulp van een externe onafhankelijke expert. De initiële goodwill is verminderd met 31,1 miljoen EUR ten gevolge van de reële waarde wijzigingen en de finale purchase price allocation (PPA). De hogere afschrijvingen van de reële waarde aanpassingen van de materiële vaste activa en immateriële vaste activa sinds de datum van aanschaffing tot en met 31 december 2016 zijn niet materieel.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

In 2017 droeg Ubiway 281,7 miljoen EUR bij tot de inkomsten en -5,9 miljoen EUR bij tot het resultaat voor belastingen van de groep. Het resultaat was beïnvloed door de herstructureringsprovisie geboekt bij Ubiway.

De resulterende goodwill van 50,2 miljoen EUR komt voort uit verwachte synergieën uit het combineren van activiteiten van bpost en zijn dochterondernemingen. Niets van de goodwill wordt verwacht aftrekbaar te zijn van de winstbelasting.

Purchase price allocation voor de entiteiten van DynaGroup

Op 12 december 2016 verwierf bpost NV 100% van de aandelen van DynaGroup; DynaGroup biedt een brede waaier logistieke diensten en software aan in de Benelux. Aangezien bpost in januari 2017 de controle verwierf over DynaGroup, werd DynaGroup vanaf januari 2017 geconsolideerd binnen het bedrijfssegment P&L volgens de volledige-integratiemethode.

In overeenstemming met de aankoopovereenkomst betaalde bpost in 2017 51,0 miljoen EUR voor 100% van de aandelen. Daarnaast bevat de overeenkomst een voorwaardelijke vergoeding en voorziet ze een bijkomende vergoeding op basis van de EBITDA die in 2017 en 2018 wordt behaald. Op basis van de laatste prognose werd de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding (als verdisconteerde waarde) geboekt ten belope van een bedrag van 58,9 miljoen EUR. Er is geen materiële sensitiviteit voor bpost met betrekking tot veranderingen in deze voorwaardelijke vergoedingsregeling. Transactie kosten werden opgenomen in de bedrijfskosten.

De berekende goodwill wordt als volgt voorgesteld:

Reële waarde van de activa en schulden overgenomen van de aangekochte entiteit

	<i>In miljoen EUR</i>
Vaste activa	39,5
Materiële vaste activa	7,0
Immateriële vaste activa	32,2
Handels- en overige vorderingen	0,2
Vlottende activa	25,8
Voorraden	4,5
Handels- en overige vorderingen	20,5
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,8
Langlopende verplichtingen	(8,0)
Uitgestelde belastingverplichtingen	(8,0)
Kortlopende verplichtingen	(20,9)
Voorzieningen	(0,1)
Te betalen belastingen	(1,1)
Handels- en overige schulden	(19,7)
Reële waarde van de netto aangekochte activa	36,3
Goodwill ontstaan bij verwerving	73,6
Overgedragen aankoopvergoeding	109,9
waarvan:	
- betaald bedrag	51,0
- voorwaardelijke vergoedingsregeling	58,9

Analyse van de kasstroom met betrekking tot de verwerving

	<i>In miljoen EUR</i>
Netto geldmiddelen verworven met de dochteronderneming	0,9
Betaald bedrag	(51,0)
Netto kasuitstroom	(50,2)

De reële waarde van de handelsvorderingen bedroeg 20,5 miljoen EUR en het is te verwachten dat de volledige contractuele bedragen kunnen worden gerecupereerd.

De aanpassing aan de reële waarde van 32,2 miljoen EUR (zonder de impact van de uitgestelde belastingen) resulteerde in de boeking van immateriële activa voor een bedrag van 32,2 miljoen EUR en bestond voornamelijk uit handelsnamen voor een totaal van 6,3 miljoen EUR, klantenrelaties voor een totaal van 19,0 miljoen EUR en software voor 5,8 miljoen EUR. De reële waarde van de activa werd bepaald met de hulp van een externe onafhankelijke expert.

Op 20 december 2017 werd er een wijziging aan de aandelenaankoopovereenkomst aangebracht voor de betaling van een versnelde voorwaardelijke vergoeding waarbij bpost de uitstaande verplichting terugdraaide voor een bedrag van 7,9 miljoen EUR dewelke werd opgenomen onder overige bedrijfsopbrengsten.

In 2017 droeg DynaGroup 132,2 miljoen EUR bij tot de inkomsten en 4,2 miljoen EUR bij tot het resultaat voor belastingen van de groep.

De resulterende goodwill van 73,6 miljoen EUR komt voort uit verwachte synergieën uit het combineren van activiteiten van bpost en zijn dochterondernemingen. Niets van de goodwill wordt verwacht aftrekbaar te zijn van de winstbelasting.

Purchase price allocation voor de entiteiten van de Buren

In september 2016 verwierf bpost NV 51% van de aandelen van de Buren Internationaal B.V. de Buren is gespecialiseerd in het assembleren en runnen van pakjesautomaten, waaronder modellen met temperatuurregeling. de Buren heeft software ontwikkeld die hen in staat stelt om vrije capaciteit in hun volledige netwerk te beheren en te marketen.

Het bedrijf werd geconsolideerd binnen het operationele segment P&L volgens de volledige-integratiemethode vanaf oktober 2016. De initiële vergoeding bestaat uit een betaling van 1 EUR bij de afsluiting en uit 2,0 miljoen afhankelijk van het behalen van vastgelegde commerciële doeleinden (deze doeleinden werden nog niet behaald op 31 december 2017). Er is een earn-outmechanisme voorzien waarbij de verkopers een bijkomende betaling krijgen op basis van de genormaliseerde EBITDA-prestatie van ofwel 2020 ofwel 2021; een geraamde voorwaardelijke vergoeding gebaseerd op het businessplan van de vennootschap werd opgenomen als een passief (als verdisconteerde waarde) voor een bedrag van 11,2 miljoen EUR (inclusief de 2,0 miljoen EUR). Naast de vergoeding die werd betaald aan de verkopers, heeft bpost in december 2016 een kapitaalverhoging van 5,5 miljoen EUR in de vennootschap doorgevoerd. Er is geen materiële sensitiviteit voor bpost met betrekking tot veranderingen in deze voorwaardelijke vergoedingsregeling. Transactie kosten werden opgenomen in de bedrijfskosten in 2016.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

De berekende goodwill wordt als volgt voorgesteld:

Reële waarde van de activa en schulden overgenomen van de aangekochte entiteit

	In miljoen EUR
Vaste activa	11,2
Materiële vaste activa	0,4
Immateriële vaste activa	10,9
Vlottende activa	2,4
Voorraden	0,5
Handels- en overige vorderingen	1,9
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,0
Langlopende verplichtingen	(2,6)
Handels- en overige schulden	(0,2)
Uitgestelde belastingverplichtingen	(2,4)
Kortlopende verplichtingen	(4,1)
Rentedragende verplichtingen en leningen	(1,9)
Te betalen belastingen	(0,1)
Handels- en overige schulden	(2,1)
Reële waarde van de netto aangekochte activa	7,0
Goodwill ontstaan bij verwerving	4,2
Overgedragen aankoopvergoeding	11,2
waarvan:	
- betaald bedrag	-
- voorwaardelijke vergoedingsregeling	11,2

Analyse van de kasstroom met betrekking tot de verwerving

	In miljoen EUR
Netto geldmiddelen verworven met de dochteronderneming	0,0
Betaald bedrag	-
Netto kasuitstroom	0,0

De reële waarde van de handelsvorderingen bedroeg 1,9 miljoen EUR en het is te verwachten dat de volledige contractuele bedragen kunnen worden gerecupereerd.

De aanpassing aan de reële waarde van 9,5 miljoen EUR (zonder de impact van de uitgestelde belastingen) resulteerde in de boeking van immateriële activa voor een bedrag van 10,1 miljoen EUR met betrekking tot knowhow. De reële waarde van de activa werd bepaald met de hulp van een externe onafhankelijke expert. De initiële goodwill is verminderd met 18,3 miljoen EUR ten gevolge van de reële waarde wijzigingen en de finale purchase price allocation (PPA). De hogere afschrijvingen van de reële waarde aanpassingen van de materiële vaste activa en immateriële vaste activa sinds de datum van aanschaffing tot en met 31 december 2016 zijn niet materieel.

In 2017 droeg de Buren 0,4 miljoen EUR bij tot de inkomsten en -4,7 miljoen EUR bij tot het resultaat voor belastingen van de groep.

De resulterende goodwill van 4,2 miljoen EUR komt voort uit verwachte synergieën uit het combineren van activiteiten van bpost en zijn dochterondernemingen. Niets van de goodwill wordt verwacht aftrekbaar te zijn van de winstbelasting.

Overnames gedurende de twaalf maanden van het jaar eindigend 31 december 2017

Op 7 augustus 2017 sloot bpost NV een overeenkomst af voor de overname van **Bubble Post NV**. Naast zijn ervaring met duurzame leveringen in steden, beschikt Bubble Post ook over een ruime kennis op het vlak van gekoeld transport en diepvriestransport voor, onder andere, 'hospitality' groothandelaars en bezorging van kant-en-klare maaltijden en voedselboxen.

bpost verwierf 100% van de aandelen van Bubble Post voor een bedrag van 1 EUR, daarnaast bevat de overeenkomst een voorwaardelijke vergoeding en voorziet ze een bijkomende vergoeding op basis van de EBIT die in 2020 wordt behaald. Op basis van de laatste prognose werd de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding opgenomen als een schuld ten belope van 7,35 miljoen EUR. bpost verbond er zich daarnaast om 4,0 miljoen EUR aan fondsen beschikbaar te stellen. Er is geen materiële sensitiviteit voor bpost met betrekking tot veranderingen in deze voorwaardelijke vergoedingsregeling en deze bedragen zijn provisioneel. Het bedrijf werd geconsolideerd binnen het operationele segment P&L volgens de volledige-integratiemethode vanaf augustus 2017. Transactie kosten werden opgenomen in de bedrijfskosten.

De voorlopige berekende goodwill wordt als volgt voorgesteld:

Reële waarde van de activa en schulden overgenomen van de aangekochte entiteit

	In miljoen EUR
Vaste activa	0,7
Materiële vaste activa	0,1
Immateriële vaste activa	0,5
Handels- en overige vorderingen	0,0
Vlottende activa	1,2
Voorraden	0,0
Handels- en overige vorderingen	1,1
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,1
Langlopende verplichtingen	(1,7)
Rentedragende verplichtingen en leningen	(1,7)
Uitgestelde belastingverplichtingen	0,0
Kortlopende verplichtingen	(4,4)
Te betalen belastingen	(0,0)
Handels- en overige schulden	(4,4)
Reële waarde van de netto aangekochte activa	(4,2)
Goodwill ontstaan bij verwerving	11,6
Overgedragen aankoopvergoeding	7,4
waarvan:	
- betaald bedrag	-
- voorwaardelijke vergoedingsregeling	7,4

Analyse van de kasstroom met betrekking tot de verwerving

	<i>In miljoen EUR</i>
Netto geldmiddelen verworven met de dochteronderneming	0,1
Betaald bedrag	-
Netto kasuitstroom	0,1

De reële waarde van de activa en passiva overgenomen van de aangekochte entiteit konden nog niet worden bepaald. Bijgevolg, zijn de bepaling van de boekwaarde van de overgenomen entiteit en de purchase price allocation (PPA) nog onder herziening en zal deze volledig worden bekendgemaakt in 2018.

Vanaf de overnamedatum droeg Bubble post 1,8 miljoen EUR bij tot de inkomsten en -1,9 miljoen EUR bij tot het resultaat voor belastingen van de groep. Aangezien Bubble Post een opstartende onderneming is en gegeven de volatiliteit van de cijfers, worden er geen cijfers meegedeeld voor de periode vanaf het begin van het jaar.

Op 16 november 2017 verwierf bpost via zijn dochteronderneming bpost North America Holdings, Inc. 100% van de uitgegeven en uitstaande aandelen van Radial Holdings, L.P. en Radial III GP, LLC ("Radial"), nadat het van de desbetreffende mededingingsautoriteiten alle noodzakelijke goedkeuringen had gekregen. De overname van Radial, een toonaangevende speler op het gebied van geïntegreerde logistieke dienstverlening op het vlak van e-commerce, past perfect in de groei-strategie van bpost. Ze stelt bpost in staat om zijn bestaande aanwezigheid in de VS te vergroten en zijn productaanbod uit te breiden met meerwaardeactiviteiten die de volledige waardeketen van de e-commerce-logistiek en omnichannel technologie bestrijken. Radial werd geconsolideerd binnen het operationele segment P&L volgens de volledige-integratiemethode vanaf 16 november 2017. De reële waarde van de activa en passiva op de overnamedatum zijn nog niet geëvalueerd. Daarom worden de bepaling van de boekwaarde van de overgenomen entiteit en de uiteindelijke purchase price allocation van de overname nog onderzocht; ze zullen volledig worden bekendgemaakt in 2018. De initiële aankoopprijs voor 100% van de aandelen was 689,0 miljoen EUR (804,6 miljoen USD), waaronder 107,5 miljoen cash. Transactiekosten ten belopen van 2,8 miljoen EUR werden opgenomen in de bedrijfskosten.

De voorlopige berekende goodwill wordt als volgt voorgesteld:

Reële waarde van de activa en schulden overgenomen van de aangekochte entiteit

	<i>In miljoen EUR</i>
Vaste activa	151,1
Materiële vaste activa	128,7
Immateriële vaste activa	16,3
Handels- en overige vorderingen	6,1
Vlottende activa	224,5
Voorraden	0,2
Handels- en overige vorderingen	116,9
Geldmiddelen en kasequivalenten	107,5
Langlopende verplichtingen	(19,0)
Rentedragende verplichtingen en leningen	(18,8)
Uitgestelde belastingverplichtingen	(0,2)
Kortlopende verplichtingen	(238,3)
Te betalen belastingen	(3,0)
Handels- en overige schulden	(235,3)
Reële waarde van de netto aangekochte activa	118,3
Goodwill ontstaan bij verwerving	570,7
Overgedragen aankoopvergoeding	689,0
waarvan:	
- betaald bedrag	689,0
- voorwaardelijke vergoedingsregeling	

Analyse van de kasstroom met betrekking tot de verwerving

	<i>In miljoen EUR</i>
Netto geldmiddelen verworven met de dochteronderneming	107,5
Betaald bedrag	(689,0)
Netto kasuitstroom	(581,5)

De reële waarde van de activa en passiva overgenomen van de aangekochte entiteit konden nog niet worden bepaald. Bijgevolg, zijn de bepaling van de boekwaarde van de overgenomen entiteit en de purchase price allocation (PPA) nog onder herziening en zal deze volledig worden bekendgemaakt in 2018.

Vanaf de overnamedatum droeg Radial 203,1 miljoen EUR bij tot de inkomsten en 13,2 miljoen EUR bij tot het resultaat voor belastingen van de groep. Gegeven de seizoensgebonden business van Radial en de verschillende scope (sommige business lines zijn uitgefaseerd), worden er geen cijfers meegedeeld voor de periode vanaf het begin van het jaar.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

Overnames na 31 December 2017, maar voor dat de geconsolideerde jaarrekening is goedgekeurd door de Raad van Bestuur

Op 11 januari 2018 nam bpost het Nederlandse bedrijf Leen Menken Foodservice Logistics BV over. Leen Menken Foodservice Logistics BV is een logistieke operator voor het transport van gekoelde en diepgevroren producten voor de e-commerce. bpost betaalde een bedrag van 0,85 miljoen EUR voor 100% van de aandelen en voerde daarnaast een kapitaalsverhoging door van 2,35 miljoen EUR. Bovendien omvat de overeenkomst een voorwaardelijke vergoedingsregeling en een additionele vergoeding die kan oplopen tot 1,5 miljoen EUR. Geen andere bedragen zijn beschikbaar gegeven de aankoop pas in 2018 plaatshad.

Landmark Global kocht 100% van de aandelen van IMEX Global Solutions, Inc. en M.A.I.L., Inc. Beide bedrijven zijn actief in de commerciële briefwisseling en worden bijgevoegd bij Landmark Global's Mail division MSI. IMEX Global Solutions, Inc. is een derde partij logistiek bedrijf in de VS, actief in grensoverschrijdende levering van publicaties en brieven. De verwachte omzet van 2017 is 68,0 miljoen USD en bpost heeft een bedrag van 8,0 miljoen USD betaald. M.A.I.L., Inc is actief in de distributie van commerciële brieven/catalogi voor re/e-tailers, mail-room diensten en parcel distributie. De verwachte omzet van 2017 is 10,0 miljoen USD en bpost heeft een bedrag van 4,0 miljoen USD betaald. De reële waarde van de overgenomen activa en passiva kon nog niet worden bepaald. Bijgevolg, zijn de bepaling van de boekwaarde van de overgenomen entiteit en de purchase price allocation (PPA) nog onder herziening en zal deze volledig worden bekendgemaakt in 2018.

Daarnaast kocht bpost op 1 januari 2018 de resterende aandelen van Parcify NV, om tot 100% van de aandelen te komen, voor een bedrag van 0,3 miljoen EUR.

6.7 Informatie met betrekking tot segmenten

De activiteiten van bpost zijn georganiseerd in business units ("bedrijfssegmenten"), diensten units en corporate units. Sinds 1 januari 2013, voert bpost haar activiteiten uit via twee bedrijfssegmenten: het bedrijfssegment MRS en het bedrijfssegment P&L.

Het bedrijfssegment Mail and Retail Solutions (MRS) biedt aan de ene kant oplossingen aan grote bedrijfsklanten, zowel privaats als publiek, KMO-klanten en zelfstandige ondernemers en bedient aan de andere kant residentiële klanten via de verkoopkanalen voor het grote publiek, zoals postkantoren, PostPunten, verkooppunten van Ubiway of de eShop van bpost om brieven, kranten of andere producten aan te kopen. Het bedrijfssegment MRS verkoopt eveneens bank- en verzekeringsproducten onder een agentschapsovereenkomst met bpost bank en AG Insurance en biedt aan zijn klanten bepaalde betaalproducten aan.

Het Parcels & Logistics (P&L) bedrijfssegment legt zich toe op internationale post en logistieke oplossingen

voor behoeften op vlak van pakketten en e-commerce (waaronder fulfillment, verwerking, uitreiking en terugzendingsbeheer).

bpost biedt producten en diensten aan op basis van de volgende productlijnen: (i) transactional mail, (ii) advertising mail, (iii) press, (iv) domestic parcels, (v) international parcels, (vi) logistic solutions, (vii) value-added services, (viii) international mail, (ix) banking and financial products (x) distribution en (xi) retail & andere. De omzet van transactional mail, advertising mail, press, distribution en banking and financial products wordt opgenomen onder het bedrijfssegment MRS. De omzet van international mail, logistic solutions en parcels productlijnen wordt opgenomen onder het bedrijfssegment P&L. Retail & andere en value-added services wordt toegewezen aan de bedrijfssegmenten MRS en P&L.

bpost heeft diensten units die de business units of bedrijfssegmenten ondersteunen. De kosten van deze diensten units worden doorgerekend aan de business units en corporate units op basis van een kost allocatie mechanisme. De diensten units omvatten Mail Service Operations (MSO) unit, International Operations (IOPS) unit, ICT en Service Operations units, Global Service Organization (GSO) en Human Resources & Organization (HR&O) unit. De diensten unit MSO staat in voor de ophaling, de sortering en de verdeling van post en pakketten in België. De diensten unit IOPS omvat de activiteiten van het Europees postcentrum, dat gevestigd is in Brussels Airport en dat dienst doet als hub voor internationale post en pakketten.

De corporate units van bpost omvatten de units Financiën (exclusief GSO), Legal/Regulatory/Corporate/M&A/Strategie en Interne Audit en bepaalde kosten met betrekking tot personeelsgerelateerde schulden en voorzieningen. De kosten van de corporate units worden niet doorgerekend aan de andere units en worden opgenomen onder de categorie "Corporate".

De twee operationele business units (MRS & P&L) zijn eveneens operationele segmenten voor financiële rapporteringsdoeleinden. De bedrijfsopbrengsten op het niveau van deze twee segmenten omvatten de externe verkopen aan derde partijen. De som van de bedrijfsopbrengsten van de twee segmenten, samen met de bedrijfsopbrengsten van de aansluitpost "corporate" sluit aan met bpost's bedrijfsopbrengsten. bpost bepaalt zijn bedrijfsresultaat (EBIT) per segment.

De operationele segmenten zijn het laagste hiërarchisch niveau op basis waarvan de Chief Operating Decision Maker (CODM), zoals gedefinieerd door IFRS 8.22, de prestaties beoordeelt. De CODM is de Raad van Bestuur en de voornaamste maatstaf gebruikt door de CODM is EBIT.

Vanaf 1 januari 2017 werden bepaalde productlijnen gerelateerd aan oplossingen overgeheveld van MRS naar P&L. Teneinde deze wijzigingen te weerspiegelen werden de cijfers van 2016 vergelijkbaar gemaakt. De vergelijkbare cijfers zijn terug te vinden onder de hoofding "vergelijkbaar". De hierna vermelde varianties vergelijken de cijfers van 2017 met de vergelijkbare cijfers van 2016.

Onderstaande tabel toont de evolutie per business unit voor de boekjaren eindigend 31 december 2017, 2016 en 2015:

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016 ver- gelijkbaar	2015
MRS	2.008,3	1.839,3	1.870,3
P&L	972,7	554,6	523,6
Totaal bedrijfsopbrengsten van de segmenten	2.981,0	2.393,8	2.393,9
Corporate (aansluitpost)	42,9	31,4	39,8
Totaal bedrijfsopbrengsten	3.023,8	2.425,2	2.433,7

In 2017 stegen de aan het operationeel segment MRS toerekenbare totale bedrijfsopbrengsten met 169,0 miljoen EUR, voornamelijk ingevolge de door de overname van Ubiway gegenereerde inkomsten en de nettoverbetering in prijs en mix van Domestic Mail, gedeeltelijk gecompenseerd door de onderliggende volumedaling van Domestic Mail (-5,8%) en de daling van bank and financial products.

De bedrijfsopbrengsten van P&L stegen in 2017 met 418,1 miljoen EUR en bedroegen 972,7 miljoen EUR. De stijging was voornamelijk toe te schrijven aan de aanhoudende groei van Domestic Parcels, dat een zeer sterke volumestijging liet optekenen van +28,2%,

als gevolg van e-commerce en de aanhoudende groei van de C2C-pakjes, samen met International Parcels (inkomstenstijging vanuit Azië) en de integratie van DynaGroup en Radial.

Inter-segment verkopen zijn immaterieel. Er zijn geen interne bedrijfsopbrengsten.

De ontvangen vergoeding om de diensten te verlenen zoals beschreven in het Beheerscontract en persconcessies (zie toelichting 6.8) buiten beschouwing gelaten, overschrijdt geen enkele klant meer dan 10% van de bedrijfsopbrengsten van bpost.

De evolutie per productlijn kan als volgt worden samengevat:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
Domestic mail	1.353,4	1.414,4	1.464,2	-4,3%
Transactional mail	807,9	873,3	917,6	-7,5%
Advertising mail	252,9	247,8	250,9	2,0%
Press	292,6	293,2	295,6	-0,2%
Parcels	796,1	379,4	340,7	109,9%
Domestic parcels	224,2	181,8	161,2	23,3%
International parcels	222,6	189,5	170,0	17,5%
Logistic Solutions ¹	349,2	8,0	9,6	-
Additional sources of revenues	831,5	600,1	589,0	38,6%
International mail	160,4	162,0	175,7	-1,0%
Value added services	101,5	103,1	96,2	-1,5%
Banking and financial products	182,6	192,4	205,1	-5,1%
Distribution ²	98,1	-	-	-
Retail & Overige	288,9	142,6	112,0	102,5%
Corporate (aansluitpost)	42,9	31,4	39,8	36,5%
Totaal	3.023,8	2.425,2	2.433,7	24,7%

(1) Logistic Solutions: voorheen Special Logistics genaamd omvat DynaGroup dewelke geconsolideerd werd vanaf 1 Januari 2017 en Radial die geconsolideerd werd vanaf 16 November 2017

(2) Distribution omvat de omzet van Ubiway distribution

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

De volgende tabel geeft de inkomsten weer van externe klanten verdeeld over België en alle andere landen in hun totaliteit, van waaruit bpost haar inkomsten ontleent. De toewijzing van de inkomsten van externe klanten is gebaseerd op hun locatie.

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016 ver- gelijkbaar	2015
België	2.227,0	2.073,1	2.102,8
Rest van de wereld	796,8	352,1	330,9
Totaal bedrijfsopbrengsten	3.023,8	2.425,2	2.433,7

De volgende tabel geeft de vaste activa weer verdeeld over België en alle andere landen in hun totaliteit.

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
België	1.216,3	1.182,5	1.054,9
Rest van de wereld	780,2	34,3	14,3
Totaal vaste activa	1.996,6	1.216,8	1.069,2

De onderstaande tabel geeft EBIT weer van de bedrijfssegmenten van bpost voor de periode eindigend op 31 december 2017, 2016 en 2015:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016 ver- gelijkbaar	2015
MRS	435,4	460,0	436,7
P&L	67,4	77,8	68,9
EBIT segmenten	502,8	537,8	505,5
Corporate (aansluitpost)	(9,9)	(41,3)	(39,5)
EBIT	492,9	496,5	466,1

In 2017 daalde de aan het operationeel segment MRS toerekenbare EBIT met 24,6 miljoen EUR, aangezien de lagere inkomsten voor Domestic Mail niet konden worden gecompenseerd door kostenbesparingen. Daarnaast werd 2017 geïmpacteerd door de afschrijvingen gerelateerd aan de immateriële vaste activa die werden erkent naar aanleiding van het purchase price allocation proces.

De aan het operationele segment P&L toerekenbare EBIT daalde met 10,4 miljoen EUR in vergelijking met 2016, namelijk van 77,8 miljoen EUR tot 67,4 miljoen EUR. De toename van de opbrengsten kon geen compensatie bieden voor de afwezigheid van de gunstige afrekening

van eindkosten met een andere postoperator van vorig jaar, de eenmalige kosten gerelateerd aan de groeistrategie voor het ontwikkelen van de logistiekactiviteit voor de e-commerce, de afschrijving gerelateerd aan de immateriële vaste activa die werden erkent naar aanleiding van het purchase price allocation proces en de toegenomen kosten.

De EBIT toerekenbaar aan de aansluitpost Corporate steeg met 31,4 miljoen EUR in 2017, ingevolge eenmalige kosten voor strategische projecten in 2016 en een gunstige evolutie van personeelsbeloningen in 2017.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

De volgende tabel geeft de EAT weer van de bedrijfssegmenten van bpost voor de periode eindigend op 31 december 2017, 2016 en 2015:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016 ver- gelijkbaar	2015
MRS	435,4	460,0	436,7
P&L	67,4	77,8	68,9
EAT SEGMENTEN	502,8	537,8	505,5
Corporate (aansluitpost)	(179,8)	(191,6)	(196,3)
EAT	322,9	346,2	309,3

De volgende tabel geeft gedetailleerde financiële informatie weer omtrent de aansluitpost Corporate voor de periode eindigend op 31 december 2017, 2016 en 2015:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016 ver- gelijkbaar	2015
Bedrijfsopbrengsten	42,9	31,4	39,8
Centrale departementen (Financiën (excl. GSO), Legal, Interne Audit, CEO, ...)	(64,3)	(66,7)	(72,2)
Andere aansluitelementen	11,6	(6,0)	(7,1)
Bedrijfskosten	(52,7)	(72,6)	(79,3)
EBIT corporate (aansluitpost)	(9,9)	(41,3)	(39,5)
Aandeel in het resultaat van geassocieerde deelnemingen	9,6	9,9	10,2
Financieel resultaat	(13,7)	(17,0)	(5,6)
Belastingen	(165,8)	(143,2)	(161,4)
EAT corporate (aansluitpost)	(179,8)	(191,6)	(196,3)

Financiële opbrengsten, financiële kosten, aandeel in het resultaat van geassocieerde ondernemingen en belastingen zitten vervat in de aansluitpost "Corporate".

Activa en passiva worden niet gerapporteerd per segment aan de Raad van Bestuur.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

6.8 Omzet

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Omzet exclusief de DAEB vergoeding	2.702,2	2.134,5	2.105,6
DAEB vergoeding	270,0	264,9	287,8
Totaal	2.972,2	2.399,4	2.393,4

6.9 Overige bedrijfsopbrengsten

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Winst op de realisatie van materiële vaste activa	15,9	17,5	33,4
Voordelen in natura	0,4	0,0	0,2
Huuropbrengsten vastgoedbeleggingen	1,1	0,6	0,8
Overige huuropbrengsten	0,0	0,2	0,5
Recuperatie kosten bij derden	12,0	2,1	1,8
Winst n.a.v. de voorwaardelijke vergoeding DynaGroup	7,9	0,0	0,0
Overige Retail opbrengsten	4,7	0,0	0,0
Overige	9,6	5,2	3,7
Totaal	51,6	25,8	40,3

De winst op de realisatie van materiële vaste activa, die voornamelijk betrekking had op de verkoop van gebouwen, daalde met 1,5 miljoen EUR.

De stijging van de recuperatie van kosten bij derden met 9,9 miljoen EUR was gerelateerd aan de terugbetalingen door derde partijen van buitengewone diensten verstrekt door Ubiway en andere dochterondernemingen en de verkoop die werd gerealiseerd in de bedrijfsrestaurants.

Per 20 december 2017 werd er een amendement aan de verkoopsovereenkomst van DynaGroup bijgevoegd voor de betaling van een versnelde voorwaardelijke vergoedingsregeling waarbij bpost een uitstaande schuld verminderde voor een bedrag van 7,9 miljoen EUR (zie ook toelichting 6.6 bedrijfscombinaties).

Andere retail inkomsten bestonden voornamelijk uit niet-specifieke productinkomsten van het retailkanaal.

Andere bronnen van bedrijfsinkomsten bestonden voornamelijk uit terugbetalingen door derde partijen aan bpost en zijn dochterondernemingen en inkomsten uit andere door zijn dochterondernemingen verstrekte diensten.

6.10 Overige bedrijfskosten

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Vorzieningen	(3,9)	(15,0)	1,4
Onroerende voorheffingen, lokale en overige belastingen	5,1	12,4	13,6
Waardevermindering op handelsvorderingen	3,3	1,6	0,1
Boetes	0,1	0,0	0,1
Overige	1,0	2,7	5,2
Totaal	5,6	1,7	20,5

Overige bedrijfskosten stegen met 3,9 miljoen EUR in vergelijking met vorig jaar. Deze stijging was voornamelijk het gevolg van de lagere terugname van voorzieningen, die op hun beurt voornamelijk het gevolg waren van de terugname vorig jaar van voorzieningen met betrekking tot een afrekening van eindkosten met een andere postoperator waarvoor de overeenkomstige kosten werden geboekt onder transportkosten. Dit werd gedeeltelijk gecompenseerd door de daling van onroerende voorheffingen, lokale en overige belastingen.

6.11 Diensten en diverse goederen

De kosten voor goederen en diensten stegen met 307,7 miljoen EUR, of met 30,6 miljoen EUR als we de consolidering van de nieuwe dochterondernemingen niet in aanmerking nemen. De stijging van dat laatste cijfer was voornamelijk toe te schrijven aan gestegen

huur en huurkosten (9,2 miljoen EUR), energiekosten (4,8 miljoen EUR) en transportkosten (27,8 miljoen EUR), gecompenseerd door lagere vergoedingen aan derden en honoraria (9,5 miljoen EUR).

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015	Evolutie 2017-2016
Huur en huurkosten	104,3	72,6	66,7	43,7%
Onderhoud en herstellingen	86,9	77,5	78,7	12,2%
Levering van energie	40,7	33,7	37,0	20,6%
Andere goederen	26,2	22,7	21,1	15,2%
Post- en telecommunicatiekosten	8,9	6,3	6,4	40,8%
Verzekeringskosten	11,8	12,4	12,0	-4,7%
Transportkosten	374,2	217,2	212,6	72,3%
Reclame- en advertentiekosten	18,7	14,3	16,6	30,5%
Consultancy	19,4	15,5	12,8	24,9%
Uitzendarbeid	107,1	54,8	40,3	95,6%
Vergoedingen aan derden, honoraria	132,3	118,9	118,3	11,3%
Overige goederen en diensten	42,4	19,2	23,0	120,6%
Totaal	972,8	665,2	645,6	46,3%

- De huurkosten namen toe met 31,7 miljoen EUR of, als we de nieuwe dochterondernemingen niet in aanmerking nemen, met 9,2 miljoen EUR, voornamelijk ingevolge het nieuwe Brusselse sorteercentrum en een groter wagenpark.
- De stijging van onderhoud en herstellingen (9,4 miljoen EUR) was voornamelijk het gevolg van de integratie van de nieuwe dochterondernemingen.
- De kosten voor het leveren van energie stegen met 6,9 miljoen EUR, of met 4,8 miljoen EUR als we de nieuwe dochterondernemingen niet in aanmerking nemen, voornamelijk ingevolge gestegen brandstofprijzen en het groeiende wagenpark.
- De transportkosten bedroegen 374,2 miljoen EUR en, als we de wijziging in de samenstelling van de groep niet in aanmerking nemen (129,2 miljoen EUR), stegen ze met 27,8 miljoen EUR. Die stijging kon voornamelijk worden verklaard door de groei van de internationale activiteiten.
- De stijging van de kosten voor uitzendarbeid was het gevolg van de integratie van de nieuwe dochterondernemingen, zie ook personeelskosten.
- Als we de integratie van de nieuwe dochterondernemingen niet in aanmerking nemen, dan daalden de vergoedingen aan derden en honoraria met 9,5 miljoen EUR, voornamelijk als gevolg van de strategische projecten van vorig jaar.
- De overige diesten stegen met 23,2 miljoen EUR, voornamelijk ingevolge de integratie van de nieuwe dochterondernemingen.

6.12 Personeelskosten

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Loonkosten	987,8	892,2	900,0
Sociaal plan - Alpha project	0,0	0,0	54,5
Sociale zekerheidsbijdragen	202,6	192,3	199,3
Toegezegdpensioenregelingen en toegezegdebijdragenregeling	4,0	18,8	25,2
Overige personeelskosten	12,2	7,7	6,8
Totaal	1.206,7	1.111,1	1.185,8

Per 31 december 2017 telde bpost 33.992 personeelsleden (2016: 26.987) en deze zijn als volgt samengesteld:

- Statutair personeel: 10.296 (2016: 11.293)
- Contractueel personeel: 23.696 (2016: 15.694)

Het gemiddeld aantal VTE voor 2017 bedraagt 25.323 (2016: 23.708).

Tijdens de vergadering van het Paritair Comité van 23 juli 2015 bereikten het management van bpost en de vertegenwoordigers van de werknemers een

overeenkomst betreffende het sociaal plan voor het Alpha project in de ondersteunende diensten. De overeenkomst bevat de voorwaarden voor vervroegd pensioen en bepaalt de ontslagvoorwaarden, ingeval sommige werknemers niet worden geselecteerd voor een nieuwe job. De geschatte impact van deze overeenkomst werd voorzien onder de loonkosten gedurende het derde kwartaal van 2015 en bedroeg 54,5 miljoen EUR.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

6.13 Financiële opbrengsten en financiële kosten

De volgende bedragen verbijzonderen de desbetreffende
lijn in de resultatenrekening:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Financiële opbrengsten	5,8	10,7	5,3
Financiële kosten	(19,5)	(27,6)	(10,9)
Netto financieel resultaat	(13,7)	(17,0)	(5,6)

Financiële opbrengsten

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Ontvangen interesten mbt financiële activa tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, zo gecategoriseerd bij eerste opname	0,0	0,0	0,0
Ontvangen interesten op financiële activa aangehouden tot vervaldatum	0,0	0,0	0,1
Ontvangen interesten op korte termijn bankdeposito's	0,0	0,2	0,6
Ontvangen interesten op lopende rekeningen	0,1	0,1	0,2
Wisselresultaat (positief)	5,0	9,8	3,5
Overige	0,6	0,5	0,9
Financiële opbrengsten	5,8	10,7	5,3

Financiële kosten

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Financiële kosten mbt. Langlopende verplichtingen (IAS19)	6,0	18,7	(0,6)
Interesten van bankleningen	0,7	0,2	0,2
Wisselresultaat (negatief)	5,7	6,6	7,8
Waardevermindering op financiële / vlottende activa	0,1	0,3	0,2
Afwikkeling disconto en het effect van de verandering in verdisconteringsvoet op earn out	2,2	0,0	0,0
Overige financiële kosten	4,8	1,9	3,2
Financiële kosten	19,5	27,6	10,9

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

6.14 Winstbelastingen/ Uitgestelde belastingen

Details van de in de resultatenrekening opgenomen
winstbelastingen zijn de volgende:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Verschuldigde belasting omvat:			
Verschuldigde belasting van het huidige boekjaar	(145,0)	(143,2)	(153,6)
Aanpassing van de verschuldigde belasting van vorige jaren, opgenomen in huidig boekjaar	(0,5)	(0,1)	2,5
Uitgestelde belastingkost	(20,3)	0,1	(10,2)
Totaal belastingen	(165,8)	(143,2)	(161,4)

De reconciliatie van de werkelijke belastingsvoet met
het gewogen nominaal belastingstarief kan als volgt
worden samengevat:

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Belastingsbedrag gebaseerd op de statutaire belastingsvoet	166,1	166,4	160,0
Winst voor belastingen	488,7	489,5	470,6
Statutaire belastingsvoet	33,99%	33,99%	33,99%
Reconciliatie tussen de statutaire en de reële belastingsvoet			
Impact verworpen uitgaven	8,8	6,6	7,0
Notionele interestaftrek	0,0	(0,5)	(0,9)
Impact van belasting mbt. voorgaande jaren	0,5	1,7	(2,7)
Impact aanwending van overgedragen verliezen bij de dochterondernemingen	(8,2)	(4,8)	(4,3)
Verlieslatende dochterondernemingen	10,7	2,7	3,6
Geassocieerde deelnemingen (vermogensmutatie)	(3,3)	(3,4)	(3,5)
Overige:			
Het belastingseffect van de liquidatie van filialen	(3,0)	(22,2)	0,0
Het belastingseffect van de belastingshervormingen	7,0	0,0	0,0
Overige verschillen	(12,8)	(3,2)	2,1
Totaal	165,8	143,2	161,4
Belastingsbedrag gebaseerd op de reële belastingsvoet (huidige periode)	(165,8)	(143,2)	(161,4)
Winst voor belastingen	488,7	489,5	470,6
Reële belastingsvoet	33,9%	29,3%	34,3%

In december 2016 werd Deltamedia NV vereffend
hetgeen een positieve impact van 22,2 miljoen EUR
genereerde. Het door bpost geboekte liquidatieverlies
op de participatie van Deltamedia was fiscaal aftrekbaar

in de mate dat het het fiscaal gestort kapitaal in
Deltamedia niet overschreed. Gezien het eenmalig
karakter werd deze transactie uitgesloten van de
genormaliseerde resultaten.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

In 2017 werd eXbo NV vereffend, wat een positieve impact veroorzaakte van 3,0 miljoen EUR.

Aangezien de Belgische en Amerikaanse hervorming van de vennootschapsbelastingen bekrachtigd zijn vóór 31 december 2017, herzag bpost haar uitgestelde belastingpositie onder IFRS, rekening houdend met

deze nieuwe maatregelen. Dit leidde tot een belasting van 7,0 miljoen EUR.

Het belastingseffect van de permanente verschillen is opgenomen onder de titel "Overige verschillen".

Eind december 2017 boekte bpost een netto uitgestelde belastingvordering van 31,5 miljoen EUR. Deze is als volgt samengesteld:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Uitgestelde belastingvorderingen			
Personeelsbeloningen	32,4	48,4	49,1
Voorzieningen	9,0	14,1	13,5
Overgedragen fiscale verliezen	0,9	0,0	0,0
Overige	15,8	22,6	22,0
Totaal uitgestelde belastingvorderingen	58,0	85,0	84,7
Uitgestelde belastingverplichtingen			
Materiële vaste activa	20,6	29,3	30,6
Immateriële vaste activa	5,9	7,2	6,7
Overige	0,1	0,3	0,2
Totaal uitgestelde belastingverplichtingen	26,5	36,8	37,5
Netto uitgestelde belastingvordering	31,5	48,2	47,2

Vanaf 31 december 2017 boekte bpost een netto uitgestelde belastingverplichting van 12,3 miljoen EUR. Deze netto uitgestelde belastingverplichting komt voornamelijk voort uit de purchase price allocation (PPA) en is als volgt samengesteld:

Op 31 december

In million EUR	2017	2016	2015
Uitgestelde belastingvorderingen			
Personeelsbeloningen	0,0	0,0	0,0
Voorzieningen	0,1	0,0	0,0
Overgedragen fiscale verliezen	1,0	0,0	0,0
Totaal uitgestelde belastingvorderingen	1,1	0,0	0,0
Uitgestelde belastingverplichtingen			
Materiële vaste activa	1,3	0,6	1,3
Immateriële vaste activa	11,2	0,0	0,0
Overige	0,8	0,5	0,0
Totaal uitgestelde belastingverplichtingen	13,4	1,1	1,3
Netto uitgestelde belastingverplichtingen	(12,3)	(1,1)	(1,3)

Voor sommige dochterondernemingen heeft bpost geen uitgestelde belastingvordering voor overgedragen fiscale verliezen herkend aangezien het onzeker is dat er belastbare winst beschikbaar zullen zijn waarvoor het tijdelijke verschil kan worden aangewend. Om dit te kunnen inschatten gebruikt bpost een inschatting van de fiscale inkomsten per jurisdictie waarin bpost opereert en van de periode dat de uitgestelde belastingen terugvorderbaar zijn. De fiscale

overdraagbare verliezen van entiteiten gesitueerd in België kunnen onbepaald worden overgedragen. Voor Radial zijn er geen uitgestelde belastingvorderingen opgenomen per 31 december 2017 met betrekking tot de overgedragen verliezen. Dit zal geëvalueerd worden tijdens de reële waarde bepaling via het purchase price allocation proces.

6.15 Winst per aandeel

Overeenkomstig IAS 33 wordt de gewone winst per aandeel berekend door het nettoresultaat van de periode, toerekenbaar aan de houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij te delen door het gemiddeld aantal uitstaande aandelen tijdens het jaar.

De verwaterde winst per aandeel dient berekend te worden door het nettoresultaat van de periode, toerekenbaar aan de houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij (na aanpassing van de effecten van alle potentiële verwaterde gewone aandelen) te delen door het gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen tijdens het jaar, vermeerderd met het gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen dat

zou worden uitgegeven bij een omzetting van alle aandelenopties in gewone aandelen.

In het geval van bpost is er geen verwaterend effect die het nettoresultaat van de periode, toerekenbaar aan houders van gewone aandelen en het gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen impacteren.

Onderstaande tabel geeft het resultaat weer en het aantal aandelen die gebruikt worden in de berekening van de gewone en verwaterde winst per aandeel. Deze zijn gebaseerd op het aantal aandelen na de aandelensplitsing.

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Nettoresultaat van de periode toe te rekenen aan de houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij	324,9	343,8	307,0
Aanpassingen voor het verwateringseffect			
Nettoresultaat van de periode toe te rekenen aan de houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij aangepast voor het verwateringseffect	324,9	343,8	307,0
In miljoen aandelen			
Gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen voor de winst per aandeel	200,0	200,0	200,0
Verwateringseffect			
Gemiddeld aantal uitstaande gewone aandelen aangepast voor het verwateringseffect	200,0	200,0	200,0
In EUR			
Gewone winst per aandeel, toe te rekenen aan de houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij	1,62	1,72	1,54
Verwaterde winst per aandeel, toe te rekenen aan houders van gewone aandelen van de moedermaatschappij	1,62	1,72	1,54

6.16 Materiële vaste activa

In miljoen EUR	Terreinen en gebouwen	Machines en uitrusting	Meubilair en rollend materieel	Inrichtin- gen en installaties	Overige materiële vaste activa	Totaal
Aanschaffingswaarde						
Balans op 1 januari 2015	861,7	293,9	223,1	95,1	35,5	1.509,3
Verwerving	2,1	5,9	11,8	20,1	27,1	67,0
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,2	(0,0)	(0,0)	0,0	0,2
Vervreemding	0,0	(0,3)	(4,7)	(5,2)	(0,0)	(10,2)
Vervreemding door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	(31,1)	0,0	0,0	(1,2)	0,0	(32,3)
Wisselkoersverschillen	0,0	0,0	0,2	0,1	0,0	0,3
Overige bewegingen	21,1	25,1	(0,1)	1,0	(47,2)	(0,1)
Balans op 31 december 2015	853,8	324,7	230,3	109,9	15,4	1.534,1
Balans op 1 januari 2016	853,8	324,7	230,3	109,9	15,4	1.534,1
Verwerving	7,5	8,5	17,7	20,0	19,0	72,7
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,8	44,0	18,3	6,7	1,6	71,4
Vervreemding	0,0	(0,2)	(7,0)	(6,8)	(0,0)	(14,0)
Vervreemding door middel van bedrijfscombinaties	0,0	(0,0)	0,0	0,0	0,0	(0,0)
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	(25,9)	0,0	0,0	(0,8)	0,0	(26,8)
Wisselkoersverschillen	0,0	(0,0)	(0,0)	0,0	(0,0)	(0,1)
Overige bewegingen	0,0	6,9	(0,1)	0,6	(7,1)	0,3
Balans op 31 december 2016	836,1	383,9	259,2	129,5	28,9	1.637,7
Balans op 1 januari 2017	836,1	383,9	259,2	129,5	28,9	1.637,7
Verwerving	0,6	30,8	27,7	22,9	14,7	96,7
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	6,7	0,1	176,1	49,5	5,2	237,5
Vervreemding	(0,0)	(18,9)	(15,9)	(3,3)	0,3	(37,9)
Vervreemding door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	(18,6)	0,0	0,0	(0,5)	0,0	(19,1)
Wisselkoersverschillen	(0,1)	(0,4)	(3,3)	(0,6)	(0,1)	(4,5)
Overige bewegingen	4,9	28,2	1,0	(5,2)	(29,8)	(0,9)
Balans op 31 december 2017	829,6	423,8	447,7	192,3	19,1	1.909,6

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

In miljoen EUR	Terreinen en gebouwen	Machines en uitrusting	Meubilair en rollend materieel	Inrichtin- gen en installaties	Overige materiële vaste activa	Totaal
Herwaardering						
Balans op 1 januari 2015	0,0	0,0	0,0	0,0	7,4	7,4
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wisselkoersverschillen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige bewegingen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Balans op 31 december 2015	0,0	0,0	0,0	0,0	7,4	7,4
Balans op 1 januari 2016						
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wisselkoersverschillen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige bewegingen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Balans op 31 december 2016	0,0	0,0	0,0	0,0	7,4	7,4
Balans op 1 januari 2017						
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wisselkoersverschillen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Overige bewegingen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Balans op 31 december 2017	0,0	0,0	0,0	0,0	7,4	7,4
Afschrijvingen en waardeverminderingen						
Balans op 1 januari 2015	(463,1)	(231,5)	(188,8)	(63,9)	(3,7)	(951,0)
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,0	(0,1)	(0,0)	(0,1)	0,0	(0,2)
Vervreemding	0,0	0,3	4,7	5,2	0,0	10,2
Afschrijvingen	(20,3)	(18,3)	(15,1)	(19,2)	0,0	(73,0)
Waardeverminderingen	2,4	0,3	0,0	0,9	0,0	3,6
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	16,7	0,0	0,0	1,2	0,0	18,0
Wisselkoersverschillen	0,0	(0,1)	(0,2)	(0,1)	0,0	(0,5)
Overige bewegingen	(5,7)	(0,1)	0,2	5,6	0,0	(0,0)
Balans op 31 december 2015	(469,9)	(249,5)	(199,3)	(70,4)	(3,7)	(992,9)
Balans op 1 januari 2016						
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	(0,3)	(30,6)	(15,6)	(4,8)	0,0	(51,3)
Vervreemding	0,0	0,2	7,0	6,8	0,0	14,0
Afschrijvingen	(16,1)	(19,5)	(15,0)	(20,4)	0,0	(71,0)
Waardeverminderingen	0,0	(0,0)	(0,0)	(0,3)	0,0	(0,4)
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	18,3	0,0	0,0	0,1	0,0	18,4
Wisselkoersverschillen	0,0	0,0	(0,1)	0,0	0,0	(0,1)
Overige bewegingen	(7,4)	0,0	0,2	7,0	0,0	(0,2)
Balans op 31 december 2016	(475,4)	(299,4)	(222,8)	(82,1)	(3,7)	(1.083,5)

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

In miljoen EUR	Terreinen en gebouwen	Machines en uitrusting	Meubilair en rollend materieel	Inrichtingen en installaties	Overige materiële vaste activa	Totaal
Balans op 1 januari 2017	(475,4)	(299,4)	(222,8)	(82,1)	(3,7)	(1.083,5)
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	(0,2)	1,7	(88,3)	(9,4)	0,2	(95,9)
Vervreemding	0,0	18,8	15,8	3,3	0,0	37,9
Afschrijvingen	(15,5)	(21,5)	(21,8)	(20,6)	0,0	(79,3)
Waardeverminderingen	0,0	(0,0)	(0,7)	(0,2)	0,0	(0,9)
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	11,9	0,0	0,0	0,2	0,0	12,1
Wisselkoersverschillen	0,0	0,2	1,8	0,1	0,0	2,1
Overige bewegingen	(8,8)	1,5	(1,3)	9,6	(0,2)	0,8
Balans op 31 december 2017	(487,9)	(298,7)	(317,3)	(99,0)	(3,7)	(1.206,7)
Netto boekwaarde						
Op 31 december 2015	383,9	75,2	31,0	39,4	19,1	548,5
Op 31 december 2016	360,7	84,5	36,3	47,5	32,6	561,6
Op 31 december 2017	341,7	125,0	127,4	93,3	22,8	710,3

De materiële vaste activa stegen met 148,6 miljoen EUR (van 561,6 miljoen EUR naar 710,3 miljoen EUR). Deze toename werd voornamelijk verklaard door:

- De integratie van nieuwe dochterbedrijven 141,6 miljoen EUR. De cijfers in de tabel hieronder betreffen voorlopige cijfers en kunnen nog wijzigen als gevolg van de purchase price allocation van sommige overnames.

In miljoen EUR	Terreinen en gebouwen	Machines en uitrusting	Meubilair en rollend materieel	Inrichtingen en installaties	Overige materiële vaste activa	Totaal
Verwerving - Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	6,7	0,1	176,1	49,5	5,2	237,5
Afschrijvingen - Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	(0,2)	1,7	(88,3)	(9,4)	0,2	(95,9)
Netto boekwaarde	6,5	1,8	87,8	40,1	5,3	141,6

- Investerings (96,7 miljoen EUR) gerelateerd aan productie-installaties voor sorteer- en printactiviteiten (57,2 miljoen EUR), mail- and retailnetwerkinfrastructuur (13,9 miljoen EUR), ATM- en veiligheidsinfrastructuur (1,3 miljoen EUR), transportinfrastructuur (16,3 miljoen EUR) en IT- en andere uitrustingen (7,9 miljoen EUR).
- Afschrijvingen en waardeverminderingen bedroegen 80,2 miljoen EUR en stegen in vergelijking met vorig jaar (2016: 71,4 miljoen EUR).
- Overdracht naar activa aangehouden voor verkoop (7,3 miljoen EUR) en overdracht van vastgoedbeleggingen (0,3 miljoen EUR).
Alle waardeverminderingen en afschrijvingen zijn opgenomen onder de titel "Afschrijving, waardevermindering" in de resultatenrekening.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

6.17 Vastgoedbeleggingen

In miljoen EUR	Terreinen en gebouwen	
Aanschaffingswaarde		
Balans op 1 januari 2015	23,6	
Verwerving	0	
Overdracht van/naar andere activa categorieën	(4,9)	
Balans op 31 December 2015	18,7	
Balans op 1 januari 2016		18,7
Verwerving	0	
Overdracht van/naar andere activa categorieën	(0,5)	
Balans op 31 December 2016	18,2	
Balans op 1 januari 2017		18,2
Verwerving	0,0	
Overdracht van/naar andere activa categorieën	(0,5)	
Balans op 31 December 2017	17,6	
Afschrijvingen en waardeverminderingen		
Balans op 1 januari 2015	(14,9)	
Afschrijvingen	(0,1)	
Overdracht van/naar andere activa categorieën	2,9	
Balans op 31 december 2015	(12,2)	
Balans op 1 januari 2016		(12,2)
Afschrijvingen	(0,1)	
Overdracht van/naar andere activa categorieën	0,3	
Balans op 31 december 2016	(12,0)	
Balans op 1 januari 2017		(12,0)
Afschrijvingen	(0,1)	
Overdracht van/naar andere activa categorieën	0,2	
Balans op 31 december 2017	(11,9)	
Netto boekwaarde		
Op 31 December 2015	6,5	
Op 31 December 2016	6,2	
Op 31 December 2017	5,7	

De vastgoedbeleggingen betreffen vooral appartementen in gebouwen waar een postkantoor gevestigd is. Vastgoedbeleggingen worden geboekt tegen hun aanschaffingswaarde minus gecumuleerde afschrijvingen en eventuele waardeverminderingen. Het afschrijvingsbedrag wordt op een systematische wijze toegekend over de bruikbare levensduur van de activa (meestal 40 jaar).

De huurinkomsten met betrekking tot vastgoedbeleggingen bedragen 1,1 miljoen EUR (2016: 0,6 miljoen EUR). De geschatte reële waarde van de vastgoedbeleggingen daalde van 6,2 miljoen EUR naar 5,7 miljoen EUR als gevolg van een vermindering van het aantal verhuurde gebouwen.

6.18 Activa aangehouden voor verkoop

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Materiële Vaste Activa	0,6	1,5	3,1
	0,6	1,5	3,1

In 2017 daalden de voor verkoop aangehouden activa van 1,5 miljoen EUR tot 0,6 miljoen EUR. De daling van 0,9 miljoen EUR is toe te schrijven aan de in 2017 ondertekende aktes (8,1 miljoen EUR), gedeeltelijk gecompenseerd door de in 2017 ondertekende verkoopsovereenkomsten (7,3 miljoen EUR).

Het aantal gebouwen erkend als voor verkoop aangehouden activa was 11 eind 2016 tegenover 3 eind 2017. De meerderheid van deze activa zijn

retailverkooppunten die leegstaan als gevolg van de optimalisering van het postkantorennetwerk.

De winst van 15,9 miljoen EUR (2016: 17,5 miljoen EUR) op de verkoop werd opgenomen in de sectie "Overige bedrijfsopbrengsten" van de resultatenrekening. In 2017 werd 0,2 miljoen EUR als waardeverminderingen opgenomen in de sectie "Afschrijvingen en Waardeverminderingen".

6.19 Immateriële vaste active

In miljoen EUR	Goodwill	Ontwikkelingskosten	Software	Overige immateriële activa	Totaal
Aanschaffingswaarde					
Balans op 1 januari 2015	66,3	94,6	115,5	13,2	289,7
Verwerving	4,3	10,8	3,0	0,0	18,2
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	0,3	0,0	0,3
Vervreemding	0,0	(13,2)	(0,9)	0,0	(14,1)
Vervreemding door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wisselkoersverschillen	0,0	0,0	0,5	(0,0)	0,4
Overige bewegingen	(0,0)	0,0	0,1	0,0	0,1
Balans op 31 december 2015	70,7	92,2	118,6	13,2	294,6
Balans op 1 januari 2016	70,7	92,2	118,6	13,2	294,6
Verwerving	0,0	7,2	2,8	2,2	12,3
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	128,5	1,7	6,2	25,2	161,6
Vervreemding	0,0	0,0	(0,0)	0,0	(0,0)
Vervreemding door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wisselkoersverschillen	0,0	0,0	0,2	(0,1)	0,1
Overige bewegingen	0,0	0,1	1,4	(1,9)	(0,3)
Balans op 31 december 2016	199,2	101,2	129,1	38,7	468,1

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

In miljoen EUR	Goodwill	Ontwikkelingskosten	Software	Overige immateriële activa	Totaal
Balans op 1 januari 2017	199,2	101,2	129,1	38,7	468,1
Verwerving	0,0	16,4	8,0	0,2	24,6
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	606,4	0,5	60,3	43,9	711,1
Vervreemding	0,0	0,0	(2,5)	(0,3)	(2,7)
Vervreemding door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wisselkoersverschillen	(10,5)	0,0	(2,1)	(0,4)	(13,0)
Overige bewegingen	(0,6)	(1,6)	3,8	(0,7)	0,9
Balans op 31 december 2017	794,4	116,5	196,6	81,4	1.189,0
Afschrijvingen en waardeverminderingen					
Balans op 1 januari 2015	(20,1)	(79,3)	(90,2)	(10,4)	(200,1)
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	(0,1)	0,0	(0,1)
Vervreemding	0,0	13,2	0,9	0,0	14,1
Vervreemding door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afschrijvingen	0,0	(7,7)	(9,6)	(0,0)	(17,4)
Waardeverminderingen	0,0	0,0	(1,2)	(0,0)	(1,2)
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wisselkoersverschillen	0,0	0,0	(0,3)	0,0	(0,3)
Overige bewegingen	0,0	0,0	0,0	(0,0)	0,0
Balans op 31 december 2015	(20,1)	(73,8)	(100,6)	(10,4)	(205,0)
Balans op 1 januari 2016	(20,1)	(73,8)	(100,6)	(10,4)	(205,0)
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,0	(0,5)	(1,8)	(18,1)	(20,4)
Vervreemding door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afschrijvingen	0,0	(5,1)	(8,3)	(0,4)	(13,8)
Waardeverminderingen	(4,7)	0,0	0,0	0,0	(4,7)
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wisselkoersverschillen	0,0	0,0	(0,1)	(0,0)	(0,1)
Overige bewegingen	0,0	(0,0)	(0,0)	0,1	0,1
Balans op 31 december 2016	(24,8)	(79,4)	(110,8)	(28,8)	(243,8)

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

In miljoen EUR	Goodwill	Ontwikkelingskosten	Software	Overige immateriële activa	Totaal
Balans op 1 januari 2017	(24,8)	(79,4)	(110,8)	(28,8)	(243,8)
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,0	(0,6)	(27,5)	15,6	(12,5)
Vervreemding	0,0	0,0	2,5	0,3	2,7
Vervreemding door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Afschrijvingen	0,0	(5,5)	(13,8)	(5,8)	(25,1)
Waardeverminderingen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Activa aangehouden voor verkoop of als vastgoedbelegging	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wisselkoersverschillen	0,0	0,0	1,0	(0,0)	1,0
Overige bewegingen	0,0	(1,2)	0,4	(0,0)	(0,8)
Balans op 31 december 2017	(24,8)	(86,6)	(148,2)	(18,8)	(278,5)

Netto boekwaarde					
Per 31 december 2015	50,5	18,3	18,0	2,8	89,6
Per 31 december 2016	174,4	21,8	18,3	9,9	224,4
Per 31 december 2017	769,7	29,9	48,4	62,6	910,6

De immateriële vaste activa stegen met 686,2 miljoen EUR voornamelijk als gevolg van:

- De integratie van nieuwe dochterbedrijven (92,3 miljoen EUR), waaronder immateriële vaste activa erkend naar aanleiding van de purchase price

allocation. De cijfers vermeld in de tabel hieronder betreffen voorlopige cijfers en kunnen nog wijzigen als gevolg van de purchase price allocation van sommige overnames

In miljoen EUR	Ontwikkelingskosten	Software	Overige immateriële activa	Totaal
Verwerving - verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,5	60,3	43,9	104,7
Afschrijvingen - verwerving door middel van bedrijfscombinaties	(0,6)	(27,5)	15,6	(12,5)
Netto boekwaarde	(0,0)	32,8	59,5	92,3

- Stijging in goodwill (606,4 miljoen EUR) ten gevolge van overnames van nieuwe dochterondernemingen: 73,6 miljoen DynaGroup, 11,6 miljoen Bubble Post en 570,7 miljoen voor Radial. De goodwill berekeningen voor Radial en Bubble Post zijn voorlopig omdat de purchase price allocation nog niet finaal is. De stijging was gedeeltelijk gecompenseerd door de daling van de goodwill ten gevolge van de finalisatie van de purchase price allocation en (i) de erkenning van additionele immateriële vaste activa en (ii) de aanpassing naar reële waarde voor andere activa. Voor Ubiway leidde dit tot een vermindering van 31,1 miljoen EUR van 81,3 miljoen EUR naar 50,2 miljoen EUR, voornamelijk door de erkenning van nieuwe immateriële vaste activa (37,5 miljoen EUR) gecompenseerd door de reële waarde aanpassingen van immateriële vaste activa (EUR 3,8 miljoen). Voor de Buren leidde dit tot een vermindering van 18,3 miljoen EUR van 22,4 miljoen EUR naar 4,2 miljoen EUR, voornamelijk door de erkenning van nieuwe immateriële activa (EUR 10,1 miljoen EUR)

- Investerings in software en licenties (8,0 miljoen EUR), kapitalisatie van ontwikkelingskosten (16,4 miljoen EUR) en andere immateriële vaste activa (0,2 miljoen EUR).
- Afschrijvingen en waardeverminderingen bedragen 25,1 miljoen EUR.

Alle afschrijvingen en waardeverminderingen worden opgenomen in de sectie "Afschrijvingen en waardeverminderingen" van de resultatenrekening.

Bedrijfscombinaties worden opgenomen volgens de verwervingsmethode. De kost van een verwerving wordt bepaald als het geheel van de reële waarde van de overgedragen vergoeding op datum van de overname en het bedrag van mogelijke minderheidsbelangen in de onderneming die wordt overgenomen.

Initieel wordt goodwill opgenomen aan kostprijs, en vertegenwoordigt het surplus van het geheel aan overgedragen vergoedingsregeling in vergelijking met de netto identificeerbare verworven activa en overgenomen verplichtingen.

Na de eerste opname wordt goodwill gemeten aan kostprijs min alle mogelijke waardeverminderingen.

Bij bpost wordt de goodwill gealloceerd naar kasstroomgenererende eenheden (CGU) in lijn met de overgenomen bedrijfscombinaties. Per 31 december 2017 bedroeg de boekwaarde van de goodwill 769,7 miljoen EUR en had voornamelijk betrekking op (recente) overnames zoals Radial (560,1 miljoen EUR), DynaGroup (73,6 miljoen EUR), Ubiway (50,2 miljoen EUR), de Buren (4,2 miljoen EUR), Bubble Post (11,6 miljoen EUR), Landmark Global Inc. (18,1 miljoen EUR), FDM (16,3 miljoen EUR) en andere individuele immateriële goodwill ten bedrage van 35,6 miljoen EUR.

De realiseerbare waarde is gebaseerd op de waarde in gebruik. Deze laatste, met als doel de waardeverminderingstest, zijn berekend geweest in december 2017 (met de uitzondering van Radial en Bubble Post, waarvoor de berekening van de goodwill voorlopig is) en is gelijk aan de huidige waarde van toekomstige verwachte kasstromen van iedere CGU of groepen van CGU en is bepaald gebruik makend van de volgende inputs:

- Business plan en budgetten goedgekeurd door senior management, die een periode van 3 jaren omvat;
- Rekening houdend met een eindwaarde bepaald op basis van de kasstromen verkregen door extrapolatie van de kasstromen van de laatste jaren op basis van bovenvermelde business plannen, beïnvloed door een groeivoet op lange termijn geschikt voor de activiteit en de locatie van de activa;
- De verwachte kasstromen werden verdisconteerd aan een percentage bepaald op basis van de gewogen gemiddelde kost van het kapitaal.

De disconteringsvoet werd bepaald op basis van een extensieve benchmark met gelijken, om zo de terugbetaling te reflecteren die investeerders zouden verwachten indien zij zouden kiezen voor een investering in de onderliggende activa. De gemiddelde gewogen kost van het kapitaal gebruikt om de toekomstige kasstromen te verdisconteren was 7,7% in 2017, wat in lijn is met vorig jaar (7,7% in 2016). Het lange termijn groei percentage was over het algemeen 0%.

De waardeverminderingstesten uitgevoerd op CGU niveau leidde niet tot een waardevermindering van de activa, aangezien de realiseerbare waarde van de (groep van) CGU's significant hoger lagen dan hun boekwaarde. De boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheden (met uitzondering van Radial en Bubble Post waarvoor de goodwill berekeningen voorlopig zijn), zonder rentedragende verplichtingen en fiscale activa en schulden, vertegenwoordigt, gemiddeld, een veelvoud van 4,1 van het bedrijfsresultaat voor uitzonderlijke elementen. Zodoende, voor deze CGU's, zou een redelijke wijziging in een belangrijke assumptie waarop de terugvorderbare bedragen van de CGU's zijn gebaseerd niet resulteren in een waardevermindering van de betreffende CGUs of groep van CGU's.

In dit opzicht zou de hierboven vermelde beoordeling van de reële waarde met 53% (2016: 41%) moeten verminderen opdat de netto realiseerbare waarde lager zou zijn dan netto boekwaarde van alle kasstroomgenererende eenheden. Voor de twee grootste CGU's, DynaGroup en Ubiway, is deze waarde groter dan het gemiddelde. Daardoor zou een ongunstige wijziging in de groei of disconteringsvoet zoals hierboven vermeld niet leiden tot een waardevermindering.

6.20 Leasing

Financiële leasing

De financiële leasingschulden per 31 december 2017 hebben betrekking op geleasede gebouwen, machines en uitrusting.

De netto boekwaarde en de nuttige levensduur van de gehuurde activa kunnen hieronder teruggevonden worden:

<i>In miljoen EUR</i>	<i>Nuttige levensduur</i>	<i>Netto boekwaarde 31 dec, 2017</i>
Terreinen en gebouwen	25 years	14,8
Machines en uitrusting	5 years	1,8
Rollend materieel	5 years	0,0

De toekomstige minimale leasebetalingen (financiële leasing) aan het eind van elk boekjaar worden in de onderstaande tabel weergegeven:

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Minimale leasebetalingen			
Binnen het jaar	1,7	1,3	0,5
1 tot 5 jaar	11,1	2,2	1,7
Meer dan 5 jaar	19,0	0,0	0,0
Totaal	31,7	3,5	2,2
Minus			
Toekomstige interesten	10,6	0,1	0,1
Contante waarde van de minimale leasebetalingen			
Binnen het jaar	1,7	1,2	0,5
1 tot 5 jaar	7,5	2,2	1,6
Meer dan 5 jaar	11,9	0,0	0,0
Totaal	21,1	3,4	2,1

De financiële leasingovereenkomsten bestaan uit vaste leasebetalingen en hebben een koopoptie op het einde van het leasecontract. De stijging in financiële leasing in 2017 was ten gevolge van de incorporatie van Radial. Radial heeft een financiële leasing voor een kantoorgebouw in King of Prussia (US).

Operationele leasing

In de tabel hieronder zijn de toekomstige minimale leasebetalingen samengevat:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Binnen het jaar	115,5	74,1	55,7
1 tot 5 jaar	303,0	159,6	122,1
Meer dan 5 jaar	235,3	81,4	60,1
Totaal	653,8	315,1	237,9

De stijging van de totale toekomstige minimale operationele leasebetalingen in 2017 in vergelijking met 2016 is voornamelijk het gevolg van de consolidatie van de overgenomen Radial filialen en het nieuwe sorteercentrum in Brussel (NBX), dewelke gehuurd wordt.

De operationele leaseovereenkomsten bestaan uit vaste leasebetalingen. De aan de eigendom verbonden risico's en voordelen worden niet overgedragen aan bpost.

De toekomstige minimale huurinkomsten zijn als volgt opgebouwd en zijn gerelateerd aan gebouwen:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Binnen het jaar	2,1	1,0	0,8
1 tot 5 jaar	4,8	2,7	2,8
Meer dan 5 jaar	2,1	2,3	1,8
Totaal	9,0	5,9	5,4

De stijging van de toekomstige minimale huurinkomsten in 2017 in vergelijking met 2016 is voornamelijk het gevolg van de consolidatie van nieuw overgenomen filialen.

De opbrengst die gerelateerd is aan de operationele leasingovereenkomsten werd opgenomen in de sectie "overige bedrijfsopbrengsten" van de resultatenrekening en dit voor een bedrag van 1,0 miljoen EUR in 2017.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

6.21 Financiële instrumenten

In miljoen EUR	Totaal langlopende financiële activa	Tot einde looptijd aangehouden beleggingen	Totaal kortlopende financiële activa	Totaal
Aanschaffingswaarde				
Balans op 1 januari 2015	0,0	0,0	0,0	0,0
Verwerving	0,0	0,0	0,0	0,0
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	0,0	0,0
Veranderingen in reële waarde	0,0	0,0	0,0	0,0
Vervreemding	0,0	0,0	0,0	0,0
Balans op 31 december 2015	0,0	0,0	0,0	0,0
Balans op 1 januari 2016	0,0	0,0	0,0	0,0
Verwerving	0,0	12,0	12,0	12,0
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	0,0	0,0
Veranderingen in reële waarde	0,0	0,0	0,0	0,0
Vervreemding	0,0	0,0	0,0	0,0
Balans op 31 december 2016	0,0	12,0	12,0	12,0
Balans op 1 januari 2017	0,0	12,0	12,0	12,0
Verwerving	0,0	0,0	0,0	0,0
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	0,0	0,0
Veranderingen in reële waarde	0,0	0,0	0,0	0,0
Vervreemding	0,0	(12,0)	(12,0)	(12,0)
Balans op 31 december 2017	0,0	0,0	0,0	0,0
Afschrijvingen en waardeverminderingen				
Balans op 1 januari 2015	0,0		0,0	0,0
Overige bewegingen	-		-	-
Balans op 31 december 2015	0,0		0,0	0,0
Balans op 1 januari 2016	0,0		0,0	0,0
Overige bewegingen	-		-	-
Balans op 31 december 2016	0,0		0,0	0,0
Balans op 1 januari 2017	0,0		0,0	0,0
Overige bewegingen	-		-	-
Balans op 31 december 2017	0,0		0,0	0,0
Netto boekwaarde				
Per 31 december 2015	0,0	0,0	0,0	0,0
Per 31 december 2016	0,0	12,0	12,0	12,0
Per 31 december 2017	0,0	0,0	0,0	0,0

De financiële instrumenten die voldoen aan de definitie van geldmiddelen en kasequivalenten zoals gedefinieerd door IAS 7 worden gerapporteerd in geldmiddelen en

kasequivalenten. Per 31 December 2017, bpost heeft geen financiële instrumenten.

6.22 Investerings in geassocieerde ondernemingen

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Balans op 1 januari	373,7	375,0	416,5
Verwerving/Vervreemding	(0,3)	0,0	0,0
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,8	0,0
Aandeel in de winst	9,6	9,9	10,2
Ontvangen dividenden	(11,8)	0,0	(5,0)
Kapitaalverhoging	0,0	0,0	0,0
Overige bewegingen in geassocieerde deelnemingen	(42,1)	(12,0)	(46,7)
Balans op 31 december	329,2	373,7	375,0

Aandeel in de winst/het verlies

In 2017 bedroeg het aandeel van bpost in de winst van bpost bank en van Citie 9,6 miljoen EUR. Vorig jaar bedroeg het aandeel in de winst van bpost bank en Citie 9,9 miljoen EUR.

Ontvangen dividenden

In 2017 heeft bpost een dividend ontvangen vanwege bpost bank van 11,8 miljoen EUR. In 2016 werd er geen dividend van bpost bank aan bpost uitbetaald, terwijl in 2015 bpost een dividend heeft ontvangen vanwege bpost bank van 5,0 miljoen EUR.

Overige bewegingen

Het bedrag vertegenwoordigt de afname van de niet-gerealiseerde winsten, na belastingen, op de obligatieportefeuille van bpost bank (42,1 miljoen EUR).

In de tabellen hieronder worden de financiële kerncijfers van de geassocieerde ondernemingen weergegeven:

In miljoen EUR	Aandeel	Totaal activa	Totaal passiva (excl. Eigen Vermogen)	Opbrengsten	Winst / (verlies)
2016					
bpost bank	50%	10.704,0	9.958,3	273,5	19,9
Citie	33%	2,3	0,2	0,0	(0,2)
2017					
bpost bank	50%	10.658,2	9.999,9	273,2	19,9
Citie	0%	0,0	0,0	0,2	(1,1)

Op 9 oktober 2017 werd de deelneming in Citie verkocht.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

6.23 Handelsvorderingen en overige vorderingen

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Handelsvorderingen	0,0	0,0	0,0
Overige vorderingen	9,4	2,8	2,3
Langlopende handelsvorderingen en overige vorderingen	9,4	2,8	2,3

Op 31 december

In miljoen eur	2017	2016	2015
Handelsvorderingen	628,9	443,3	382,6
Terugvorderbare belastingen, andere dan belastingen op het resultaat	8,0	5,6	2,3
Overige vorderingen	82,5	32,9	26,4
Kortlopende handelsvorderingen en overige vorderingen	719,4	481,8	411,2

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Verkregen opbrengsten	6,8	11,4	11,2
Over te dragen kosten	41,5	14,6	10,6
Overige vorderingen	34,3	6,8	4,6
Kortlopend - overige vorderingen	82,5	32,9	26,4

De langlopende vorderingen worden verondersteld een redelijke benadering te zijn van de reële waarde van deze financiële activa, aangezien deze binnenkort zullen betaald worden, waardoor de impact van de tijdswaarde van geld niet significant is.

De kortlopende handelsvorderingen en overige vorderingen stegen met 237,6 miljoen EUR van 481,8 miljoen EUR in 2016 tot 719,4 miljoen EUR, gedreven door een stijging in handelsvorderingen met 185,6 miljoen EUR en overige vorderingen met 49,6 miljoen EUR. De stijging van handelsvorderingen was voornamelijk het gevolg van de consolidatie van Radial en DynaGroup, terwijl de stijging van de overige vorderingen voornamelijk het gevolg was van de overname van Radial.

De terugvorderbare belastingen betreffen te recupereren BTW.

Het merendeel van de handels- en overige vorderingen zijn kortlopend. De boekwaarde wordt geacht een goede indicatie te zijn van de reële waarde.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

6.24 Voorraden

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Grondstoffen	2,2	1,8	2,2
Gereed product	6,2	4,0	3,5
Handelsgoederen	35,8	33,4	6,0
Waardeverminderingen	(5,1)	(2,6)	(0,7)
Voorraden	39,1	36,7	11,1

Grondstoffen omvatten verbruiksgoederen, dit wil zeggen materiaal dat gebruikt wordt voor printdoeleinden. Gereed product zijn zegels beschikbaar voor verkoop. Handelsgoederen omvatten hoofdzakelijk postogrammen, postkaarten, leveringen voor

wederverkoop, voorraad persdistributie en voorraad retail (tabak, drank, multimedia, ...).

6.25 Geldmiddelen en kasequivalenten

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Liquiditeiten in netwerk	171,7	198,6	157,3
Transitrekningen	83,8	91,0	32,9
Betalingstransacties in uitvoering	(19,2)	(36,5)	(55,8)
Lopende rekeningen bij banken	229,7	285,7	481,3
Korte termijndeposito's	0,0	0,0	0,0
Geldmiddelen en kasequivalenten	466,0	538,9	615,7

Lopende rekeningen hebben een variabele vergoeding, die afhankelijk is van de dagelijks geldende rentevoeten. Korte termijndeposito's worden aangegaan voor verschillende periodes gaande van één dag tot drie maanden, afhankelijk van de onmiddellijke kasbehoeften en hebben een vergoeding die afhankelijk is van de respectievelijke korte termijn rentevoeten.

Per 31 december 2017 bedroeg het niet opgebruikte gedeelte met betrekking tot het overbruggingskrediet 5,0 miljoen USD.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

6.26 Financiële schulden

In miljoen EUR	2016	Niet kasstroom						2017
		Kas- stroom	Wissel- koersver- schillen	Nieuwe leasings	Verwerving bedrijfscom- binaties	Reële waarde- verande- ringen	Overige	
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs								
Banklening	45,5	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	(9,3)	36,7
Andere leningen	0,0	(0,1)	0,0	0,0	0,8	0,0	1,5	2,2
Financiële leasing	2,2	(0,2)	(0,3)	0,3	18,3	0,0	(0,8)	19,4
Langlopende schulden	47,7	(0,3)	(0,3)	0,3	19,6	0,0	(8,6)	58,4

De langlopende rentedragende leningen en verplichtingen stegen met 10,6 miljoen EUR tot 58,4 miljoen EUR door de opname van Radial in de consolidatie, aangezien Radial een financiële lease

heeft voor een kantoorgebouw (18,3 miljoen EUR). Deze stijging was gedeeltelijk gecompenseerd door een transfer van 9,1 miljoen EUR naar de kortlopende schulden voor een portie van de lening van de Europese Investeringsbank.

In miljoen EUR	2016	Niet kasstroom						2017
		Kas- stroom	Wissel- koersver- schillen	Nieuwe leasings	Verwerving bedrijfscom- binaties	Reële waarde- verande- ringen	Overige	
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs								
Bankleningen	9,1	682,5	(2,5)	0,0	0,0	0,0	9,1	698,1
Andere leningen	0,0	(0,1)	(0,1)	0,0	0,2	0,0	0,1	0,1
Financiële leasing	1,2	(1,2)	0,0	0,0	0,7	0,0	0,9	1,7
Kortlopende schulden	10,3	681,2	(2,6)	0,0	0,9	0,0	10,0	699,9

De kortlopende rentedragende verplichtingen en leningen stegen met 689,5 miljoen EUR naar 699,9 miljoen EUR door het overbruggingskrediet aangegaan in 2017 voor de overname van Radial. Gedurende het jaar was er eveneens de terugbetaling van 9,1 miljoen EUR van de lening met de Europese Investeringsbank en het stuk van de lening dat terugbetaald dient te worden in 2018 ten belope van 9,1 miljoen EUR dat is overgeheveld en is overgedragen naar de schulden op korte termijn. De laatste terugbetaling vindt plaats in 2022.

bpost leende een deel van het overbruggingskrediet in USD om het wisselkoersrisico op de buitenlandse activiteiten in te dekken. Via deze lening ging bpost een afdekking van een netto-investering aan. Winst en verlies op de valutaomrekening van deze lening zijn opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten om de winst en verliezen op de valutatomerekening van de netto-investering in deze dochteronderneming te compenseren. Per 31 december 2017 is er geen ineffectief deel.

Het totaal van de kolommen "Kasstroom" vermeld in de twee tabellen hierboven bedroeg 680,9 miljoen EUR, terwijl de "netto kasstroom uit leningen en schulden financiële leasing" in het geconsolideerde kasstroom overzicht (toelichting 5) 678,8 miljoen EUR bedroeg. Het verschil komt vooral uit de interesten geboekt onder de handels- en overige schulden, die hier niet worden toegelicht.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

6.27 Personeelsbeloningen

bpost kent zijn actieve en gepensioneerde personeelsleden een aantal voordelen toe: vergoedingen na uitdiensttreding, personeelsbeloningen op lange termijn, andere beloningen op lange termijn en ontslagvergoedingen. De plannen met betrekking tot deze personeelsvoordelen werden gewaardeerd in overeenstemming met IAS 19. Sommige voordelen zijn het resultaat van de onderhandelingen in het

kader van Collectieve Arbeidsovereenkomsten (CAO). De beloningen die conform deze plannen werden toegekend, zijn verschillend voor de categorieën van werknemers bij bpost: statutairen, baremiëk contractuelen, hulppostbodes en niet-baremiëk contractuelen.

De verschillende beloningen zijn als volgt samengesteld:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Vergoedingen na uitdiensttreding	(50,7)	(82,1)	(77,7)
Langetermijnpersoneelsbeloningen	(108,2)	(107,7)	(108,9)
Ontslagvergoedingen	(6,6)	(4,1)	(11,6)
Andere langetermijnpersoneelsbeloningen	(161,5)	(162,8)	(148,1)
Totaal	(326,9)	(356,7)	(346,2)

Rekening houdend met de gerelateerde uitgestelde belastingen, bedraagt het bedrag van de personeelsbeloningen 294,5 miljoen EUR (2016: 308,3 miljoen EUR).

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Personeelsvoordelen	(326,9)	(356,7)	(346,2)
Effect van uitgestelde belastingvorderingen	32,4	48,4	49,1
Personeelsvoordelen na aftrek van uitgestelde belastingvorderingen	(294,5)	(308,3)	(297,1)

De netto verplichting van bpost met betrekking tot personeelsvoordelen omvat volgende posten:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Contante waarde van de verplichtingen	(380,3)	(401,2)	(395,6)
Reële waarde van de fondsbeleggingen	53,4	44,5	49,4
Contante waarde van de netto verplichtingen voor het plan	(326,9)	(356,7)	(346,2)
Contante waarde van de netto verplichtingen	(326,9)	(356,7)	(346,2)
Niet opgenomen actuariële (winsten) en verliezen			
Netto verplichting	(326,9)	(356,7)	(346,2)
Personeelsvoordelen opgenomen in de balans	0,0	0,0	0,0
Passiva	(326,9)	(356,7)	(346,2)
Netto passiva	(326,9)	(356,7)	(346,2)

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

De veranderingen in de contante waarde van de verplichtingen worden hierna weergegeven:

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Contante waarde op 1 januari	(401,2)	(395,6)	(415,2)
Opgenomen pensioenkosten	(4,5)	(31,8)	(25,5)
- Opgenomen pensioenkosten van het dienstjaar	(23,1)	(31,8)	(20,6)
- Stopzettingskosten	0,0	0,0	(3,8)
- Pensioeninkomsten (kosten) van verstreken diensttijd	18,6	0,0	(1,1)
Netto interestkosten	(5,5)	(6,7)	(6,3)
Betaalde bijdragen	36,2	40,6	41,8
Winsten en (verliezen) bij herwaardering	(1,8)	(1,5)	4,2
- Winsten en (verliezen) opgenomen in de winst-en verliesrekening	(1,8)	(1,5)	4,2
Winsten en (verliezen) bij herwaardering opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten	3,9	(6,3)	5,5
- Actuariële winsten en (verliezen)	3,9	(6,3)	5,5
Bijdrage voor schikkingen	10,0	0,0	0,0
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	(17,4)	0,0	0,0
Langlopende verplichtingen op 31 december	(380,3)	(401,2)	(395,6)

De reële waarde van de fondsbeleggingen is als volgt samengesteld:

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Reële waarde van de fondsbeleggingen per 1 januari	44,5	49,4	46,7
Bijdragen door de werkgever	5,8	4,8	5,4
Bijdragen door de werknemers	1,3	1,2	1,4
Betaalde bijdragen	(7,4)	(12,4)	(6,2)
Financiële kosten op activa (inbegrepen in winst-en verliesrekening)	0,8	1,0	1,1
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	8,0	0,0	0,0
Actuariële winsten/ verliezen op activa (inbegrepen in de niet-gerealiseerde resultaten)	0,4	0,5	1,0
Reële waarde van de fondsbeleggingen per 31 december	53,4	44,5	49,4

De fondsbeleggingen zijn gerelateerd aan het groepsverzekeringsvoordeel in overeenstemming met IAS 19. Deze fondsbeleggingen worden aangehouden bij een verzekeringsmaatschappij en bestaan uit reserves die door de werkgevers- en werknemersbijdragen

opgebouwd werden (verzekerde contracten met een gegarandeerde return).

De in de resultatenrekening opgenomen kosten worden hierna weergegeven:

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Opgenomen pensioenkosten	(3,0)	(30,5)	(24,1)
- Opgenomen pensioenkosten van het dienstjaar	(21,6)	(30,5)	(19,2)
- Stopzettingskosten	0,0	0,0	(3,8)
- Pensioeninkomsten (kosten) van verstreken diensttijd	18,6	0,0	(1,1)
Netto interestkosten	(4,6)	(5,7)	(5,2)
Winsten en (verliezen) bij herwaardering	(1,8)	(1,5)	4,2
- Actuariële winsten en (verliezen) gerapporteerd als financieel	(1,4)	(12,9)	5,8
- Actuariële winsten en (verliezen) gerapporteerd als operationeel	(0,4)	11,4	(1,6)
Netto kosten	(9,4)	(37,7)	(25,1)

Actuariële winsten en verliezen die veroorzaakt worden door schommelingen in de discontovoeten worden opgenomen als financiële kosten terwijl actuariële winsten/verliezen voor vergoedingen na uitdiensttreding worden opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten. In alle andere gevallen worden actuariële winsten en verliezen opgenomen als bedrijfskosten.

Interestkosten en financiële actuariële winsten of verliezen werden opgenomen onder financiële kosten. Alle andere hierboven vermelde kosten zijn opgenomen in de winst- en verliesrekening onder "personeelskosten".

De in de resultatenrekening opgenomen personeelskosten en financiële kosten worden hierna weergegeven:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Personeelskosten	(3,4)	(19,1)	(25,7)
Financiële kosten	(6,0)	(18,7)	0,6
Netto kosten	(9,4)	(37,7)	(25,1)

De kosten opgenomen onder niet-gerealiseerde resultaten worden hierna weergegeven:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Winsten en (verliezen) bij herwaardering	4,3	(5,8)	6,6
- Actuariële winsten en (verliezen)	4,3	(5,8)	6,6
Netto kosten	4,3	(5,8)	6,6

De voornaamste actuariële veronderstellingen voor de berekening van de langlopende verplichtingen op balansdatum zijn de volgende:

	2017	2016	2015
Inflatiepercentage	2,0%	2,0%	2,0%
Toekomstige loonsverhogingen	3,0%	3,0%	3,0%
Evolutie van de medisch kostenpercentage	5,0%	5,0%	5,0%
Sterftetabellen	MR/FR-2	MR/FR-2	MR/FR-2

De verdisconteringsvoeten zijn bepaald op basis van het effectieve markttrendement op balansdatum. De gebruikte discontovoeten in 2017 variëren van 0,0% tot 1,80% (2016: 0,0% tot 1,85%).

Voordeel	Duur	Discontovoet	
		2017	2016
Kinderbijslagen	7,2	1,05%	1,10%
Vervoer	n.a.	n.a.	1,45%
Bank	15,0	1,70%	1,70%
Begraveniskosten	8,3	1,25%	1,30%
Beloningen	van 12,2 tot 14,0	van 1,50% tot 1,60%	1,55%
Groepsverzekering	van 10,9 tot 13,6	van 1,50% tot 1,55%	1,65%
Gecompenseerde geaccumuleerde afwezigheden	2,5	0,00%	0,00%
Vergoeding voor werkongeval	12,9	1,55%	1,60%
Medische kosten van arbeidsongevallen	17,9	1,80%	1,85%
Pensioensparen	9,4	1,30%	1,35%
Jubileumpremies	van 7,2 tot 7,6	van 1,05% tot 1,10%	1,10%
DVVP JMC	9,2	1,30%	1,35%
Deeltijds regime	from 2,1 to 4,6	0,00%	0,00%
Vervroegd pensioenplan	from 0,7 to 1,6	0,00%	0,00%

De gemiddelde looptijd van de toegezegde pensioenregelingen per eind 2017 bedraagt 10,9 jaar (in 2016: 11,3 jaar).

Een kwalitatieve gevoeligheidsanalyse van de belangrijkste hypothesen per 31 december 2017 wordt hieronder beschreven:

Veronderstellingen	Discontovoet		Sterftetabellen MR/FR	Evolutie van medisch kostenpercentage
Gevoeligheidsniveau	0,5% verhoging	0,5% vermindering	Vermindering van 1 jaar	1% verhoging
<i>In miljoen EUR</i>				
Effect op brutoverplichting uit hoofde van toegezegde pensioenrechten (verhoging)/vermindering	17,9	(22,1)	(5,8)	(2,4)

Deze gevoeligheidsanalyse werd bepaald op basis van een methode die de impact van aannemelijke wijzigingen in basisveronderstellingen op de toegezegde pensioenrechten projecteert op balansdatum.

Vergoedingen na uitdiensttreding

Vergoedingen na uitdiensttreding omvatten kinderbijslag, tussenkomst in de transportkosten, vermindering van bankkosten, tussenkomst in begraveniskosten, geschenken bij pensionering en groepsverzekering.

Kinderbijslag

De statutaire personeelsleden van bpost (zowel actieven als gepensioneerden) met kinderen ten laste (jongeren en gehandicapten) krijgen kinderbijslag van de

Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers (RKW). De financieringsmethodologie van gezinsbijslagen voor statutaire personeelsleden is veranderd ingevolge een wetwijziging (wet van 19 december 2014). Als gevolg daarvan betaalt bpost als een vennootschap naar publiek recht een bijdrage die is vastgelegd door een programmawet. Het bedrag wijzigt elk jaar naargelang het aantal statutaire personeelsleden (VTE) en is onderhevig aan de inflatie.

Transport

Niet-actieve statutaire personeelsleden en hun gezinsleden hadden recht op een aantal tegoedbonnen die konden omgeuild worden tegen een treinbiljet voor een reis in België of die tegen een korting gebruikt kan worden voor andere reisbiljetten. In de loop van 2017 heeft bpost een éénmalige betaling van

10,0 miljoen EUR gedaan aan Pensoc. Vanaf 1 januari 2018, kan er van dit voordeel geen gebruik meer worden gemaakt naar aanleiding van de stopzetting van dit voordeel. Bijgevolg is er geen reserve meer op het einde van december 2017 en resulteerde dit in een positieve vroegere pensioenkost van verstreken diensttijd van 15,3 miljoen EUR.

Bank

Alle actieve en (brug)gepensioneerde personeelsleden die een "Postcheque"-rekening met loon- of pensioendomiciliëring hebben, krijgen een forfaitaire korting op de beheerskosten voor die rekening. Daarnaast genieten ze ook voordelige rentevoeten op spaarrekeningen, spaarbons, beleggingsfondsen en leningen. De voordelige interestvoet op spaarrekeningen is herzien sinds 30 januari 2017 en dit resulteerde in een positieve vroegere pensioenkost van verstreken diensttijd van 3,9 miljoen EUR.

Groepsverzekering

bpost biedt aan zijn actieve contractuele werknemers een groepsverzekering aan als voordeel. Sinds de invoering van de WAP (wet op aanvullende pensioenen)-wetgeving in België hebben deze plannen volgens IAS 19 de karakteristieken van een toegezegd-pensioenregeling.

Volgens de wetgeving moet de werkgever een bepaalde opbrengst garanderen op de fondsbeleggingen. Voorafgaande aan de wijziging in de WAP wet eind

2015, moest bpost de wettelijke minimumopbrengst van 3,25% op werkgeversbijdragen (na kosten van premies) en 3,75% op werknemersbijdragen verschaffen. De wettelijke minimum-opbrengst op werkgeversbijdragen is een "loopbaangemiddelde" opbrengst en niet een jaarlijkse opbrengst, daar waar het wettelijk minimum met betrekking tot de werknemersbijdragen wel degelijk op jaarlijkse basis wordt beoogt.

Hoewel er nog geen volledige duidelijkheid is over de benadering, heeft de wetgeving van december 2015 meer verduidelijking gebracht over het gegarandeerde minimum-rendement. De onzekerheid met betrekking tot de toekomstige evolutie van de gegarandeerde minimumrendementen in België veranderde met de wijziging in de WAP wetgeving eind december 2015. Vanaf 2016 is de minimumopbrengst een percentage van de gemiddelde opbrengst van de laatste 24 maanden op lineaire obligaties van 10 jaar met een minimum van 1,75% per jaar.

bpost kan dus consistent de methodologie van 2015 blijven toepassen en de zogenaamde PUC-methode (Projected Unit Credit) blijven gebruiken, dewelke rekening houdt met toekomstige pensioenopbouw pro-rata de verstreken diensttijd.

Het netto passief met betrekking tot vergoedingen na uitdiensttreding worden hierna weergegeven:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Contante waarde van de verplichtingen	(104,0)	(126,6)	(127,1)
Reële waarde van de fondsbeleggingen	53,4	44,5	49,4
Contante waarde van de netto verplichtingen voor het plan	(50,7)	(82,1)	(77,7)
Contante waarde van de netto verplichtingen	(50,7)	(82,1)	(77,7)
Niet opgenomen actuariële (winsten) en verliezen	0,0	0,0	0,0
Netto verplichting	(50,7)	(82,1)	(77,7)
Personeelsvoordelen opgenomen in de balans	0,0	0,0	0,0
Passiva	(50,7)	(82,1)	(77,7)
Netto passiva	(50,7)	(82,1)	(77,7)

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

De veranderingen in de contante waarde van de verplichtingen worden hierna weergegeven:

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Contante waarde op 1 januari	(126,6)	(127,1)	(132,1)
Opgenomen pensioenkosten	9,5	(8,4)	(9,9)
- Opgenomen pensioenkosten van het dienstjaar	(9,1)	(8,4)	(9,9)
- Stopzettingskosten	0,0	0,0	0,0
- Pensioeninkomsten (kosten) van verstreken diensttijd	18,6	0,0	0,0
Netto interestkosten	(1,9)	(2,3)	(2,3)
Betaalde bijdragen	12,0	17,4	11,8
Winsten en (verliezen) bij herwaardering	0,0	0,0	0,0
- Winsten en (verliezen) opgenomen in de winst-en verliesrekening	0,0	0,0	0,0
- Niet opgenomen actuariële winsten en (verliezen)	0,0	0,0	0,0
Winsten en (verliezen) bij herwaardering opgenomen in niet gerealiseerde resultaten	3,9	(6,3)	5,5
- Actuariële winsten en (verliezen)	3,9	(6,3)	5,5
Bijdrage voor schikkingen	10,0	0,0	0,0
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	(10,9)	0,0	0,0
Langlopende verplichtingen op 31 december	(104,0)	(126,6)	(127,1)

De reële waarde van de fondsbeleggingen aangaande het voordeel van de groepsverzekering en die door de verzekeringsmaatschappij worden aangehouden, is als volgt weer te geven:

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Reële waarde van de fondsbeleggingen per 1 januari	44,5	49,4	46,7
Bijdragen door de werkgever	5,8	4,8	5,4
Bijdragen door de werknemers	1,3	1,2	1,4
Betaalde bijdragen	(7,4)	(12,4)	(6,2)
Financiële kosten op activa (inbegrepen in winst-en verliesrekening)	0,8	1,0	1,1
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	8,0	0,0	0,0
Actuariële winsten/ verliezen op activa (inbegrepen in de niet-gerealiseerde resultaten)	0,4	0,5	1,0
Reële waarde van de fondsbeleggingen per 31 december	53,4	44,5	49,4

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

De in de resultatenrekening opgenomen kosten worden hierna weergegeven:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Opgenomen pensioenkosten	11,0	(7,1)	(8,5)
- Opgenomen pensioenkosten van het dienstjaar	(7,6)	(7,1)	(8,5)
- Stopzettingskosten	0,0	0,0	0,0
- Pensioeninkomsten (kosten) van verstreken diensttijd	18,6	0,0	0,0
- Effect gedeeltelijke schikking	0,0	0,0	0,0
Netto interestkosten	(1,1)	(1,3)	(1,2)
Winsten en (verliezen) bij herwaardering	0,0	0,0	0,0
- Actuariële winsten en (verliezen) gerapporteerd als financieel	0,0	0,0	0,0
- Actuariële winsten en (verliezen) gerapporteerd als operationeel	0,0	0,0	0,0
Netto kosten	9,9	(8,5)	(9,8)

De impact op de financiële kosten en personeelskosten wordt hierna weergegeven:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Personeelskosten	11,0	(7,1)	(8,5)
Financiële kosten	(1,1)	(1,3)	(1,2)
Netto kosten	9,9	(8,5)	(9,8)

De kosten opgenomen onder de niet-gerealiseerde resultaten worden hierna weergegeven:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Winsten en (verliezen) bij herwaardering	4,3	(5,8)	6,6
- Actuariële winsten en (verliezen)	4,3	(5,8)	6,6
Netto kosten	4,3	(5,8)	6,6

Personeelsbeloningen op lange termijn

Personeelsbeloningen op lange termijn omvatten gecompenseerde geaccumuleerde afwezigheden, dagen pensioensparen en deeltijds regime.

Gecompenseerde geaccumuleerde afwezigheden

Statutaire werknemers hebben recht op 21 ziektedagen per dienstjaar. Gedurende deze 21 dagen en wanneer de werknemer over een gepast doktersattest beschikt, blijft hij of zij 100% van zijn loon ontvangen. Als er een jaar is wanneer de werknemer minder dan 21 dagen afwezig is, wordt het saldo van de niet gebruikte dagen overgedragen naar de volgende jaren met een maximum van 63 dagen (zie sectie dagen

pensioensparen hiernavolgend). Wanneer de werknemer meer dan 21 dagen ziek is, wordt eerst het jaarlijkse quota opgebruikt en daarna de dagen die overgedragen werden uit vorige jaren. Tijdens deze periode blijven de werknemers 100% van hun loon ontvangen. Wanneer de jaarlijkse quota en overgedragen dagen zijn opgebruikt, ontvangt de werknemer slechts een deel van zijn/haar salaris.

Zowel het volledige loon onder de ziektedagen als het verminderde loon zijn kosten die gedragen worden door bpost.

Er zijn geen wijzigingen in de berekeningsmethodologie in vergelijking met 2016. De waardering is gebaseerd op de toekomstige geprojecteerde betalingen/uitgaven. De kasuitstromen worden berekend op basis van een bepaald consumptiepatroon van de volledige populatie,

dat afgeleid wordt uit statistieken op basis van de 12 maanden van 2017. De individuele tellers per persoon worden geprojecteerd voor de toekomst en verminderd met het reële aantal ziekte-dagen.

De jaarlijkse betaling is het aantal gebruikte ziekte-dagen (met een maximum van het aantal opgespaarde dagen) vermenigvuldigd met het verschil in het geprojecteerde loon (verhoogd met sociale lasten) aan 100% en het verminderde loon. De relevante ratio's met betrekking tot mensen dewelke het bedrijf verlaten en sterftescijfers werden gebruikt, samen met de discontovoet die van toepassing is op de duurtijd van het voordeel.

Dagen pensioensparen

Statutaire personeelsleden hebben de mogelijkheid om de niet-opgenomen ziekte-dagen, die boven de quota van 63 dagen liggen (zie bovenvermelde paragraaf "gecompenseerde geaccumuleerde afwezigheden"), te converteren naar dagen pensioensparen (7 ziekte-dagen voor 1 dag pensioensparen) en om jaarlijks maximum 3 buitenwettelijke verlofdagen te converteren. Contractuele personeelsleden hebben jaarlijks recht op maximaal 2 dagen pensioensparen en hebben de mogelijkheid om jaarlijks 3 buitenwettelijke verlofdagen te converteren. De dagen pensioensparen worden jaar na jaar gecumuleerd en kunnen opgebruikt worden vanaf 50 jaar.

De waardering is gebaseerd op de methode die gebruikt wordt voor de gecompenseerde geaccumuleerde afwezigheden en is gebaseerd op de toekomstige geprojecteerde betalingen/uitgaven. De berekening is gebaseerd op een bepaald "consumptiepatroon" van de volledige populatie, dat afgeleid wordt uit statistieken op basis van de 12 maanden van 2017 zoals opgeleverd door het human resources departement. De individuele dagen pensioensparen worden geprojecteerd per persoon en verminderd met het werkelijk aantal gebruikte dagen pensioensparen.

De jaarlijkse betaling is het aantal gebruikte dagen pensioensparen vermenigvuldigd met het geprojecteerde dagloon (verhoogd met sociale lasten, vakantiegeld, eindejaarspremie, management- en integratiepremie). De relevante ratio's met betrekking tot mensen dewelke het bedrijf verlaten en sterftescijfers werden gebruikt, samen met de discontovoet die van toepassing is op de duurtijd van het voordeel.

Deeltijds regime (50+)

Het regelgevend kader met betrekking tot deeltijds regime voor bpost werknemers is het volgende:

- de collectieve arbeidsovereenkomst ondertekend in 2011: statutaire werknemers met leeftijd tussen de 50 en 59, zijn gerechtigd tot het aangaan van een systeem van gedeeltelijke (50%) loopbaanonderbreking. bpost levert bijdragen gelijk aan 7,5% van het bruto jaarsalaris voor een periode van maximaal 48 maanden.
- Kaderovereenkomst van 20 december 2012: gedeeltelijke (50%) loopbaanonderbreking is toegankelijk voor postbezorgers vanaf 54 jaar en voor de andere werknemers vanaf 55 jaar. bpost levert hiervoor bijdragen dewelke gelijk zijn aan 7,5% van het bruto jaarsalaris voor een periode van maximaal 72 maanden voor de postbezorgers en 48 maanden voor de andere begunstigden van het plan.
- Kaderovereenkomst van 22 mei 2014: (i) het plan dat goedgekeurd werd in 2012 en toegankelijk is voor postbezorgers werd uitgebreid naar werknemers die 's nachts tewerkgesteld zijn en (ii) voor de andere werknemers is het plan toegankelijk vanaf 55 jarige leeftijd. bpost levert hiervoor bijdragen dewelke gelijk zijn aan 7,5% van het bruto jaarsalaris voor een periode van maximaal 72 maanden voor de werknemers die 's nachts tewerkgesteld zijn en 48 maanden voor de andere begunstigden van het plan.

In 2016 werden twee nieuwe plannen goedgekeurd:

- Kaderovereenkomst van 2 juni 2016 (loopt tot december 2016): (i) Het plan dat in 2012 werd goedgekeurd en werd verlengd in 2014 voor werknemers die 's nachts tewerkgesteld zijn is ook van toepassing op de collectmedewerkers en (ii) voor de andere medewerkers is het plan toegankelijk vanaf 57 jaar. bpost levert hiervoor bijdragen die gelijk zijn aan 7,5% van het brutojaarloon voor een periode van maximum 72 maanden voor de collectmedewerkers en 48 maanden voor de andere begunstigden van het plan;
- Kaderovereenkomst van 30 september 2016: (i) Voor de uitreikers, collectmedewerkers en de werknemers die 's nachts werken, is het plan toegankelijk vanaf 55 jaar (ii) voor de andere werknemers is de vereiste minimumleeftijd 57 jaar. bpost levert hiervoor bijdragen die gelijk zijn aan 7,5% van het brutojaarloon voor een periode van maximum 72 maanden voor de nachtwerkers, uitreikers en collectmedewerkers en 48 maanden voor de andere begunstigden van het plan.

Het netto passief met betrekking tot lange termijn personeelsvoordelen omvat de volgende posten:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Contante waarde van de verplichtingen	(108,2)	(107,7)	(108,9)
Reële waarde van de fondsbeleggingen	0,0	0,0	0,0
Contante waarde van de netto verplichtingen voor het plan	(108,2)	(107,7)	(108,9)
Contante waarde van de netto verplichtingen	(108,2)	(107,7)	(108,9)
Niet opgenomen actuariële (winsten) en verliezen	0,0	0,0	0,0
Netto verplichting	(108,2)	(107,7)	(108,9)
Personeelsvoordelen opgenomen in de balans	0,0	0,0	0,0
Passiva	(108,2)	(107,7)	(108,9)
Netto passiva	(108,2)	(107,7)	(108,9)

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

De veranderingen in de contante waarde van de verplichtingen worden hierna weergegeven:

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Contante waarde op 1 januari	(107,7)	(108,9)	(118,3)
Opgenomen pensioenkosten	(13,5)	(11,3)	(11,7)
-Opgenomen pensioenkosten van het dienstjaar	(13,5)	(11,3)	(10,7)
-Pensioeninkomsten (kosten) van verstreken diensttijd	0,0	0,0	(1,0)
Netto interestkosten	(1,0)	(1,4)	(1,2)
Betaalde bijdragen	13,3	12,6	16,2
Winsten en (verliezen) bij herwaardering	0,6	1,3	6,1
-Winsten en (verliezen) opgenomen in de winst-en verliesrekening	0,6	1,3	6,1
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,1	0,0	0,0
Langlopende verplichtingen op 31 december	(108,2)	(107,7)	(108,9)

De in de resultatenrekening opgenomen kosten worden hierna weergegeven:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Opgenomen pensioenkosten	(13,5)	(11,3)	(11,7)
- Opgenomen pensioenkosten van het dienstjaar	(13,5)	(11,3)	(10,7)
- Stopzettingkosten	0,0	0,0	0,0
- Pensioeninkomsten (kosten) van verstreken diensttijd	0,0	0,0	(1,0)
- Effect gedeeltelijke schikking	0,0	0,0	0,0
Netto interestkosten	(1,0)	(1,4)	(1,2)
Winsten en (verliezen) bij herwaardering	0,6	1,3	6,1
- Actuariële winsten en (verliezen) gerapporteerd als financieel	(0,4)	(3,6)	2,0
- Actuariële winsten en (verliezen) gerapporteerd als operationeel	1,0	4,9	4,1
Netto kosten	(14,0)	(11,4)	(6,8)

De impact op personeelskosten en financiële kosten wordt hieronder weergegeven:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Personeelskosten	(12,5)	(6,4)	(7,6)
Financiële kosten	(1,4)	(5,0)	0,8
Netto kosten	(14,0)	(11,4)	(6,8)

Ontslagvergoedingen

Vervroegd pensioenplan

In 2017 zijn de volgende reeds bestaande vervroegde pensioeningsplannen opgenomen in dit voordeel:

- het plan onder de Raamovereenkomst van 1 juli 2012 dat toegankelijk is voor statutaire personeelsleden die aan bepaalde leeftijds-, anciënniteits- en dienstorganisatievoorwaarden voldeden op ten laatste 31 december 2013. In het Paritair Comité van 19 december 2013 werd een akkoord bereikt om de duurtijd van deze maatregel te verlengen tot de volgende Collectieve Arbeidsovereenkomst.
- een nieuw vervroegd-pensioeningsplan dat werd goedgekeurd door de Kaderovereenkomst van 22 mei 2014 en dat toegankelijk is voor statutaire personeelsleden die aan bepaalde leeftijds-, anciënniteits- en dienstorganisatievoorwaarden voldoen. In het Paritair Comité van 17 december 2015 werd een akkoord bereikt om de duurtijd van deze maatregel te verlengen tot de volgende Collectieve Arbeidsovereenkomst of tot ten laatste 30 juni 2016.

Krachtens deze vervroegd-pensioenplannen blijft bpost de begunstigden een deel (tussen 60% en 75%, afhankelijk van de duur van de vervroegde pensioenering) van hun salaris betalen bij vertrek en dit tot het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Bovendien wordt de vervroegde-pensioeningsperiode beschouwd als een dienstperiode.

In het kader van het Alpha-plan keurde het Paritair Comité van 23 juli 2015 een nieuw vervroegd-pensioeningsplan goed. Dit plan is toegankelijk voor statutaire personeelsleden van wie de functie door Alpha is geïmpacteerd en die aan bepaalde leeftijds- en anciënniteitsvoorwaarden voldoen. bpost blijft de begunstigden een deel (tussen 65% en 75%, afhankelijk van de duur van de vervroegde pensioenering) van hun salaris betalen bij vertrek en dit tot het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Daarnaast wordt er een uitzonderlijke jaarlijkse toelage uitbetaald, waarvan het bedrag afhangt van de duur van de vervroegde

pensioenering. Bovendien wordt de vervroegde-pensioeningsperiode beschouwd als een dienstperiode.

Als een statutair personeelslid die betrokken is bij het Alpha-plan en aan bepaalde leeftijds- en anciënniteitsvoorwaarden voldoet, 12 maanden na de publicatie van de openstaande functies niet werd geselecteerd voor een nieuwe functie, dat wordt hij met vervroegd pensioen gesteld. bpost blijft de begunstigden een deel (tussen 60% en 70%, afhankelijk van de duur van de vervroegde pensioenering) van hun salaris betalen bij vertrek en dit tot het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Bovendien wordt de vervroegde-pensioeningsperiode beschouwd als een dienstperiode.

In 2016 werden twee nieuwe plannen voor vervroegde pensioenering goedgekeurd:

- plan getekend op 2 juni 2016 en loopt tot eind december 2016: was toegankelijk voor statutairen die beantwoorden aan bepaalde criteria op het vlak van leeftijd, anciënniteit en organisatie van de dienst. bpost blijft de begunstigden een deel van hun loon betalen (tussen 60 % en 75 %, afhankelijk van de duur van de vervroegde pensioenering) bij vertrek en dat tot zij de pensioengerechtigde leeftijd bereiken.
- Plan getekend op 30 september 2016: is toegankelijk voor statutairen die beantwoorden aan bepaalde criteria op het vlak van leeftijd, anciënniteit en organisatie van de dienst. bpost blijft de begunstigden 75 % van hun loon betalen bij vertrek en dat tot zij de pensioengerechtigde leeftijd bereiken. Dit plan heeft een onbepaalde duur.

De personeelsbeloningen gerelateerd aan de plannen voor vervroegd pensioen geven aanleiding tot een schuld bij bpost, omdat (i) de tewerkstelling beëindigd wordt voor het tijdstip van normale pensioen leeftijd en (ii) het de beslissing is van de werknemer om in te gaan op het aanbod van bpost.

Het netto passief met betrekking tot ontslagvergoedingen omvat de volgende posten:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Contante waarde van de verplichtingen	(6,6)	(4,1)	(11,6)
Reële waarde van de fondsbeleggingen	0,0	0,0	0,0
Contante waarde van de netto verplichtingen voor het plan	(6,6)	(4,1)	(11,6)
Contante waarde van de netto verplichtingen	(6,6)	(4,1)	(11,6)
Niet opgenomen actuariële (winsten) en verliezen	0,0	0,0	0,0
Netto verplichting	(6,6)	(4,1)	(11,6)
Personeelsvoordelen opgenomen in de balans	0,0	0,0	0,0
Passiva	(6,6)	(4,1)	(11,6)
Netto passiva	(6,6)	(4,1)	(11,6)

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

De veranderingen in de contante waarde van de verplichtingen worden hierna weergegeven:

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Contante waarde op 1 januari	(4,1)	(11,6)	(13,3)
Opgenomen pensioenkosten	0,0	0,0	(3,9)
-Opgenomen pensioenkosten van het dienstjaar	0,0	0,0	0,0
-Stopzettingskosten	0,0	0,0	(3,8)
-Pensioeninkomsten (kosten) van verstreken dienstd	0,0	0,0	(0,1)
Netto interestkosten	0,0	(0,0)	(0,0)
Betaalde bijdragen	4,0	3,6	5,9
Winsten en (verliezen) bij herwaardering	0,2	3,9	(0,2)
-Winsten en (verliezen) opgenomen in de winst-en verliesrekening	0,2	3,9	(0,2)
-Niet opgenomen actuariële winsten en (verliezen)	0,0	0,0	0,0
Winsten en (verliezen) bij herwaardering opgenomen in niet gerealiseerde resultaten	0,0	0,0	0,0
-Actuariële winsten en (verliezen)	0,0	0,0	0,0
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	(6,7)	0,0	0,0
Langlopende verplichtingen op 31 december	(6,6)	(4,1)	(11,6)

De in de resultatenrekening opgenomen kosten worden hierna weergegeven:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Opgenomen pensioenkosten	0,0	0,0	(3,9)
-Opgenomen pensioenkosten van het dienstjaar	0,0	0,0	0,0
-Stopzettingskosten	0,0	0,0	(3,8)
-Pensioeninkomsten (kosten) van verstreken dienstd	0,0	0,0	(0,1)
-Effect gedeeltelijke schikking	0,0	0,0	0,0
Netto interestkosten	0,0	(0,0)	(0,0)
Winsten en (verliezen) bij herwaardering	0,2	3,9	(0,2)
- Actuariële winsten en (verliezen) gerapporteerd als financieel	0,0	(0,0)	0,0
- Actuariële winsten en (verliezen) gerapporteerd als operationeel	0,2	3,9	(0,2)
Netto kosten	0,2	3,8	(4,2)

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

De impact op personeelskosten en financiële kosten wordt hieronder weergegeven:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Personeelskosten	0,2	3,9	(4,1)
Financiële kosten	0,0	(0,0)	(0,0)
Netto kosten	0,2	3,8	(4,2)

Andere beloningen op lange termijn

Plannen met betrekking tot werknemerstoelagen

Tot 1 oktober 2000 was bpost zijn eigen verzekeraar voor arbeidsongevallen en ongevallen op de weg van en naar het werk. Als gevolg daarvan zijn alle vergoedingen, die betaald werden aan personeelsleden voor ongevallen die plaatsvonden voor 1 oktober 2000, gefinancierd door bpost zelf.

Sinds 1 oktober 2000 heeft bpost verzekeringspolissen afgesloten om het risico af te dekken.

DVVP voor Job Mobility Center

De Kaderovereenkomst van 30 september 2016 omschrijft een DVVP-plan (Dienstvrijstelling voorafgaand

aan de Pensionering) voor het Job Mobility Center. Dit plan voorziet voor een onbepaalde duur dat statutairen vanaf 61 jaar die aan het Job Mobility Center zijn aangehecht en dit na een periode van één jaar nog steeds zijn, van hun dienst worden ontheven. bpost blijft de begunstigen 70% van hun loon betalen bij vertrek en dat tot zij de pensioengerechtigde leeftijd bereiken, met een maximum van 5 jaar.

Het netto passief met betrekking tot andere langetermijn personeelsvoordelen omvat de volgende posten:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Contante waarde van de verplichtingen	(161,5)	(162,8)	(148,1)
Reële waarde van de fondsbeleggingen	0,0	0,0	0,0
Contante waarde van de netto verplichtingen voor het plan	(161,5)	(162,8)	(148,1)
Contante waarde van de netto verplichtingen	(161,5)	(162,8)	(148,1)
Niet opgenomen actuariële (winsten) en verliezen			
Netto verplichting	(161,5)	(162,8)	(148,1)
Personeelsvoordelen opgenomen in de balans			
Passiva	(161,5)	(162,8)	(148,1)
Netto passiva	(161,5)	(162,8)	(148,1)

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

De veranderingen in de contante waarde van de verplichtingen worden hierna weergegeven:

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Contante waarde op 1 januari	(162,8)	(148,1)	(151,5)
Opgenomen pensioenkosten	(0,5)	(12,1)	0,0
- Opgenomen pensioenkosten van het dienstjaar	(0,5)	(12,1)	0,0
- Stopzettingskosten	0,0	0,0	0,0
- Pensioeninkomsten (kosten) van verstreken diensttijd	0,0	0,0	0,0
Netto interestkosten	(2,5)	(3,0)	(2,8)
Betaalde bijdragen	6,8	7,0	7,9
Winsten en (verliezen) bij herwaardering	(2,6)	(6,6)	(1,6)
- Winsten en (verliezen) opgenomen in de winst-en verliesrekening	(2,6)	(6,6)	(1,6)
- Niet opgenomen actuariële winsten en (verliezen)	0,0	0,0	0,0
Winsten en (verliezen) bij herwaardering opgenomen in niet gerealiseerde resultaten	0,0	0,0	0,0
- Actuariële winsten en (verliezen)	0,0	0,0	0,0
Langlopende verplichtingen op 31 december	(161,5)	(162,8)	(148,1)

De in de resultatenrekening opgenomen kosten worden hierna weergegeven:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Opgenomen pensioenkosten	(0,5)	(12,1)	0,0
- Opgenomen pensioenkosten van het dienstjaar	(0,5)	(12,1)	0,0
- Stopzettingskosten	0,0	0,0	0,0
- Pensioeninkomsten (kosten) van verstreken diensttijd	0,0	0,0	0,0
- Effect gedeeltelijke schikking	0,0	0,0	0,0
Netto interestkosten	(2,5)	(3,0)	(2,8)
Winsten en (verliezen) bij herwaardering	(2,6)	(6,6)	(1,6)
- Actuariële winsten en (verliezen) gerapporteerd als financieel	(1,0)	(9,3)	3,8
- Actuariële winsten en (verliezen) gerapporteerd als operationeel	(1,6)	2,6	(5,4)
Netto kosten	(5,5)	(21,7)	(4,4)

De impact op personeelskosten en financiële kosten wordt hieronder weergegeven:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Personeelskosten	(2,0)	(9,5)	(5,4)
Financiële kosten	(3,5)	(12,3)	1,0
Netto kosten	(5,5)	(21,7)	(4,4)

6.28 Handelsschulden en overige schulden

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Handelsschulden	0,0	0,0	0,0
Overige schulden	45,2	40,3	61,7
Langlopende handels- en overige schulden	45,2	40,3	61,7

De langlopende handelsschulden en overige schulden bedragen 45,2 miljoen EUR en omvatten voornamelijk het werkkapitaal voorzien door bpost bank en de voorwaardelijke vergoedingsregelingen met betrekking tot de overname van DynaGroup, CityDepot, De Buren en Bubble Post.

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Handelsschulden	466,6	311,6	185,7
Schulden met betrekking tot bezoldigingen en sociale lasten	342,4	308,1	345,9
Te betalen belastingen met uitzondering van belastingen op het resultaat	14,6	12,5	7,1
Overige schulden	394,7	332,6	299,6
Kortlopende handels- en overige schulden	1.218,2	964,8	838,3

De nettoboekwaarden worden geacht een goede indicatie te zijn van de reële waarde. De samenstelling van de overige schulden die opgenomen zijn in de kortlopende handels- en overige schulden is als volgt:

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016	2015
Voorafbetalingen	10,5	10,5	10,3
Voorschotten van de overheid	18,8	18,8	18,8
Ontvangen waarborgen	10,2	10,5	6,4
Toe te rekenen kosten	105,1	84,5	79,5
Over te dragen opbrengsten	59,0	70,6	78,0
Ontvangen deposito's van derden	0,1	0,1	0,1
Overige schulden	190,8	137,5	106,6
Kortlopend - overige schulden	394,7	332,6	299,6

6.29 Voorzeningen

In miljoen EUR	Lopende geschillen	DAEB gerelat.	Milieu	Bezwarende contracten	Herstructure- ring & overige	Totaal
Balans op 1 januari 2015	48,7	0,0	0,5	4,8	10,8	64,8
Aangelegde voorzieningen	5,6	0,0	0,5	0,2	4,8	11,0
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aangewende voorzieningen	(0,7)	0,0	0,0	(0,2)	(3,2)	(4,1)
Teruggenomen voorzieningen	(4,3)	0,0	(0,1)	(1,9)	(1,2)	(7,4)
Balans op 31 december 2015	49,3	0,0	0,9	2,8	11,2	64,2
Saldo op het einde van het jaar (langlopend)	26,2	0,0	0,5	1,5	1,1	29,2
Saldo op het einde van het jaar (kortlopend)	23,1	0,0	0,4	1,3	10,1	35,0
	49,3	0,0	0,9	2,8	11,2	64,2
Balans op 1 januari 2016	49,3	0,0	0,9	2,8	11,2	64,2
Aangelegde voorzieningen	10,2	0,0	0,1	0,1	5,7	16,1
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,1	0,0	0,0	0,0	7,4	7,5
Aangewende voorzieningen	(4,5)	0,0	(0,0)	0,0	(2,8)	(7,3)
Teruggenomen voorzieningen	(17,0)	0,0	(0,4)	(1,3)	(2,9)	(21,6)
Andere bewegingen	(0,1)		0,0	0,0	(0,0)	(0,1)
Balans op 31 december 2016	38,0	0,0	0,6	1,6	18,5	58,7
Saldo op het einde van het jaar (langlopend)	29,0	0,0	0,6	1,0	1,1	31,6
Saldo op het einde van het jaar (kortlopend)	9,1	0,0	0,0	0,7	17,4	27,1
	38,0	0,0	0,6	1,6	18,5	58,7
Balans op 1 januari 2017	38,0	0,0	0,6	1,6	18,5	58,7
Aangelegde voorzieningen	3,8	0,0	0,1	0,8	4,9	9,6
Verwerving door middel van bedrijfscombinaties	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,7
Aangewende voorzieningen	(0,1)	0,0	(0,0)	0,0	(4,0)	(4,1)
Teruggenomen voorzieningen	(10,2)	0,0	0,0	(0,2)	(3,1)	(13,6)
Andere bewegingen	(0,1)	0,0	0,0	0,0	(5,8)	(5,9)
Balans op 31 december 2017	32,1	0,0	0,6	2,2	10,5	45,4
Saldo op het einde van het jaar (langlopend)	20,4	0,0	0,6	1,0	2,3	24,2
Saldo op het einde van het jaar (kortlopend)	11,8	0,0	0,0	1,2	8,2	21,2
	32,1	0,0	0,6	2,2	10,5	45,4

De voorziening voor **lopende geschillen** bedroeg 32,1 miljoen EUR. Dit vertegenwoordigt de raming van de kasuïtstroom met betrekking tot vele verschillende (effectief of op handen zijnde) geschillen tussen bpost en derden.

De verwachte periode van de daarop betrekking hebbende kasuïtstromen hangt af van de ontwikkelingen van de onderliggende geschillen waarvoor de timing onzeker is.

De terugname in 2017 was voornamelijk het gevolg van de definitieve oplossing van loongerelateerde kwesties.

bpost is momenteel betrokken in de volgende gerechtelijke procedures ingesteld door tussenpersonen:

- Een schadeclaim voor een gevorderd (provisieel) bedrag van ongeveer 21,1 miljoen EUR (exclusief moratoire interest) in het kader van een rechtsvordering ingeleid door Publimail NV. De Rechtbank van Koophandel van Brussel verwierp de claim van Publimail op 3 mei 2016. Publimail ging in beroep tegen deze beslissing op 16 december 2016. Het beroep is momenteel hangende bij het Hof van Beroep te Brussel.
- Een schadeclaim voor een gevorderd (provisieel) bedrag van ongeveer 28,0 miljoen EUR (exclusief moratoire interest) in het kader van een rechtsvordering voor de Rechtbank van Koophandel te Brussel, ingeleid door Link2Biz International NV. Bepaalde aspecten van de contractuele relatie tussen Link2Biz en bpost zijn ook het voorwerp van een stakingsvonnis (van 21 juni 2010), waartegen bpost in augustus 2010 hoger beroep heeft aangetekend en dat thans hangende is voor het Hof van Beroep van Brussel.

bpost betwist alle claims en aantijgingen.

Daarnaast besliste de Belgische postregulator ("BIPT") op 20 juli 2011 dat bepaalde aspecten van het prijsbeleid dat bpost in 2010 hanteerde, een inbreuk vormden op

de Belgische postwetgeving en legde het een boete van 2,3 miljoen EUR op. Alhoewel bpost de boete in 2012 betaalde, vocht het de conclusies van het BIPT aan en ging het tegen de beslissing in beroep. Op 10 maart 2016 deed het Hof van Beroep in Brussel uitspraak in het voordeel van bpost en deed het de beslissing van het BIPT teniet. In oktober 2016 kreeg bpost het bedrag van de boete, 2,3 miljoen EUR, terug.

Tot slot besliste de Belgische Mededingingsautoriteit op 10 december 2012 dat bepaalde aspecten van het tariefbeleid van bpost voor de periode januari 2010 - juli 2011 een inbreuk vormden op het Belgische en Europese mededingingsrecht en legde ze bpost een boete op van om en bij de 37,4 miljoen EUR. Alhoewel bpost de boete in 2013 betaalde, vocht het de conclusies van de Belgische Mededingingsautoriteit aan en ging het tegen de beslissing in beroep bij het Brusselse Hof van Beroep. Op 10 november 2016 deed het Brusselse Hof van Beroep de beslissing van de Autoriteit teniet en bpost zou de boete van 37,4 miljoen EUR kunnen recupereren. Op 1 maart 2017 ging de Belgische Mededingingsautoriteit in beroep tegen deze beslissing. Het beroep is momenteel hangende bij het Hof van Cassatie.

De voorziening met betrekking tot **milieukwesties** bedroeg 0,6 miljoen EUR, het voorziet bodemsanering.

De voorziening voor **bezwarende contracten** heeft betrekking op de beste schatting van de sluitingskosten van mail- en retailkantoren.

Overige voorzieningen bedragen 10,5 miljoen EUR. De daling in vergelijking met vorig jaar is voornamelijk toe te schrijven aan voorzieningen voor wettelijke verplichtingen en een overheveling naar personeelsbeloningen.

6.30 Voorwaardelijke activa en passiva

Zoals beschreven in toelichting 6.29 annuleerde het Brusselse Hof van beroep op 10 november 2016 de beslissing van de Belgische Mededingingsautoriteit waarbij een boete van 37,4 miljoen EUR werd opgelegd. bpost mag deze boete terugvorderen. Dit vormt een voorwaardelijk actief aangezien de Belgische Mededingingsautoriteit in beroep is gegaan bij het Hof van Cassatie. Gezien de onzekerheid omtrent de invordering van deze boete, heeft bpost noch de terugbetaling van deze boete, noch enige interesten opgenomen in de balans.

6.31 Rechten en verplichtingen

Ontvangen garanties

Per 31 december 2017 geniet bpost van bankgaranties ten belope van een som van 13,3 miljoen EUR. Deze garanties zijn uitgegeven door banken namens klanten van bpost (2016: 16,6 miljoen EUR). Deze garanties kunnen opgevraagd en uitbetaald worden indien de klant niet betaalt of failliet gaat. Daardoor bieden ze bpost financiële zekerheid tijdens de periode dat het een contract heeft met de klant.

Goederen voor wederverkoop in consignatie

Per 31 december 2017 bedroeg de verkoopwaarde van de goederen door partners in consignatie gegeven om ze via het postnetwerk te verkopen 1,6 miljoen EUR.

Verstreckte garanties

bpost treedt op als borgsteller (1,1 miljoen EUR garantie) in het kader van de DoMyMove samenwerkingsovereenkomst tussen bpost, Proximus en Engie Electrabel.

bpost heeft een overeenkomst met Belfius, ING en KBC waarin deze laatste zich engageren om aan bpost garanties te verlenen ten belope van 44,8 miljoen EUR, op eenvoudig verzoek.

Currency Swap

bpost sloot twee valutatermijncontracten af, één met ING om op 9 januari 2018 0,5 miljoen SGD om te wisselen tegen 0,3 miljoen EUR om het wisselkoersrisico van een specifieke schuld in SGD te dekken. Een tweede met KBC om op 28 maart 2018 1,9 miljoen PLN om te wisselen tegen 0,4 miljoen EUR om het wisselkoersrisico van een specifieke schuld in PLN te dekken.

Staatsfondsen

bpost betaalt en vereffent de financiële transacties van overheidsinstellingen (belastingen, btw enz.) voor rekening van de overheid en bepaalde overheidsinstellingen. De fondsen van de staat en deze staatsinstellingen zijn "voor rekening van" en worden dus niet opgenomen in de balans.

6.32 Transacties met verbonden partijen

a. Relaties met de aandeelhouders

De Belgische Staat als aandeelhouder

De Belgische Staat is, rechtstreeks en via de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij ("FPIM"), de meerderheidsaandeelhouder van bpost en heeft 51,04% van bpost in handen. Bijgevolg is ze bevoegd om elke beslissing op de Vergadering van Aandeelhouders waarvoor een gewone meerderheid van stemmen vereist is, te controleren.

De rechten van de Belgische Staat als aandeelhouder van bpost zijn vastgelegd in het beleid inzake deugdelijk bestuur.

De Belgische Staat als overheidsinstantie

De Belgische Staat is samen met de Europese Unie de belangrijkste wetgever in de postsector. Het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie ("BIPT"), de nationale regelgevende instantie, is de belangrijkste regulator voor de postsector in België.

De Belgische Staat als klant

De Belgische Staat is één van de grootste klanten van bpost. De vergoeding voor de Diensten van Algemeen Economisch Belang ("DAEB") meegerekend, was 12,2% van de totale bedrijfsopbrengsten (inkomsten) van bpost in 2017 toerekenbaar aan de Belgische Staat en federale overheidsinstellingen.

bpost verzorgt de postbedeling voor een aantal ministeries, zowel volgens de commerciële

voorwaarden als overeenkomstig de bepalingen van het beheerscontract.

bpost is door de Belgische Staat belast met het leveren van universele postdiensten en DAEB. Die omvatten postdiensten en financiële en andere openbare diensten. De Wet van 21 maart 1991¹, het beheerscontract en de concessieovereenkomsten bepalen de regels en voorwaarden voor het uitvoeren van de verplichtingen die bpost op zich neemt in uitvoering van de universele postdiensten en de DAEB, en, waar van toepassing, voor de financiële compensatie door de Belgische Staat.

De DAEB die door het beheerscontract aan bpost zijn toevertrouwd, omvatten de instandhouding van het retailnetwerk, de levering van dagelijkse DAEB (d.w.z. "cash at counter"-diensten en de uitbetaling aan huis van pensioenen en sociale uitkeringen) en het verlenen van bepaalde *ad hoc*-DAEB. Dat zijn DAEB die door hun aard slechts eenmalig worden verleend. *Ad hoc*-DAEB omvatten de sociale rol van de postbode, in het bijzonder met betrekking tot alleenstaanden of minderbedeelden (deze dienst wordt door de postmannen op ronde verleend via draagbare terminals en de elektronische identiteitskaart), de "A.u.b. postbode"-dienst, de verspreiding van informatie aan het publiek, de samenwerking met betrekking tot de uitreiking van de stembrieven, de uitreiking van geadresseerd en ongeadresseerd verkiezingsdrukwerk, de uitreiking van poststukken van verenigingen tegen een speciale prijs, de uitreiking van brievenpost met een antwoordnummer, de betaling van presentiegeld tijdens de verkiezingen, de financiële en administratieve verwerking van boetes, het drukken en verkopen van visvergunningen en het verkopen van postzegels.

De DAEB die door het beheerscontract aan bpost zijn toevertrouwd, zijn bedoeld om aan bepaalde

(1) Een nieuwe Postwet werd door het Parlement goedgekeurd op 18 januari 2018 en zal naar verwachting in werking treden in Q1 2018.

doelstellingen met betrekking tot het algemeen belang te voldoen. Om de territoriale en sociale cohesie te waarborgen, moet bpost een retailnetwerk bestaande uit minstens 1.300 postverkooppunten behouden. Minstens 650 van deze postverkooppunten moeten postkantoren zijn.

De tarieven en de andere voorwaarden voor het verlenen van een aantal van de krachtens het beheerscontract voorziene diensten worden bepaald in invoeringsakkoorden tussen bpost, de Belgische Staat en, indien nodig, de andere betrokken partijen of instellingen. Een aantal van die invoeringsakkoorden moeten nog worden afgesloten. De invoeringsakkoorden die werden afgesloten volgens de vorige beheerscontracten blijven echter geldig tot deze nieuwe invoeringsakkoorden afgesloten worden.

Het vijfde beheerscontract verstreek op 31 december 2015. Op 3 december 2015 ondertekenden bpost en de Belgische Staat het zesde beheerscontract. Dit beheerscontract voorziet in de verdere verlening van de voormelde DAEB's gedurende een periode van vijf jaar, die eindigt op 31 december 2020.

bpost zal bovendien de DAEB voor de vroege uitreiking van kranten en de distributie van tijdschriften blijven verlenen. Tot 31 december 2015 werden deze diensten verleend krachtens het vijfde beheerscontract. In overeenstemming met de verbintenis van de Belgische Staat jegens de Europese Commissie, werd er een competitieve, transparante en niet-discriminerende marktconsultatieprocedure met betrekking tot deze diensten georganiseerd, waarna het verlenen van de diensten in oktober 2015 aan bpost werd toegekend. Dientengevolge worden de diensten voor de distributie van kranten en tijdschriften sinds 1 januari 2016 geleverd in overeenstemming met de concessieovereenkomsten die in november 2015 tussen bpost en de Belgische Staat werden uitgevoerd.

Op 3 juni 2016 keurde de Europese Commissie zowel het zesde beheerscontract als de concessieovereenkomsten over de uitreiking van kranten en tijdschriften op grond van de staatssteunregels goed¹.

Sommige beperkte openbare diensten worden door bpost enkel geleverd op grond van de Wet van 21 maart 1991 (bv. de aflevering van postzegels door postmannen tijdens hun ronde). bpost voorziet ook diensten voor het beheer van geldrekeningen voor de Belgische Staat en sommige andere overheidsinstanties op grond van het Koninklijk Besluit van 12 januari 1970 houdende reglementering van de postdienst zoals geamendeerd door het Koninklijk Besluit van 30 april 2007 houdende reglementering van de financiële postdiensten en het Koninklijk Besluit van 14 april 2013 tot wijziging van het Koninklijk Besluit van 12 januari 1970 houdende reglementering van de postdienst.

De vergoeding die aan bpost wordt verleend met betrekking tot de DAEB wordt bekendgemaakt in sectie 6.8 van het jaarverslag en bedroeg 270,0 miljoen EUR voor 2017 (264,9 miljoen EUR in 2016).

De vergoeding voor de DAEB is gebaseerd op een Netto Vermeden Kost ("NAC", Net Avoided Cost)-methodologie. Deze methodologie bepaalt dat de vergoeding wordt gebaseerd op het verschil in nettokost tussen het al dan niet dragen van de kosten voor de DAEB.

De vergoeding voor de uitreiking van kranten en tijdschriften bestaat uit een forfaitair bedrag en een variabel bedrag gebaseerd op de uitgereikte volumes.

Deze vergoeding is onderworpen aan verdere *ex-post* verificaties en dient NAC-compliant te zijn.

In 2015 besloot de Belgische Staat unilateraal om de vergoeding voor 2015 te verminderen met 6,5 miljoen EUR. Desalniettemin heeft bpost haar rechten gevrijwaard en werd een dubieuze vordering voor een gelijkaardig bedrag geboekt, die nog openstaat per eind december 2017. Rekening houdend met de dubieuze vordering bedroeg het uitstaande bedrag dat door de Belgische Staat is verschuldigd voor de vergoeding voor de DAEB op 31 december 2017 100,2 miljoen EUR (89,8 miljoen EUR op 31 december 2016). bpost heeft aan de Belgische Staat ook een bankwaarborg verschafte van 5,4 miljoen EUR met betrekking tot de vergoeding voor de DAEB.

Als de vergoeding voor de DAEB buiten beschouwing wordt gelaten, dan overschrijden de diensten verleend aan staatsgerelateerde klanten de 5% van de totale bedrijfsopbrengsten van bpost niet.

b. Geconsolideerde bedrijven

Een lijst van dochterondernemingen (en ondernemingen geconsolideerd volgens de vermogensmutatiemethode) wordt, samen met een korte beschrijving van hun zakelijke activiteiten, beschreven in toelichting 6.33 van dit jaarverslag.

Balansen en transacties tussen bpost en zijn dochterondernemingen, die verbonden partijen zijn van bpost, werden geëlimineerd in de geconsolideerde financiële verslaggeving en worden niet opgenomen in deze toelichting.

c. Relaties met geassocieerde ondernemingen

Citie was een geassocieerde onderneming van bpost. Belfius, bpost en Proximus hielden elk 33,3% van de aandelen aan van Citie. Citie beheert een digitaal platform dat lokale handelaars, autoriteiten en klanten ondersteunt en verbindt. Op 9 oktober 2017 besloten Belfius, bpost en Proximus om al hun aandelen in Citie te verkopen aan Joyn Belgium NV.

bpost bank is een geassocieerde onderneming van bpost. De andere aandeelhouder van bpost bank is BNP Paribas Fortis. bpost bezit 50% van bpost bank, BNP Paribas Fortis bezit de andere 50%.

Als geregistreerde bank- en verzekeringstussenpersoon, verdeelt bpost bank- en verzekeringsproducten namens bpost bank. bpost verleent in zijn hoedanigheid van dienstverlener bovendien backofficediensten en andere bijbehorende diensten aan bpost bank. Er bestaan tussen de drie bedrijven verschillende overeenkomsten en akkoorden hieromtrent (zie volgende paragrafen).

De voornaamste bank- en verzekeringsproducten die via bpost verdeeld worden door bpost bank zijn zichtrekeningen, spaarrekeningen, termijnrekeningen, depositocertificaten en fondsen of gestructureerde producten voorzien door BNP Paribas Fortis, en ongevallen- en/of ziektekostenverzekeringen en Tak 21- en 23-levensverzekeringen voorzien door AG Insurance.

bpost bank had op 31 december 2017 bij benadering 755.000 zichtrekeningen en 938.500 spaarrekeningen. Alle rekeningen omvatten de basisdiensten zoals debetkaarten, toegang tot betalingssystemen en diensten voor geldoverdracht, en geldopnames aan het loket van een postkantoor of aan een geldautomaat.

(1) In oktober 2016 verzocht de Vlaamse Federatie van Persverkopers het Gerecht om de goedkeuringsbeschikking van de Europese Commissie om procedurerechten nietig te verklaren. Het resultaat van deze procedure is in dit stadium inherent onzeker.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

bpost biedt ook de MasterCard-creditcard van bpost bank aan.

De kredietverlening aan klanten door bpost bank bestaat uit kasfaciliteiten, consumentenkredieten en hypothecaire leningen. Op 31 december 2017 had bpost bank ongeveer 2,005.1 miljoen EUR aan leningen op zijn balans.

Als verzekeringstussenpersoon biedt bpost bank ook lijfrente- en pensioenproducten aan, zoals Tak 21- en Tak 23-levensverzekeringen, die voorzien in een zekere mate bescherming van de activa van de verzekeringsnemer.

bpost bank houdt zich niet bezig met vermogensbeheeractiviteiten, private banking of commerciële kredietverstrekking.

Raamovereenkomst voor bank- en verzekeringsactiviteiten

De samenwerking tussen bpost bank en BNP Paribas Fortis op het vlak van bpost bank wordt beschreven in een samenwerkingsovereenkomst voor bankactiviteiten die opnieuw werd onderhandeld en ondertekend op 13 december 2013.

De raamovereenkomst voorziet in essentie dat (i) bpost en BNP Paribas Fortis zullen blijven samenwerken via bpost bank, die een geassocieerde onderneming van bpost zal blijven; (ii) bpost, met uitzondering van bepaalde zaken zoals overeengekomen in de samenwerkingsovereenkomst, de exclusieve verdeler zal blijven van de producten en diensten van bpost bank via zijn postkantorennetwerk; en (iii) bpost backoffice-diensten en andere bijbehorende diensten zal blijven verlenen aan bpost bank.

De verzekeringsproducten van AG Insurance worden aangeboden en verkocht via bpost bank, waarbij gebruik wordt gemaakt van het distributienetwerk van bpost.

De samenwerking tussen AG Insurance, bpost bank en bpost is vastgelegd in een overeenkomst voor de distributie van verzekeringen die opnieuw werd onderhandeld en werd ondertekend op 17 december 2014.

De raamovereenkomst voorziet in een toelatingsvergoeding, een commissie op alle door bpost verkochte verzekeringsproducten en bijkomende commissies als de vastgelegde verkoopcijfers worden behaald.

bpost bank betaalt bpost een commissie die is vastgelegd volgens de marktvoorwaarden voor de distributie van bank- en verzekeringsproducten en een vergoeding voor het uitvoeren van bepaalde backofficeactiviteiten. Het bedrag van de commissie voor de distributie van bank- en verzekeringsproducten hangt, *onder andere*, af van de door bpost bank gerealiseerde interestmarge, de assets under management en de verkoop van financiële en verzekeringsproducten door het retailnetwerk van bpost. De totale bedrijfsopbrengsten voor bankproducten en financiële producten bedroegen 182,6 miljoen EUR in 2017 (2016: 192,4 miljoen EUR), waarvan een significant bedrag betrekking heeft op de commissie die bpost bank aan bpost betaald heeft. De openstaande vordering van bpost ten opzichte van bpost bank bedraagt 5,7 miljoen EUR per 31 december 2017 (2016: 10,2 miljoen EUR).

Werkkapitaal

bpost bank heeft 12,0 miljoen EUR werkkapitaal ter beschikking gesteld van bpost zonder enige garantie of intrestbetaling door bpost. Dit werkkapitaal zal tijdens de volledige duur van de raamovereenkomst voor bankactiviteiten voor bpost beschikbaar blijven. Het is

bedoeld om het werkkapitaal te vormen dat bpost in staat stelt om zaken te doen in naam van bpost bank.

Dividend

In 2017 ontving bpost van bpost bank een totaal dividend van EUR 11,75 miljoen EUR (geen dividend in 2016).

d. Vergoedingen van het key management

Personeelsleden van het key management zijn personen die bevoegd en verantwoordelijk zijn voor de strategische oriëntatie van het bedrijf. Bij bpost bestaat het personeel van het key management uit alle leden van de Raad van Bestuur en het Group Executive Management.

Zoals beschreven in het remuneratieverslag werd de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur, met uitzondering van de CEO, vastgelegd door de Vergadering van Aandeelhouders van 25 april 2000 en bleef van toepassing in 2017.

De leden van de Raad van Bestuur, met uitzondering van de CEO, hebben recht op een vaste jaarlijkse bezoldiging. Ze hebben ook recht op een zitpenning per bijgewoonde vergadering van de door de Raad van Bestuur opgerichte comités.

In 2017 bedroeg de totale vergoeding die werd betaald aan de leden van de Raad van Bestuur (exclusief de CEO) 0,35 miljoen EUR (2016: 0,33 miljoen EUR).

Het bezoldigingspakket van de CEO en de leden van het Group Executive Management bestaat uit (i) een basissalaris, (ii) een korte termijn variabele vergoeding op basis van doelstellingen, (iii) een pensioenbijdrage en (iv) verschillende andere voordelen.

Voor het jaar eindigend op 31 december 2017 werd een globale vergoeding van 2,88 miljoen EUR (2016: 2,35 miljoen EUR) betaald aan de CEO en aan de leden van het Group Executive Committee. Deze kan als volgt worden opgesplitst:

- Basissalaris: 2.458.846,37 EUR (2016: 2.144.180,05 Eur)
- Pensioenbijdrage: 227.723,16 EUR (2016: 211.068,36 EUR)
- Andere voordelen: 198.415,74 EUR (2016: 195.930,58 EUR)
 - overlijden tijdens de dienst, invaliditeit en medische zorgen: 74.685,96 EUR (2016: 69.444,48 EUR)
 - representatievergoedingen: 18.300 EUR (2016: 18.300 EUR)
 - maaltijdcheques: 6.229,86 EUR (2016: 5.285 EUR)
 - leasingkosten voor bedrijfswagen: 99.199,92 EUR (2016: 102.901 EUR)

Bijkomend ontvingen de CEO en de leden van het Group Executive Committee in 2017 een globale variabele vergoeding van 1.196.125,45 EUR (2016: 891.520,01 EUR)

Geen aandelen, aandelenopties of andere rechten om aandelen te verwerven, werden toegekend aan of uitgeoefend door de CEO of andere leden van het Group Executive Management of zijn vervallen in 2017. Geen opties die werden toegekend in het kader van vorige aandelenoptieplannen waren nog uitstaand voor uitoefening in 2017.

Een meer gedetailleerd overzicht van de vergoeding van het key management van bpost en van het bezoldigingsbeleid van bpost is terug te vinden in het remuneratieverslag.

6.33 Overzicht van dochterondernemingen

Hieronder volgt een beschrijving van de zakelijke activiteiten van de voornaamste dochterbedrijven:

- **Euro-Sprinters** exploiteert het Special Logistics-netwerk van bpost, wat voornamelijk neerkomt op het uitvoeren van koerierdiensten.
- **Speos Belgium** beheert uitgaande documentstromen voor zijn klanten met als specialisatie het uitbesteden van financiële en administratieve documenten, zoals facturen, bankafschriften en loonstaten. De diensten omvatten het genereren, afdrukken (in zwart-wit of in kleur) en het onder omslag steken, de elektronische levering (e-mail, zoomit, webdiensten) en het archiveren. Speos levert ook back-up- en piekoplossingen voor bedrijven die hun eigen printshop hebben. Daarnaast biedt Speos specifieke end-to-endoplossingen (bv. Europese nummerplaat).
- **Certipost** staat in voor de beveiliging van documenten, digitale certificatie en activiteiten rond de Belgische e-ID.
- **CityDepot** staat in voor de distributie van goederen in de stad.
- De activiteiten van **Bubble Post** spitsen zich toe op slimme last mile fresh food leveringen in België. Dat betekent dat pakjes en goederen van verschillende leveranciers met behulp van eigen bedrijfssoftware doeltreffend gecombineerd worden op verschillende trajecten en dat ze met behulp van milieuvriendelijke voertuigen, zoals vrachtfietsen en door aardgas aangedreven koelvrachtwagens, vanuit de stadsrand worden geleverd.
- **Mail Services Incorporated (MSI)** is gevestigd in de VS en is een bedrijf dat grensoverschrijdende post consolideert en dat vooral internationale, uitgaande distributieproducten aanbiedt. Het voornaamste verwerkingscentrum van MSI is gevestigd in Virginia (nabij Washington DC). Ze hebben ook een kleine vestiging in Chicago.
- **Landmark Global (VK) Ltd** is een post-, pakjes- en transportbedrijf, gevestigd in het VK, dat wereldwijde logistieke oplossingen biedt voor de Britse markt. Landmark Global (VK) heeft een douane-entrepot nabij de luchthaven van Heathrow en biedt diensten voor douane-inklaring en röntgenveiligheidsscreening. Landmark Global (VK) fungeert als een ingaand en uitgaand tussenstation voor andere bpost-entiteiten wereldwijd.
- Via Landmark Global (VK) Ltd is bpost actief in Azië; zowel in Singapore via **bpost Singapore Pte Ltd.** als in Hongkong via **bpost Hong Kong Ltd.** Deze bedrijven richtten zich aanvankelijk op de levering van financiële documenten, maar bpost werkt aan een transformatie zodat zij een volledig gamma aan leverings- en logistieke oplossingen kan aanbieden, met inbegrip van grensoverschrijdende post en pakjes en e-commerce fulfillment. Hun klanten zijn verspreid over bank- en verzekeringssector, de sector van het vermogensbeheer en de reclame- en druksector. Net zoals MSI richten zij zich voornamelijk op de rechtstreekse ophaling van pakjes van overzeese e-commercebedrijven voor levering in Europa en andere regio's. **bpost International Logistics (Beijing) Co., Ltd** is een filiaal van **bpost Hong Kong Ltd** en is gevestigd in Peking (China). Het bedrijf biedt een volledig assortiment grensoverschrijdende pakjesuitreikingsdiensten aan Chinese e-tailers en consolidatoren en richt zich sterk op de pakjeslevering aan Europese en andere wereldwijde kopers. **bpost International Logistics (Beijing) Co., Ltd** is voornamelijk actief in Peking, Shanghai en Shenzhen.
- **Landmark Global Inc.**, gevestigd in de VS en **Landmark Trade Services Ltd.**, gevestigd in Canada, zijn vooraanstaande consolidatoren van internationale pakketten en zijn actief in de VS en Canada. Ze richten zich voornamelijk op het verdelen van e-commercepakjes van in de Verenigde Staten gevestigde e-tailers naar Canada, Europa en Australië. Zij bieden ook talrijke fulfillmentdiensten aan voor hun e-commerceklanten op verschillende locaties in de Verenigde Staten. De afgelopen jaren hebben ze hun aanbod uitgebreid en bieden nu ook diverse logistieke oplossingen aan hun bestaande klantenbestand.
- De voornaamste activiteiten van **Landmark Global (PL) Sp z o.o.** zijn fulfillment, logistiek en distributie. Zij werken als logistiek partner en distributiepartner voor direct-sellingbedrijven in West-Europa, Centraal-Europa en Oost-Europa.
- De voornaamste activiteiten van **Landmark Global (Nederland) BV** zijn importdiensten voor Amerikaanse klanten die hun producten in Europa willen verkopen. Deze bevatten dedouaneringsdiensten, opslag, "pick & pack" en last-miledistributie. **Landmark Trade Services (Nederland) BV** is een spin-offbedrijf van Landmark Global (Nederland) BV dat zich richt op het adviseren van nieuwe VS-klanten over hoe ze hun producten in Europa aan de man kunnen brengen. Dit omvat advies over zowel douane / btw-set-up als over productregistratie in de verschillende Europese landen.
- **Landmark Trade Services (VK) Ltd** biedt importdiensten voor goederen die het Verenigd Koninkrijk binnenkomen. Gelegen vlak naast het Londense Heathrow maakt het bij uitstek geschikt om bedrijven te bedienen die importeren via een luchtbrug tussen de VS en het Verenigd Koninkrijk. **Landmark Trade Services VS, Inc** biedt importdiensten voor goederen die de VS binnenkomen.
- **Landmark Global (Australia) Distribution PTY LTD** biedt internationale pakjesleveringsdiensten aan naar Australië en fulfillment in Australië, voornamelijk voor klanten uit de VS.
- **Freight Distribution Management Systems PTY LTD** en **FDM Warehousing PTY, LTD** zijn gespecialiseerd in het verlenen van gepersonaliseerde diensten aan de klant met betrekking tot opslag, fulfillment en distributie van producten in Australië. De activiteiten van FDM bestaan uit derdepartijlogistiek (3PL) voor opslag, transport & distributie.
- De activiteiten van **Apple Express Courier LTD** en **Apple Express Courier Inc.** zijn last-miledistributie, transport en fulfillmentdiensten voor klanten in Canada en de VS.
- **Parcify** is een Belgische start-up die ernaar streeft om het aantal mislukte pakjesleveringen terug te dringen via een smartphone-app die gebruik maakt van de geotracking van de telefoon van de ontvanger om de pakjes op de door hem gekozen plaats en het door hem gekozen tijdstip te leveren.
- **De Buren Groep** beheert een "open" netwerk van wanden met pakjesautomaten in Nederland. Dit netwerk bestaat uit beveiligde lockers (waaronder gekoelde), die 24/7 toegankelijk zijn en die kunnen worden beheerd met een app waarmee een groot aantal diensten mogelijk zijn. Omdat het een "open" netwerk is, kan elke klant via het netwerk van De Buren over vrije lockers beschikken.
- De activiteiten van **Ubiway Group** zijn onder meer logistieke diensten voor pers en niet-pers en retail met de nadruk op proximity en convenience. **AMP** is een belangrijke speler in de Belgische persdistributiemarkt, met een groot aantal bediende verkooppunten en uitgereikte titels. Ubiway Group biedt ook logisiteke niet-pers-diensten aan met betrekking tot pakjes en

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

e-commerceoplossingen met toegevoegde waarde, zoals 3PL logistiek (supply chain services) en een open netwerk van afhaal- en leveringspunten voor pakjes in België onder het **Kariboo!** merk. Convenience distributie betreft voornamelijk **Alvadis**, dat prepaid betaalkaarten en oplossingen voor elektronische diensten voor verkooppunten voorziet. **Burnonville** verkoopt dan weer niet-pers en non-food-producten (impulsproducten) aan retailers. **Ubiway Retail** is een belangrijke speler op de convenience retailmarkt qua nationale pers en tabak met een netwerk van winkels die voornamelijk werkzaam zijn onder de merken Press Shop, Relay, Hello! en Hubiz.

- **Radial** is een toonaangevende speler op het vlak van commerciële technologie en handelsactiviteiten via verschillende kanalen, die merken en retailers helpt om de verwachtingen van de retailklanten op een rendabele manier te overtreffen. De technische, krachtige omnikanalenoplossingen verbinden de

vraag en het aanbod via doeltreffende fulfillment- en transportopties, intelligente fraudebescherming, betalingen en takssystemen, en gepersonaliseerde klantendiensten. Honderden retailers en merken stellen het volste vertrouwen in Radial om hun "post-click"-handel te vereenvoudigen en hun klantenervaringen te verbeteren. Radial verleent flexibiliteit en schaalbaarheid aan hun leveringsketens en optimaliseert hoe, wanneer en waar bestellingen van droom in werkelijkheid veranderen.

- **DynaGroup** biedt een brede waaier logistieke diensten en software aan, gaande van de herstelling van elektronica (van smartphones tot koffiezetapparaten) tot gepersonaliseerde leveringsdiensten voor de e-commerce, voor zowel kleine producten (van paspoorten tot smartphones met het afsluiten van contracten aan huis) als voor grote verbruiksgoederen (zoals de levering en installatie van wasmachines).

Naam	Aandeel van de stemrechten in %		Land van oprichting	BTW nr.
	2017	2016		
bpost bank NV-bpost banque SA	50%	50%	België	BE456.038.471
Citie NV-SA ²	-	33%	België	BE665.683.284

Naam	Aandeel van de stemrechten in %		Land van oprichting	BTW nr.
	2017	2016		
Alteris NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE474.218.449
Landmark Global (Belgium) NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE889.142.877
Certipost NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE475.396.406
Euro-Sprinters NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE447.703.597
eXbo NV-SA ²	-	100,0%	België	BE472.598.153
CityDepot NV-SA	99,7%	99,1%	België	BE627.630.877
Parcify NV-SA ¹	51,0%	51,0%	België	BE635.738.988
Landmark Global (PL) Sp z o.o.	100,0%	100,0%	Polen	
Speos Belgium NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE427.627.864
Mail Services INC	100,0%	100,0%	VS	
2198230 Ontario INC ³	-	100,0%	Canada	
Landmark Global (UK) LTD	100,0%	100,0%	VK	
bpost Hong Kong LTD	100,0%	100,0%	Hong Kong	
bpost Singapore Pte. LTD	100,0%	100,0%	Singapore	
bpost International Logistics (Beijing) Co., LTD	100,0%	100,0%	China	
bpost U.S. Holdings INC	100,0%	100,0%	VS	
Landmark Global, INC	100,0%	75,5%	VS	
Landmark Trade Services, LTD	100,0%	75,5%	Canada	

(1) Volledig geconsolideerd

(2) Geliquideerd in 2017

(3) Gefusioneerd in Mail Services INC

(4) verkocht in 2017

(5) naam vroeger 9517154 Canada, LTD

(6) Gefusioneerd in DISTRIDIJLE NV-SA

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

Naam	Aandeel van de stemrechten in %		Land van oprichting	BTW nr.
	2017	2016		
Landmark Global (Australia) Distribution PTY LTD	100,0%	75,5%	Australië	
Landmark Global (Netherlands) BV	100,0%	75,5%	Nederland	
Landmark Trade Services (Netherlands) BV	100,0%	75,5%	Nederland	
Landmark Trade Services (UK) LTD	100,0%	75,5%	VK	
Landmark Trade Services USA, INC	100,0%	75,5%	VS	
Apple Express Courier INC	100,0%	100,0%	VS	
Apple Express Courier LTD ⁵	100,0%	100,0%	Canada	
Freight Distribution Management Systems PTY, LTD	100,0%	100,0%	Australië	
FDM Warehousing PTY, LTD	100,0%	100,0%	Australië	
AMP NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE403.482.188
BURNONVILLE NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE440.559.746
IMPORT LUX BURNONVILLE	100,0%	100,0%	Luxemburg	
ALVADIS NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE454.455.688
UBIWAY NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE474.686.326
DISTRISUD-BELLENS NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE404.228.593
UBIWAY SERVICES NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE438.281.533
DISTRILIM-LPA NV-SA ⁶	-	100,0%	België	BE463.691.276
Internationale Boekhandel Distributiedienst NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE407.203.327
DISTRIDIJLE NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE456.569.694
UBIWAY RETAIL NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE403.517.327
KARIBOO! NV-SA	100,0%	100,0%	België	BE502.436.442
DE BUREN INTERNATIONAAL BV ¹	51,0%	51,0%	Nederland	
DE BUREN NEDERLAND BV ¹	51,0%	51,0%	Nederland	
DE BUREN AFHAALCENTRUM BV ¹	51,0%	51,0%	Nederland	
DE BUREN TECHNIEK BV ¹	51,0%	51,0%	Nederland	
DRAGSTRA AUTOMATISERING BV ¹	51,0%	51,0%	Nederland	
NULEVERBAAR.NL BV ¹	51,0%	51,0%	Nederland	
DE BUREN BELGIUM NV-SA ¹	51,0%	-	België	BE669.998.103
BUBBLE POST NV-SA	100,0%	-	België	BE844.482.394
BUBBLE POST BV	100,0%	-	Nederland	
PARCIFY BV ¹	51,0%	-	Nederland	
WELCOME MEDIA NV-SA	100,0%	-	België	BE680.928.617
DYNAGROUP BV	100,0%	-	Nederland	
DYNAFIX REPAIR BV	100,0%	-	Nederland	
DYNALOGIC BENELUX BV	100,0%	-	Nederland	
DYNAFIX CARE BV	100,0%	-	Nederland	
DYNALOGIC COURIER BV	100,0%	-	Nederland	
DYNAFIX COMPUTER REPAIR BV	100,0%	-	Nederland	
DYNASURE BV	100,0%	-	Nederland	
DYNAFIX ONSITE BV	100,0%	-	Nederland	

(1) Volledig geconsolideerd

(2) Geliquideerd in 2017

(3) Gefusioneerd in Mail Services INC

(4) verkocht in 2017

(5) naam vroeger 9517154 Canada, LTD

(6) Gefusioneerd in DISTRIDIJLE NV-SA

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

Naam	Aandeel van de stemrechten in %		Land van oprichting	BTW nr.
	2017	2016		
DYNALINQ BV	100,0%	-	Nederland	
DYNALOGIC BELGIUM NV	100,0%	-	België	BE466.172.397
Radial Solutions Hong-Kong Limited	100,0%	-	Hong Kong	
Radial Holdings LP (DE LP)	100,0%	-	VS	
Radial Commerce INC (DE Corp.)	100,0%	-	VS	
Radial South LP (GA LP)	100,0%	-	VS	
Radial INC. (PA Corp.)	100,0%	-	VS	
935 HQ Associates LLC (DE LLC)	100,0%	-	VS	
Radial Luxembourg SARL	100,0%	-	Luxembourg	
Radial Omnichannel Tech. India Private LTD	100,0%	-	India	
Trade Port Drive LLC (KY LLC)	100,0%	-	VS	
Radial Omnichannel International S.L.U.	100,0%	-	Spanje	
Radial Fullfillment GmbH	100,0%	-	Germany	
Radial GmbH	100,0%	-	Germany	
Radial Commerce Limited	100,0%	-	UK	
Radial Solutions Singapore PTE LTD	100,0%	-	Singapore	
Radial E-commerce (Shanghai) Corp. LTD	100,0%	-	China	
Radial III GP, LLC (DE LLC)	100,0%	-	VS	
Radial South GP, LLC (DE LLC)	100,0%	-	VS	

(1) Volledig geconsolideerd

(2) Geliquideerd in 2017

(3) Gefusioneerd in Mail Services INC

(4) verkocht in 2017

(5) naam vroeger 9517154 Canada, LTD

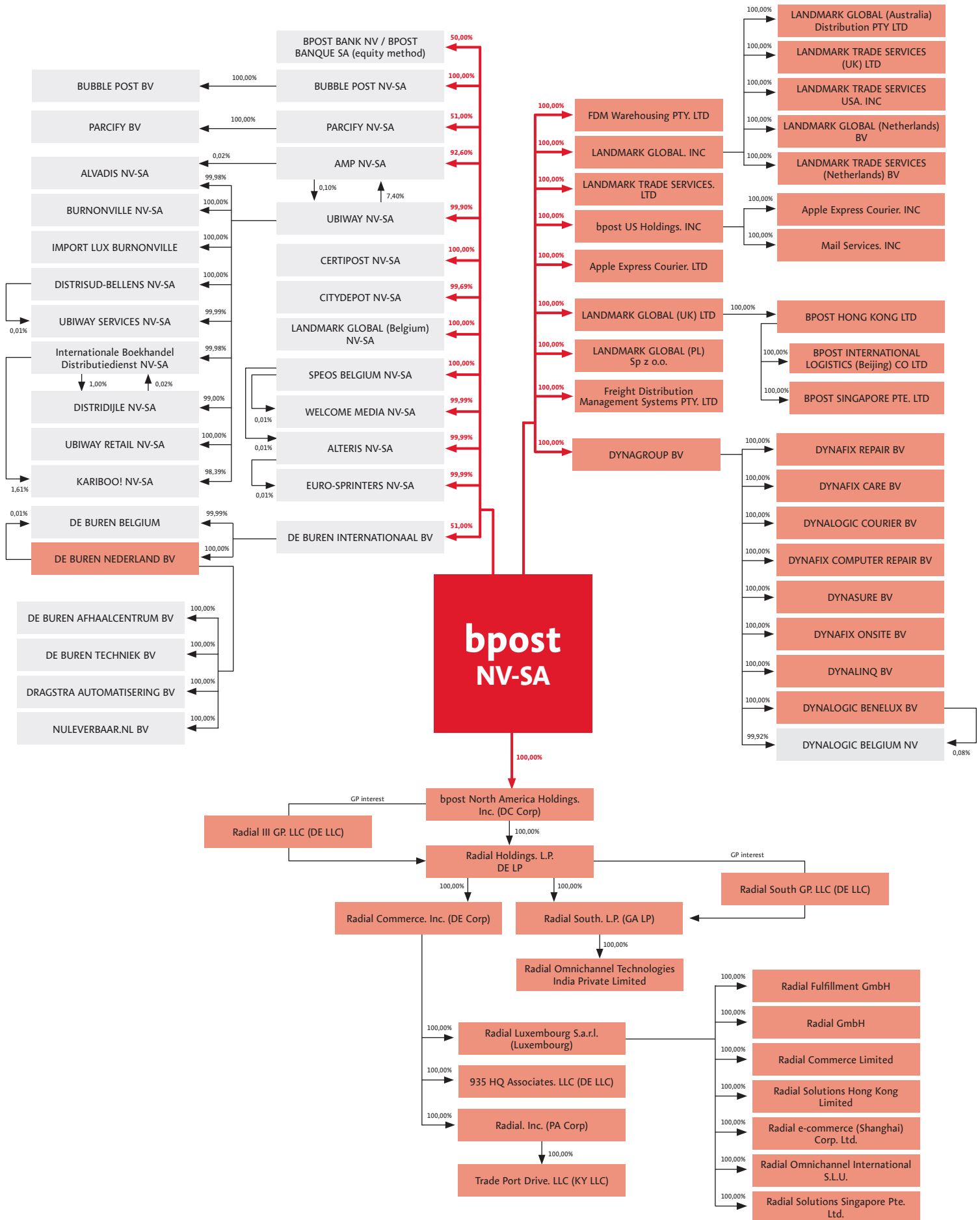
(6) Gefusioneerd in DISTRIDIJLE NV-SA

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

Structuur bpost groep

Op 31 december 2017

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

6.34 Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Op 11 januari 2018 nam bpost het Nederlandse bedrijf Leen Menken Foodservice Logistics BV over. Leen Menken Foodservice Logistics BV is een logistieke operator voor het transport van gekoelde en diepgevroren producten voor de e-commerce. Daarnaast kocht Landmark Global 100% van de aandelen van IMEX Global Solutions, Inc. en M.A.I.L., Inc. Beide bedrijven zijn actief in business mail en worden bijgevoegd bij Landmark Global's Mail division MSI. IMEX Global Solutions, Inc. is een derde partij logistiek bedrijf in de VS, actief in grensoverschrijdende levering van publicaties en brieven. M.A.I.L., Inc. is actief in de distributie van commerciële brieven/catalogi voor re/e-tailers, mail-room diensten en parcel distributie.

Daarnaast heeft bpost op 1 januari 2018 de overblijvende aandelen in Parcify NV gekocht om zo tot 100% van de aandelen te komen.

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

Verkorte jaarrekening van bpost NV

De statutaire (niet-geconsolideerde) jaarrekening van bpost NV wordt hier voorgesteld in een verkorte vorm. De commissaris heeft een verklaring zonder voorbehoud afgeleverd over de statutaire enkelvoudige jaarrekening van bpost NV voor het jaar eindigend december 2017.

De integrale versie van de jaarrekening zal neergelegd worden bij de Nationale Bank van België en zal verder gratis te raadplegen zijn op de website van bpost.

Verkorte balans van bpost NV

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016
Activa		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	14,5	6,7
Materiële vaste activa	329,3	330,3
Financiële vaste activa	1.344,5	547,2
	1.688,3	884,2
Vlottende activa		
Vorraden	9,1	9,6
Handels- en overige vorderingen	444,0	421,8
Geldmiddelen en kasequivalenten	354,2	446,0
Overlopende rekeningen	22,8	19,2
	830,1	896,6
Totaal activa	2.518,4	1.780,8
Eigen vermogen en schulden		
Eigen vermogen		
Geplaatst kapitaal	364,0	364,0
Herwaarderingsmeerwaarden	0,1	0,1
Reserves	50,8	50,8
Overgedragen resultaat	172,5	143,5
	587,4	558,4
Voorzieningen		
Voorzieningen m.b.t. pensioenen	26,3	24,4
Voorzieningen voor herstellingen en onderhoud	1,2	1,4
Overige voorzieningen	155,6	162,9
	183,1	188,7
Vreemd vermogen op lange termijn		
Schulden op lange termijn	68,4	82,5
	68,4	82,5
Vreemd vermogen op korte termijn		
Handels- en overige schulden	206,3	191,7
Schulden op korte termijn	724,1	9,1
Sociale schulden	354,3	352,1
Verschuldigde belasting	46,3	38,3
Overige schulden	219,3	211,7
Overlopende rekeningen	129,3	148,2
	1.679,6	951,2
Totaal passiva	2.518,4	1.780,8

GECONSOLIDEERDE
JAARREKENING

Verkorte winst-en verliesrekening van bpost NV

Op 31 december

In miljoen EUR	2017	2016
Omzet	2.114,7	2.115,1
Overige bedrijfsopbrengsten	40,9	36,2
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten		0,8
Totaal bedrijfsopbrengsten	2.155,7	2.152,1
Materiaalkost	7,9	6,1
Personeelskosten	1.087,8	1.068,8
Diensten en diverse goederen	606,3	571,7
Overige bedrijfskosten	13,5	15,4
Voorzieningen	(5,6)	(8,2)
Afschrijvingen en waardeverminderingen	53,1	56,9
Niet-recurrente bedrijfskosten	1,1	0,6
Totaal bedrijfskosten	1.764,1	1.711,3
Bedrijfsresultaat	391,6	440,9
Financiële opbrengsten/kosten	30,7	8,9
Niet-recurrente financiële opbrengsten/kosten	0,3	(8,5)
Winst voor belasting	422,6	441,3
Vennootschapsbelasting	131,6	132,6
Winst na belastingen	291,0	308,7

Verklaring van de verantwoordelijke personen

Koen Van Gerven, Chief Executive Officer en Henri de Romrée, Chief Financial Officer, verklaren in naam en voor rekening van de vennootschap, dat, voor zover hen bekend:

- de geconsolideerde jaarrekeningen voor de boekjaren 2015, 2016 en 2017, opgesteld in overeenstemming met "International Financial Reporting Standards" (IFRS) zoals aanvaard door de Europese Unie tot en met 31 december 2017, een getrouw beeld geven van het vermogen, van de financiële toestand en van de resultaten van de vennootschap bpost NV en van de ondernemingen die deel uitmaken van de consolidatiekring.
- het jaarverslag met betrekking tot de geconsolideerde jaarrekening een getrouw overzicht geeft van de ontwikkeling en resultaten van de activiteiten van bpost, alsmede van de positie van bpost en de ondernemingen opgenomen in de consolidatiekring, samen met een omschrijving van de voornaamste risico's en onzekerheden waaraan bpost het hoofd biedt.

Koen Van Gerven
Chief Executive Officer

Henri de Romrée
Chief Financial Officer

Verklaring inzake deugdelijk bestuur

Referentiecode en inleiding

Deze Verklaring inzake deugdelijk bestuur bevat de regels en principes volgens dewelke het deugdelijk bestuur ('Corporate Governance') van bpost is georganiseerd. Deze regels en principes zijn vervat in de relevante wetgeving, waaronder de Wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven, zoals van tijd tot tijd gewijzigd (de 'Wet van 1991'), de Statuten en het Corporate Governance Charter.

Als naamloze vennootschap van publiek recht is bpost onderworpen aan het algemeen Belgisch vennootschapsrecht en de Corporate Governance Code, voor zover er niet van wordt afgeweken door de Wet van 1991 of enige andere Belgische wet of reglementering. In het bijzonder dienen alle wijzigingen van de Statuten van bpost, die goedgekeurd moeten worden door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (gewoonlijk met een vereiste 75% meerderheid en een 50% quorum in overeenstemming met artikel 558 van het Belgische Wetboek van Vennootschappen), eveneens te worden goedgekeurd bij een in de Ministerraad overlegd Koninklijk Besluit.

De laatste versie van de Statuten van bpost werd aangenomen op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 11 mei 2016 en werd goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 1 september 2016¹.

Het bestuursmodel van bpost wordt voornamelijk gekenmerkt door:

- de **Raad van Bestuur** bepaalt het algemene beleid en de strategie van bpost en superviseert het operationele beheer;
- de Raad van Bestuur heeft een **Strategisch Comité**, een **Auditcomité**, en een **Bezoldigings- en Benoemingscomité** opgericht om de Raad van Bestuur bij te staan en aanbevelingen te doen;
- het **Ad Hoc Comité**, samengesteld uit alle onafhankelijke bestuurders in de Raad van Bestuur, treedt op wanneer de procedure van artikel 524 van het Belgisch Wetboek van vennootschappen, zoals opgenomen in het Corporate Governance Charter van bpost, wordt toegepast;
- de Chief Executive Officer ("**CEO**") is verantwoordelijk voor het operationele beheer. De Raad van Bestuur heeft de bevoegdheden van dagelijks bestuur aan de CEO gedelegeerd;
- het **Group Executive Comité** staat de CEO bij in het operationele beheer;
- er is een duidelijke verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de Raad van Bestuur en de CEO.

Corporate Governance Charter

Op 27 mei 2013 heeft de Raad van Bestuur het Corporate Governance Charter goedgekeurd. Het is van kracht sinds 25 juni 2013 en werd voor het laatst

aangepast na een beslissing van de Raad van Bestuur van 8 november 2017 teneinde gelijke tred te houden met de recente ontwikkelingen (zoals de Wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren, de aanbevelingen inzake het benchmarkbeleid van ISS en de Europese Richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen, zoals omgezet met de Wet van 3 september 2017).

De Raad van Bestuur zal het Corporate Governance Charter van bpost op regelmatige tijdstippen nakijken en alle veranderingen goedkeuren die noodzakelijk en gepast worden geacht.

Het Corporate Governance Charter bevat regels met betrekking tot:

- de verplichtingen van de Raad van Bestuur, comités van de Raad van Bestuur, Group Executive Comité en CEO;
- de verantwoordelijkheden van de Voorzitter van de Raad van Bestuur en de Secretaris van de Vennootschap;
- de vereisten waaraan de leden van de Raad van Bestuur moeten voldoen, zodat ze de nodige ervaring, expertise en competenties hebben om hun taken en verantwoordelijkheden uit te voeren;
- een systeem van openbaarmaking met betrekking tot de uitgeoefende mandaten en de regels die erop gericht zijn om belangenconflicten te vermijden en richtlijnen te verstrekken over de manier waarop de Raad van Bestuur op een transparante wijze geïnformeerd moet worden indien er zich belangenconflicten zouden voordoen. Een bestuurder mag niet deelnemen aan de beraadslagingen en stemmen over kwesties waarin hij een belangenconflict heeft.

Referentiecode

bpost heeft de Belgische Corporate Governance Code van 12 maart 2009 (de "**Corporate Governance Code**") aangenomen als zijn referentiecode. De Corporate Governance Code is gebaseerd op een "*comply or explain*" (pas toe of leg uit) benadering. Van Belgische beursgenoteerde vennootschappen wordt gevraagd om de Corporate Governance Code na te leven, maar ze mogen afwijken van de bepalingen ervan, op voorwaarde dat zij de rechtvaardiging voor een dergelijke afwijking bekendmaken.

Afwijkingen van de Corporate Governance Code

bpost leeft de Corporate Governance Code na, met uitzondering van de drie hierna volgende afwijkingen, die opgelegd werden door de Wet van 1991 (vóór de wijziging hiervan bij Wet van 16 december 2015 (de

(1) Dit Koninklijk Besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 19 september 2016 en is in werking getreden op 29 september 2016.

(2) De Corporate Governance Code is beschikbaar op de website van het Corporate Governance Committee (www.corporategovernancecommittee.be).

“Wet van december 2015”) die in werking is getreden op 12 januari 2016):

- de Corporate Governance Code (bepaling 4.2) bepaalt dat de Raad van Bestuur voorstellen doet voor de benoeming van bestuurders door de Aandeelhouders tijdens een Vergadering van Aandeelhouders. Sommige bestuurders die echter voor 12 januari 2016 zijn benoemd, zijn rechtstreeks benoemd door de Belgische Staat overeenkomstig het voormalige artikel 18, § 2 *juncto* artikel 148bis/3 van de Wet van 1991. Vanaf 12 januari 2016 worden alle (nieuwe) bestuurders (her)benoemd door de Aandeelhouders tijdens een Vergadering van Aandeelhouders;
- de Corporate Governance Code (bepaling 6.3) bepaalt dat de Raad van Bestuur de CEO benoemt. De huidige CEO werd door de Belgische Staat benoemd bij Koninklijk Besluit na beraadslaging in de Ministerraad, in overeenstemming met het voormalige artikel 20, § 2 van de Wet van 1991. Toekomstige CEO's zullen benoemd worden door de Raad van Bestuur; en
- de Corporate Governance Code (bepaling 4.6) bepaalt dat een Bestuursmandaat niet meer dan vier jaar mag duren. De bestuurders die echter vóór 15 mei 2014 zijn benoemd, zijn voor zes jaar benoemd in overeenstemming met het voormalige artikel 18, § 3 en artikel 20, § 2 (eerste zin) van de Wet van 1991. (Nieuwe) bestuurders die na 15 mei 2014 zijn (her) benoemd, werden (her)benoemd voor een (nieuwe) termijn van vier jaar.

Raad van Bestuur

Samenstelling

Algemene regels betreffende de samenstelling van de Raad van Bestuur

Sinds de inwerkingtreding van de Wet van december 2015 op 12 januari 2016 was de samenstelling van de Raad van Bestuur zoals hierna beschreven.

- De Raad van Bestuur bestaat uit ten hoogste 12 leden, waaronder de CEO, en dient alleen uit niet-uitvoerende bestuurders te bestaan, uitgezonderd de CEO.
- Elke bestuurder wordt benoemd (en kan worden ontslagen) door de Aandeelhouders tijdens een Vergadering van Aandeelhouders, op voorstel van de Raad van Bestuur en uit kandidaten die voorgedragen werden door het Bezoldigings- en Benoemingscomité.
- Bestuurders worden benoemd voor een hernieuwbaar mandaat van vier jaar, voor zover de totale duur van hun (hernieuwde) mandaat niet meer dan 12 jaar bedraagt. Teneinde continuïteit te waarborgen in de organisatie is de tijdsbeperking van 12 jaar niet van toepassing op de CEO.
- Elke aandeelhouder die minstens 15% van de aandelen van bpost bezit, heeft het recht om bestuurders voor te dragen pro rata zijn aandeelhouderschap (“voordrachtrecht”). Bestuurders die worden voorgedragen door een aandeelhouder mogen onafhankelijk zijn, op voorwaarde dat ze voldoen aan de criteria bepaald in artikel 526ter van de Statuten, maar ze moeten niet onafhankelijk zijn.
- Alle bestuurders, met uitzondering van de CEO en de bestuurders die benoemd zijn via het bovenvermelde voordrachtrecht, moeten onafhankelijke bestuurders zijn. De Raad van Bestuur moet te allen tijde bestaan uit minstens drie onafhankelijke bestuurders, die voldoen aan de criteria van artikel 526ter van het Belgische Wetboek van Vennootschappen. Het Corporate Governance Charter van bpost bepaalt verder dat minstens de helft van de bestuurders te allen tijde aan de onafhankelijkheidscriteria dient te voldoen zoals deze bepaald zijn in artikel 3.2.4 van het Corporate Governance Charter van bpost

(gebaseerd op de criteria van artikel 526ter van het Belgische Wetboek van Vennootschappen).

- Alle bestuurders (inclusief de bestuurders die in het verleden door de Belgische Staat zijn benoemd) kunnen door de Aandeelhouders tijdens een Vergadering van Aandeelhouders worden ontslagen. In de Wet van december 2015 was uitdrukkelijk voorzien dat de huidige mandaten van de bestuurders met de inwerkingtreding van de Wet van december 2015 niet werden beëindigd. Deze mandaten worden derhalve voortgezet en verstrijken overeenkomstig hun oorspronkelijke termijn, onverminderd de mogelijkheid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders om een einde te stellen aan deze mandaten overeenkomstig het Belgische Wetboek van Vennootschappen.
- Indien een van de mandaten van bestuurders vacant zou worden, dan hebben de overblijvende bestuurders het recht om, overeenkomstig artikel 519 van het Wetboek van Vennootschappen, die vacante betrekking tijdelijk in te vullen tot er een definitieve benoeming plaatsvindt in overeenstemming met de hierboven vermelde regels.

De samenstelling van de Raad van Bestuur voldoet:

- aan de vereisten inzake de vertegenwoordiging van de geslachten, zoals bepaald in (i) artikel 18, § 2 *bis* van de Wet van 1991 en (ii) artikel 518 *bis* van het Wetboek van Vennootschappen. bpost voldoet aan deze vereisten inzake de vertegenwoordiging van de geslachten.
- aan de taalvereisten zoals bepaald in artikel 16 en 148bis/1 van de Wet van 1991.

Tot slot past bpost, overeenkomstig de Wet van 3 september 2017 betreffende bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie over diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen, een diversiteitsbeleid toe in zijn administratieve, management- en controleorganen met betrekking tot aspecten zoals leeftijd, geslacht, opleiding en/of professionele achtergrond. Dit Jaarverslag bevat een beschrijving van dit beleid, zijn doelstellingen, de toepassing en de resultaten ervan in de verslagperiode.

Op 31 december 2017 was de Raad van Bestuur samengesteld uit de volgende 12 leden:

Naam	Functie	Bestuurder sinds	Mandaat verstrijkt
François Cornelis ¹	Voorzitter van de Raad van Bestuur	2013	2019
Koen Van Gerven ^{2, 3}	CEO en Bestuurder	2014	2020
Jos Donvil ²	Niet-uitvoerend Bestuurder	2017	2021
Luc Lallemand ²	Niet-uitvoerend Bestuurder	2012	2018
Bernadette Lambrechts ²	Niet-uitvoerend Bestuurder	2014	2020
Laurent Levaux ²	Niet-uitvoerend Bestuurder	2012	2018
Caroline Ven ²	Niet-uitvoerend Bestuurder	2012	2018
Michael Stone ⁴	Onafhankelijk Bestuurder	2014	2018
Ray Stewart ⁴	Onafhankelijk Bestuurder	2014	2018
Thomas Hübner ⁵	Onafhankelijk Bestuurder	2017	2021
Filomena Teixeira ⁵	Onafhankelijk Bestuurder	2017	2021
Saskia Van Uffelen ⁵	Onafhankelijk Bestuurder	2017	2021

Wijzigingen in de samenstelling van de Raad van Bestuur

Na het ontslag van Sophie Dutordoir vanaf 28 februari 2017 en het ontslag van Françoise Masai, Arthur Goethals en Bruno Holthof vanaf 10 mei 2017, besloten de Aandeelhouders op de jaarlijkse Vergadering van Aandeelhouders van 10 mei 2017 om Jos Donvil als niet-uitvoerend bestuurder en Thomas Hübner, Filomena Teixeira en Saskia van Uffelen met onmiddellijke ingang als onafhankelijke bestuurders te benoemen.

Op 16 januari 2018 zijn de mandaten van Luc Lallemand, Laurent Levaux en Caroline Ven beëindigd. In het belang van bpost, teneinde de continuïteit van de Raad van Bestuur van bpost te waarborgen en overeenkomstig het vennootschapsrecht, zullen zij hun functie blijven uitoefenen tot aan hun vervanging op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 mei 2018.

Bovendien lopen de mandaten van Ray Stewart en Michael Stone als onafhankelijke bestuurders ten einde op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 9 mei 2018.

Het Bezoldigings- en Benoemingscomité heeft een selectieprocedure gestart voor de benoeming van twee onafhankelijke bestuurders en drie bestuursleden voorgedragen door de meerderheidsaandeelhouder. De Raad van Bestuur neemt zich voor om kandidaten, voorgedragen door het Bezoldigings- en Benoemingscomité, voor te stellen voor benoeming door de Aandeelhouders op de jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 9 mei 2018 ter vervanging van de bestuurders van wie het mandaat ten einde is of loopt.

Voor de nieuwbenoemde bestuurders wordt een inductieprogramma voorgesteld met de bedoeling hen vertrouwd te maken met de activiteiten en de organisatie van bpost, evenals met de regels en

bepalingen van het Corporate Governance Charter. Dit programma staat open voor elke bestuurder die eraan wil deelnemen. Het houdt ook bezoeken aan operationele centra en sorteercentra in.

Bevoegdheden en werking

Bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur is bevoegd om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn tot verwezenlijking van het doel van bpost, behoudens die waarvoor krachtens de wet of de Statuten de Algemene Vergadering van Aandeelhouders of andere bestuursorganen van de Vennootschap bevoegd zijn.

In het bijzonder is de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor:

- het bepalen van het algemene beleid van bpost en zijn dochtervennootschappen;
- het beslissen over alle belangrijke strategische, financiële en operationele aangelegenheden van bpost;
- het toezicht op het management van de CEO en het Group Executive Comité; en
- alle andere aangelegenheden die door het Belgisch Wetboek van Vennootschappen of de Wet van 1991 zijn voorbehouden aan de Raad van Bestuur.

De Raad van Bestuur heeft het recht om bijzondere en beperkte bevoegdheden te delegeren aan de CEO en andere leden van het senior management en kan subdelegatie van deze bevoegdheden toestaan. Op 30 juni 2017 heeft de Raad van Bestuur besloten een delegatie van bevoegdheden goed te keuren waardoor de delegatie van specifieke bevoegdheden van de Raad van Bestuur aan de CEO en andere leden van het Group Executive Comité werd geformaliseerd. Deze beleidsregel die niet raakt aan de bevoegdheden die aan de Raad

(1) Benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 27 mei 2013 (bevestigd bij besluit van 25 juni 2013) en benoemd tot Voorzitter van de Raad van Bestuur bij besluit van de Raad van Bestuur op 10 mei 2017 ter vervanging van Mevr. Françoise Masai als Voorzitster van de Raad van Bestuur.

(2) Benoemd door de Belgische Staat.

(3) Benoemd als CEO bij Koninklijk Besluit van 26 februari 2014 na beraadslaging in de Ministerraad.

(4) Benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van bpost andere dan Overheden, op 22 september 2014.

(5) Benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van bpost, gehouden op 10 mei 2017.

van Bestuur zijn verleend door of krachtens de Statuten van bpost, is op 16 november 2017 gepubliceerd in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad.

Aerkriging of vervreemding van eigen aandelen, winstbewijzen of certificaten die daarop betrekking hebben

Door de beslissingen die werden genomen op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 27 mei 2013, mag de Raad van Bestuur, zonder enige voorafgaande machtiging van de Aandeelhouders, in overeenstemming met de artikelen 620 en volgende van het Wetboek van Vennootschappen en binnen de grenzen die deze artikelen voorzien, haar eigen aandelen, winstbewijzen of certificaten die daarop betrekking hebben, ter beurze of buiten de beurs verkrijgen, tegen een prijs die de wettelijke vereisten zal naleven, maar die in elk geval niet meer dan 10% onder de laagste slotkoers van de laatste 30 beursdagen voorafgaand aan de verrichting zal zijn en niet meer dan 5% boven de hoogste slotkoers van de laatste 30 beursdagen voorafgaand aan de verrichting zal zijn. Deze machtiging geldt voor een periode van vijf jaar vanaf 27 mei 2013. Deze machtiging geldt voor de verwerving ter beurze of buiten de beurs door een rechtstreekse dochtervennootschap, zoals bedoeld in en binnen de grenzen van artikel 627, eerste lid van het Belgisch Wetboek van Vennootschappen. Indien de verwerving gebeurt door bpost buiten de beurs, zelfs van een dochtervennootschap, dan zal bpost artikel 620, § 1, 5° van het Belgisch Wetboek van Vennootschappen naleven.

De Raad van Bestuur is bovendien gemachtigd om, ter beurze of buiten de beurs, of in het kader van haar bezoldigingsbeleid voor personeelsleden, bestuurders of consultants van bpost of om een ernstig en dreigend nadeel voor bpost te voorkomen, een deel van of alle aandelen, winstbewijzen of certificaten die daarop betrekking hebben, te vervreemden tegen een prijs die de Raad van Bestuur bepaalt. Deze machtiging is geldig zonder enige beperking in de tijd. De machtiging geldt tevens voor de vervreemding van de aandelen, de winstbewijzen of de certificaten die daarop betrekking hebben van de Vennootschap door een rechtstreekse dochtervennootschap zoals bedoeld in artikel 627, eerste lid, van het Belgisch Wetboek van Vennootschappen.

Werking van de Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur vergadert indien de belangen van de vennootschap dit vereisen of op verzoek van ten minste twee bestuurders. In principe vergadert de Raad van Bestuur zeven keer per jaar, en in geen geval minder dan vijf keer per jaar. In 2017 vergaderde de Raad van Bestuur elfmaal.

In het algemeen kunnen de Raad van Bestuur en de comités van de Raad van Bestuur geldig besluiten met gewone meerderheid van de aanwezige of vertegenwoordigde bestuurders, maar voor bepaalde bestuurskwesties is een tweederdemeerderheid vereist (bijvoorbeeld bij besluiten inzake de goedkeuring van alle hernieuwingen of wijzigingen van het beheerscontract en bepaalde besluiten betreffende de administratieve wettelijke status van statutaire werknemers). Bij staking van stemmen is de stem van de Voorzitter doorslaggevend.

Het Corporate Governance Charter van bpost weerspiegelt de principes die de Raad van Bestuur en de comités van de Raad van Bestuur hanteren.

Het Corporate Governance Charter bepaalt, onder andere, dat beslissingen van de Raad van Bestuur van strategisch belang, met inbegrip van de goedkeuring van het ondernemingsplan en het jaarlijkse budget en beslissingen betreffende strategische overnames,

allianties en overdrachten, moeten worden voorbereid door een vast of een *ad hoc* Comité van de Raad van Bestuur. Voor deze beslissingen zal de Raad van Bestuur ernaar streven om een breed draagvlak te vinden onder de verschillende belanghebbende partijen, met dien verstande dat, na passende dialoog en overleg, de Voorzitter van de Raad van Bestuur het betrokken voorstel ter stemming kan voorleggen en het voorstel aangenomen zal zijn indien het wordt goedgekeurd door een meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

Evaluatieproces van de Raad van Bestuur

Onder leiding van de Voorzitter evalueert de Raad van Bestuur regelmatig zijn eigen omvang, zijn samenstelling en zijn prestaties en die van zijn comités, alsook de interactie met het Group Executive Comité. Afhankelijk van de situatie stelt de Voorzitter de nodige maatregelen voor om bepaalde zwakheden van de Raad van Bestuur of van zijn comités te verhelpen.

In 2015 bestelde de Raad van Bestuur een externe evaluatie. De evaluatie spitste zich toe op de rol en de opdrachten van de Raad van Bestuur en zijn comités, op de samenstelling en de werking van de Raad van Bestuur en op de informatiestromen binnen de Raad van Bestuur en met het management, alsook op de naleving door de Raad van Bestuur van de governance-standaarden.

Als gevolg van de externe evaluatie van 2015 besliste de Raad van Bestuur om de voornaamste aandachtspunten die uit de evaluatie naar voren kwamen, regelmatig op te volgen en te evalueren. In 2017 volgde de Raad van Bestuur de aandachtspunten uit de evaluatie verder op.

De Raad van Bestuur evalueert en verbetert zijn werking continu met het oog op een steeds beter en efficiënter bestuur van bpost.

Transacties tussen bpost en de leden van zijn Raad van Bestuur en executive managers

Een algemeen beleid inzake belangenconflicten is van toepassing binnen bpost, en verbiedt elke situatie waarin een belangenconflict van financiële aard het persoonlijke oordeel of de beroepstaken van een bestuurder zou kunnen beïnvloeden ten nadele van de bpost groep.

Overeenkomstig Artikel 523 van het Belgische Wetboek van Vennootschappen, verklaarde de heer Koen Van Gerven dat hij een persoonlijk belangenconflict van vermogensrechtelijke aard had in verband met zijn jaarlijkse evaluatie als CEO. De evaluatie was een agendapunt van de vergadering van het Bezoldigings- en Benoemingscomité van 29 maart 2017 en de vergadering van de Raad van Bestuur op diezelfde datum. Hij bracht de commissarissen van bpost op de hoogte van dit belangenconflict en besloot om niet deel te nemen aan de beraadslaging of de stemming over dit punt. Hieronder volgt het uittreksel uit het verslag van de Raad van Bestuur met betrekking tot de jaarlijkse evaluatie van de CEO:

“Voordat de jaarlijkse evaluatie van de CEO werd besproken, verklaarde de CEO dat hij een persoonlijk belangenconflict van vermogensrechtelijke aard had zoals bedoeld in artikel 523 van het Wetboek van Vennootschappen in verband met het agendapunt dat betrekking heeft op de jaarlijkse evaluatie van zijn prestaties.

De CEO verliet de vergaderzaal en nam niet deel aan de beraadslaging noch de beslissing met betrekking tot zijn jaarlijkse evaluatie. De CEO zal het College van Commissarissen informeren over dit belangenconflict in overeenstemming met artikel 523 van het Wetboek van Vennootschappen.

Na aanbeveling door het Bezoldigings- en Benoemingscomité keurde de Raad van Bestuur

de evaluatie van de prestaties van de CEO en de voorgestelde score unaniem goed".

Transacties tussen bpost en zijn meerderheidsaandeelhouders

Het Corporate Governance Charter van bpost voorziet dat de procedure zoals uiteengezet in artikel 524 van het Belgische Wetboek van Venootschappen moet worden nageleefd voor alle beslissingen m.b.t. het Beheerscontract of andere overeenkomsten met de Belgische Staat of andere Overheden (andere dan die binnen het toepassingsgebied van artikel 524, § 1, laatste subparagraaf van het Belgische Wetboek van Venootschappen). Kort samengevat, deze beslissingen zijn onderworpen aan een voorafgaand niet-bindend gemotiveerd advies van een *Ad Hoc Comité* dat uit minstens drie onafhankelijke bestuurders bestaat. Het *Ad Hoc Comité* wordt bijgestaan door een door het *Ad Hoc Comité* gekozen onafhankelijke expert, en de commissarissen van bpost valideren de gebruikte financiële gegevens. Volgens de procedure moet de Raad van Bestuur dan zijn beslissing staven en moeten de commissarissen de door de Raad van Bestuur gebruikte financiële gegevens valideren.

De Raad van Bestuur heeft een *Ad Hoc Comité* opgericht voor het USO-Beheerscontract, dat bestaat uit alle onafhankelijke bestuurders. Het *Ad Hoc Comité* kwam in 2017 niet samen.

Comités van de Raad van Bestuur

Naast het hiervoor vermelde *Ad Hoc Comité* heeft de Raad van Bestuur drie Comités van de Raad van Bestuur opgericht, die de Raad van Bestuur bijstaan en aanbevelingen doen in specifieke domeinen: het Strategisch Comité, het Auditcomité (in overeenstemming met artikel 526bis van het Belgische

Wetboek van Venootschappen) en het Bezoldigings- en Benoemingscomité (in overeenstemming met artikel 526quater van het Belgische Wetboek van Venootschappen). Het intern reglement van deze Comités van de Raad van Bestuur is beschreven in het Corporate Governance Charter.

Strategisch Comité

Het Strategisch Comité adviseert de Raad van Bestuur over strategische aangelegenheden, en zal in het bijzonder:

- regelmatig de ontwikkelingen in de industrie en de doelstellingen en strategieën van bpost en zijn dochtervenootschappen bestuderen en corrigerende maatregelen voorstellen;
- het ontwerp van het ondernemingsplan, dat elk jaar wordt voorgelegd door het Group Executive Comité onderzoeken;
- de door de CEO of het Group Executive Comité voorgestelde strategische transacties controleren, met inbegrip van strategische overnames en overdrachten, het aangaan en beëindigen van strategische allianties of samenwerkingsovereenkomsten op langere termijn, het lanceren van nieuwe productsegmenten en het betreden van nieuwe productmarkten of geografische markten of het verlaten van dergelijke productsegmenten of geografische markten; en
- de uitvoering van dergelijke strategische projecten en van het ondernemingsplan opvolgen.

Het Strategisch Comité is samengesteld uit de CEO, die het comité voorziet, en vijf bestuurders, waaronder minstens één onafhankelijk bestuurder.

Het Strategisch Comité bestond op 31 december 2017 uit de volgende zes leden:

Naam	Functie	Bestuurder sinds	Mandaat verstrijkt
Jos Donvil	Niet-uitvoerend Bestuurder	2017	2021
Luc Lallemand	Niet-uitvoerend Bestuurder	2002	2018
Laurent Levaux	Niet-uitvoerend Bestuurder	2012	2018
Thomas Hübner	Onafhankelijk Bestuurder	2017	2021
Michael Stone	Onafhankelijk Bestuurder	2014	2018
Koen Van Gerven (voorzitter)	CEO en Bestuurder	2014	2020

Het Strategisch Comité kwam in 2017 zesmaal samen.

Auditcomité

Het Auditcomité adviseert de Raad van Bestuur over aangelegenheden inzake boekhouding, audit en interne controle, en zal in het bijzonder belast zijn met:

- het toezicht op de integriteit van de jaarrekeningen van bpost en de boekhouding en financiële verslaggeving van bpost en van de audits van de jaarrekeningen;
- het toezicht op de doeltreffendheid van interne controle en risicobeheer van bpost;
- het toezicht op de interne audit en de doeltreffendheid ervan;
- het toezicht op de prestaties van het College van Commissarissen en de statutaire audit van de jaarlijkse en geconsolideerde rekeningen, inclusief opvolging van de vragen en aanbevelingen geformuleerd door het College van Commissarissen;

- de controle en het toezicht op de onafhankelijkheid van de Commissarissen, met name overeenkomstig de bepalingen van het Belgische Wetboek van Venootschappen;
- het voorstellen aan de Raad van Bestuur van kandidaten voor de twee Commissarissen die door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders dienen te worden benoemd.
- het informeren van de Raad van Bestuur over de resultaten van de statutaire audit en de uitvoering van zijn taken.

Het Auditcomité bestaat uit vijf niet-uitvoerende bestuurders, waaronder minstens drie onafhankelijke bestuurders. De Voorzitter van het Auditcomité wordt aangeduid door de leden van het Auditcomité.

Gezamenlijk hebben de leden van het Auditcomité voldoende deskundigheid op het vlak van boekhouding en audit om hun taken efficiënt uit te voeren, met

name op het vlak van financiële zaken. Ray Stewart is deskundig op het vlak van boekhouding en audits, zoals blijkt uit zijn vroegere uitvoerende functies bij Nyrstar en Proximus (voormalig Belgacom). De andere leden van het Auditcomité hebben of hadden mandaten in de raad van bestuur of uitvoerende mandaten in topbedrijven of -organisaties.

Het Auditcomité bestond op 31 december 2017 uit de volgende vijf leden:

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Bestuurder sinds</i>	<i>Mandaat verstrijkt</i>
Ray Stewart (Voorzitter)	Onafhankelijk Bestuurder	2014	2018
Michael Stone	Onafhankelijk Bestuurder	2014	2018
Saskia Van Uffelen	Onafhankelijk Bestuurder	2017	2021
Bernadette Lambrechts	Niet-uitvoerend Bestuurder	2014	2020
Caroline Ven	Niet-uitvoerend Bestuurder	2012	2018

Het Auditcomité kwam in 2017 vijfmaal samen.

Bezoldigings- en Benoemingscomité

Het Bezoldigings- en Benoemingscomité adviseert de Raad van Bestuur voornamelijk over aangelegenheden inzake de benoeming en bezoldiging van bestuurders, CEO en Group Executive Comité, en zal in het bijzonder:

- kandidaten identificeren en voordragen voor de Raad van Bestuur, om vacatures in te vullen wanneer deze openvallen, rekening houdend met voorstellen die worden gedaan door betrokken partijen, waaronder aandeelhouders;
- kandidaten die werden voorgedragen door aandeelhouders (al dan niet in toepassing van hun voordrachtrecht, zoals voorzien in artikel 21, § 2 van de Statuten) voordragen voor benoeming;
- advies uitbrengen aan de Raad van Bestuur inzake de benoeming van de voorzitter van de Raad van Bestuur;
- de Raad van Bestuur adviseren inzake de benoeming van de CEO en inzake de voorstellen van de CEO over de benoeming van de andere leden van het Group Executive Comité;
- de Raad van Bestuur adviseren inzake de bezoldiging van de CEO en de andere leden van het Group

Executive Comité en inzake overeenkomsten betreffende vroegtijdige beëindiging;

- alle op aandelen gebaseerde of andere incentiveplannen voor bestuurders, leden van het Group Executive Comité en personeelsleden bespreken;
- prestatiedoelstellingen vastleggen en evaluaties van de prestaties van de CEO en andere leden van het Group Executive Comité;
- advies uitbrengen aan de Raad van Bestuur inzake de bezoldiging van de bestuurders; en
- een bezoldigingsverslag voorleggen aan de Raad van Bestuur.

Het Bezoldigings- en Benoemingscomité bestaat uit vijf niet-uitvoerende bestuurders, waaronder drie onafhankelijke bestuurders. Wanneer de bezoldiging van de andere leden van het Group Executive Comité wordt besproken, neemt de CEO deel aan de vergaderingen van het Bezoldigings- en Benoemingscomité met raadgevende stem.

Het Bezoldigings- en Benoemingscomité bestond op 31 december 2017 uit de volgende vijf leden:

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Bestuurder sinds</i>	<i>Mandaat verstrijkt</i>
François Cornelis	Voorzitter van de Raad van Bestuur	2013	2019
Thomas Hübner	Onafhankelijk Bestuurder	2017	2021
Saskia Van Uffelen	Onafhankelijk Bestuurder	2017	2021
Filomena Teixeira	Onafhankelijk Bestuurder	2017	2021
Laurent Levaux	Niet-uitvoerend Bestuurder	2012	2018

In 2017 kwam het Bezoldigings- en Benoemingscomité zesmaal samen.

In 2017 beraadde het Bezoldigings- en Benoemingscomité zich, onder andere, over wijzigingen betreffende het bezoldigingsbeleid (bv. incentiveplannen op lange termijn) op basis van een benchmarkoefening met concurrerende vennootschappen.

Executive Management

CEO

De huidige CEO werd benoemd voor een termijn van zes jaar, bij een in de Ministerraad overlegd Koninklijk Besluit van 26 februari 2014, in overeenstemming met de bepalingen van de Wet van 1991 vooraleer het werd gewijzigd door de Wet van december 2015. De volgende CEO wordt benoemd door de Raad van Bestuur, op voordracht van het Bezoldigings- en Benoemingscomité.

De CEO is belast met het dagelijkse bestuur van bpost en rapporteert aan de Raad van Bestuur. Hij is ook belast met de uitvoering van de besluiten van de Raad van Bestuur en hij vertegenwoordigt bpost in het kader van het dagelijks bestuur, inclusief de uitoefening van de stemrechten verbonden aan de aandelen en de deelnemingen die door bpost worden aangehouden.

De CEO kan door de Raad van Bestuur worden ontslagen.

Group Executive Comité¹

Het operationele bestuur van bpost wordt waargenomen door het Group Executive Comité onder leiding van de CEO. Het Group Executive Comité bestaat uit maximaal negen leden, die, op voordracht van de CEO en na het advies van het Bezoldigings- en

Benoemingscomité te hebben ingewonnen, worden benoemd (voor de termijn die de Raad van Bestuur bepaalt) en kunnen worden ontslagen door de Raad van Bestuur.

Het Group Executive Comité vergadert regelmatig op uitnodiging van de CEO. Het Group Executive Comité wordt bijgestaan door de Secretaris van de Vennootschap.

De individuele leden van het Group Executive Comité oefenen de bijzondere bevoegdheden uit die hen door de Raad van Bestuur of, naargelang het geval, de CEO worden opgedragen. Binnen de grenzen van de aan hen toegekende bevoegdheden, kunnen de leden van het Group Executive Comité aan een of meer personeelsleden van bpost speciale en beperkte bevoegdheden opdragen. De leden van het Group Executive Comité kunnen de subdelegatie van deze bevoegdheden toestaan.

Het Group Executive Comité bereidt, onder leiding van de CEO, een ondernemingsplan voor waarin de doelstellingen en strategie van bpost op middellange termijn worden beoordeeld. Dit ondernemingsplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Bestuur.

Het Group Executive Comité bestond op 31 december 2017 uit de volgende leden:

Naam	Functie
Koen Van Gerven	Chief Executive Officer
Koen Beeckmans ²	Chief Financial Officer, Service Operations & ICT
Philippe Dubois	Netwerk Mail Service Operations
Marc Huybrechts	Director Mail & Retail Solutions
Mark Michiels	Chief Human Resources & Organization
Kurt Pierloot	Director Parcels & Logistics
Dirk Tirez ³	Chief Legal Officer & Group Company Secretary
Nico Cools ³	Chief IT Officer en Chief Digital Officer

Comité Wet van 1991

De Wet van 1991 bevat verschillende bepalingen over de samenstelling, benoeming en werking van een "Comité Wet van 1991" (voorheen Directiecomité). Sinds de inwerkingtreding van de Wet van december 2015 zijn de aan het Comité Wet van 1991 toegekende bevoegdheden beperkt tot de onderhandeling van het Beheerscontract met de Belgische Staat (met dien verstande dat het Beheerscontract vervolgens moet worden goedgekeurd door de Raad van Bestuur). Daarom zal het Comité Wet van 1991 enkel van kracht blijven voor de beperkte doeleinden en taken vastgelegd in de aangepaste Wet van 1991.

Het Comité Wet van 1991 bestond op 31 december 2017 uit de CEO en de leden van het Group Executive Comité. Bij besluit van de Raad van Bestuur van

25 januari 2018 bestaat het Comité Wet van 1991 nu uit de CEO, die het Comité voorziet, Marc Huybrechts en Mark Michiels.

Secretaris van de Vennootschap

De Raad van Bestuur en de Adviescomités worden bijgestaan door de Secretaris van de Vennootschap, Dirk Tirez, die ook Chief Legal Officer is van bpost. Hij werd benoemd in oktober 2007. François Soenen is de secretaris van het Group Executive Comité.

College van Commissarissen

De audit van de financiële toestand van bpost en van de geconsolideerde en niet-geconsolideerde jaarrekeningen van bpost wordt opgedragen aan een College van Commissarissen. Dat College

(1) De naam van het Group Executive Management is gewijzigd in "Group Executive Comité" bij besluit van de Raad van Bestuur van bpost van 4 december 2017.

(2) Koen Beeckmans heeft de Vennootschap op 15 januari 2018 verlaten als Chief Financial Officer, Service Operations & ICT. Henri de Romrée werd met ingang van 15 januari 2018 benoemd tot nieuwe Chief Financial Officer door de CEO (gemachtigd door de Raad van Bestuur (beslissing van 4 december 2017) en na voordracht van het Bezoldigings- en Benoemingscomité).

(3) Dirk Tirez en Nico Cools werden op 4 december 2017 met onmiddellijke ingang benoemd door de Raad van Bestuur, na voordracht van het Bezoldigings- en Benoemingscomité.

van Commissarissen van bpost bestaat uit vier Commissarissen: (i) twee Commissarissen zijn benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en (ii) twee andere Commissarissen door het Rekenhof, de Belgische instelling die verantwoordelijk is voor de controle van openbare rekeningen. De leden van het College van Commissarissen worden benoemd voor een hernieuwbare periode van drie jaar. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders bepaalt de bezoldiging van de leden van het College van Commissarissen.

Op 31 december 2017 bestond het College van Commissarissen van bpost uit:

- Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BV CVBA ("**Ernst & Young**"), vertegenwoordigd door de heer Eric Golenvaux (lid van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren), De Kleetlaan 2, 1831 Diegem, België (tot de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 mei 2018);
- PVMD Bedrijfsrevisoren-Reviseurs d'Entreprises BV CVBA ("**PVMD**"), vertegenwoordigd door mevrouw Caroline Baert (lid van het Instituut van de Bedrijfsrevisoren), Tweekerkenstraat 44, 1000 Brussel, België (tot de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 9 mei 2018);
- de heer Philippe Roland, Raadsheer in het Rekenhof en eerste Voorzitter van het Rekenhof, Regentschapsstraat 2, 1000 Brussel, België (tot 30 september 2019); en
- de heer Jozef Beckers, Raadsheer in het Rekenhof, Regentschapsstraat 2, 1000 Brussel, België (tot 30 september 2019).

Ernst & Young en PVMD zijn verantwoordelijk voor de audit van de geconsolideerde jaarrekening van bpost. Voor het jaar afgesloten op 31 december 2017 hebben Ernst & Young en PVMD 1.283.199 EUR ontvangen (exclusief belasting op de toegevoegde waarde), als bezoldiging voor de audit van de jaarrekening van bpost en zijn dochtervennootschappen, en 292.696 EUR (exclusief belasting op de toegevoegde waarde), als bezoldiging voor niet-audit gerelateerde activiteiten. De twee andere Commissarissen (Mr. Philippe Roland and Mr. Jozef Beckers) ontvingen 59.152 EUR als bezoldiging voor hun prestaties betreffende de audit van de niet-geconsolideerde jaarrekening van bpost voor het jaar afgesloten op 31 december 2017.

Aandeelhoudersstructuur en aandeelhoudersrechten

De aandelen van bpost zijn op naam of gedematerialiseerd. Op 31 december 2017 werd het aandelenkapitaal van bpost vertegenwoordigd door 200.000.944 aandelen, genoteerd op de gereguleerde markt Euronext Brussel.

Met respectievelijk 48.263.200 en 53.812.449 bpost-aandelen in hun bezit op 31 december 2017, hadden de Belgische Staat en de FPIM samen een participatie van 51,04% (respectievelijk 24,13% en 26,91%) van de door bpost uitgegeven stemgerechtigde aandelen. De resterende aandelen zijn in het bezit van particuliere aandeelhouders en Europese en internationale institutionele aandeelhouders.

In de loop van 2017 en overeenkomstig de Wet van 2 mei 2007 op de openbaarmaking van belangrijke deelnemingen in beursgenoteerde bedrijven en de Statuten, heeft bpost een aantal transparantieverklaringen openbaar gemaakt met de kennisgeving dat een notificatielimit was bereikt (overschrijding of onderschrijving). De volledige tekst van de transparantiekennisgevingen is beschikbaar op de website van bpost op <http://corporate.bpost.be/investors/share-information/transparency-declarations>.

De aandelen zijn vrij overdraagbaar, op voorwaarde dat, overeenkomstig artikel 147bis van de Wet van 1991 en artikel 16 van de Statuten, de rechtstreekse deelneming van de Overheden in het maatschappelijk kapitaal te allen tijde meer dan 50% bedraagt. Als gevolg van de inwerkingtreding op 12 januari 2016 van de Wet van december 2015, mag de Belgische Regering evenwel tot 31 december 2018, bij een in Ministerraad overlegd Koninklijk Besluit, (een) transactie(s) goedkeuren die ertoe leidt/leiden dat de rechtstreekse deelneming van Overheden daalt tot beneden 50% plus één aandeel (artikel 54/7 § 1 van de Wet van 1991).

Op 31 december 2017 hield bpost geen eigen aandelen aan.

Elk aandeel geeft de houder ervan recht op één stem. Behoudens de beperkingen op stemrechten die worden opgelegd door de wet, bepalen de Statuten dat, indien aandelen aan verscheidene eigenaars toebehoren, in pand zijn gegeven of indien de rechten die toebehoren aan de aandelen, het voorwerp uitmaken van onverdeeldheid, vruchtgebruik of een andere vorm van opsplitsing van de eraan verbonden rechten, de Raad van Bestuur de eraan verbonden rechten kan schorsen totdat één persoon is aangewezen als houder van de betrokken aandelen ten aanzien van bpost.

Remuneratieverslag

Het bezoldigingsbeleid biedt richtlijnen aan met betrekking tot de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en het management van bpost. Het beleid is gebaseerd op de geldende wetgeving, de Corporate Governance Code, de marktpraktijken en -tendensen.

bpost vindt transparantie en een duidelijke communicatie over de principes en de invoering van het bezoldigingsbeleid van essentieel belang. Bijgevolg, deelt bpost de relevante informatie hieromtrent mee in dit verslag.

Algemeen bezoldigingsbeleid en -principes

bpost heeft een dynamisch, valoriserend en verantwoord bezoldigingsbeleid ingevoerd. Het beleid wordt regelmatig geëvalueerd en bijgewerkt om het voortbestaan van bpost te waarborgen.

Dat bezoldigingsbeleid heeft meerdere doelstellingen, onder andere:

- het personeel van het bedrijf een billijke bezoldiging bieden, in samenspraak met de sociale partners, en daarbij toch competitief blijven ten opzichte van vergelijkbare grote Belgische bedrijven. Daarom bestaat het bezoldigingspakket uit financiële en niet-financiële elementen. Die elementen worden regelmatig vergeleken met het middensegment van de referentiemarkt voor gelijkaardige functies;
- de prestatie op zowel collectief als individueel niveau stimuleren met het oog op een duurzame en rendabele groei op lange termijn en daarbij waken over het welzijn van het personeel. Daarom is het huidige bezoldigingsstelsel samengesteld uit elementen die gekoppeld zijn aan (i) de bedrijfsresultaten (bijvoorbeeld EBIT resultaten, criteria met betrekking tot het welzijn van het personeel en klantentevredenheid) en (ii) individuele prestaties en vaardigheden;
- de bedrijfswaarden en -cultuur identificeren en stimuleren; en
- gekwalificeerde en gespecialiseerde personen aantrekken, behouden en motiveren die nodig zijn om de strategische en operationele doelstellingen van het bedrijf te behalen.

Er werd geen enkele substantiële wijziging aan dit bezoldigingsbeleid aangebracht ten opzichte van het vorig boekjaar.

Het Bezoldigings- en Benoemingscomité buigt zich regelmatig over de principes van dit beleid en de concrete toepassing ervan, en zal dit in de volgende twee boekjaren blijven doen. Het Comité zal met name de kwestie van de eventuele invoering van een beperkt en verantwoord bezoldigingsplan van het type "cafeteria" analyseren. De Raad van Bestuur en het Bezoldigings- en Benoemingscomité zullen eveneens de mogelijkheid om een participatieplan op lange termijn ("long term incentive plan") bekijken. De bedoeling van dergelijk plan is om de acties en initiatieven van het management beter te aligneren met de resultaten op lange termijn van de vennootschap.

Dit verslag is niet van toepassing op de Belgische dochterondernemingen, waarvan het bezoldigingsbeleid is afgestemd op de nationale referentiemarkt, en ook niet op de buitenlandse dochterondernemingen van bpost. Voor de buitenlandse dochterondernemingen werd een afzonderlijk bezoldigingsbeleid goedgekeurd, dat in lijn is met de referentiemarkt van relevante ondernemingen met het oog op het aantrekken en behouden van gekwalificeerde en ervaren leidinggevenden.

Procedure om het bezoldigingsbeleid te ontwikkelen en de individuele bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en van het management van de vennootschap vast te leggen

Als naamloze vennootschap van publiek recht en in overeenstemming met de toepasselijke regels betreffende corporate governance heeft bpost een specifiek bezoldigingsbeleid ontwikkeld voor de leden van de Raad van Bestuur en het management. Dit beleid werd vastgesteld door de Raad van Bestuur op aanbeveling van het Bezoldigings- en Benoemingscomité. Het wordt geregeld geëvalueerd en bijgewerkt. Elke wijziging aan dit beleid moet worden goedgekeurd door de Raad van Bestuur op aanbeveling van het Bezoldigings- en Benoemingscomité.

Het gaat om een billijk bezoldigingsbeleid dat gebaseerd is op het globale bezoldigingsbeleid dat hierboven wordt uiteengezet en dat ernaar streeft om (i) gekwalificeerde leidinggevenden aan te trekken en te behouden, (ii) die leidinggevenden aan te moedigen om te zorgen voor een duurzame en rendabele groei op lange termijn, die in de lijn ligt van de algemene strategie van bpost, (iii) afgestemd te zijn op hun individuele functies en competenties en (iv) op die manier de belangen van de directie te verzoenen met die van de aandeelhouders. Daarom zal het bezoldigingspakket van de leden van het management:

- een deel variabel loon bevatten (dat verder wordt beschreven) dat gebaseerd is op kwalitatieve en kwantitatieve prestatiecriteria die strikt worden vastgelegd en afhangen van de groei van bpost;
- een bezoldiging in speciën omvatten met daarbij nog andere niet-financiële voordelen, en
- regelmatig worden geëvalueerd met het oog op veranderende marktpraktijken.

bpost onderscheidt bij zijn leidinggevenden drie verschillende groepen van wie de bezoldigingsprincipes hierna worden beschreven:

- de leden van de Raad van Bestuur,
- de Gedelegeerd Bestuurder,
- de leden van het Group Executive Comité.

De individuele bezoldiging van de leidinggevenden hangt af van de categorie waartoe ze behoren.

Alle bedragen in dit verslag zijn brutobedragen zonder werkgeversbijdragen.

Principes voor de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur en het management van bpost

Bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur

De bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur (met uitzondering van de Gedelegeerd Bestuurder) werd goedgekeurd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 25 april 2000 en is nog steeds van toepassing in 2017. Die bezoldiging bestaat uit twee elementen: (i) een jaarlijkse vaste vergoeding en (ii) een zitpenning per vergadering van de Raadgevende Comités waaraan de bestuurders deelnemen.

Er wordt geen andere toelage betaald aan de leden van de Raad van Bestuur in het kader van hun bestuurdersmandaat, met uitzondering van een bedrijfswagen voor de Voorzitter van de Raad van Bestuur.

Vaste jaarlijkse vergoeding

De leden van de Raad van Bestuur (met uitzondering van de Gedelegeerd Bestuurder) kunnen de volgende vaste jaarlijkse vergoeding ontvangen:

- 40.977,30 EUR voor de Voorzitter van de Raad van Bestuur, die ook het Paritair Comité van bpost voorziet, zoals geïndexeerd op 1 maart 2017¹, en een bedrijfswagen;
- 20.488,71 EUR voor de andere bestuurders (met uitzondering van de Gedelegeerd Bestuurder), zoals geïndexeerd op 1 maart 2017.

Presentiegeld

De leden van de Raad van Bestuur (met uitzondering van de Gedelegeerd Bestuurder) hebben ook recht op een zitpenning van 1.707,39 EUR per vergadering van de Raadgevende Comités waaraan ze deelnemen.

Die bedragen worden geïndexeerd¹ op jaarbasis en, wat de jaarlijkse vaste vergoeding betreft, *pro rata temporis* toegekend voor de duur van het mandaat in het jaar in kwestie.

De Gedelegeerd Bestuurder ontvangt geen enkele vorm van vergoeding om deel te nemen aan de vergaderingen van de Raadgevende Comités.

Globale bezoldiging

In het boekjaar 2017 werd aan de leden van de Raad van Bestuur (met uitzondering van de Gedelegeerd Bestuurder) een totaalbedrag van 350.614,14 EUR aan bezoldigingen uitbetaald.

De tabel hieronder bevat de totale jaarlijkse bezoldiging die aan elk van de leden van de Raad van Bestuur (met uitzondering van de Gedelegeerd Bestuurder) werd gestort op basis van hun deelname aan de vergaderingen van de verschillende Raadgevende comités²:

(1) De gezondheidsindex is de referentie-index voor de indexering.

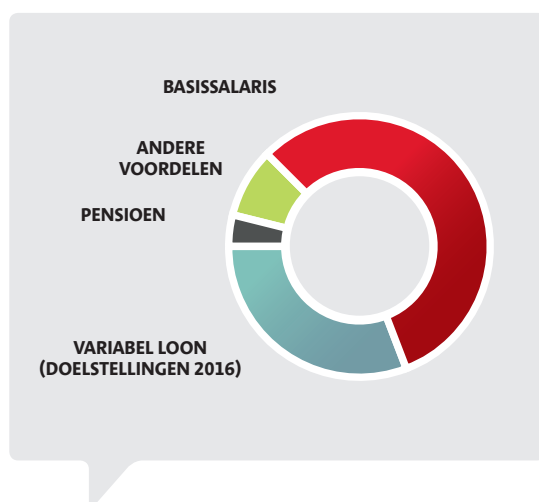
(2) Deze bedragen omvatten alle bedragen die werden gestort voor het boekjaar 2017. De presentiegelden worden gestort in de maand na de vergadering van de Raad van Bestuur of van het Raadgevend comité, wat betekent dat de voor het boekjaar 2017 gestorte bedragen betrekking hebben op de deelname aan de vergaderingen van het Raadgevend Comité die plaatshadden tussen december 2016 en november 2017.

Lid	Raad van bestuur	Strategisch comité		Bezoldigings- en benoemingscomité		Auditcomité		Totale jaarlijkse bezoldiging (EUR)
	Bedrag (EUR)	Bedrag (EUR)	Vergaderingen	Bedrag (EUR)	Vergaderingen	Bedrag (EUR)	Vergaderingen	
Arthur Goethals (tot 10 mei 2017)	8.454,87	1.707,39	1/1		NA		NA	10.162,26
Luc Lallemand	20.406,60	8.536,95	5/6		NA		NA	28.943,55
Laurent Levaux	20.406,60	6.829,56	4/6	6.788,52	5/6 (*)		NA	34.024,68
Caroline Ven	20.406,60		NA		NA	8.536,95	5/5	28.943,55
François Cornelis (Voorzitter van de Raad sinds 10 mei 2017)	34.065,72		NA	10.203,20	6/6	3.414,78	2/2	47.683,70
Sophie Dutordoir (tot 28 februari 2017)	3.332,70		NA	3.332,70	2/2		NA	6.665,40
Françoise Masai (tot 31 mei 2017)	16.909,72		NA	6.788,52	4/4		NA	23.698,24
Ray Stewart	20.406,60		NA		NA	8.536,95	5/5	28.943,55
Michael Stone	20.406,60	10.244,34	6/6	3.414,78	2/2	6.829,56	4/4	40.895,28
Bernadette Lambrechts	20.406,60		NA		NA	8.536,95	5/5	28.943,55
Jos Donvil (vanaf 10 mei 2017)	13.659,12	6.829,56	4/4		NA		NA	20.488,68
Thomas Hübner (vanaf 10 mei 2017)	13.659,12	6.829,56	4/4	1.707,39	11/2		NA	22.196,07
Philly Teixeira (vanaf 10 mei 2017)	13.659,12		NA	0,00	1/2 (*)		NA	13.659,12
Saskia Van Uffelen (vanaf 10 mei 2017)	13.659,12		NA	0,00	1/2 (*)	1.707,39	1/3	15.366,51
	239.839,09	46.099,53		32.235,11		32.440,41		350.614,14

Bezoldiging van de Gedelegeerd Bestuurder

De bezoldiging van de Gedelegeerd Bestuurder wordt vastgelegd door de Raad van Bestuur op aanbeveling van het Bezoldigings- en Benoemingscomité en omvat de volgende elementen: (i) een basisloon, (ii) een variabele kortetermijnvergoeding, (iii) premies voor pensioensparen en (iv) diverse voordelen.

Relatief belang van de verschillende componenten van de bezoldiging van de Gedelegeerd Bestuurder (2017)

Basissalaris

Het basissalaris van de Gedelegeerd Bestuurder voor het boekjaar 2017 bedraagt 481.638,90 EUR (zoals geïndexeerd wop 1 juli 2017).

Variabel loon

De variabele kortetermijnvergoeding van de Gedelegeerd Bestuurder bedraagt 150.000 EUR. Dat basisbedrag van het effectief toegekende variabele loon varieert volgens (i) de doelstellingen van het bedrijf enerzijds en (ii) de individuele doelstellingen anderzijds. Jaarlijks worden de prestaties vergeleken met de vastgestelde doelstellingen.

- Voor de Gedelegeerd Bestuurder zijn de **doelstellingen van het bedrijf** gekoppeld aan de financiële resultaten voor de Gedelegeerd Bestuurder. Het variabele loon dat wordt toegekend volgens de doelstellingen van het bedrijf hangt voor 70% van de EBIT af en voor 30% van de operationele cashflow. Het bezoldigingsrooster werd opgemaakt en goedgekeurd door de Raad van Bestuur op aanbeveling van het Bezoldigings- en Benoemingscomité (en is hierna terug te vinden in de Sectie over de Bezoldiging van de leden van het Group Executive Comité). Volgens de resultaten van deze twee financiële criteria, die worden geauditeerd en regelmatig worden meegedeeld, kan de betaling per criterium schommelen tot maximaal 135% van

het basisbedrag van het variabele loon op korte termijn voor dit criterium.

- De **individuele doelstellingen** worden in het begin van elk jaar bepaald in gemeenschappelijk overleg tussen de Gedelegeerd Bestuurder en de Raad van Bestuur. Daarbij worden duidelijke en meetbare doelstellingen vastgelegd die moeten worden behaald binnen een overeengekomen termijn. De individuele prestaties van de Gedelegeerd Bestuurder worden gemeten ten opzichte van die voorafbepaalde doelstellingen en kunnen evolueren van 0% van het basisbedrag van de variabele kortetermijnvergoeding in geval van ondermaatse prestaties tot 160% in geval van bovenmaatse prestaties.

De prestaties van de Gedelegeerd Bestuurder worden door de Raad van Bestuur jaarlijks geëvalueerd tijdens het eerste kwartaal na het einde van het boekjaar, in het kader van een "Performance Management Process" (PMP).

Pensioen

bpost biedt de Gedelegeerd Bestuurder een pensioenbijdrage van 33.130,20 EUR.

Andere voordelen

De Gedelegeerd Bestuurder beschikt over nog andere voordelen zoals een overlijdensverzekering bij overlijden tijdens het mandaat, een ziekte- en invaliditeitsverzekering, vergoedingen voor representatiekosten en een bedrijfswagen.

Globale bezoldiging

De globale bezoldiging die in 2017 werd uitbetaald aan de Gedelegeerd Bestuurder, de heer Koen Van Gerven, voor zijn prestaties tijdens het jaar dat eindigde op 31 december 2017 bedraagt 585.977,10 EUR variabel loon niet inbegrepen (ter vergelijking: 570.648,12 EUR variabel loon niet inbegrepen in 2016) en kan worden onderverdeeld als volgt:

- basissalaris: 481.638,90 EUR (bruto);
- pensioen: 33.130,20 EUR;
- andere voordelen:
 - overlijdensdekking bij overlijden tijdens het mandaat, ziekte en invaliditeitsverzekering: 48.057,48 EUR
 - representatiekosten: 3.300,00 EUR
 - leasingkosten voor de bedrijfswagen: 19.850,52 EUR.

Daarnaast ontving de Gedelegeerd Bestuurder in 2017 een variabel loon van 262.866,00 EUR omdat hij tijdens het jaar dat eindigde op 31 december 2016 zijn voorafbepaalde individuele doelstellingen en de economische indicatoren van het bedrijf heeft gehaald (aangezien de evaluatie voor 2016 pas gebeurde in 2017). Dat bedrag is gerechtvaardigd gelet op (i) de prestaties van bpost in 2016 en (ii) het overschrijden van de doelstellingen die aan de Gedelegeerd Bestuurder persoonlijk werden toegekend en de waarde op lange termijn die zijn verwezenlijkingen konden opleveren. Het variabele loon voor 2017 wordt bepaald en betaald in 2018 na de evaluatie van zijn prestaties.

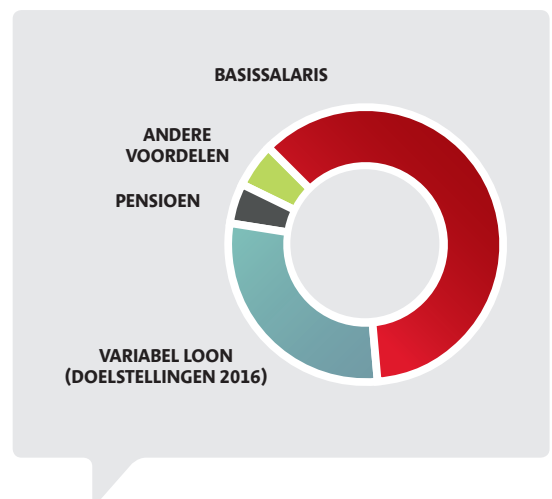
Geen aandelen, aandelenopties of andere rechten om aandelen te verwerven, werden toegekend aan of uitgeoefend door de CEO of zijn vervallen in 2017. Geen opties die werden toegekend in het kader van vorige aandelenoptieplannen waren nog uitstaand voor 2017.

Er werd geen enkele substantiële wijziging doorgevoerd aan de bezoldiging van de Gedelegeerd Bestuurder ten opzichte van het vorige boekjaar.

Bezoldiging van de leden van het Group Executive Comité

De bezoldiging van de leden van het Group Executive Comité wordt goedgekeurd door de Raad van Bestuur op aanbeveling van het Bezoldigings- en Benoemingscomité. Ze wordt regelmatig herzien op basis van een benchmarking met de grote Belgische bedrijven om een totale bezoldiging te bieden die conform is met de mediaan van de referentiemarkt.

Het bezoldigingspackage van de leden van het Group Executive Comité bevat de volgende elementen: (i) een basisloon, (ii) een variabel loon, (iii) premies voor pensioensparen en (iv) diverse voordelen.

Relatief belang van de verschillende componenten van de globale bezoldiging van de leden van het Group Executive Comité (2017)

Basissalaris

Het basissalaris weerspiegelt de verantwoordelijkheden en kenmerken van de functie, het niveau van ervaring en de prestaties van de leden van het Group Executive Comité tijdens het afgelopen jaar en wordt toegekend los van de resultaten van het bedrijf. Het wordt elke maand uitbetaald en jaarlijks herzien op basis van een vergelijkende studie met de grote Belgische bedrijven.

Variabel loon

Het variabel loon op korte termijn is een systeem waarbij een percentage van het basissalaris wordt uitbetaald om de op prestaties gebaseerde managementcultuur te versterken. Het bedrag van het effectief toegekende variabele loon varieert volgens (i) de doelstellingen van het bedrijf en (ii) de individuele doelstellingen. Jaarlijks worden de prestaties vergeleken met de vastgestelde doelstellingen.

- De **doelstellingen van het bedrijf** zijn gekoppeld aan de financiële resultaten (voor 70% afhankelijk

van de EBIT) en aan de klantentrouw die gemeten wordt aan de hand van de kwaliteits- en klantentevredenheidsindex (ten belope van 30%). Per criterium wordt er een bezoldigingsrooster opgemaakt dat elk jaar wordt goedgekeurd door de Raad van Bestuur op aanbeveling van het Bezoldigings- en Benoemingscomité (zie tabel hieronder). Volgens de resultaten van deze geauditeerde en regelmatig gepubliceerde criteria, kan de betaling per criterium variëren tot maximaal 135% van het basisbedrag van het variabele loon voor dit criterium.

Vanaf 2018 omvatten de kwalitatieve doelstellingen van het bedrijf nog altijd de kwaliteit en de klantentevredenheid (ten belope van 15%), waaraan het welzijn van ons personeel wordt toegevoegd, dat gemeten wordt aan de hand van het niveau van het absentieïsme op korte termijn (eveneens ten belope van 15%).

Bezoldigingsrooster voor 2017 (percentage van het basissalaris volgens de resultaten in termen van de EBIT)

Resultaten (EBIT 2016)	Variabel loon (%)
85%	20%
90%	30%
95%	60%
100%	100%
105%	110%
110%	120%
115%	125%
120%	130%
125%	135%

Kwaliteit en klantentevredenheid (2016)	Variabel loon (%)
74,0	0%
75,5	50%
77,5	75%
80,0	100%
81,0	120%
82,0	135%

- De **individuele doelstellingen** worden in het begin van elk jaar in gemeenschappelijk overleg bepaald en goedgekeurd door de Gedelegeerd Bestuurder. Daarbij worden duidelijke en meetbare doelstellingen vastgelegd die moeten worden behaald binnen een overeengekomen termijn. De individuele prestaties worden gemeten ten opzichte van die vooraf bepaalde doelstellingen en kunnen evolueren van 0% van het basisloon in geval van ondermaatse prestaties tot 160% in geval van bovenmaatse prestaties.

De prestaties van elk lid van de Algemene Directie van de Groep worden door de Gedelegeerd Bestuurder jaarlijks geëvalueerd tijdens het eerste kwartaal na het einde van het boekjaar, in het kader van een "Performance Management Process" (PMP).

Pensioen

bpost biedt de leden van het Group Executive Comité een pensioenverzekering van 160.160,64 EUR.

Andere voordelen

bpost biedt de leden van het Group Executive Comité nog andere voordelen, zoals een overlijdensverzekering bij overlijden tijdens het mandaat, een invaliditeitsverzekering, representatievergoedingen, maaltijdcheques en een bedrijfswagen.

Die voordelen worden regelmatig onderworpen aan een vergelijkend onderzoek en aangepast aan de courante praktijken.

Globale bezoldiging

De globale bezoldiging¹ die in 2017 werd uitbetaald aan de leden van het Group Executive Comité voor het jaar dat werd afgesloten op 31 december 2017 bedraagt 2.299.008,17 EUR, variabel loon niet inbegrepen (ter vergelijking: 1.982.514,55 EUR variabel loon niet inbegrepen in 2016), en kan worden opgesplitst als volgt:

- basissalaris (met inbegrip van de eindejaarstoelage en het vakantiegeld): 1.977.207,47 EUR
- pensioen: 160.160,64 EUR
- andere voordelen:
 - overlijdensverzekering bij overlijden tijdens het mandaat, invaliditeitsverzekering en medische dekking: 61.060,80 EUR
 - representatievergoedingen en maaltijdcheques: 21.229,86 EUR
 - leasingkosten voor de bedrijfswagen: 79.349,40 EUR.

(1) Zoals hierna wordt uitgelegd wordt in deze bezoldiging geen rekening gehouden met de wijzigingen in de samenstelling van het Group Executive Comité, die de Raad van Bestuur van bpost op 4 december 2017 doorvoerde.

Daarnaast ontvingen de leden van het Group Executive Comité (de Gedelegeerd Bestuurder niet inbegrepen) in 2017 een variabel loon van 933.259,05 EUR omdat ze tijdens het jaar dat eindigde op 31 december 2016 hun voorafbepaalde individuele doelstellingen en de economische indicatoren van het bedrijf hebben gehaald (aangezien de evaluatie voor 2016 pas gebeurde in 2017). Het variabel loon voor 2017 wordt in 2018 vastgelegd en uitbetaald nadat de prestaties van elk van de leden van het Group Executive Comité zijn geëvalueerd.

Geen aandelen, aandelenopties of andere rechten om aandelen te verwerven, werden toegekend aan of uitgeoefend door de leden van het Group Executive Comité of zijn vervallen in 2017. Geen opties die werden toegekend in het kader van vorige aandelenoptieplannen waren nog uitstaand voor 2017.

Er werd geen enkele substantiële wijziging doorgevoerd aan de bezoldiging van de leden van het Group Executive Comité ten opzichte van het vorige boekjaar.

Terugvorderingsbepalingen

Het huidige bezoldigingsbeleid voorziet niet in een specifieke contractuele terugvorderingsbepaling ten gunste van bpost voor de variabele vergoeding.

Wijzigingen in de samenstelling van het Group Executive Comité van bpost

Op 4 december 2017 besliste de Raad van Bestuur van bpost om 2 nieuwe leden te benoemen in het Group Executive Comité van bpost, namelijk de heer Dirk Tirez in de hoedanigheid van *Chief Legal & Regulatory Officer and Company Secretary* en de heer Nico Cools in de hoedanigheid van *CIO & Chief Digital Officer*.

Als gevolg van het vertrek van Koen Beeckmans in zijn hoedanigheid van financieel directeur ("*Chief Financial Officer*") van bpost werd de heer Henri de Romrée met ingang op 15 januari 2018 aangesteld als de nieuwe financiële directeur van bpost.

De heer Henri de Romrée wordt vanaf 15 januari 2018 bezoldigd en de heren Dirk Tirez en Nico Cools worden vanaf 1 februari 2018 bezoldigd als leden van het Group Executive Comité van bpost, zodat hun bezoldiging pas zal worden beschreven in het remuneratieverslag met betrekking tot het boekjaar 2018 dat in 2019 zal worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Als gevolg van zijn vertrek op 15 januari 2018 ontving de heer Koen Beeckmans een vertrekpremie van 6 maanden en een bijkomende premie van 6 maanden waarbij bpost niet heeft verzaakt aan de toepassing van het niet-concurrentiebeding, voor een totaal bedrag van 681.178,64 EUR.

Vertrekpremies en niet-concurrentiebedingen

Vertrekpremies

Geen enkel lid van het Group Executive Comité geniet specifieke contractuele regelingen bij vertrek, met uitzondering van de volgende leden:

- De Gedelegeerd Bestuurder heeft recht op een vertrekpremie van 500.000 EUR ingeval bpost zijn mandaat verbreekt voordat het is afgelopen omwille van een andere reden dan de duidelijke schending van de plichten van de Gedelegeerd Bestuurder. Bovendien heeft hij nog 6 maanden lang na zijn vertrek recht op een voertuig en op alle kosten voor het gebruik ervan, behalve op de tankkaart;
- De heer Marc Huybrechts heeft recht op de uitbetaling van een minimale vertrekpremie van 6 maanden in geval van ontslag zonder reden en van een bijkomende premie in geval van de toepassing van het niet-concurrentiebeding;

- De heer Henri de Romrée heeft recht op (i) een minimale opzegtermijn of op een vertrekpremie van 6 maanden in geval van ontslag zonder reden, (ii) een bijkomende premie van 6 maanden in geval van de toepassing van het niet-concurrentiebeding en (iii) een bijkomende vergoeding die overeenkomt met 6 maanden loon indien hem geen gelijkwaardige functie wordt aangeboden in het Group Executive Comité naar aanleiding van een nieuwe grote fusie of overname. De vertrekpremie van de financieel directeur mag in geen geval meer bedragen dan achttien maanden salaris. Aangezien de overeenkomst met de heer Henri de Romrée kan leiden tot de betaling van een bijkomende vergoeding die overeenkomt met 6 maanden loon indien hem naar aanleiding van een nieuwe grote fusie of overname geen gelijkwaardige functie wordt aangeboden in het Group Executive Comité en aangezien dergelijke transactie kan leiden tot een verandering van controle over bpost, zal de goedkeuring van dit Remuneratieverslag eveneens de goedkeuring volgens artikel 556 van het Wetboek van Vennootschappen impliceren.

Niet-concurrentiebedingen

In geval van automatische verbreking bij het verstrijken van het mandaat van 6 jaar en van de benoeming door bpost van een ander gedelegeerd bestuurder, is de Gedelegeerd Bestuurder onderworpen aan een niet-concurrentiebeding voor een periode van één jaar te tellen vanaf de datum waarop zijn mandaat ten einde loopt. Hij zal een niet-mededingingsvergoeding van 500.000 EUR ontvangen, tenzij bpost verzaakt aan de toepassing van dergelijk beding.

Alle leden van het Group Executive Comité, met uitzondering van de heer Mark Michiels, zijn onderworpen aan een niet-concurrentieplicht waarbij ze gedurende een periode van 12 maanden, te tellen vanaf de datum van hun ontslag of het einde van hun contract, niet mogen werken voor concurrenten van bpost. Al die leden hebben recht op een vergoeding van een bedrag dat overeenkomt met 6 maanden loon indien bpost gebruik wenst te maken van die niet-concurrentiebedingen.

Voor die leden van het Group Executive Comité die hun functie onder een arbeidsovereenkomst onder de wet van 3 juli 1978 uitoefenen, zou de loutere toepassing van de dwingende regels over de beëindiging van hun arbeidsovereenkomst, onder andere afhankelijk van hun anciënniteit, hen recht op een vertrekvergoeding kunnen geven die hoger dan 12 of 18 maanden loon is.

Interne controle en risicobeheer

Het bpost Enterprise Risk Management ("**ERM**") kader ondersteunt bpost bij het doeltreffend beheer van risico's en de implementatie van de nodige controles om zijn doelstellingen te bereiken. Het ERM kader omvat: (i) risicobeheer dat bpost toelaat om geïnformeerde beslissingen te nemen over de risico's die bpost bereid is te nemen om zijn strategische doelstellingen te bereiken, daarbij rekening houdend met externe factoren en (ii) interne controleactiviteiten, die alle interne beleidsnota's, procedures en bedrijfspraktijken over risicobeheer omvatten. De goede praktijken in risicobeheer en interne controleactiviteiten (bv. internationale norm ISO31000) en de richtlijnen van de Commissie Corporate Governance werden gebruikt als referenties om het ERM kader te bepalen.

In het algemeen is de doelstelling om een redelijke mate van zekerheid te bieden over (i) de naleving van huidige wetgeving en reglementering, (ii) de betrouwbaarheid van financiële en niet financiële gegevens, en

(iii) de doeltreffendheid van interne processen. Een 'redelijke mate van zekerheid' is een hoge, maar geen absolute mate van zekerheid, aangezien elk intern controlesysteem zijn beperkingen heeft gelinkt aan onder meer menselijke fouten, verkeerde beslissingen of keuzes over de kosten baten afweging van controle.

De volgende beschrijving van de interne controle en risicobeheeractiviteiten is een feitelijke beschrijving en wil een overzicht bieden van de belangrijkste kenmerken van de activiteiten.

Controleomgeving

De controleomgeving bevordert het bewustzijn van en handelen naar regels bij werknemers. De controleomgeving bepaalt duidelijke rollen en verantwoordelijkheden en kwaliteitsrichtlijnen, en toont het engagement aan van het Group Executive Comité en de Raad van Bestuur van bpost.

Engagement voor integriteit en ethische waarden

"Vertrouwen verdienen" is een van de vier kernwaarden van bpost. Fraude, omkoping en corruptie en het niet respecteren van mensenrechten zijn niet-aanvaardbare risico's die de reputatie van bpost op het spel zetten. De Raad van Bestuur en het Group Executive Comité hebben de Gedragscode van bpost, voor het eerst uitgegeven in 2007, goedgekeurd. De Gedragscode licht de kernprincipes toe op basis waarvan bpost zaken wil doen en de gevolgen in het geval die principes worden geschonden. De Gedragscode bepaalt ook richtlijnen om misbruik van informatie uit de persoonlijke levenssfeer en andere bevoorrechte informatie te vermijden en om een duurzame manier van werken jegens het milieu en de samenleving in zijn geheel te ondersteunen. Alle nieuwe werknemers ontvangen een exemplaar van de Gedragscode bij hun aanwerving. De Gedragscode is ook beschikbaar op het intranet van het bedrijf en er wordt naar verwezen tijdens opleidingssessies. Elke schending van de Gedragscode of frauduleuze handelingen kunnen worden gemeld aan het departement Integriteit, waarna een onderzoek en verdere opvolging zal plaatsvinden. Voor meer informatie verwijzen we naar het CSR verslag 2017.

Om te beantwoorden aan de wetgeving op het vlak van handel met voorkennis en marktmisbruik, heeft bpost een Verhandelings en Communicatiereglement ingevoerd. Dit Reglement wordt regelmatig in lijn gebracht met de meest recente wetgeving en reglementering. Dit Reglement heeft tot doel bewustzijn te creëren over mogelijk onbetamelijke gedrag van werknemers, kaderleden, personen met leidinggevende verantwoordelijkheid (zijnde de leden van de Raad van Bestuur en het Group Executive Comité) en hun verbonden personen. Het bevat strenge regels over vertrouwelijkheid, niet gebruik van "prijsgevoelige" informatie en handelsbeperkingen. De regels van dit Reglement werden ruim gecommuniceerd binnen de Groep en het Reglement kan worden geraadpleegd door alle werknemers, kaderleden en personen met leidinggevende verantwoordelijkheid. In overeenstemming met de Verordening Marktmisbruik van 16 april 2014 werden personen met leidinggevende verantwoordelijkheid ingelicht over hun verplichtingen bij de verhandeling van aandelen zoals bepaald in de Verordening Marktmisbruik.

Engagement voor Corporate Governance ter bevordering van verantwoordelijkheid

De Raad van Bestuur houdt toezicht op het operationele management. Het Auditcomité staat de Raad van Bestuur bij in materies betreffende boekhouding, audit en interne controle. Zonder afbreuk te doen aan de toezichhoudende rol van de Raad van Bestuur, bepaalt het Group Executive Comité

voorschriften en procedures voor het beheer van risico's en interne controle, en ziet het ook toe op de doeltreffende uitvoering ervan. Een model met drie verdedigingslijnes is ingesteld:

- Het operationele management staat in voor het ontwerp en de handhaving van risicobeheer en interne controles (eerste linie);
- De tweedelijnsfuncties, zoals Legal, Gezondheid en Veiligheid, Beveiliging en Integriteit, ondersteunen de eerste linie vanuit hun expertisedomeinen. De algemene uitvoering en coördinatie van risicobeheer en interne controle worden gecentraliseerd binnen het Risico en Controle departement. De tweedelijnsfuncties rapporteren minstens jaarlijks aan het Group Executive Comité over de risico-evoluties binnen hun expertisedomeinen.
- Ten slotte is de afdeling Corporate Audit, verantwoordelijk voor de interne audits binnen de bpost groep, de derde linie in dit model. De directeur Corporate Audit rapporteert aan de Voorzitter van het Auditcomité en aan de CEO.

Engagement voor ontwikkeling en competentie van werknemers

Goed leiderschap maakt het verschil en brengt betere resultaten voor bpost. In september 2015 introduceerde bpost het "Leading@bpost" programma, dat verantwoordelijkheid nemen en blijven leren als twee van de kernwaarden vooropstelt. Om de ontwikkeling van vaardigheden te bevorderen, heeft bpost zijn eigen opleidingscentrum. Technische opleidingen worden gegeven in de businessunits (bijvoorbeeld opleidingen over "International Financial Reporting Standards" (IFRS) die gebruikt worden voor het opstellen van de geconsolideerde financiële rekeningen) en er worden ad hoc lessen uitgewerkt waar nodig. Persoonlijke ontwikkeling wordt aangemoedigd via duidelijke taakomschrijvingen en een gestructureerde halfjaarlijkse evaluatie. *Ad hoc* coaching wordt gepromoot.

Risico-evaluatie

Het doel van risicobeheer, vervat in het ERM kader, is om een consistente bedrijfsaanpak te hanteren en een sterke risicobeheermentaliteit te introduceren. Er bestaan drie types van risicobeheeractiviteiten. Ten eerste vindt een strategische risico evaluatie plaats als onderdeel van het proces om de strategie van bpost te bepalen of te herzien. Daarnaast evalueert elke bedrijfstak ("Business Unit") elk kwartaal haar operationele risico's. Ten slotte worden risicobeheeractiviteiten en interne controles uitgevoerd op proces-, product- of projectniveau. Deze laatste fase omvat ook een evaluatie van de geschiktheid van de belangrijkste interne controles om risico's op proces, product en projectniveau te beperken. Hetzelfde gestructureerde risicobeheerproces wordt toegepast op de drie soorten risicobeheeractiviteiten:

- Identificatie van risico's die de verwezenlijking van doelstellingen in het gedrag kunnen brengen;
- Beoordeling van risico's met het oog op rangschikking naar belangrijkheid;
- Beslissing over de reactie en actieplannen voor de aanpak van de belangrijkste risico's;
- Toezicht op de uitvoering van de actieplannen en algemene risico-evolutie en identificatie van opkomende risico's.

De coherentie tussen de drie type risicobeheeractiviteiten is verzekerd door het gebruik van dezelfde geformaliseerde criteria om risico's te beoordelen. Zo worden de risico's correct gecirculeerd, zowel top down als bottom up.

Meer informatie is beschikbaar in het deel "Risicobeheer" van het jaarverslag (note 6.5).

Controleactiviteiten

In het algemeen

Een kader voor procesbeheer is bepaald op basis van de bedrijfsprocesmethodologie ("BPM"). Op die manier zijn beleidsnota's en procedures opgemaakt voor kernprocessen (verkoop, aankoop, investeringen, thesaurie, enz.). Deze zijn onderworpen aan regelmatige controles. Interne controledashboards worden opgevolgd waar dit relevant is.

Alle entiteiten van de Groep gebruiken een Enterprise Resource Planning ("ERP") systeem of een boekhoudsoftware om de efficiënte verwerking van zakelijke transacties te ondersteunen, om de boekhouding te voeren en om informatie voor de consolidatie door te geven. Deze systemen bieden management transparante en betrouwbare informatie om de bedrijfsactiviteiten te overzien, te controleren en aan te sturen. Potentiële conflicten in de scheiding van rechten in het ERP systeem worden op regelmatige wijze opgevolgd. bpost heeft managementprocessen ingevoerd om ervoor te zorgen dat er dagelijks gepaste maatregelen worden genomen om de prestaties, de beschikbaarheid en de integriteit van zijn IT systemen op te volgen. De bekwaamheid en doeltreffendheid worden opgevolgd via interne service level agreements en via periodieke prestatie en incidentenrapportering aan de verschillende betrokken businessunits.

Met betrekking tot de financiële rekeningen

Systematische en gestructureerde financiële processen garanderen een tijdige en kwalitatieve rapportering. Deze processen omvatten de volgende hoofdactiviteiten of controles:

- nauwgezette en gedetailleerde planning van alle activiteiten, inclusief verantwoordelijkheden en deadlines;
- communicatie door het Group Finance Departement van richtlijnen die moeten worden toegepast door de juridische en operationele entiteiten, inclusief over de IFRS boekhoudprincipes, voorafgaand aan de start van de boekhoudkundige afsluiting;
- Duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden tussen de boekhoudkundige teams van de verschillende entiteiten die instaan voor de boekhouding en de afdelingen die instaan voor de controle van de financiële informatie. De controle wordt specifiek uitgevoerd door (i) business controllers die onder meer verantwoordelijk zijn voor de controle van de financiële informatie in hun domein en (ii) het Group Finance Departement, dat verantwoordelijk is voor de eindcontrole van de financiële informatie van de verschillende juridische entiteiten en operationele eenheden en voor de voorbereiding van de geconsolideerde financiële rekeningen;
- systematische rechtvaardiging en controle van de boekhoudrekeningen na afsluiting met opvolging en feedback over timing, kwaliteit en de "lessons learned", stuurt het streven naar voortdurende verbetering.

Informatie en communicatie

Intern gebruikt het departement Interne Communicatie een waaier aan tools, zoals het intranet van het bedrijf en de nieuwsbrief voor werknemers, om boodschappen te verspreiden op een gestructureerde en systematische manier, van zowel topmanagementniveau als het operationele niveau.

Financiële en prestatiegerelateerde informatie wordt gedeeld tussen het operationele en financiële management en het Group Executive Comité. Naast de maandelijkse rapporteringanalyse die wordt voorbereid door de business controllers, voert het Group Executive

Comité elk kwartaal een diepgaande review uit over de prestaties van de verschillende Business Units.

Een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden en goede coördinatie tussen de relevante departementen zorgt voor een doeltreffend en tijdig communicatieproces voor periodieke financiële informatie. Alle IFRS richtlijnen, interpretaties en boekhoudprincipes, die door alle juridische entiteiten en operationele eenheden moeten worden toegepast, worden door het Group Finance Departement op regelmatige tijdstippen mee gedeeld aan de boekhoudteams in de verschillende entiteiten en eenheden.

Naar externen toe beheert het departement *Press Relations and Public Affairs* relaties met onder meer pers en publieke autoriteiten. Dit departement centraliseert en valideert externe communicaties met een mogelijke impact op Groepsniveau. Dit omvat, maar is niet beperkt tot, financiële informatie.

Financiële informatie wordt gedeeld met de markt op kwartaal, halfjaar en jaarbasis. Voorafgaand aan publicatie, wordt financiële informatie onderworpen aan (i) een uitgebreid intern valideringsproces, (ii) nazicht door het Auditcomité en (iii) goedkeuring door de Raad van Bestuur.

Monitoring

Corporate Audit (intern) en het College van Commissarissen (extern)

bpost beschikt over een professioneel intern audit departement dat werkt volgens de normen van het *Institute of Internal Auditors*. Het departement is onderworpen aan een vijfjaarlijkse externe kwaliteitscontrole. De afdeling voert een jaarlijkse risico evaluatie uit met een halfjaarlijkse controle om het auditprogramma te bepalen. Via zijn audit taken biedt de afdeling een redelijke garantie op de doeltreffendheid van interne controles in de verschillende onderzochte processen of projecten.

Het College van Commissarissen van bpost verstrekt een onafhankelijke opinie over de jaarrekening en geconsolideerde jaarrekening van het volledige boekjaar. Het College voert een beperkte controle uit over de halfjaarlijkse tussentijdse verkorte financiële rekening en over de statutaire BGAAP cijfers van bpost NV/ SA op eind oktober die gebruikt worden om het interim dividend te bepalen. Daarnaast controleren zij belangrijke wijzigingen van de IFRS boekhoudprincipes. In het kader van hun activiteiten evalueren ze ook de belangrijkste interne controles van de processen die worden gebruikt bij de opstelling van de financiële rekeningen.

Auditcomité en Raad van Bestuur

Het Auditcomité staat de Raad van Bestuur bij in materies betreffende boekhouding, audit en interne controle.

Het Auditcomité ontvangt en bekijkt hiervoor:

- Alle relevante financiële informatie die het Auditcomité toelaat financiële rekeningen te analyseren;
- Een update van thesauriebeheer op kwartaalbasis;
- Elke significante wijziging aan de IFRS boekhoudprincipes;
- Relevante conclusies die voortvloeien uit de activiteiten van de afdeling Corporate Audit en/of het College van Commissarissen;
- Het halfjaarlijkse rapport van de afdeling Corporate Audit over de opvolging van de audit aanbevelingen en het jaarlijks activiteitenverslag;
- De jaarlijkse conclusie van het Group Executive Comité over de doeltreffende uitvoering van de

risicobeheer- en interne controleactiviteiten en periodieke informatie over de belangrijkste business en daaraan gerelateerde risico's.

De Raad van Bestuur verzekert in laatste instantie dat er een intern controlesysteem en controleprocedures zijn. De Raad van Bestuur volgt de implementatie op van het intern controlesysteem en de controleprocedures, rekening houdende met het advies van het Auditcomité, en neemt de nodige maatregelen om de integriteit van de financiële rekeningen te waarborgen. Er is een procedure die toelaat dat het geschikte bestuursorgaan van bpost op korte tijd samen wordt gebracht als de omstandigheden dat vereisen.

Meer informatie over de samenstelling en de werking van het Auditcomité en de Raad van Bestuur is beschikbaar in de secties van deze Verklaring inzake deugdelijk bestuur over de Raad van Bestuur en het Auditcomité.

Diversiteit

Een cultuur van Diversiteit en Inclusie tot stand brengen

bpost is een bedrijf met een erg divers personeelsbestand en engageert zich om op het werk een samenwerkingscultuur tot stand te brengen en te ondersteunen. Een dergelijke diverse omgeving stelt de groep in staat om de interactie met haar klanten en stakeholders te optimaliseren en om op verschillende doeltreffende manieren uitdagingen het hoofd te bieden.

In die context heeft bpost een Diversiteitsbeleid uitgewerkt (te raadplegen op de website van bpost), die erop gericht is een sensibilisering op gang te brengen rond diversiteit en inclusie binnen de groep. Dit Diversiteitsbeleid heeft tot doel de werknemers en het management van bpost te ondersteunen bij het tot stand brengen van een cultuur waar diversiteit en inclusie dagdagelijkse praktijk zijn.

Het programma spitst zich toe op engagement, bewustzijn en betrokkenheid. De Raad van Bestuur zet de toon en is de echte sponsor van de diversiteits- en integratieworkshops die worden georganiseerd voor teams die investeren in bewustwording op het vlak van diversiteit en inclusie en/of die te maken hebben met specifieke onderwerpen die kaderen binnen diversiteit en inclusie.

Diversiteit binnen de Raad van Bestuur en het Group Executive Comité

bpost gaat uit van het standpunt dat verschillende competenties en meningen van de Raad van Bestuur en het Group Executive Comité bevorderlijk zijn voor een goed inzicht in de organisatie en bedrijfsactiviteiten. Dit zorgt ervoor dat deze leden de strategische beslissingen op constructieve wijze ter discussie kunnen stellen, bewuster worden van risicobeheer en meer open komen te staan voor vernieuwende ideeën.

bpost voldoet aan de bepalingen van artikel 518bis van het Belgisch Wetboek van Vennootschappen inzake de vertegenwoordiging van geslachten, maar het Diversiteitsbeleid van voor de leden van zijn management reikt verder dan dit strikte wettelijke minimum.

Bij de samenstelling van de Raad van Bestuur en het Group Executive Comité is bijzondere aandacht besteed aan diversiteit op het vlak van criteria zoals leeftijd, opleiding en professionele achtergrond, geslacht en nationaliteit. Bij het vinden van kandidaten voor vacatures baseert het Bezoldigings- en

Benoemingscomité zich op evenwichtige dashboards van dergelijke diversiteitscriteria.

Diversiteitsaspecten die in aanmerking worden genomen met betrekking tot leden van de Raad van Bestuur en het Group Executive Comité van bpost zijn de volgende:

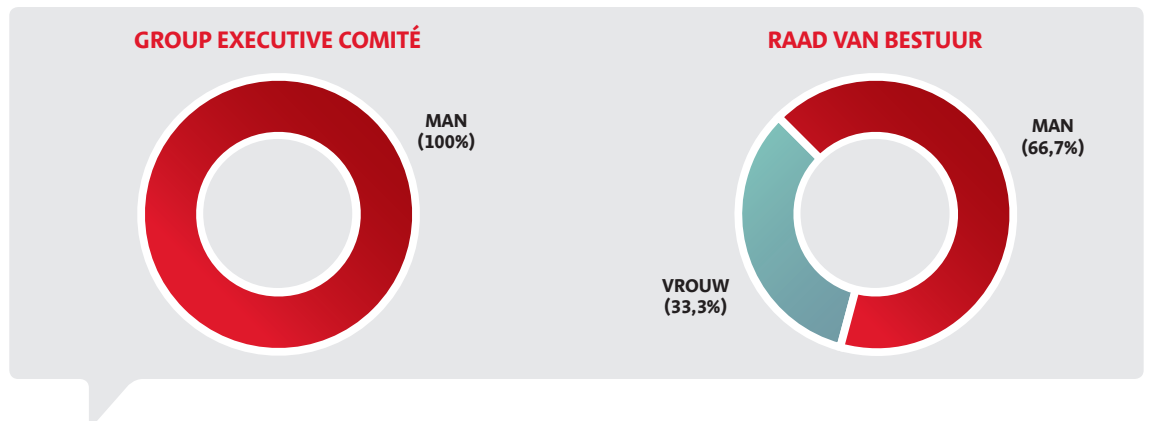
- **Geslacht:** genderdiversiteit bevordert een beter begrip van de markt, vergroot de creativiteit, zorgt voor doeltreffender leiderschap en stimuleert doeltreffende globale relaties. Om bij zijn management tot een grotere genderdiversiteit te komen, streeft bpost ernaar om: (i) potentiële vrouwelijke talenten in een vroeg stadium te ontdekken, (ii) opportuniteiten te verschaffen die het voor vrouwen mogelijk maken om hun volledige potentieel te ontplooiën, (iii) programma's uit te werken die vrouwen erop voorbereiden om eventueel rollen in het bedrijf op zich te nemen als er een managementfunctie vrijkomt.
- **Leeftijd:** leeftijdsdiversiteit op het werk is een onderdeel van het menselijk kapitaal en zorgt voor een breder spectrum van kennis, waarden en voorkeuren. Een dergelijk leeftijdsdivers management zal zorgen voor een dynamischer omgeving met voortdurende bewegingen. Om tot leeftijdsdiversiteit te komen, wil bpost ervoor zorgen dat zijn management bestaat uit (i) oudere talenten, met een ruime en diepgaande werkervaring en (ii) leergierige jongere talenten met een groot potentieel.
- **Professionele achtergrond:** om concurrentieel te kunnen blijven in een veranderende omgeving, moet bpost talenten met verschillende professionele achtergronden aantrekken en behouden. Diversiteit op het vlak van achtergrond biedt bpost heel wat expertise en ervaring, wat nodig is om te kunnen inspelen op de complexe uitdagingen waar het voor staat. Om ervoor te zorgen dat het management van bpost een diverse professionele achtergrond heeft, streeft bpost ernaar om mensen te vinden (i) met verschillende professionele achtergronden en (ii) die uit verschillende sectoren komen op verschillende tijdstippen in hun loopbaan.
- **Geografische diversiteit:** geografische diversiteit is belangrijk en correleert positief met goede prestaties, vooral op het vlak van een toenemende internationalisering van het bedrijf en de strategie. Om geografische diversiteit te stimuleren, streeft bpost ernaar buitenlandse elementen in het profiel en in de loopbaan van kandidaten effectief in aanmerking te nemen tijdens het aanwervingsproces.

De Raad van Bestuur evalueert jaarlijks de vooruitgang om bij het management van bpost tot een grotere diversiteit te komen.

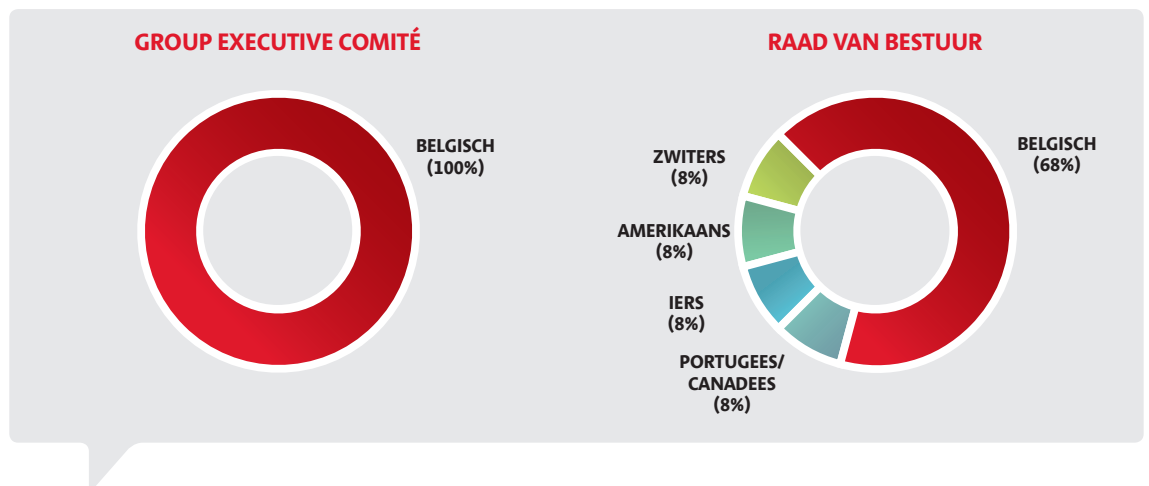

Diversiteitsaspecten – Implementering en resultaten

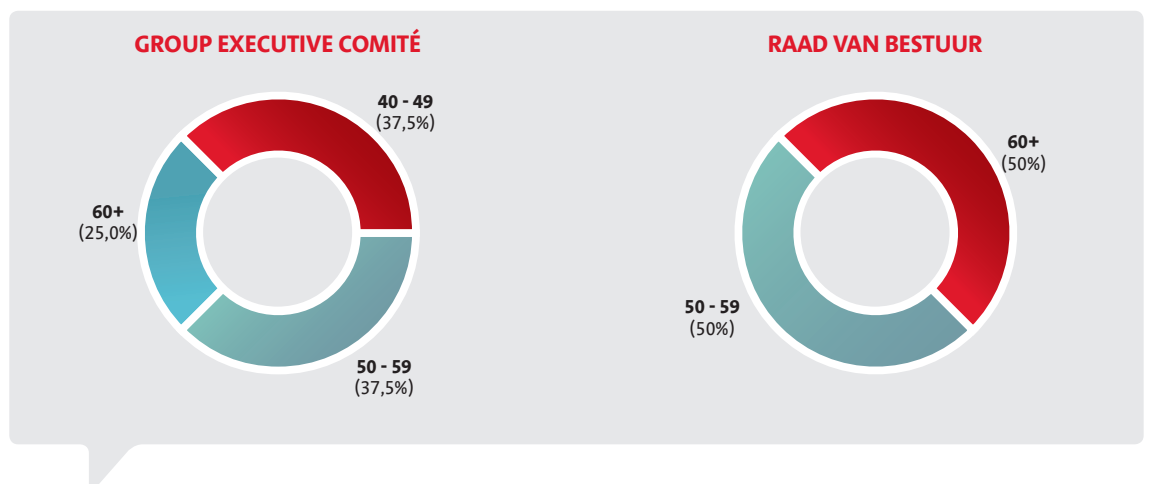
Op 31 december 2017 is het resultaat van de diversiteitsaspecten bij de Raad van Bestuur en de Group Executive Comité als volgt:

Geslacht

Geografische diversiteit:

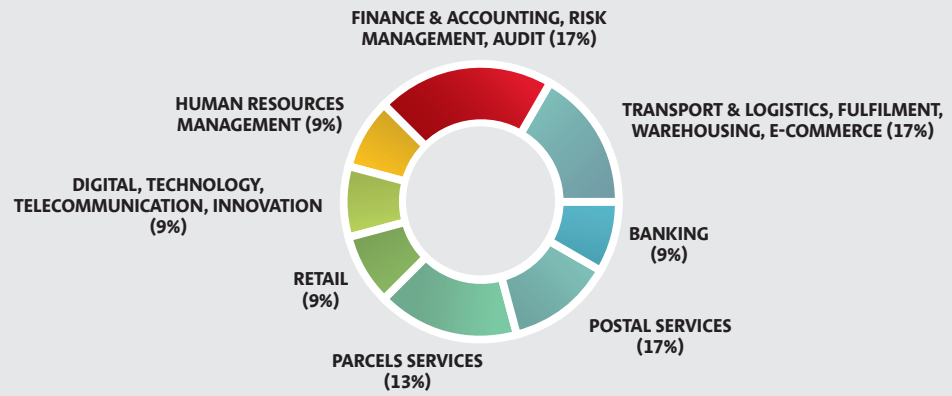
Leeftijd

VERKLARING
INZAKE
DEUGDELIJK
BESTUUR

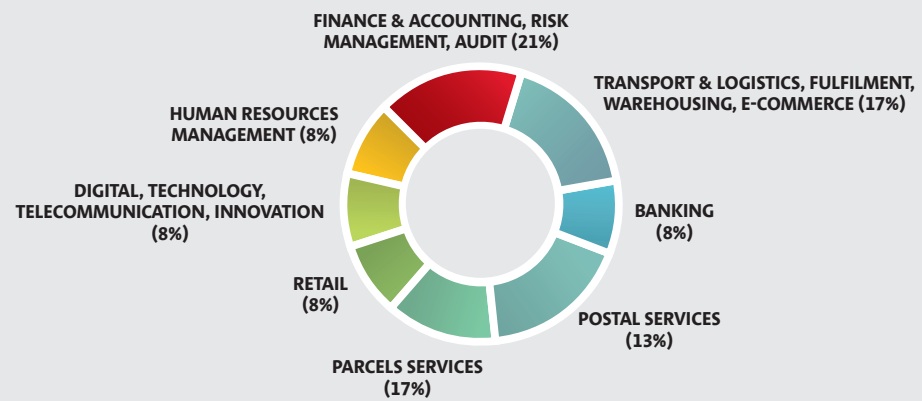
GROUP EXECUTIVE COMITÉ

Professionele achtergrond

RAAD VAN BESTUUR

Proessionele achtergrond

MVO-verslag 2017

MVO ambitie en strategie

Onze ambitie is erop gericht om duurzaamheid te verankeren in onze bedrijfsprocessen en bedrijfscultuur, om zo onze missie van duurzame groei waar te maken en erkenning te verkrijgen bij onze stakeholders (klanten, aandeelhouders, overheid, werknemers, leveranciers, vakbonden, ngo's) als een sterk maatschappelijk verantwoordelijk bedrijf.

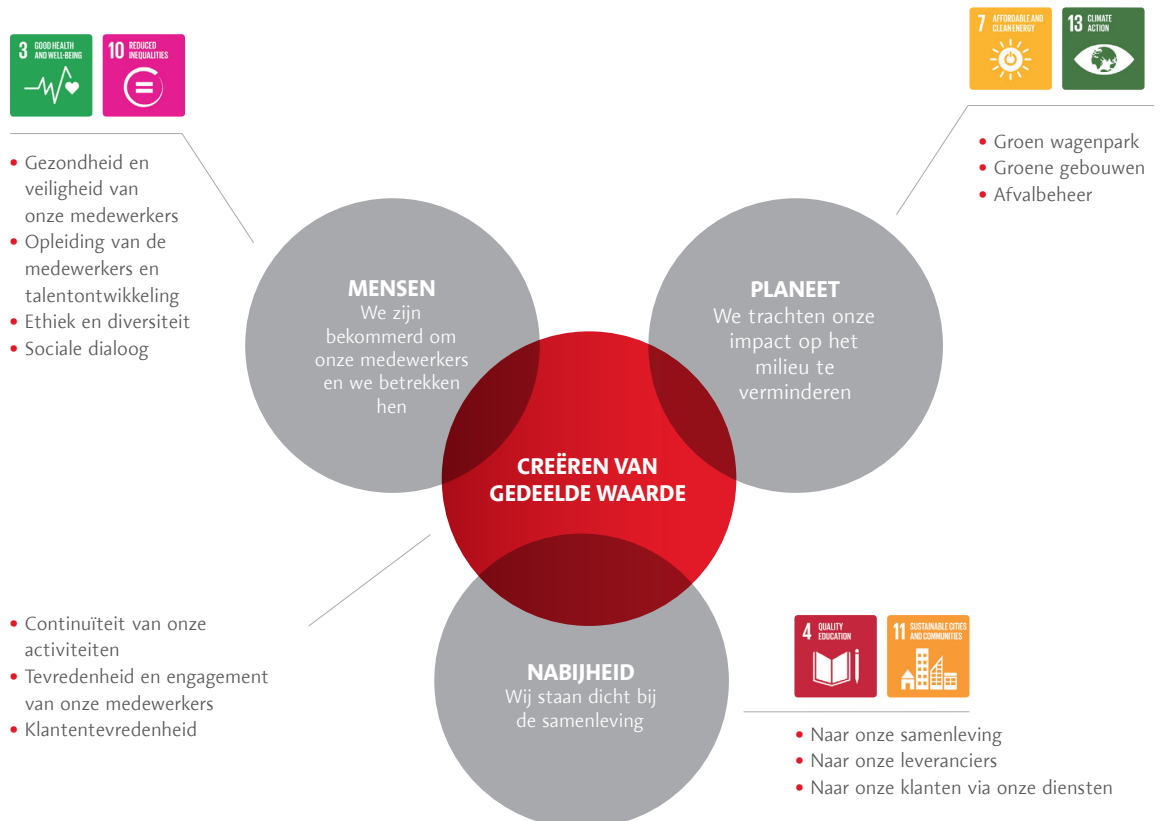
Als een bedrijf dat sterk verankerd is in de samenleving, zijn we ook een rolmodel en willen we dat onze klanten weten dat hun brieven en pakjes op een verantwoordelijke manier worden verwerkt.

We hebben onze MVO-strategie bepaald na overleg met onze stakeholders en door middel van een materialiteitsanalyse. We onderscheiden drie belangrijke pijlers:

- **People (mensen):** we geven om onze medewerkers en betrekken hen bij onze activiteiten rond duurzaamheid.
- **Planet (planeet):** we streven ernaar om onze impact op het milieu te reduceren.
- **Proximity (nabijheid):** we staan dicht bij de samenleving.

Deze drie pijlers zijn nauw gelinkt aan de nieuwe Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen van de Verenigde Naties (Sustainable Development Goals of SDG's), die bpost wil implementeren. Als beursgenoteerd bedrijf erkennen wij onze rol en gedeelde verantwoordelijkheid in de tenuitvoerlegging van deze doelstellingen en daarom bekrachtigden wij het Belgisch SDG Charter. We beloven om duurzame ontwikkeling – binnen het SDG-kader – een integraal en essentieel deel van onze eigen kernactiviteiten, operaties, budgetten en projecten te laten uitmaken via onze MVO-strategie en de onderliggende programma's.

Voor elk van deze pijlers hebben we relevante topics bepaald waarop we ons zullen focussen.

Creëren van gedeelde waarde

Het doel van onze MVO-strategie bestaat erin om waarde te creëren voor al onze stakeholders en om de continuïteit van onze bedrijfsactiviteit te garanderen. Het “creëren van gedeelde waarde” wordt binnen bpost gemeten volgens:

Continuïteit van onze activiteiten

bpost is de nummer één van de postoperatoren en logistieke oplossingen, vanuit en binnen België. We ontwikkelen oplossingen voor communicatie, e-commerce, distributie en logistiek, zowel in het binnenland als internationaal. Onze fundamentele waarden helpen onze financiële en kwaliteitsprestaties te verbeteren en zorgen ervoor dat we groeien en aan de verwachtingen van al onze stakeholders voldoen.

bpost's strategie is gebouwd rond vier pijlers: briefwisseling, groei, lean, wendbaar en flexibel en wijzelf.

Tevredenheid en betrokkenheid van onze medewerkers

We willen het natuurlijke enthousiasme en de inzet van iedere werknemer benutten door een optimale werkomgeving te creëren en hun welzijn te bevorderen.

Door ons People@Core-programma focussen we op de voorwaarden waaraan voldaan moet worden om het welzijn en de betrokkenheid van onze medewerkers te bevorderen. Elk jaar worden onze werknemers uitgenodigd om deel te nemen aan een welzijnsonderzoek door onze externe, onafhankelijke partner Pulso Europe. Het onderzoek is gebaseerd op het wetenschappelijk 'Job Demands-Resources'- model en geeft ons inzicht in hoe onze medewerkers scoren in termen van betrokkenheid, stress-symptomen, tevredenheid en loyaliteit, evenals hoe zij hun arbeidsomstandigheden ervaren. Onze welzijnsmeting stelt ons in staat om arbeidsvoorwaarden te verbeteren, werknemersbetrokkenheid te stimuleren en stress te reduceren.

Klantentevredenheid

De klant is onze reden van bestaan. Dus is het evident dat de klant centraal staat in elk deel van onze onderneming. Klantgerichtheid wordt uitgedrukt in voortdurende aandacht voor de kwaliteit van onze dienstverlening, initiatieven die de klantentevredenheid verbeteren en, natuurlijk, de zorg voor producten, diensten en oplossingen die naadloos inspelen op de

verwachtingen en noden van onze klanten. We streven er voortdurend naar om klanten toegevoegde waarde te bieden. En onze diensten helpen hen op hun beurt om een betere service te bieden aan hun eigen klanten. We evalueren voortdurend de perceptie en ervaring van onze klanten om zo de klantenbindingsmechanismen te begrijpen en te bepalen hoe we deze kunnen verbeteren. In België neemt bpost minstens één keer per jaar een klantentevredenheidsenquête af. De resultaten worden elk jaar voorgelegd aan het Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT). We meten onder andere de klantentevredenheid over de verschillende postdienstpunten op het vlak van wachttijden aan het loket, nabijheid, openingsuren en snelheid van de dienstverlening aan het loket.

Bijkomstige impact

Een goed voorbeeld van hoe we onze waardecreatie monitoren is onze nieuwe **duurzaamheidslening**.

bpost sloot in oktober 2017 een innovatieve overeenkomst voor een “Revolving Credit Facility” (RCF) van 300 miljoen euro. De intrestvoet van de lening daalt naarmate bpost's duurzaamheidsscore stijgt. De duurzaamheidsscore wordt bepaald door een onafhankelijke organisatie. Hoe meer duurzame initiatieven bpost dus neemt, hoe gunstiger de intrestvoet zal zijn. Dit motiveert ons om elke dag nog verder te gaan. Deze duurzaamheidslening is de eerste in België. Bekijk dit korte [filmpje](#) voor meer informatie.

Creëren van waarde

Het businessmodel van bpost is de afgelopen jaren aanzienlijk veranderd. bpost veranderde van een log, ouderwets en statisch overheidsbedrijf in een modern en dynamisch bedrijf dat actief is in een geliberaliseerde sector. Deze verandering is niet alleen goed geweest voor de resultaten van bpost, maar heeft ook een positieve impact gehad op onze samenleving. In het Value Creation Model hieronder zie je hoe de inzet, activiteiten en resultaten van bpost gedeelde waarde

creëren, rekening houdend met de huidige trends. Om gedeelde waarde te creëren, zijn vooral onze mensen, investeringen en gebouwen essentieel voor bpost. Door onze bedrijfsactiviteiten, gebaseerd op bpost's vier strategische pijlers zetten we input om in output. Deze resultaten creëren gedeelde waarde waarmee we positief bijdragen tot de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen.

Trends	Input		Outputs	Gedeelde waarde creëren	
Combinatie van post en digitale oplossingen	<ul style="list-style-type: none"> Capex: 121,3 mln EUR 51 % in handen van de Belgische Staat Faciliteiten op strategische locaties in België, het VK, de VS, Canada, Polen, China, Hong Kong, Singapore, Nederland, Australië en Nieuw-Zeeland 662 postkantoren en 674 postpunten in franchise in België 6 sorteercentra in België, waaronder het nieuwe Brussel X (NBX) Hoogtechnologische pakjessorteermachine (PSM) in NBX 33 966 werknemers 22 664 m² vermogen zonne-energie geïnstalleerd 77,170 MWh elektriciteit verbruikt, waarvan 100 % hernieuwbaar is 7,249 ton afval gegenereerd in België 	<div data-bbox="438 616 917 705" style="border: 1px solid red; padding: 5px; text-align: center;"> </div> <div data-bbox="438 716 917 840"> <p>We are mail De kernactiviteiten verdedigen</p> <ul style="list-style-type: none"> Transactionele post Reclamepost Pers <p>45%</p> </div> <hr/> <div data-bbox="438 862 917 1041"> <p>We grow Groeigebieden ontwikkelen binnen de kerncompetenties.</p> <ul style="list-style-type: none"> Binnenlandse pakjes Internationale pakjes Speciale logistieke diensten <p>26%</p> </div> <hr/> <div data-bbox="438 1052 917 1198"> <p>We are lean, agile and flexible Diversificatie om een hybride, internationaal netwerk te creëren</p> <ul style="list-style-type: none"> Hub voor internationale post Oplossingen op maat van de klant Retail-netwerk voor "last mile delivery" Bancaire en financiële producten <p>29%</p> </div> <hr/> <div data-bbox="438 1209 917 1288"> <p>We are @core</p> <p>MENSEN - PLANEET - NABIJHEID</p> </div>	<p>Mensen</p> <ul style="list-style-type: none"> 243 werknemers behielden hun diploma secundair onderwijs dankzij het programma "Ervaring Erkennen" 3de plaats op de Randstad rangschikking voor de aantrekkelijkheid van werkgevers in de sector Transport en Logistiek <p>Planeet</p> <ul style="list-style-type: none"> -40,419 ton CO₂-uitstoot, vermindering van 37 % tegenover 2017 64 % van het afval van bpost België wordt gerecycled, 100 % met inbegrip van energieruigwinning Ecovadis CSR Rating, Goud 1ste op de IPC-Milieuranking <p>Nabijheid</p> <ul style="list-style-type: none"> 8,1 mln brieven worden elke dag verwerkt in België 190 k pakjes worden elke dag verwerkt in België 416 k EUR schenkingen door bpost België 	<p>Continuïteit van onze activiteiten bpost is in België de belangrijkste postoperator en kent ook een groei van internationale en binnenlandse pakjes</p> <p>Inkomsten: 3 023,8 mln EUR</p> <p>Tevredenheid en engagement van onze medewerkers Een van de grootste werkgevers van België</p> <p>Engagement van de werknemers van bpost</p> <p>Klantentevredenheid Mensen dichterbij elkaar brengen en dialoog in de samenleving op gang brengen</p> <p>86 % klantentevredenheid bij bpost België</p>	

Hoogtepunten van 2017

De voornaamste acties in 2017 waren:

- onze **duurzaamheidslening** (zie de paragraaf 'Creëren van gedeelde waarde');
- onze vooruitgang op het vlak van **groene gebouwen** met ons nieuwe sorteercentrum Brussel X en de plaatsing van extra zonnepanelen (zie de paragraaf 'Planeet');
- onze vooruitgang op het vlak van **gezondheid en veiligheid** (zie de paragraaf 'Mensen, gezondheid en veiligheid');
- uitbreiding van de groep, waar onze **dochterondernemingen** nu deel van uitmaken.

De resultaten:

- de **prijs voor ons beepost**-initiatief (zie de paragraaf 'Nabijheid bij de samenleving');
- we blijven de **eerste** in de milieuranglijst van de IPC en we behoren tot de TOP 1% van leveranciers in alle categorieën, volgens de score van EcoVadis.

Globale KPI's

	Eenheid	bpost			Trend
		2015	2016	2017	
Continuïteit van onze activiteiten					
Bedrijfsopbrengsten (genormaliseerd)	miljoen EUR	2.407,6	2.425,2	3.023,8	↗
EBIT (genormaliseerd)	miljoen EUR	494,4	496,5	501,6	↗
Betrokkenheid en welzijn van onze medewerkers					
Betrokkenheid van onze medewerkers	score	n.v.t.	4.9	4.8	↔
Klantentevredenheid					
Klantentevredenheid	score	88	87	86¹	↔

Continuïteit van onze activiteiten

Als beursgenoteerd bedrijf moeten wij waarde creëren voor onze aandeelhouders. Dit jaar nam de omzet van bpost toe tot 3.023,8 miljoen EUR en de EBIT tot 501,6 miljoen EUR. Dit is grotendeels toe te schrijven aan de blijvende stijging van de vraag naar binnenlandse en internationale pakjes. Raadpleeg ons jaarverslag voor meer details over onze financiële resultaten.

Tevredenheid en betrokkenheid van onze medewerkers

Dit jaar blijkt uit een update van de benchmark dat de betrokkenheid stabiel bleef op 4,8.

Onze resultaten van 2017 tonen aan dat we ons richten op de juiste initiatieven. Op basis van de resultaten namen we lokale en nationale initiatieven om de communicatie, de organisatie, het leiderschap, de ontwikkeling en de werkrelaties tussen medewerkers en hun managers te verbeteren.

In 2018 zullen we werken aan de implementatie van deze veranderingen die de dagelijkse realiteit van onze medewerkers zullen verbeteren.

We bekijken momenteel de mogelijkheden om de tevredenheid en de betrokkenheid van de medewerkers van onze voornaamste dochterondernemingen te monitoren en evalueren. Zo overweegt Radial bijvoorbeeld de mogelijkheid om in 2018 een evaluatie van de betrokkenheid van de medewerkers in te voeren.

Klantentevredenheid

De resultaten van de klantentevredenheidsenquête van 2017 tonen aan dat de algemene klantentevredenheid relatief stabiel bleef in vergelijking met 2016 en 2015.

Radial, een van onze grootste dochterondernemingen, beheert zijn klantenervaring ook aan de hand van het Six Sigma-model en drie verschillende metingen: de algemene tevredenheid van rechtstreekse klanten van Radial (8,1% in 2017), de kwaliteit van de dienstverlening (88% in 2017) en de tevredenheid van de eindklanten (77% in 2017). Met een beproefde combinatie van machinelearning, big data en menselijke intelligentie kan Radial ook fraude opsporen en zo dit risico uitsluiten voor zijn klanten. Radial won de NICE Award for Customer Service Excellence, onder andere dankzij het slimme monitoringsysteem voor klantenervaring, het fraudedetectiesysteem en de hierboven genoemde investeringen.

De afgelopen jaren hebben wij ons ook ingespannen om de ervaring van onze klanten op de voet te volgen via nieuwe technologieën en sociale media. Radial lanceerde een initiatief over meerdere jaren om de ervaringen van hun klanten te verbeteren door talenten van de operationele eenheden, IT, Operational Excellence, Training, Finance en Human Resources met elkaar te combineren.

Het is ook zeer belangrijk om de klachten van onze klanten te analyseren, zodat we terugkerende tekortkomingen kunnen identificeren en hiervoor structurele oplossingen kunnen implementeren.

(1) De globale klantentevredenheid van Radial is 8.1 vs. doelstelling >7.1

Mensen

Als een van de grootste werkgevers in België, kan bpost rekenen op de inzet en het enthousiasme van al haar medewerkers in haar missie om een significant deel uit te maken van het dagelijkse leven van haar klanten. Met een breed scala aan vaardigheden en een sterke loyaliteit aan ons bedrijf, vormt ons menselijk kapitaal de meest essentiële schakel binnen onze onderneming.

Als onderneming met zin voor verantwoordelijkheid, willen we de beste werkomstandigheden creëren die ethisch gedrag, gezondheid, veiligheid en welzijn op

het werk voor al onze medewerkers garandeert. Om deze bedrijfscultuur tot stand te brengen, hebben we verschillende acties ingevoerd in de businessunits om dit proces van "cultuurvorming" te versterken en te verankeren. Zo worden er in het hele bedrijf bijvoorbeeld regelmatig gesprekken gehouden over cultuur. We zetten één of meerdere cultuurconcepten in de kijker en proberen ze dichterbij de realiteit te laten aansluiten.

KPI's

		bpost			Trend
Unité		2015	2016	2017	↔↔↔
Gezondheid en veiligheid van onze medewerkers					
Arbeidsongevallen	Aantal	888	927	1.454 ¹	↗
Aantal dagen verlet	Dagen	28.660	29.532	31.856 ¹	↘
Frequentiegraad	Graad	25,32	27,01	26,83	↗
Ernstgraad	Graad	0,9	0,9	0,9	↔↔
Absenteïsme (% van totaal aantal gewerkte uren)	%	6,85	7,61	7,02	↗
Frequentiegraad voor interims	Graad	30,09	31,23	24,61	↗
Verkeersongevallen door de fout van de bestuurder (per 100.000 km)	Graad	n.v.t.	1,68	1,64	↗
Verkeersongevallen door de fout van de bestuurder (als % van het totaal aantal verkeersongevallen)	%	n.v.t.	62%	71%	↘
Aantal dodelijke verkeersongevallen (tijdens de werkuren)	Aantal	n.v.t.	n.v.t.	0 ¹	n.v.t.
Opleiding van de medewerkers en talentontwikkeling					
Totaal aantal formele trainingsuren	Uren	138.935	133.026	128.127	↔↔
Formele trainingsuren / werknemer	Uren/ werknemer	5,9	5,2	5,1	↔↔
Totaal aantal informele trainingsuren ²	Uren	189.649	323.138	354.516	↗
Informele trainingsuren/ werknemer	Uren/ werknemer	8,1	12,7	13,9	↗
Totaal aantal management trainingsuren	Uren	2.357	27.034	22.060	↘
Diversiteit en inclusie					
% vrouwen	%	33,3	32,6	32,2	↔↔
% mannen	%	66,7	67,4	67,8	↔↔
% vrouwen in managementfuncties	%	34	36	35	↔↔
% vrouwen in topmanagementfuncties	%	18	18	19	↗

KPIs

	Unité	bpost			Trend
		2015	2016	2017	↕↔↘
Ethiek					
Ethische inbreuken (geregisteerde klachten) ³	Aantal	12	16	11	↗
Gemelde gevallen van corruptie en omkoping	Aantal	n.v.t.	n.v.t.	0	n.v.t.
Sociale dialoog					
Ranglijst Randstad: Bekendheid van bpost in de sector "Transport en Logistiek"	%	79	82	92	↗
Ranglijst Randstad: Aantrekkelijkheid van bpost in de sector "Transport en Logistiek"	Positie	8 ^{ste}	9 ^e	3 ^e	↗
Gemiddeld aantal stakingsdagen per 1.000 medewerkers	#	n.v.t.	n.v.t.	1.55	n.v.t.

- (1) Nieuwe scope: met inbegrip van de dochterondernemingen waarin bpost nv een zeggenschapsbelang heeft (>50%) Raadpleeg de paragraaf 'Over ons MVO-verslag' voor meer details over onze reportingscope per thema. Gezondheid en veiligheid van onze medewerkers:
- Arbeidsongevallen voor de dochterondernemingen: 536
 - Aantal dagen verlet voor de dochterondernemingen: 1006
 - Aantal dodelijke verkeersongevallen voor de dochterondernemingen: 0
 - Diversiteit en Inclusie: % vrouwen: 49,7%, % mannen: 50,3%
- (2) Informele trainingen bestaan uit trainingen on-the-job, leren op afstand, mentoring, coaching, self-training en het bijwonen van conferenties en workshops.
- (3) Het is niet omdat een klacht werd geregistreerd dat de ethische inbreuk is bevestigd.

Gezondheid en veiligheid van de medewerkers

Een werkomgeving creëren die het welzijn van onze medewerkers garandeert is uiterst belangrijk voor ons. De veiligheid van onze medewerkers is een topprioriteit bij bpost. We werken hard aan hun veiligheid en om verkeers- en arbeidsongevallen te voorkomen op basis van een degelijk preventiebeleid. Dit doen we door de Belgische wetgeving die van toepassing is na te leven en erop te anticiperen, maar ook door de structuur van het bedrijf aan te passen zodat eventuele risico's voor de veiligheid en het welzijn goed in het oog worden gehouden en verbeteringsacties worden opgevolgd.

In België werden er verschillende risicoanalyses uitgevoerd om zoveel mogelijk risico's in de werkomgeving uit te sluiten. Op basis daarvan werden arbeidsmiddelen en -procedures aangepast en specifieke trainingen en beschermingsmiddelen ingevoerd. Een maandelijks opvolging van een barometer van de veiligheidsprestaties, die "leading" en "lagging" veiligheidsindicatoren combineert, kan managers sturen bij hun beheer van veiligheidskwesties. Dit wordt ondersteund door een actieplan dat de veiligheidscultuur van het bedrijf aan de orde stelt. Het plan bestaat onder andere uit opleidingen over de rollen en verantwoordelijkheden, het gebruik van een veiligheidshoekje op de winkelvloer, het stimuleren van medewerkers om alle soorten veiligheidsincidenten te melden en een app voor safetytraining. Er wordt ook elk jaar op nationaal niveau een veiligheidsroadmap opgesteld, die wordt vertaald in lokale veiligheidsacties. Naast deze structurele aanpak, zijn ook communicatiecampagnes belangrijk. Daarin kunnen onder meer volgende problemen worden behandeld: hoe ga je om met verbale agressie, hoe kan je studenten tijdens de zomer op een veilige manier integreren en het belang van je veiligheidsgordel op de weg. Het belangrijkste is de verkeersveiligheid. De bedoeling is om verkeersongevallen volledig uit te sluiten.

We hechten naast deze aspecten van ons veiligheidsbeleid ook veel belang aan ons gezondheidsbeleid. We werken nauw samen met onze bedrijfsartsen om een gedetailleerd beleid uit te werken met betrekking tot medische controles en de aanpak van de resultaten ervan. De drie preventieniveaus (primaire, secundaire en tertiaire) zijn nauwkeurig beschreven in dit beleid. Ook psychosociale aspecten maken deel uit van ons welzijnsbeleid. Er wordt elk jaar een enquête afgenomen bij de medewerkers om het niveau van stress en betrokkenheid in het bedrijf te meten. Elke business unit werkt op basis van deze resultaten *people@core*-acties uit, die elk kwartaal worden besproken door het Directiecomité. Er staat ook een gespecialiseerd team van stresscoaches klaar om onze medewerkers die last hebben van stress te helpen. Complexere, individuele problemen worden opgevolgd in het Employee Assistance Program (externe psychologen).

Onze preventieprogramma's en -opleidingen hebben hun vruchten afgeworpen in 2017. Het aantal arbeidsongevallen en 'verkeersongevallen door de fout van de bestuurder' daalde met 2% tegenover 2016. We streven naar dezelfde daling in 2018 in vergelijking met 2017.

Onze dochteronderneming Apple Express in Canada respecteert bovendien de OHSAS 18001-vereisten (Occupational Health and Safety Assessment Series) en Radial's processen leven de OSHA na (Occupational Health and Safety Act).

Opleiding van de medewerkers en talentontwikkeling

We moedigen de ontwikkeling van de vaardigheden van onze medewerkers aan door het aanbieden van opleidingsmogelijkheden via ons eigen opleidingscentrum. In 2017 breidden we ons opleidingsaanbod uit om beter tegemoet te komen de behoeften van bepaalde doelgroepen bij bpost België. Zo creëerden we bijvoorbeeld een trainingsprogramma voor medewerkers met een junior-profiel, afgestemd op de vaardigheden en kennis die zij nodig hebben om hun job uit te voeren.

Naast functionele trainingen kunnen alle medewerkers van bpost België trainingen in communicatie, verkoop, talen en leiderschap volgen. Een duidelijk voorbeeld is onze "Summer Academy", waarin onze medewerkers aangemoedigd worden om aan hun vaardigheden en welzijn te werken tijdens een minder drukke periode. De training omvat een gevarieerd aanbod onderwerpen dat persoonlijke ontwikkeling ondersteunt.

Sinds 2011 is bpost België begonnen met het "Ervaring erkennen"-programma. Dit programma bestaat uit een tweejarige opleiding, hoofdzakelijk door afstandsonderwijs, die de vaardigheden en kennis die reeds werd verworven bij het uitoefenen van hun job bevordert, met de aanvullende mogelijkheid om een hoger diploma secundair onderwijs te behalen. In de loop van 2017 schreven meer dan 700 medewerkers van bpost België zich in voor het programma en 243 medewerkers behaalden hun diploma.

bpost België werkt sinds 2017 samen met Experience@work, een co-sourcingplatform waarop senior medewerkers van bpost kunnen solliciteren voor functies bij andere bedrijven. Het platform werd opgericht in 2015 om bedrijven die ervaren medewerkers nodig hebben, samen te brengen met bedrijven met een groot aantal ervaren en senior medewerkers die beter gebruik willen maken van hun ervaring. Experience@work biedt deze bedrijven de kans om senior medewerkers aan te werven aan het loon van een junior medewerker. Zo kunnen deze hun talent, ervaring en expertise inzetten in een nieuwe werkomgeving terwijl ze toch de zekerheid van hun loon bij bpost behouden.

We hechten ook veel waarde aan interne mobiliteit. Omwille daarvan biedt bpost zijn medewerkers een brede waaier aan carrièremogelijkheden aan in elk van zijn dochterondernemingen.

bpost België bood in totaal 20,7 uren loopbaanontwikkelingsmogelijkheden per medewerker aan. Dit willen we nog beter doen in 2018.

bpost blijft ook investeren in de rekrutering van bijkomend personeel. bpost heeft bijvoorbeeld de samenwerking met VDAB en Forem versterkt om rechtstreeks contact te kunnen maken met bedrijven die herstructureren (bv.: KBC en Caterpillar) en om bijkomend personeel te kunnen aanwerven.

Ethiek en diversiteit

Diversiteit en inclusie

Om concurrentieel te blijven in een veranderende omgeving moet ons bedrijf de beste talenten aantrekken en behouden en een brede waaier ideeën, innovatieve benaderingen en oplossingen aanbieden aan zijn klanten. Openstaan voor diversiteit in al zijn vormen en op alle niveaus van het bedrijf is dan ook belangrijk

voor ons. Dankzij diversiteit kunnen we relaties aanknopen met onze klanten en onze medewerkers, en kunnen we onszelf omringen met de beste talenten uit alle bevolkingsgroepen en flexibeler zijn.

In België vormt ons programma voor diversiteit en inclusie het kader voor diversiteit, gelijke kansen en respect voor individuen in het bedrijf. Het programma richt zich op engagement, bewustzijn en betrokkenheid. Het omvat zowel de processen (aanwerving, loopbaanbeheer) als de organisatiestructuur door bewustzijn te creëren bij alle medewerkers en door de peoplemanagers te ondersteunen bij het toepassen van onze diversiteitsprincipes in hun dagelijkse werk.

In 2017 breidden we onze aanwervingskanalen verder uit bij bpost België door nieuwe partnerschappen aan te gaan (Manus, WannaWork, Diversicom enz.). Zodra we nieuwe medewerkers aanwerven, zorgen we ervoor dat we onze waarden communiceren: respect voor anderen, diversiteit en niet-discriminatie. Deze principes zijn ook ingeworteld in onze werking (zoals de interne regelgeving van onze sorteercentra) en worden regelmatig herzien. Zo werd het diversiteitsportaal voor onze peoplemanagers herzien. Managers kunnen dit portaal gebruiken om zich vertrouwd te maken met de diversiteitsproblematiek, om het passende kader te bepalen en opleidingsmogelijkheden aan te bieden.

Op de werkvloer hebben we onze onthaalprogramma's en programma's voor het opsporen van talent verbeterd. We zorgen ervoor dat religieuze diversiteit beter wordt begrepen en afgestemd. Dit jaar zijn we ook onze praktijken in vraag beginnen stellen met de bedoeling om te komen tot en meer inclusieve neutraliteit op dit vlak. Met leading@bpost, ons programma voor culturele verandering, werken we aan een evenwichtige leiderschapsstijl bij onze leiders, die in het bijzonder gebaseerd is op nieuwsgierigheid en openheid voor anderen en hun manier van denken.

De Raad van Bestuur heeft de voornaamste verantwoordelijkheid over de aan te geven toon op het hoogste niveau en bevordert de workshops over diversiteit en integratie voor teams die het diversiteitsbewustzijn willen verhogen of die bepaalde onderwerpen in het kader van diversiteit en inclusie willen behandelen. Bovendien is bpost van mening dat het goede begrip van de organisatie en de activiteiten van het bedrijf wordt bevordert wanneer de leden van de Raad van Bestuur en het Group Executive Management diverse vaardigheden en opvattingen hebben.

Bij de samenstelling van de Raad van Bestuur en het Group Executive Management wordt er dan ook bijzondere aandacht besteed aan diversiteit op het vlak van leeftijd, educatieve en professionele achtergrond, gender en nationaliteit. Bij het vinden van kandidaten voor vacatures baseert het Bezoldigings- en Benoemingscomité zich op balanced scorecards van dergelijke diversiteitscriteria. We verwijzen naar het Corporate Governance Statement in het Jaarverslag voor meer informatie over de samenstelling van de Raad van Bestuur.

Ethiek

bpost heeft een hoog aanzien in de samenleving en is trots op de rol die het speelt. "Vertrouwen winnen" is essentieel en maakt deel uit van onze waarden als verantwoordelijk bedrijf. Om onze activiteiten in een gezonde en eerlijke omgeving uit te voeren, passen we een beleid van nultolerantie toe op het vlak van mensenrechtenschendingen en illegale of frauduleuze handelingen of praktijken. In België wordt dit duidelijk gecommuniceerd naar alle medewerkers in het bedrijf via onze [Gedragscode](#). Hierin staat wat wel en niet kan op het vlak van bedrijfsethiek, naleving van de anticorruptiewetten, witwasactiviteiten, geschenken en uitnodigingen e.a. We waarderen deze principes natuurlijk ook bij onze andere dochterondernemingen. Het handboek voor werknemers van Radial bevat zo bijvoorbeeld een Ethische Gedragscode met informatie over de helpdesk voor ethiek en ondernemen, waar gevallen anoniem kunnen worden gemeld. bpost werkt momenteel aan een gedragscode voor de groep, die op alle dochterondernemingen van toepassing is.

Door onze medewerkers te informeren, hen te leren het heft in eigen hand te nemen en hen op te leiden, trachten we een cultuur te creëren waarin wetten en normen worden gerespecteerd per activiteitengebied.

Als beursgenoteerd bedrijf garanderen we ook maximale transparantie van ons bestuur en besluitvormingsprocessen in overeenstemming met de hoogste standaarden op dit vlak.

bpost doet ook mee met het UN Global Compact. Voor meer informatie over onze prestatie op het vlak van de 10 principes (waaronder mensenrechten en corruptiebestrijding) is terug te vinden in ons [Global Compact Progress Report](#) ».

bpost-personeel

	bpost		
	2015	2016	2017
Full time equivalenten 31/12	23.382	23.178	31.612¹
· Contract bepaalde duur	423	282	586
- Man	184	131	289
- Vrouw	239	151	297
· Contract onbepaalde duur	22.959	22.896	22.767
- Man	15.766	15.882	15.913
- Vrouw	7.193	7.014	6.854
FTE Dochterondernemingen ¹	n.v.t.	n.v.t.	8.259
Totale personeelsbezetting	25.618	25.371	33.966¹
· Voltijds	19.171	18.901	19.137
· Deeltijds werk	6.447	6.470	6.323
· Man	17.080	17.107	17.269
· Vrouw	8.538	8.264	8.191
Personeelsbestand dochterondernemingen ¹	n.v.t.	n.v.t.	8.506
Verdeling per leeftijdscategorie			
· 0-30	3.546	3.811	4.205
· 31-35	2.462	2.361	2.432
· 36-40	2.630	2.693	2.721
· 41-45	3.750	3.434	3.250
· 46-50	4.529	4.434	4.314
· 51-55	4.520	4.483	4.512
· 56 en ouder	4.181	4.155	4.016
Gemiddeld aantal interim personeel	767	977	966
Gemiddeld aantal interim personeel Dochterondernemingen ¹	n.v.t.	n.v.t.	827
Personeelsverloop			
In	1.607	2.579	2.803
- Man	1.193	1.880	2.039
- Vrouw	414	699	764
Uit	2.625	2.681	2.780
- Man	1.811	1.778	1.915
- Vrouw	814	903	805
Personeelsverloop	8,88%	11,30%	12,00%
- Man	9,26%	11,44%	12,27%
- Vrouw	8,08%	10,97%	10,96%

(1) Nieuwe scope: met inbegrip van de dochterondernemingen waarin bpost nv een zeggenschapsbelang heeft (>50%) Raadpleeg de paragraaf 'Over ons MVO-verslag' voor meer details over onze reporting scope per thema.

Sociale dialoog

bpost's medewerkers zijn de kern van onze onderneming. We moeten gebruikmaken van eenieders tevredenheid en betrokkenheid om onze klanten enthousiast te krijgen en hun loyaliteit te behouden. Om deze reden streven we ernaar het welzijn en de goede arbeidsomstandigheden van al onze medewerkers te bevorderen alsook een cultuur te creëren waar dialoog centraal staat voor het management, zowel met het team als met de vakbonden.

Sociale partners

De wetgeving die van toepassing is op bpost België als autonoom overheidsbedrijf en zijn statuten voorzien een structuur en processen op verschillende niveaus met het oog op efficiënte onderhandeling, overleg en informatie. bpost België heeft zijn eigen Paritair Comité en diverse andere fora op nationaal niveau (bv. subcomités en strategische comités) of op regionaal niveau (bv. overlegcomités) om een voldoende dialoog en een goede relatie met de sociale partners te bevorderen. Deze wijze van samenwerking maakt het ook mogelijk snel te reageren op incidenten om zo escalatie te vermijden en sociale conflicten te beperken. bpost heeft door de jaren heen belangrijke kwesties kunnen bespreken zonder dat dit leidde tot ernstige sociale onrust (bv. de invoering van een functieclassificatie, de herziening van het absentiesysteem, de invoering van een nieuwe weddeschaal voor tijdelijk personeel en van flexibele werkuren).

De betrokkenheid van ons management in de sociale dialoog komt ook tot uiting door de benoeming van twee bestuurders op leidinggevend niveau en gespecialiseerde teams die deze goede relaties met de vakbonden in België moeten onderhouden.

De goede samenwerking met de vakbonden in stand houden, loont. Op basis van de statistieken van het VBO (Verbond van Belgische Ondernemingen) telde bpost België gemiddeld 1,55 stakingsdagen per 1.000 werknemers in 2017. Dit cijfer is relatief laag in vergelijking met het gemiddelde van 196,66 stakingsdagen per 1.000 werknemers van alle Belgische bedrijven met meer dan 1.000 medewerkers (*).

Er staan ons echter grote uitdagingen te wachten en wij geloven sterk in het belang van goede relaties met onze vakbonden. Daarom werken we er hard aan om de sociale dialoog binnen bpost te versterken. Dat doen we door het organiseren van gesprekken met de vakbonden over essentiële thema's voor bpost (bv. bedrijfscultuur van leiderschap, bedrijfsstrategie, belangrijke markten zoals pakjes ...).

Voordelen voor het personeel

Naast een vast loon, biedt bpost een variabel loon op basis van de bedrijfsresultaten, extralegale voordelen zoals toelagen afhankelijk van de werkprestaties, een pensioenplan, maaltijdcheques, extra verlofdagen en een hospitalisatieverzekering.

Veel van deze voordelen moeten worden onderhandeld met de vakbonden in het kader van de onderhandelingen over de collectieve arbeidsovereenkomst. De laatste Belgische collectieve arbeidsovereenkomst (cao) voor 2016-2017 voorziet betere voordelen voor het personeel, zoals meer maaltijdcheques en een hogere eindejaarspremie. De cao is van toepassing op de statutaire en baremië contractuele personeelsleden en de hulppostmannen, goed voor ongeveer 96% van het Belgische personeel. Ze is niet van toepassing op het management of onze dochterondernemingen. Werknemers van onze andere dochterondernemingen krijgen evenwel voordelen die in lijn liggen van de sector.

Na goede financiële en operationele resultaten in 2016 betaalde bpost België een eenmalige bonus aan zijn medewerkers, overeenkomstig de cao van 2016-2017. Deze bonus was gekoppeld aan de prestatie van onze vier doelstellingen met betrekking tot winst, klantenloyaliteit, winstdeling en aanwezigheid. Dit jaar geldt een gelijkaardige overeenkomst. Er wordt misschien een eenmalige bonus uitbetaald in 2018, afhankelijk van de prestatie van deze vier doelstellingen in 2017.

Ook voorzien we verschillende soorten trainingen om de werkwijze of manier van communiceren (bv. feedbackcultuur, praten met de vakbonden ...) van onze medewerkers en managers te optimaliseren.

Aantrekkelijkheid van de werkgever

bpost België is sterk vooruitgegaan op het vlak van employerbranding. Volgens een studie van Randstad in 2017 behaalt bpost de derde plaats van de meest bekende privébedrijven in de transport- en logistieke sector in België. Onze succesvolle branding-oefening voor Young Talent en onze recente overnames en joint ventures hebben hier zeker toe bijgedragen. We dagen onszelf uit om deze trend te consolideren en nog te verbeteren door te kijken naar de diversiteit aan jobs die we aanbieden.

(1) Bron; Annick Hellebuyck, Competentiecentrum werk & sociale zekerheid, 16 september 2015 – http://www.vbo-feb.be/actiedomeinen/sociaal-overleg/sociaal-conflict/stakingsdagen-piekten-in-2014_2015-09-16/

Planeet

Door de aard van onze activiteiten (logistieke diensten), hebben we een impact op het milieu, of deze nu wordt veroorzaakt door de CO₂-uitstoot van ons wagenpark, ons energieverbruik, de verplaatsingen van onze medewerkers, onze afvalproductie of uitbesteed transport.

Dankzij de daling van het brandstof- en energieverbruik in onze gebouwen, slagen we erin om onze CO₂-uitstoot te verminderen. Deze ecologische programma's zijn een vereiste om onze klanten en stakeholders te garanderen dat we iedere brief en ieder pakje met een zo klein mogelijke impact op het milieu behandelen. Meten is weten, dus volgen we onze rechtstreekse uitstoot op de voet (scope 1 en 2), alsook een deel van onze onrechtstreekse uitstoot (scope 3), in het bijzonder de verplaatsingen van onze medewerkers, vlieggreizen, afval en uitbesteed transport.

Tegen 2020 streeft bpost België naar een vermindering van de CO₂-uitstoot met 45% tegenover 2007. CO₂logic, een onafhankelijke milieuadviseur, heeft verklaard dat de ambitie van onze doelstelling de vereiste van onze sector overschrijdt.

bpost heeft bovendien net een "Science Based Targets"-verbintenis ondertekend, waarin het zich ertoe verbindt te streven naar een vermindering van de uitstoot op wetenschappelijke basis die in lijn is met de "Science Based Targets (SBT) Initiative" geschiktheidscriteria. bpost verzamelt momenteel alle gegevens die nodig zijn om een doelstelling voor 2030 te bepalen. Onze ambitie is om in 2018 een doelstelling voor de hele bpost Groep te bepalen. Science Based Targets is een initiatief met als doel de ambities van bedrijven op het vlak van klimaatverandering te verhogen door bedrijven te ondersteunen bij het bepalen van hun doelstelling op het vlak van de nodige emissiereductie om de opwarming van de aarde onder 2°C te houden.

bpost kijkt ook naar koolstofbelastingen, systemen voor de handel in emissierechten en brandstofbelastingen, aangezien ze waarschijnlijk centraal zullen staan in de wereldwijde aanpak van de klimaatverandering. De gemiddelde koolstofprijzen zouden tegen 2030 tot wel 7 keer kunnen toenemen, tot 120 USD per ton. In 42 landen, steden en regio's werden al koolstofbelastingen en systemen voor de handel in emissierechten ingevoerd.

Door de toepassing van koolstofprijzvoorspellingen en schattingen van interne koolstofprijzen kan bpost anticiperen op de kosten die een strengere koolstofregelgeving met zich zal meebrengen en zich aanpassen aan het zakendoen in een koolstofarme economie. Interne koolstofprijzen kunnen ertoe bijdragen dat investeringen in energie-efficiëntie, koolstofarme innovatie en hernieuwbare energie worden aangemoedigd. Met dat in het achterhoofd onderzoekt bpost hoe het koolstofprijzstellingen en interne koolstofprijzen kan invoeren.

We onderzoeken ook het risico van een langdurige onderbreking van de activiteiten als gevolg van brand, overstroming, storm, toenemende gezondheidsproblemen van werknemers als gevolg van een vervuilingsspiek in steden of een andere factor buiten de controle van het bedrijf. Dit risico is groter geworden door de klimaatverandering, waardoor extreme natuurverschijnselen vaker voorkomen.

Onze ambitie is om tegen 2030 een SBT-doelstelling vast te leggen die bijdraagt aan de beperking van klimaatverandering en het voorkomen van extreme natuurverschijnselen.

KPI's

	Eenheid	bpost			Trend
		2015	2016	2017	↕↔↘
Groen wagenpark					
% van last mile voertuigen met alternatieve brandstof (fietsen, e-bikes, e-trikes, e-vans)	%	37	35	38	↗
% Euro norm 5 of 6	%	61	67	92	↗
Brandstofverbruik bestelwagens	Liters/100 km	9,3	9,3	9,3	↗
Brandstofverbruik vrachtwagens	Liters/100 km	27,4	26,8	26,5	↗
Groene gebouwen					
% aangekochte hernieuwbare elektriciteit	%	100	100	100	↔
Capaciteit van geïnstalleerde zonne-energie	MWp (mega Watt piek)	1	1	2,45	↗
	m ²	15.000	15.000	22.664	↗
Verbruikte hernieuwbare elektriciteit	kWh	67.892.375	69.849.643	77.170.495 ¹	n.v.t.
Stookolie	kWh	13.130.797	12.418.553	11.811.315 ¹	n.v.t.
Aardgas	kWh	60.363.627	61.732.115	82.645.109 ¹	n.v.t.
% van Industrial Mail Centers ISO 14001 gecertificeerd	%	100	100	100%	↔
Afvalbeheer					
Totaal geproduceerd afval ²	ton	6.527	6.689	7.249	↘
Restafval gerecycled in energierugwinning	ton	2.527	2.662	2.666	↔
	%	38	40	37	↔
Gerecycled papier- en kartonafval	ton	3.875	3.967	4.469	↘
	%	59	59	62	↗
Gerecycled plastic afval	ton	146	60	114	↘
Gevaarlijk afval	ton	n.v.t.	n.v.t.	6	n.v.t.
	%	n.v.t.	n.v.t.	0.1	n.v.t.
Totaal gerecycled afval	%	61	61	64	↗
Verkocht afval (financieel gevaloriseerd afval)	ton	1.799	2.050	2.948	↗
	%	28	31	40	↗

(1) Nieuwe scope: met inbegrip van de dochterondernemingen waarin bpost nv een zeggenschapsbelang heeft (>50%), exclusief Spéos (onderdeel van bpost Belgium scope). Raadpleeg de paragraaf 'Over ons MVO-verslag' voor meer details over onze reporting scope per thema

Dochterondernemingen:

Verbruikte hernieuwbare elektriciteit: 4.519.797 kWh

Stookolie: 35.683 kWh

Aardgas: 26.073.600 kWh

(2) Dochterondernemingen niet inbegrepen

bpost België					Dochterondernemingen	bpost Groep ¹
	Unit	2015	2016	2017	2017	2017
Scope 1	Teq CO₂	70.279	69.233	68.121	10.051	78.172
Aardgas & stookolie	Teq CO ₂	16.155	16.909	15.001	7.047	22.048
“Postvloot” (diesel en benzine)	Teq CO ₂	45.922	44.424	45.420	2.757	48.177
Dienstvoertuigen (onderhoud)	Teq CO ₂	1.105	1.157	1.094	n.v.t.	1.094
Brandstof bedrijfswagens	Teq CO ₂	7.097	6.743	6.606	247	6.853
Scope 2 (net)	Teq CO₂	602	653	658	3.678	4.336
Elektriciteit (op markt gebaseerd)	Teq CO ₂	0	0	0	3.678	3.678
Stadsverwarming	Teq CO ₂	602	653	658	0	658
Totale vermindering van CO ₂ -uitstoot (scope 1 & 2)	%	-35	-36	-37	n.v.t.	n.v.t.
Scope 3	Teq CO₂	100.713	88.147	79.806	37.764	117.570
Woon-werkverkeer	Teq CO ₂	20.769	18.192	19.202	4.116	23.318
Zakenreizen	Teq CO ₂	486	458	701	285	986
Wegtransport uitbesteed	Teq CO ₂	3.882	3.172	3.199	30.229	33.428
Luchttransport uitbesteed	Teq CO ₂	74.455	65.118	55.459	n.v.t.	55.459
Afval	Teq CO ₂	1.121	1.207	1.245	3.135	4.380
TOTALE CO₂ uitstoot (Scope 1+2+3)	Teq CO₂	171.594	158.033	148.585	51.493	200.078

(1) Nieuwe scope: met inbegrip van de dochterondernemingen waarin bpost nv een zeggenschapsbelang heeft (>50%) Raadpleeg de paragraaf ‘Over ons MVO-verslag’ voor meer details over onze reporting scope per thema.

De CO₂-uitstoot van elektriciteit kan op twee verschillende manieren worden berekend:

- *De locatiemethode* geeft de energiemix weer die beschikbaar is op de locatie waar de energie wordt verbruikt. In dit geval heeft het type van elektriciteit dat aangekocht wordt geen invloed op de berekening. De CO₂-uitstoot van elektriciteit berekend o.b.v. deze locatiemethode bedraagt 14.457 Teq CO₂ voor bpost België en 4.577 Teq CO₂ voor de dochterondernemingen van bpost voor 2017.
- *De marktmethode* weerspiegelt de keuzes die bpost maakt op vlak van stroomvoorziening, zoals de aankoop van elektriciteit opgewekt uit hernieuwbare bronnen. Dit wordt bepaald door de contracten tussen bpost en de energieleveranciers. Vermits bpost uitsluitend groene energie aankoopt bedraagt de CO₂-uitstoot van elektriciteit berekend o.b.v. de

marktmethode 0 Teq CO₂ voor bpost België en 3,678 Teq CO₂ voor de dochterondernemingen van bpost voor 2017.

Door de onrijpe markt van technologie voor alternatieve voertuigbrandstof en door de vertraging in de implementatie van Dataloggers, heeft bpost 5.100 T CO₂ gecompenseerd met het Mechanisme voor Schone Ontwikkeling (Clean Development Mechanism) van de Verenigde Naties en door “Gold Standard” CO₂ kredieten.

Groen wagenpark

Als post- en logistiek bedrijf, vormt ons wagenpark de kern van onze milieuitdaging. Het wegtransport vormt de ruggengraat van het ophalings- en uitreikingsnetwerk van de Belgische post en bpost België kan zijn opdracht niet uitvoeren zonder een uitgebreid voertuigenpark. Ons wagenpark is één van de grootste in België. In 2017 bestond het uit 7.828 bestelwagens, 1.144 bromfietsen, 546 vrachtwagens, 2.561 fietsen, 2.652 elektrische fietsen, 324 elektrische besteldriewielers en 1 eVan. Onze dochterondernemingen hebben niet zo'n groot wagenpark. Onze grootste dochteronderneming, Radial, heeft geen wagenpark.

bpost investeerde ook in een groen wagenpark door de overname van het Belgische Bubble Post. Deze jonge onderneming is gespecialiseerd in milieuvriendelijke leveringen aan huis ("last mile delivery") in België en Nederland. Zij gebruiken daarvoor fietsen, elektrische wagens of CNG-vrachtwagens (rijden op samengedrukt gas). Bubble Post versterkt bpost's positie in duurzame logistiek.

bpost's ambitie is om zijn wagenpark groener te maken door middel van de acties hieronder.

Vervanging van bromfietsen door elektrische besteldriewielers

Wij ontwikkelen innovatieve transportalternatieven die helpen de milieu impact van onze transportactiviteiten

in België in te perken. bpost heeft de ambitie om het aantal conventionele "last mile"-voertuigen (voertuigen gebruikt in steden/gemeenten) te verminderen. Uitgebreid intern onderzoek heeft aangetoond dat elektrische scooters met drie wielen een gangbaar distributie-alternatief vormen voor traditionele bromfietsen. Naast het aanzienlijke uitstootvoordeel, biedt dit elektrische alternatief een veel betere veiligheid en ergonomie en kunnen er meer producten worden meegenomen. Daarom vervangen deze voertuigen sinds januari 2017 geleidelijk aan de traditionele bromfietsen. Het aantal bromfietsen daalde van 1.940 in 2016 tot 1.114 in 2017 en het aantal elektrische scooters met drie wielen steeg van 24 in 2016 tot 324 in 2017.

Het pedelec-park (elektrische fietsen), ook op 3 wielen, is ook gestaag aan het groeien. Dit helpt bpost bij het behalen van een lagere uitstoot en minder verkeersafhankelijke stadsleveringen.

De nieuwe dochteronderneming van bpost, Bubble Post, zal ons nog meer leren over milieuvriendelijke levering aan huis.

Dataloggers en eco-driving training

Verantwoord rijgedrag is een andere belangrijke factor bij het streven naar een groener wagenpark in België. Daarom is bpost België gestart met de installatie van dataloggers in zijn bestelwagens en vrachtwagens voor levering. Zo kan bpost zowel een bestuurders- als voertuiggebaseerde aanpak ontwikkelen om zijn doelstellingen op het gebied van ecorijden te bereiken. Deze dataloggers geven automatisch waarschuwingen aan de bestuurders wanneer hun rijgedrag niet ecologisch is. In totaal werden er 93 dataloggers geïnstalleerd en we verwachten nog meer installaties in 2018.

bpost België controleert regelmatig de bandenspanning van de voertuigen en biedt opleidingen aan over ecologisch verantwoord rijgedrag aan chauffeurs. We organiseren regelmatig een Eco-Driving Challenge om onze medewerkers bewuster te maken van hun brandstofverbruik. In 2016 organiseerde bpost België een internationale Eco-Driving Challenge in Spa-Francorchamps. Dit event verzamelde de beste chauffeurs onder onze postbodes, gebaseerd op hun brandstofverbruik van de 6 voorafgaande maanden. Teams bestaande uit een professionele chauffeur en een manager werkten samen voor een reeks testen met betrekking tot automaneuvres, eco-driving, veiligheid en klantenservice. De volgende Eco-Driving Challenge vindt plaats in april 2018.

Green Car Policy

Naast onze operationele vloot in België, dienen we ook te zorgen voor de mobiliteit van onze medewerkers. Met een personeelsbestand van enkele duizenden medewerkers, kan bpost hier een grote impact hebben. Een nieuw Greener Car policy die mensen aanmoedigt om een transportmiddel te kiezen dat minder CO₂ uitstoot, werd in 2017 geïmplementeerd.

Groene gebouwen

bpost beheert en onderhoudt gebouwen voor operationele doeleinden (ongeveer 880 gebouwen, goed voor meer dan 953.450 m² alleen al in België) die allemaal elektriciteit, water en gas verbruiken.

Onze ambitie is om de impact van alle activiteiten in onze gebouwen te beperken. bpost heeft enkele initiatieven genomen om groene gebouwen te creëren.

Milieubeheersysteem

Naast de wetgevende aspecten, heeft bpost gecertificeerde milieubeheersystemen (ISO 14001) opgezet in haar strategische sites en verkreeg het al een certificering voor zijn hoofdzetel en alle industriële sorteercentra in België. We volgen ook ons energieverbruik heel nauwgezet op dankzij een online energiemanagementportaal. Dit verzekert dat het jaarlijks volume aan post en pakjes in ecologisch verantwoorde omstandigheden wordt verwerkt. In 2017 hield bpost België een ISO 14001-campagne om zijn medewerkers bewust te maken van hun energieverbruik.

Onze dochteronderneming, Dinagroup, voerde een SHE-beheersysteem in dat de ISO 14001-richtlijnen volgt.

Investeren in groene uitrusting, groene gebouwen en groene energie

bpost heeft grote ambities om het energieverbruik in zijn faciliteiten en gebouwen te verminderen.

In 2013 opende bpost België twee hoogtechnologische energiezuinige gebouwen in Bergen en in de regio Verviers. In 2017 ging het nieuwe sorteercentrum Brussel X (NBX) open. Dat is voor 100% voorzien van ledverlichting. Dit heeft een aanzienlijke impact, omdat dit veruit het grootste sorteercentrum in België is. Het telt namelijk meer dan 70.000 m², wat overeenkomt met 14 voetbalvelden.

bpost investeert in energievriendelijke oplossingen in onze bestaande Belgische gebouwen, zoals nieuwe verlichtingssystemen, thermische isolatie, verbeterde klimaatregeling. Zo polst bpost bijvoorbeeld bij potentiële leveranciers naar de mogelijkheid om de verlichting in onze sorteercentra volledig onder handen te nemen om het energieverbruik van onze verlichting te halveren.

bpost doet zijn best om zijn energieverbruik te reduceren, maar kijkt ook naar welke types van energie we gebruiken. We gebruiken 100% groene stroom en produceren steeds meer elektriciteit zelf. In 2017 installeerden we 17.000 m² aan zonnepanelen op de daken van onze sorteercentra in Charleroi en Luik. Deze zonnepanelen genereren nu evenveel energie per jaar als bijna 500 gezinnen. Dit verdubbelt dus bpost's fotovoltaïsch energievermogen. We hebben in totaal meer dan 22.500 m² zonnepanelen. Maar er is meer. In 2018 willen we nog een zonnepark installeren op de daken van ons sorteercentrum in Antwerpen.

In 2020 is bpost van plan om ook zijn eigen windmolen te installeren in België. De winks van onze dochteronderneming Ubiway worden enkel van hernieuwbare energie voorzien en er worden enkel ledlampen of hogedruklampen geïnstalleerd. De hoofdzetel van Ubiway verkreeg ook nog een BREEAM in-use certificaat omwille van zijn hoge ecologische efficiëntie.

Deze globale aanpak leverde bpost voor het vijfde jaar op rij een eerste plaats op in de rangschikking van groenste postbedrijven ter wereld.

Afvalbeheer

We streven er continu naar om minder afval te produceren en ons afvalbeheer te verbeteren. In al onze postsorteercentra, Mail Centers en administratieve gebouwen in België is een degelijk afvalbeheer van groot belang. Dit omvat het zorgvuldig sorteren van al onze afvalstromen, het correct verzamelen en transporteren van ons afval door een geregistreerde partner en tot slot het recyclen (papier, drankkartons, plastic flessen, metaal) of verwerken waarbij nieuwe energie wordt gegenereerd. In 2017 genereerde bpost 4,5 miljoen kg papier- en kartonafval, 2,7 miljoen kg restafval en een relatief kleine fractie plastic afval (0,1 miljoen kg). 100% van al het plastic-, papier- en kartonafval wordt gerecycled en 100% van ons ongesorteerde afval wordt ook verwerkt tot nieuwe energie. Gevaarlijk afval maakt maar een klein deel (0,1%) van het totale afval uit.

Onze ambitie is om 100% van ons gerecycled afval om te zetten in geld. Met andere woorden, we willen een kringlooeconomie tot stand brengen waarin we ons afval omzetten in grondstoffen.

Opdat we onze recyclagedoelstellingen kunnen bereiken, focussen we op een geschikte afvalselectie door middel van bewustwordingscampagnes en interne audits. We zullen ook onderzoeken hoe we de afvalstromen bij onze dochterondernemingen kunnen monitoren en beheren.

Veel van ons afval is afkomstig van het transport van pakjes. "Losse", individueel gestapelde pakjes - in tegenstelling tot het gebruik van paletten - is een effectieve manier om het gebruik van karton, paletten en plastic folie te minimaliseren.

Samen met onze erkende afvalpartners, vinden we oplossingen om onze afvalsortering te verbeteren opdat het recyclen ervan op een economische, ecologische en doeltreffende wijze gebeurt. Het papier-, karton- en plastic afval wordt nu verzameld in grotere containers in 32 Belgische sites. Dit vermindert het transport en dus de CO₂-uitstoot.

Nabijheid

Als Belgisch bedrijf met internationale bekendheid, staan wij dagelijks in contact met de samenleving. Via een Belgisch netwerk van 1.300 verkooppunten en andere locaties, zijn onze producten en diensten zeer toegankelijk. Daarnaast heeft elk van de 589 Belgische gemeenten minstens één postkantoor dat post- en bankdiensten aanbiedt. Elke dag bezorgen zo'n 10.000 postbodes in elke Belgische straat de post aan ongeveer

4,5 miljoen gezinnen. Dankzij hun inzet brengen we onze klanten, leveranciers en gemeenschappen dicht bij elkaar. Wij streven ernaar om dicht bij de maatschappij te staan en zo in te spelen op de huidige en toekomstige behoeften, zowel op nationaal als op internationaal niveau.

KPIs

	Unit	bpost			Trend
		2015	2016	2017	↕↔↘
Nabijheid tot onze samenleving					
Totaal bedrag aan donaties		216	229	461 ¹	↗
Nabijheid tot onze leveranciers 1000 EUR					
% aankopen waarvoor het duurzaam aankoopbeleid werd gebruikt		80	85	90	↗
% besteed aan lokale aankoop	%	88	87	90	↗
% gecertificeerd gerecycled papier aangekocht	%	99	99	99	↔
% leveranciers beoordeeld tijdens het rapporteringsjaar op MVO-risico's met betrekking tot de uitgaven voor aankopen	%	80	85	90	↗
Nabijheid tot onze klanten via onze diensten %					
Aantal brieven waarvoor klanten hun koolstofemissies hebben gecompenseerd	Nombre	175	148	159	↗
CO ₂ -compensatie	t CO ₂	2,528	2,056	2,404	↗
# gemeenten die gebruikmaken van bclose	Nombre	10	13	7	↘

Nabijheid tot onze samenleving

bpost is betrokken bij de samenleving door haar steun aan een aantal sociale projecten, in het bijzonder bij projecten en organisaties die aansluiten bij de missie van bpost: "Altijd onderweg om jullie dicht bij elkaar te brengen en jullie het leven makkelijker te maken".

Ons voornaamste aandachtspunt is sociale inclusie, in het bijzonder door onze langdurige steun aan de strijd tegen het analfabetisme. We willen niet alleen sociale inclusie bevorderen, maar ook de biodiversiteit en de omgeving van onze lokale gemeenschappen.

De meeste van onze maatschappelijke initiatieven vinden plaats in België, aangezien onze corebusiness zich daar situeert. Toch beginnen we ook initiatieven buiten België te steunen, aangezien de activiteiten van bpost een steeds internationaler karakter krijgen. We moedigen het lokale management van onze dochterondernemingen aan om regelmatig activiteiten te organiseren die de samenleving ten goede komen.

(1) Nieuwe scope: met inbegrip van de dochterondernemingen waarin bpost nv een zeggenschapsbelang heeft (>50%) Raadpleeg de paragraaf 'Over ons MVO-verslag' voor meer details over onze reporting scope per thema. Donaties in de dochterondernemingen = € 90k

Nabijheid voor een betere samenleving

bpost Fonds voor Alfabetisering

bpost ondersteunt het streven naar een grotere geleterdheid. We doen dit door financiële steun te verlenen aan het Fonds voor Alfabetisering van bpost, dat werd opgericht in 1997 en wordt beheerd door de Koning Boudewijnstichting. In 2009 gaven we het fonds een nieuwe stimulans door een deel van het bedrag dat voor de kerstzegel wordt betaald, aan het fonds te schenken. De voorbije acht jaar ontving het fonds meer dan 1.360.000 EUR, waarmee het nieuwe alfabetiseringsprojecten van diverse verenigingen kon ondersteunen. In 2017 ontving het Fonds voor Alfabetisering van bpost 150.000 euro aan toelagen..

Kinderen aanmoedigen om te schrijven

bpost ging van start met een educatief programma om kinderen tussen 6 en 12 jaar aan te sporen om te schrijven. Het was de bedoeling om kinderen vertrouwd te maken met de beginselen van de postsector door hen aan te moedigen om brieven en kaartjes te schrijven. Leerkrachten hebben toegang tot een hele reeks educatieve tools die ze kunnen downloaden van de website van bpost en die ze dan, afhankelijk van de leeftijdsgroep, voor hun lessen kunnen gebruiken.

Elk jaar in november en begin december worden er bijna 400.000 brieven geschreven aan Sinterklaas. Gedurende zes weken helpen bpost-medewerkers de sint een handje en sturen ze een cadeautje naar elk kind dat hem een briefje stuurt.

Vrijwilligerswerk aanmoedigen - Star4U

Met het Star4U-initiatief moedigt bpost medewerkers aan die zich vrijwillig inzetten voor sociale, culturele, maatschappelijke of ecologische projecten. De uitgekozen projecten sluiten nauw aan bij de waarden van bpost: sociale dienst, zorg, cultuur, ontwikkelingshulp, sport, natuur en het milieu. De verdiensten van de toepassingen worden jaarlijks geëvalueerd door een jury die bestaat uit bpost-medewerkers en onafhankelijke experts. In 2017 werd er 71.000 euro geïnvesteerd in Star4U. In 2018 lanceren we een nieuwe editie, met bijzondere aandacht voor projecten rond diversiteit, duurzaamheid en zorg voor mensen.

Child Focus

In 2018 zal bpost een postzegel uitgeven om de 20ste verjaardag van Child Focus te vieren. Om dit momentum kracht bij te zetten, is bpost nu meer betrokken bij de zoektocht naar vermiste kinderen door de opsporingsberichten, zodra ze worden vrijgegeven, te laten zien op de schermen in de postkantoren. Zo gebruikt bpost de nabijheid van zijn postkantoren om deze berichten bij het grote publiek op lokaal of nationaal niveau onder de aandacht te brengen.

Consortium 12-12

bpost heeft niet alleen structurele partnerschappen, maar steunt zo nodig ook kortetermijninitiatieven. In 2017 brak er als gevolg van gewapende conflicten, klimaatverandering en extreme armoede hongersnood uit in Afrika die het leven van 20 miljoen mensen

bedreigde. Zes organisaties bundelden toen hun krachten in de campagne "Hongersnood 12-12", die zich op de vier zwaarst getroffen landen richtte. bpost steunde de campagne met een schenking van 25.000 euro en beloofde de 5.000 euro die zijn medewerkers schonk, te evenaren.

Opmerkelijk enthousiasme voor solidariteit

Tussen 12 en 18 oktober 2017 hielpen heel wat medewerkers van bpost de Belgische voedselbanken voedsel inzamelen aan Delhaize-winkels in ons land. Door hier actief aan deel te nemen, droegen we bij tot de strijd tegen honger en voedselverspilling. bpost deelde het voedsel en de donaties uit aan verschillende liefdadigheidsinstellingen die zich op het terrein inzetten voor de minderbedeelden. Het enthousiasme voor deze actie toont aan hoe maatschappelijk betrokken de bpost-medewerkers zijn.

Gevestigd in Brussel, met een venster op de wereld

Sprout to be Brussels

bpost heeft een hart voor Brussel: ons hoofdkantoor is er gevestigd en ook het sorteercentrum new Brussel X. En door onze uitreikingsrondes en postkantoren staan we erg dicht bij de bevolking van de stad. Omwille van deze speciale relatie tussen bpost en Brussel zijn wij oprichtend lid van Sprout to be Brussels, een beweging die tot stand kwam na de terroristische aanslagen van 2016 en die verschillende Brusselse bedrijven en culturele en institutionele organisaties samenbrengt. De bedoeling van de beweging is om burgers, werknemers en toeristen aan te moedigen om hun fierheid voor de stad te verkondigen. In 2017 doneerde bpost 50.000 euro aan Sprout to be Brussels.

Artsen Zonder Grenzen

Vanuit zijn Brusselse hoofdkantoor blijft bpost zijn activiteiten buiten België voortdurende uitbreiden en wordt het steeds meer een internationale organisatie. Met dit in het achterhoofd ging bpost in 2017 een nieuw partnerschap aan met Artsen Zonder Grenzen, een organisatie die net als wij haar wereldwijde activiteiten coördineert vanuit haar hoofdkwartier in Brussel. Artsen zonder Grenzen deelt bpost's waarden van nabijheid, neutraliteit en inclusie. De organisatie werkt op het terrein, dicht bij de lokale bevolking en voorziet medische ondersteuning in noodsituaties. In totaal leverden wij in 2017 een bijdrage van 70.000 euro aan Artsen Zonder Grenzen.

Biodiversiteit en het milieu op lokaal niveau

bpost bos

bbpost draagt bij aan de creatie van een natuurlijke habitat. Het doel is om grond te gebruiken in verschillende gebieden om zo bij te dragen tot het behoud van de biodiversiteit en de lokale flora. Een perceel grond in het gebied "Oude Landen" in de buurt van Ekeren, is eigendom van bpost en werd omgevormd tot een door Natuurpunt beheerd natuureservaat. Een ander perceel, het in Brussel gelegen park Raspail, wordt geëxploiteerd door de gemeente Ukkel. Deze twee stukken grond werden gratis in huur gegeven onder een 33-jarige overeenkomst voor een initiatief ter

bescherming van de biodiversiteit. bpost beoogt om op deze manier de gemeente in staat te stellen parken te renoveren en het grote publiek toegang tot de natuur te geven.

Natuurpunt en bpost hebben een 'bpost-bos' van een hectare gepland in het Waverbos te Lier.

Beepost

Als onderdeel van zijn beleid inzake duurzame ontwikkeling, heeft bpost in samenwerking met de 'Made In Abeilles' coöperatie diverse bijenkolonies geplaatst op het dak van het hoofdkantoor van bpost in Brussel. In het kader van dit initiatief werden er bijenkorven geplaatst op het dak van het Brusselse hoofdkantoor, zodat de bijen een veilige plaats hebben om hun kolonies te bouwen. Door middel van dit proefproject versterkt bpost zijn milieuintiatieven en draagt het ertoe bij dat de uitdagingen van de biodiversiteit om de ecologische voetafdruk te

verkleinen, succesvol worden aangegaan. Dit project bevordert het multifunctioneel gebruik van onze daken, biedt een oplossing voor de massale verdwijning van bijen en het verlies van de geassocieerde biodiversiteit. In september 2017 ontving bpost de PostEurop "Coup de Coeur"-milieuprijs voor het Beepost-initiatief.

Nabijheid tot onze leveranciers

Aankoopbeleid

Onze ambities zijn niet beperkt tot onze eigen onderneming, maar zijn ook van toepassing op de gehele waardeketen. bpost België doet zaken met 178 belangrijke leveranciers. De cruciale leveranciers voor bpost zijn leveranciers voor het wagenpark, onderaannemers, uitzendkrachten en sorteermachines. Duurzaamheid in de aankoopprocessen wordt aangemoedigd in het bedrijf en is een van de belangrijkste aspecten in bpost's overgang naar een duurzaam businessmodel. Dit geldt voor al onze dochterondernemingen en momenteel onderzoeken we of we ons aankoopbeleid voor elk van hen kunnen en zouden moeten toepassen. Een stap in de overgang naar een duurzaam businessmodel was onze deelname aan het initiatief Green Deal Sustainable Procurement ("Circular Economy") van de Vlaamse Overheid. In dit partnerschap verbindt bpost zich ertoe voor juni 2019 twee pilootprojecten per jaar in te voeren voor duurzame aankoop. Deze pilootprojecten zullen gericht zijn op relighting en een groen voertuigenpark.

Lokale procurement is ook belangrijk voor onze stakeholders, dus houden we onze uitgaven bij lokale leveranciers goed in het oog.

Duurzame producten, materialen en diensten

Het duurzaam aankoopbeleid van bpost is gebaseerd op de (sociale) vereisten van de DG Milieu voor groene overheidsopdrachten (Green Public Procurement - GPP) van de Europese Commissie waarin meerdere productgroepen kunnen worden onderscheiden. Elk product wordt beoordeeld op basis van de technische aspecten, de sociale prestaties en de milieuprestaties. Elk contract dat een vooraf bepaalde waarde overschrijdt en een impact heeft op de duurzaamheid, wordt onderworpen aan een aantal duurzaamheidscriteria. In 2017 werd 90% van de aankopen bij bpost België gedekt door het duurzaam aankoopbeleid. Onze ambitie is om de komende jaren 100% te halen.

Daarnaast is bpost vastbesloten de beste leerling van de klas te zijn met betrekking tot verantwoord papierverbruik. Onze partners PEFC en FSC hielpen ons om dit doel te bereiken. De voorbije jaren hebben we al een aantal maatregelen genomen: 99% van het papier dat we aankopen, heeft een PEFC en/of FSC-label of is gerecycled; 100% van onze postzegels wordt gedrukt op FSC-papier.

Leveranciersbeoordeling

Om het duurzaam aanbestedingsproces af te dwingen, zijn een milieuo- en sociale clausule opgenomen in de contracten. De clausule verplicht de leveranciers om de milieuo- en maatschappelijke impact van de geleverde goederen, diensten of verrichte werkzaamheden proactief en innovatief te verbeteren. Ingeval de leverancier herhaaldelijk niet voldoet aan de specifieke eisen van bpost kan het contract, in extreme gevallen, worden beëindigd. Voor meer details, zie onze [Gedragscode Leverancier](#) en onze [Algemene leveranciersvoorwaarden](#). We bekijken momenteel de mogelijkheid om deze Gedragscode Leverancier bij al onze dochterondernemingen in te voeren.

We gingen ook in zee met Ecovadis om een risico-inschatting i.v.m. MVO te maken van de leveranciers, om meer inzicht te krijgen in hun visie en resultaten op het vlak van duurzaamheid. Hierbij werd rekening gehouden met de milieuprestaties (energie, water, afval, producten) en prestaties op maatschappelijk vlak (gezondheid en veiligheid, arbeidsomstandigheden, kinderarbeid, dwangarbeid). Elke leverancier krijgt een score tussen 1 en 100. Als de score te laag is, gaat bpost een gesprek aan met de leverancier om na te gaan hoe hij zijn MVO-prestaties kan verbeteren.

In 2017 hebben we de leveranciers die 90% van ons aankoopbudget uitmaken, beoordeeld op MVO-risico.

Nabijheid tot onze klanten via onze diensten

bpost kijkt verder dan enkel zijn eigen bedrijfsvoering. Dankzij de nabijheid tot onze klanten, houden we nauwlettend hun nieuwe behoeften in de gaten. Een belangrijke parameter voor onze klanten is de duurzaamheidsimpact van hun acties. We willen hen dan ook de kans geven om duurzame keuzes te maken en de impact ervan te beoordelen. Daarom bieden wij verantwoorde producten en diensten aan.

CO₂ meter dienst

Dankzij onze Carbon Meter kunnen onze klanten de koolstofvoetafdruk meten die wordt gegenereerd door hun reclamepoststroom, waardoor ze weloverwogen keuzes kunnen maken om die impact op het milieu zoveel mogelijk te beperken (wat betreft soort papier, gebruik van karton, formaat, inkt enz.).

CO₂ compensatie dienst

Bovendien bieden we onze klanten de mogelijkheid om de CO₂-uitstoot als gevolg van de levering van hun postzendingen te compenseren. Deze dienst, een gezamenlijk initiatief met CO₂logic, verzorgt de financiering van klimaatprojecten om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen in de opkomende landen. Het is van cruciaal belang om ook projecten rond energie-efficiëntie, hernieuwbare energie, het vermijden van ontbossing en herbebossing in ontwikkelingslanden te ondersteunen, omdat we allemaal op dezelfde aarde wonen. Naar aanleiding van het akkoord van Parijs, zullen ontwikkelde landen hun CO₂-uitstoot verminderen om te voldoen aan de doelstelling om de opwarming van de aarde te beperken tot 2°C. De uitdaging zal evenwel bestaan uit de toenemende groei van de bevolking en het aanpakken van de energiebehoefte in ontwikkelingslanden. Voor elke CO₂-vermindering gerealiseerd door de steun aan "Gold Standard" gecertificeerde klimaatprojecten in ontwikkelingslanden, leveren we ook een positieve bijdrage aan een aantal cruciale ontwikkelingsdoelstellingen van de VN (klimaatactie, leven op het land, duurzame gemeenschappen, geen armoede, goede gezondheid...). Het project "Saving trees in Uganda" bijvoorbeeld geeft de Oegandese makers van kookfornuizen technische bijstand, hulp bij hun marketing en distributie. Deze activiteiten zorgen voor betere kookfornuizen die gemakkelijker toegankelijk en beter betaalbaar zijn voor de lokale bevolking. Dankzij de kookfornuizen daalt het gebruik van hout en houtskool enorm (gemiddeld tot twee ton CO₂ per jaar, per fornuis), bespaart elk gezin jaarlijks \$ 100 en daalt de luchtvervuiling van het huishouden.

CityDepot service

bpost kwam met een oplossing om een aantal mobiliteitsproblemen in en rond steden op te lossen. CityDepot geeft transporteurs de mogelijkheid om hun lading te lossen in een speciaal ingericht magazijn in de buitenwijken in plaats van het stadscentrum binnen te rijden. bpost maakt vervolgens op dezelfde dag een gecombineerde levering aan de uiteindelijke ontvangers.

De CO₂-balans van deze dienst is zeer positief en draagt bij aan de ontwikkeling van duurzame steden. Meer informatie vind je op <https://www.citydepot.be>.

Afgezien van de milieu-impact van onze diensten, zijn wij ook gericht op het aanbieden van diensten met een sociale impact of diensten die helpen bij het identificeren van maatschappelijke vraagstukken.

Service bclose

Eenzaamheid en sociaal isolement bij ouderen en kwetsbare groepen zijn vaak verborgen. Onze dienst bclose werd daarom warm onthaald door de lokale sociale hulp en welzijnsafdeling (OCMW). De lokale postman of -vrouw is een vertrouwd gezicht dat elke dag voorbij elke deur komt. Dat maakt van hem of haar de ideale persoon om te beoordelen of senioren (geïdentificeerd door het OCMW) sociaal geïsoleerd leven. bclose is een dienst die menselijk contact kan versterken en de behoeften van bepaalde doelgroepen vaststelt. Op basis van deze informatie kunnen acties worden opgestart om deze geïsoleerde mensen te helpen en hen te integreren in het sociale leven.

Onze bclose-dienst was genomineerd voor de Partnership Award door The Shift. Igor Lefebvre, CSR Manager van ELIA en jurylid van de Partnership Award, zei: "Het bclose-project heeft de aandacht van alle juryleden getrokken."

Dynasure levering paspoort

Dynasure, een van onze dochterondernemingen, levert vernieuwde paspoorten aan Belgische burgers op het tijdstip van hun keuze. Dat betekent dat burgers hun agenda niet langer moeten afstemmen op de openingsuren van de gemeente, die vaak niet goed uitkomen. In plaats van twee keer naar het gemeentehuis te moeten gaan, moeten Belgen nu nog maar één keer gaan om hun paspoort aan te vragen en hun digitale vingerafdrukken en een handtekening te geven. Het paspoort wordt dan geleverd wanneer het hun uitkomt. Alweer een voorbeeld van hoe bpost het leven eenvoudiger maakt.

Bubble Post

Bubble Post is een start-up die gespecialiseerd is in milieuvriendelijke leveringen aan huis. Bubble Post levert producten aan zijn klanten in de stad op een schone en efficiënte manier door gebruik te maken van opslagplaatsen in de stadsrand, intelligente software te ontwikkelen en met cargo fietsen, elektrische auto's en door met CNG aangedreven vrachtwagens te rijden. bpost breidde samen met CityDepot zijn netwerk voor "last-mile delivery" uit en brengt producten dichterbij zijn klanten.

Duurzaamheidsbeheer

Onze structuur voor duurzaamheidsbeheer is geïntegreerd in bestaande organisatorische structuren en activiteiten om te garanderen dat duurzaamheid helemaal wordt geïntegreerd in de dagelijkse “Business as Usual”-processen van bpost. Een stuurgroep neemt het initiatief voor het duurzaamheidsprogramma en volgt het op. De stuurgroep is samengesteld uit verschillende functies, zoals de CEO, CFO, CHRO, Public Affairs, BU-vertegenwoordigers en Global Head of Sustainability

De CEO, CFO en CHRO hebben de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor de controle en steun voor de MVO-projecten en initiatieven. Er wordt ook rekening gehouden met MVO-criteria bij de individuele evaluatie van de CEO en de verschillende vertegenwoordigers van de business units zorgen ervoor dat ze worden verspreid doorheen de organisatie.

Het Global Head of Sustainability (Algemeen Hoofd Duurzaamheid) coördineert en consolideert het duurzaamheidsprogramma dat wordt uitgevoerd door de volgende mensen of departementen:

Planeet: Het departement voor Energie en Leefmilieu beheert de gebouwen en het afval van bpost België. Dit departement houdt de groene energievoorziening in het oog, coördineert de jaarlijkse energie-audit om na te gaan hoe het energieverbruik kan worden verminderd (HVAC, relighting, isolatie) en organiseert beste praktijken voor afvalbeheer (recycling en valorisatie)

Het departement Fleet Management van bpost België beheert de infrastructuur van het voertuigenpark en het onderzoek en de ontwikkeling (R&D) voor een groen wagenpark.

Beide departementen leggen jaarlijkse doelstellingen vast en het Global Head of Sustainability (Algemeen Hoofd Duurzaamheid) beoordeelt of die in lijn liggen met de globale ambities voor CO₂-vermindering.

Mensen: De CHRO heeft de uiteindelijke verantwoordelijkheid over het welzijn van onze medewerkers en evalueert de prestatie in verband met diversiteit, ethiek, training en gezondheid en veiligheid.

bpost België heeft een preventiedirecteur benoemd om de gezondheid en veiligheid in het oog te houden. Hij wordt ondersteund door de regionale en nationale preventie managers. Naast de preventie managers nemen ook project managers initiatief voor veiligheidsprojecten die ze evalueren en opvolgen. Zij houden preventievergaderingen met de medewerkers, organiseren opleidingen over verkeersveiligheid en lanceren campagnes en communicatie over veiligheid.

De stuurgroep evalueert jaarlijks de gegevens en prestatie van HR-MVO.

Nabijheid: De Head of Procurement (Algemeen Hoofd Aankopen) van bpost België is verantwoordelijk voor maatschappelijke en milieugerelateerde zaken die upstream in de leveringsketen gesitueerd zijn. Hij legt interne doelen vast die overeenkomen met de MVO-ambities (samen met het Head of Sustainability (Algemeen Hoofd Duurzaamheid)). Het departement Procurement betreft hier ook een Procurement Manager excellence bij die de opvolging van de initiatieven en doelstellingen op zich neemt.

Initiatieven die de gemeenschap ten goede komen, hebben een eigen manager die normaal gezien rapporteert aan de directeur Public Affairs.

In het kader van Star4U wordt elk project ten behoeve van de gemeenschap gekozen door een onafhankelijke jury op basis van de ontvangen aanvragen. De impact, het budget en het schema van alle projectvoorstellen worden geëvalueerd aan de hand van specifieke criteria (diversiteit, duurzaamheid en zorg voor mensen).

De Koning Boudewijnstichting beheert het Alfabetiseringsfonds van bpost.

Onze ambitie is om duurzaamheid op een gelijkaardige manier te verankeren bij onze dochterondernemingen (cultuur en processen). De beste praktijken kunnen worden verzameld en gedeeld binnen de bpost Groep.

Relatie met onze stakeholders

Op alle niveaus van het bedrijf waken we erover om onze stakeholders te betrekken. De stakeholders en hun verwachtingen, worden geïdentificeerd met behulp van bestaande benaderingen en processen, zoals enquêtes, deelname aan relevante fora, sociale dialoog, review van leverancierscontracten en klantenfeedback (met name via sociale netwerken) en via rondetafelgesprekken. Op de volgende pagina vindt u de onvolledige lijst van externe stakeholders en wat we voor hen doen.

Om deze inspanningen beter te richten van nu tot 2020, betrekken we onze stakeholders bij onze strategische denkoefeningen en bepalen we samen met hen de toekomstige uitdagingen van bpost op het vlak van duurzame ontwikkeling. [Klik hier](#) om ons Stakeholderbeleid in te kijken.

Stakeholdergroep	Relatie met onze stakeholders	Aangesneden onderwerpen
Ngo's/Partners	bpost zet zich in voor zijn klanten en wisselt beste praktijken met hen uit op het vlak van duurzame ontwikkeling tussen postoperatoren, via de International Post Cooperation en Post Europe, The Shift en The Club of Rome EU Chapter Sustainability networks.	<ul style="list-style-type: none">• Groen wagenpark• Groene gebouwen• Ethiek en diversiteit• Gemeenschap betrekken• Afvalbeheer
Leveranciers	bpost voert een studie uit bij zijn voornaamste leveranciers om meer inzicht te krijgen in hun visie en hun duurzaamheidsresultaten (Ecovadis methodologie).	<ul style="list-style-type: none">• Continuïteit van onze activiteiten• Ethiek en diversiteit• Groen wagenpark• Verantwoordelijke producten en diensten• Verantwoordelijke en duurzame aankopen
Werknemers/ vakbonden	bpost geeft om zijn werknemers en neemt daarom jaarlijkse metingen af van hun welzijn en betrokkenheid. Het bedrijf organiseert initiatieven met het personeel voor communicatie en bewustzijn rond MVO-thema's en houdt maandelijks besprekingen met de sociale partners om projecten voor verandering en projecten die het welzijn op het werk beïnvloeden, op te volgen.	<ul style="list-style-type: none">• Continuïteit van onze activiteiten• Tevredenheid en betrokkenheid van onze medewerkers• Gezondheid en veiligheid van onze medewerkers• Ethiek en diversiteit• Sociale dialoog• Opleiding van de medewerkers en talentontwikkeling
Klanten	bpost zet zich in voor zijn klanten door middel van jaarlijkse tevredenheidsstudies, een klantendienst en een actieve aanwezigheid op sociale netwerken (Facebook, Twitter) en de website.	<ul style="list-style-type: none">• Klantentevredenheid• Groen wagenpark• Gezondheid en veiligheid van onze medewerkers• Verantwoordelijke en duurzame aankopen• Verantwoordelijke producten en diensten
Aandeelhouders en investeerders	bpost zet zich in voor zijn aandeelhouders en investeerders door middel van jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen, driemaandelijks berichten met de resultaten van bpost en de contactpersoon voor investeerderrelaties.	<ul style="list-style-type: none">• Continuïteit van onze activiteiten• Klantentevredenheid• Opleiding van de medewerkers en talentontwikkeling
Autoriteiten	bpost onderhoudt regelmatige contacten met de overheid en lokale autoriteiten om hen op de hoogte te brengen van de plannen van het bedrijf.	<ul style="list-style-type: none">• Groene gebouwen (Brusselse EPB-certificaat (Energieprestatie en Binnenklimaat gebouwen))• Groen wagenpark (elektrische voertuigen)• Gemeenschap betrekken• Sociale dialoog• Opleiding van de medewerkers en talentontwikkeling

Over ons MVO-verslag

Rapporteringsprincipes

bpost volgde de Global Reporting Initiative (GRI) Standards voor deze MVO rapportering (core option).

Materialiteitanalyse

Zoals vereist door de GRI Standards maakt bpost gebruik van een materialiteitsanalysemethodologie om de MVO-onderwerpen die de hoogste prioriteit hebben voor bpost en haar stakeholders te bepalen. Deze onderwerpen moeten gerichte aandacht krijgen en daarom worden opgenomen in de rapportering van bpost. De materialiteitsanalyse werd uitgevoerd in 2016 en werd begin 2017 bijgewerkt door externe stakeholders (werknemers, kenniscentra, ngo's en partners, vakbonden, leveranciers en klanten) en interne stakeholders (CEO, directiecomité, vertegenwoordigers van business units en departementen) van bpost België te raadplegen. De materialiteitsanalyse omvat de volgende twee stappen:

Stap 1 – identificatie van materiële aspecten: het doel van deze stap is het opmaken van een overzicht van alle relevante topics die bpost kan integreren in de rapportering. Een lijst werd samengesteld gebaseerd op de GRI-richtlijnen, de ISO 2600-richtlijnen en andere algemeen aanvaarde (MVO) richtlijnen en rapporteringen van sectorgenoten. De lijst werd, waar nodig, aangevuld door de toevoeging van specifieke thema's die relevant zijn voor de activiteiten van bpost en de MVO-strategie. Op basis van deze lijst bepaalde bpost de relevantie van elk onderwerp zodat de onderwerpen met de hoogste relevantie behouden werden voor stap 2, de prioritering van de onderwerpen.

Stap 2 – prioritering van materiële aspecten: In de tweede stap worden alle relevante onderwerpen gerangschikt op basis van hun belang en invloed. Bij het bepalen van de prioriteit, beschouwde bpost het belang van het onderwerp zowel uit het perspectief van bpost als van zijn interne en externe stakeholders. bpost maakt een onderscheid tussen twee types van onderwerpen:

- Onderwerpen met een hoge prioriteit (in de rechterbovenhoek): deze onderwerpen vertegenwoordigen de hoogste prioriteit voor bpost en worden beschouwd als de belangrijkste aandachtspunten en de kern van het MVO-verslag.
- Onderwerpen met een matige prioriteit (resterende drie hoeken): deze onderwerpen zijn ook relevant en worden opgevolgd maar ze kunnen niet altijd (volledig) worden behandeld in de MVO-rapportering.

Materialiteitsmatrix

Scope en grenzen

De informatie en het materiaal dat in dit MVO-verslag werd gebruikt, volgt de GRI Standards voor duurzaamheidsrapportering. Het werd verzameld bij interne departementen en is voornamelijk gebaseerd op informatie uit interne rapportering.

Anders dan het verslag van vorig jaar, betreft deze informatie alle activiteiten van bpost, met inbegrip van zijn dochterondernemingen, tenzij dit uitdrukkelijk anders wordt vermeld.

De volledige lijst van dochterondernemingen van bpost is terug te vinden in bposts geconsolideerde financiële rekeningen. Wij definiëren een dochteronderneming als een entiteit waarvan bpost meer dan 50% van de aandelen bezit en waarbij de omzet en het personeel van relevant belang zijn. De in onze gerapporteerde gegevens opgenomen dochterondernemingen worden hieronder vermeld.

Dochteronderneming		Datum van overname	% van FTE's dochterondernemingen	Scope		
Naam	% aandelen			Planeet	Mensen	Nabijheid
Radial	100%	2017	76%	●	●	●
Dynagroup	100%	2017	6%	●	●	●
Bubble post	100%	2017	< 5%	●	●	●
Ubiway	100%	2016	7%	●	●	●
Apple Express	100%	2016	< 5%	●	●	●
FDM	100%	2016	< 5%	●	●	●
De Buren	51%	2016	< 5%	●	●	●
Parcify	100%	2016	< 5%	●	●	●
Alvadis	100%	2016	< 5%	●	●	●
City Depot	99,7%	2015	< 5%	●	●	●
Landmark	100%	2013	5%	●	●	●
Speos	100%	2001	< 5%	●	●	●
Euro-Sprinters	100%	2002	< 5%	●	●	●

 Beperkte gegevens beschikbaar voor dochteronderneming

 Gegevens bijna volledig voor dochteronderneming

 Gegevens volledig voor dochteronderneming

De dochterondernemingen in de scope worden opgenomen vanaf de overnamedatum. Als de dochteronderneming werd overgenomen in 2017, bestrijken de gegevens enkel de periode na de overnamedatum.

Alle maatschappelijke en milieugegevens op onze website en in het Activiteitenverslag van 2017 betreffen het rapporteringsjaar 2017 (1 januari tot 31 december 2017).

Kwaliteit en betrouwbaarheid gegevens

De kwaliteit en de betrouwbaarheid van de milieugegevens in het MVO-verslag worden verzekerd door het departement Energie en Leefmilieu van bpost België. Dit departement voert jaarlijkse gegevenscontroles en -analyses uit, ontwikkelt verminderingssplannen en werkt nauw samen met de verschillende autoriteiten. We hebben verschillende externe partijen betrokken bij een kwaliteitsbeoordeling van de gerapporteerde gegevens: CO₂Logic, ISW Europa en Deloitte.

De HR-gegevens in het MVO-verslag worden voornamelijk meegedeeld aan externe partijen zoals de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.

Momenteel voeren we nieuwe interne rapporteringsprocessen in om de betrouwbaarheid

van de door onze dochterondernemingen geleverde gegevens te verbeteren. In 2018 zal er verdere actie worden ondernomen.

Externe controle

De kwaliteit van de gegevens van bpost op het vlak van CO₂-uitstoot werd gecontroleerd door een externe instelling, SGS, en het bedrijf verkreeg de ISO 14001-certificering. bpost zal zijn gegevens consolideren, met inbegrip van de dochterondernemingen, vooraleer dit MVO-verslag in te dienen voor externe controle.

Erkenning en partnerschappen

Erkenning, criteria en beoordelingen

bpost ontving de volgende erkenningen voor zijn MVO-aanpak.

 <p>International Post Corporation: 1ste op de Internationale Ranking</p>	 <p>Post Europe: CSR “Coup de Cœur Award” voor bpost’s programma voor zuinig rijden (Eco-driving) in 2015 en voor beepost in 2017.</p>	 <p>Ecovadis CSR ratingkantoor: Gouden rating (72/100) BPOST NV (GROEP) zit in de top 1% van door EcoVadis beoordeelde leveranciers in alle categorieën.</p>
 <p>Lean & Green Award van het VIL in partnerschap met Logistics in Wallonia.</p>	 <p>Carbon Disclosure Project: in 2014 kwam bpost op de A-lijst van de CDP Climate Performance Leadership Index (CPLI).</p>	 <p>bpost werd geselecteerd voor opname in de Ethibel Sustainability Index (ESI) Excellence Europe.</p>
 <p>CO₂ neutrale verzendingen: voor onze eigen verzendingen & optioneel voor onze klanten.</p>	 <p>Brussels Diversiteitslabel</p>	 <p>Belgische Business Award voor het milieu: bpost werd tweede in Environmental Management in 2016.</p>

Samenwerkingen en lidmaatschappen

Duurzaamheid en MVO kan niet worden uitgevoerd in isolement. bpost engageert zich met de volgende samenwerkingen om samen bij te dragen tot duurzame ontwikkeling:

- **International Post Corporation**
- **Post Europe**
- **CO₂logic**
- **The Shift**
- **UN Global Compact**
- **UN Sustainable Development Goals (Belgian charter)**
- **Lean and Green**
- **Green Deal Ciruclair Aankopen**
- **FSC/PEFC**
- **Natuurpunt**
- **Fost Plus**
- **Diversity Managers Association Belgium**
- **Pluribus Europe**
- **Experiance@work**
- **Diversicom**
- **WannaWork**
- **DUO for a job**

Verslag van het College van commissarissen aan de algemene vergadering van de naamloze vennootschap van publiek recht bpost over het boekjaar afgesloten op 31 december 2017

Overeenkomstig de wettelijke en statutaire bepalingen, brengen wij u verslag uit in het kader van ons mandaat van College van commissarissen van de naamloze vennootschap van publiek recht bpost (de "Vennootschap") en van de dochterondernemingen (samen de "Groep"). Dit verslag omvat ons oordeel over het geconsolideerde balans op 31 december 2017, de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde geconsolideerde resultaten, het mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht voor het boekjaar dat afgesloten werd op 31 december 2017 en de toelichting (alle stukken gezamenlijk "de Geconsolideerde Jaarrekening") en omvat tevens ons verslag betreffende de overige door de wet en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden als College van commissarissen benoemd door de algemene vergadering op 13 mei 2015, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité en op voordacht van de ondernemingsraad. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die zal beraadslagen over de Geconsolideerde Jaarrekening afgesloten op 31 december 2017. We hebben de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de Groep uitgevoerd gedurende 9 opeenvolgende boekjaren.

Verslag over de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de Geconsolideerde Jaarrekening van de naamloze vennootschap van publiek recht bpost, die de geconsolideerde balans op 31 december 2017 omvat, alsook de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde geconsolideerde resultaten, het mutatieoverzicht van het geconsolideerd eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum en de toelichting, met een geconsolideerd balanstotaal van 3.223,3 miljoen EUR en waarvan de geconsolideerde resultatenrekening afsluit met een winst van het boekjaar van 322,9 miljoen EUR.

Naar ons oordeel geeft de Geconsolideerde Jaarrekening een getrouw beeld van het geconsolideerde eigen vermogen en van de geconsolideerde financiële positie van de Groep op 31 december 2017 alsook van de geconsolideerde resultaten en de geconsolideerde kasstromen voor het boekjaar afgesloten op die datum, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals goedgekeurd door de Europese Unie ("IFRS") en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

Basis voor ons oordeel zonder voorbehoud

We hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met de International Standards on Auditing ("ISA's"). Onze verantwoordelijkheden uit hoofde van die standaarden zijn nader beschreven in het gedeelte "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening" van ons verslag.

Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Kernpunten van de controle

De kernpunten van onze controle betreffen die aangelegenheden die volgens ons professioneel oordeel het meest significant waren bij onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening van de huidige verslagperiode.

Deze aangelegenheden werden behandeld in de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening als een geheel en bij het vormen van ons oordeel hieromtrent en derhalve formuleren wij geen afzonderlijk oordeel over deze aangelegenheden.

Personeelsbeloningen op lange termijn

Beschrijving van het kernpunt

De verplichtingen betreffende de personeelsbeloningen op lange termijn bedragen 326,9 miljoen EUR per 31 december 2017 en worden beschreven in toelichting 6.27 van de Geconsolideerde Jaarrekening. De personeelsbeloningen op lange termijn zijn belangrijk voor onze controle omwille van de omvang van het bedrag erkend voor deze verplichtingen, de inschattingen met betrekking tot de voornaamste actuariële veronderstellingen (zoals de verdisconteringsvoet, inflatiepercentage, sterftetabellen, stijging van lonen en medische kosten, ...) alsook de vereiste technische expertise voor de berekening en de correcte weergave van de impact van deze verplichtingen in de Geconsolideerde Jaarrekening conform IAS 19. Daarenboven is het belangrijk dat de interne controleomgeving er toe bijdraagt dat de onderliggende deelnemersdata (zoals personeelsbestand, leeftijd, dienstjaren, lonen, ...) betrouwbaar zijn, op een correcte manier verwerkt worden en dat potentiële wijzigingen correct en tijdig gereflecteerd worden in de Geconsolideerde Jaarrekening.

Uitgevoerde procedures

Onze controleprocedures omvatten onder meer het volgende:

- We hebben een gedetailleerd nazicht uitgevoerd van het actuariële verslag zoals voorbereid door de externe aangestelde actuaaris door de Vennootschap, om ons te verzekeren dat alle karakteristieken van de plannen, op gepaste wijze zijn opgenomen in de actuariële berekeningen.
- We hebben de bekwaamheid, onafhankelijkheid en integriteit van de door de Vennootschap aangestelde externe actuaaris beoordeeld.
- We hebben de onderliggende data (zoals personeelsbestand, leeftijd, dienstjaren, lonen, ...) die in de actuariële berekening gebruikt werden, afgestemd met de broninformatie van het Human Resources departement van de Vennootschap.
- We hebben de redelijkheid van de voornaamste actuariële veronderstellingen (zoals de verdisconteringsvoet, inflatiepercentage, sterftetabellen, stijging van lonen en medische kosten, ...) beoordeeld met de assistentie van onze interne actuarissen.
- We hebben geverifieerd of de actuariële berekeningen op een correcte manier werden verwerkt in de voorzieningen voor de personeelsbeloningen op lange termijn in de Geconsolideerde Jaarrekening, en dit in overeenstemming met IAS19.
- We hebben gedetailleerde analytische procedures uitgevoerd op de voornaamste verplichtingen voortvloeiend uit de plannen op lange termijn, om de redelijkheid van de wijzigingen ten opzichte van het voorgaande boekjaar te verifiëren.
- We hebben de correctheid en de volledigheid van de toelichtingen betreffende de personeelsbeloningen op lange termijn geverifieerd met de vereisten van de standaard IAS19 zoals omschreven in de toelichting 6.27 van de Geconsolideerde Jaarrekening.

Bedrijfscombinaties

Beschrijving van het kernpunt

Gedurende de laatste 2 jaren heeft de Vennootschap verschillende bedrijfscombinaties gedaan. De totale

erkende goodwill volgend uit de bedrijfscombinaties per 31 december 2017, bedraagt 769,7 miljoen EUR. Tevens werden er omvangrijke schulden tot uiting gebracht met betrekking tot de nog uit te betalen voorwaardelijke vergoedingen ('earn-out') op basis van de afgesloten overeenkomsten geboekt voor een totaal bedrag van 78,2 miljoen EUR per 31 december 2017. Zoals beschreven in de toelichtingen 6.6 en 6.19 van de Geconsolideerde Jaarrekening, werd een omvangrijk bedrag aan goodwill (571,7 miljoen EUR) erkend, dat nog voorlopig is doordat de Vennootschap één jaar tijd heeft om de allocatie van de aankoopprijs uit te voeren in overeenstemming met IFRS 3.

De allocatie van de aankoopprijs omvat het aligneren van de boekhouding van de overgenomen vennootschappen met de waarderingsregels van de Vennootschap en vereist diverse veronderstellingen en hypothesen om de reële waarde van de overgenomen activa en passiva in te schatten conform IFRS 3. Daarenboven wordt de waardering van de voorwaardelijke vergoedingen beïnvloed door diverse inschattingen met betrekking tot de onderliggende hypothesen die gebruikt werden in de waarderingsmodellen die voornamelijk gebaseerd zijn op gebudgetteerde sleutelindicatoren ("KPI's") zoals bepaald in de overnamecontracten.

Uitgevoerde procedures

Onze controleprocedures omvatten onder meer het volgende:

- We hebben controleprocedures uitgevoerd op de boekhouding van de verworven entiteiten op datum van overname. De Vennootschap heeft externe specialisten aangesteld om due diligence procedures uit te voeren. De bevindingen van de externe specialisten werden geanalyseerd en besproken. Daarnaast hebben we de omzetting van de boekhouding van de overgenomen entiteiten naar de waarderingsregels van de Vennootschap, geverifieerd.
- We hebben gebruik gemaakt van interne waarderingsexperten om de gepastheid te verifiëren van de door de Vennootschap toegepaste methodologie ter berekening van de reële waarde van de overgenomen activa en passiva alsook of deze in overeenstemming zijn met IFRS 3 en gangbare marktpraktijken.
- We hebben samen met onze interne waarderingsexperten de belangrijkste onderliggende informatie en hypothesen (onderliggende openingsbalansen, business plannen, verdisconteringsvoeten, EBITDA marges, voorspelde groei percentages, ...) geverifieerd en vergeleken met marktinformatie, die gebruikt werden tijdens de allocatie van de aankoopprijs. Deze allocatie van de aankoopprijs oefening werd voorbereid door de Vennootschap met assistentie van door hen aangestelde externe waarderingspecialisten.
- We hebben de bekwaamheid, onafhankelijkheid en integriteit van de door de Vennootschap aangestelde externe waarderingspecialisten beoordeeld.
- We hebben alle significante boekhoudkundige verwerkingen met betrekking tot de geïdentificeerde reële waarden van de verworven activa en passiva zoals bepaald in de purchase price allocation model, afgestemd.
- Met betrekking tot de waardering van de earn-out verplichtingen, hebben we de onderliggende contracten geanalyseerd en geverifieerd of de contractuele bepalingen correct verwerkt werden in de bepaling van de ingeschatte earn-out verplichtingen. De onderliggende budgetplannen van de verworven bedrijfscombinaties die gebruikt werden ter bepaling van de waardering van de ingeschatte

earn-out verplichtingen, werden besproken en geëvalueerd met de Vennootschap. Daarnaast hebben we de mathematische accuraatheid nagekeken van de gedetailleerde berekeningen ter ondersteuning van de waardering van deze earn-out verplichtingen.

- Tenslotte hebben we de adequaatheid van de toelichtingen 6.6 en 6.19 van de Geconsolideerde Jaarrekening nagekeken opdat deze in overeenstemming zijn met de IFRS.

Omzet erkenning

Beschrijving van het kernpunt

Omzet erkenning is een kernpunt van onze audit omwille van de omvangrijke bedragen (totaal van de bedrijfsopbrengsten voor 2017 bedraagt 3.023,8 miljoen EUR), de complexiteit en doordat de bepaling van de omzet op jaareinde, diverse inschattingen omvat. De voornaamste risico's zijn gerelateerd aan:

- Omzet gerelateerd aan de financiële vergoedingen voor Diensten van Algemeen Economische Belang ("DAEB"; 270,0 miljoen EUR zoals opgenomen toelichting 6.8 van de Geconsolideerde Jaarrekening) dewelke op jaareinde ingeschat wordt op basis van complexe berekeningsmodellen en voorwaarden zoals bepaald in de onderliggende contracten. De contracten betreffende DAEB omvatten verschillende berekeningswijzen voor de bepaling van de jaarlijkse vergoedingen waarbij in de omzet erkenning rekening dient gehouden te worden met de laagste berekende vergoeding. De berekeningsmodellen zijn gebaseerd op diverse input data (zoals werkelijke volumes, kwaliteitsdoelen, gedragen kosten voor het uitvoeren van deze diensten, ...) en wordt beïnvloed door inschattingen van het management.
- Omzet van december 2017 voor Radial ingeschat op jaareinde en dewelke gefactureerd werd in januari 2018. Radial verleent voornamelijk logistieke diensten met betrekking tot e-commerce (technologische diensten, diensten betreffende het betalingsproces voor klanten, uitvoeren van betalingen, logistieke diensten, 24/7 helpdesk diensten betreffende internetwinkels, opvolging van bestellingen en de uitvoering ervan) alsook andere professionele diensten naar klanten toe. De bepaling van de omzet van december 2017 is belangrijk voor onze controle en is complex rekening houdende met verschillende inputgegevens die worden gebruikt en de berekeningen, het volume aan transacties, en de specifieke contractuele bepalingen zoals overeengekomen met de klanten.
- Omzet voortvloeiend uit diensten aan andere postoperatoren ("terminal dues") dewelke gebaseerd is op complexe berekeningen met verschillende onderliggende inputgegevens. De inschatting van deze omzet is gebaseerd op volumes (in kilogram en per eenheid), de prijzen en andere contractuele bepalingen zoals overeengekomen tussen de postoperatoren en de Vennootschap.

Uitgevoerde procedures

Onze controleprocedures omvatten onder meer het volgende:

- We hebben de opzet en de werking van de interne controleomgeving gerelateerd aan de omzetprocessen beschreven, de voornaamste interne controles geïdentificeerd en de werking ervan getest. Samen met onze interne IT specialisten, hebben we ook de IT omgeving en de voornaamste IT applicatie controles van de omzetprocessen getest.
- We hebben de inschattingen van het management voor het bepalen van de omzet erkenning, geëvalueerd en de onderliggende berekeningen beoordeeld door (i) verificatie en vergelijking van

de voornaamste inputdata en assumpties die gebruikt werden in de berekeningen van de omzet met onderliggende contracten, (ii) verificatie of het transfert van risico's en voordelen conform de contractuele bepalingen correct in rekening gebracht werden, (iii) een vergelijking van de voornaamste inputdata in de berekeningsmodellen van de omzet (vb. volumes, prijzen, ...) met onderliggende IT systemen, contracten en andere documenten verkregen van externe partijen.

- We hebben gedetailleerde analytische procedures uitgevoerd op maandbasis en ten opzichte van voorgaande boekjaar op de voornaamste omzetstromen zodat ongebruikelijke trends of transacties gedetecteerd werden.
- We hebben audit procedures uitgevoerd op significante transacties die geboekt of plaatsgevonden hebben in 2018 en geverifieerd of deze een impact hebben op de inschattingen per 31 december 2017.
- Tenslotte hebben we de adequaatheid en volledigheid van de toelichtingen van de Geconsolideerde Jaarrekening betreffende omzet nagekeken en geverifieerd of deze in overeenstemming zijn met de IFRS.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met IFRS en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Deze verantwoordelijkheid omvat het implementeren van een systeem van interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de Geconsolideerde Jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

In het kader van de opstelling van de Geconsolideerde Jaarrekening, is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Vennootschap om haar continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Vennootschap te vereffenen of om de bedrijfsactiviteiten stop te zetten of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle over de Geconsolideerde Jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de Geconsolideerde Jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een commissarisverslag waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van de Geconsolideerde Jaarrekening, beïnvloeden.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling

gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de Geconsolideerde Jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van het systeem van interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in het systeem van interne beheersing dat relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van het systeem van interne beheersing van de Vennootschap en van de Groep;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- Het concluderen van de aanvaardbaarheid van de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling, en op basis van de verkregen controle-informatie, concluderen of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Vennootschap en de Groep om de continuïteit te handhaven. Als we besluiten dat er sprake is van een onzekerheid van materieel belang, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons commissarisverslag te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de Geconsolideerde Jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot op de datum van ons commissarisverslag. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de continuïteit van de Vennootschap of van de Groep niet langer gehandhaafd kan worden;
- Het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de Geconsolideerde Jaarrekening, en of deze jaarrekening, de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld.

Wij communiceren met het auditcomité binnen het bestuursorgaan, onder andere over de geplande reikwijdte en onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die we identificeren gedurende onze controle.

Omdat we de eindverantwoordelijkheid voor ons oordeel dragen, zijn we ook verantwoordelijk voor het organiseren, het toezicht en het uitvoeren van de controle van de dochterondernemingen van de Groep. In die zin hebben wij de aard en omvang van de controleprocedures voor deze entiteiten van de Groep bepaald.

We verstrekken aan het auditcomité binnen het bestuursorgaan een verklaring dat we de relevante

deontologische vereisten inzake onafhankelijkheid naleven en we melden hierin alle relaties en andere aangelegenheden die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid zouden kunnen beïnvloeden, alsook, voor zover van toepassing, de bijbehorende maatregelen die we getroffen hebben om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Aan de hand van de aangelegenheden die met het auditcomité binnen het bestuursorgaan besproken worden, bepalen we de aangelegenheden die het meest significant waren bij de controle van de Geconsolideerde Jaarrekening over de huidige periode en die daarom de kernpunten van onze controle uitmaken. We beschrijven deze aangelegenheden in ons verslag, tenzij het openbaar maken van deze aangelegenheden is verboden door wet- of regelgeving.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

Verantwoordelijkheden van het College van commissarissen

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm (Herzien) bij de in België van toepassing zijnde internationale auditstandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en andere informatie opgenomen in het jaarrapport

Naar ons oordeel, na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening, stemt dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening overeen met de Geconsolideerde Jaarrekening voor hetzelfde boekjaar, enerzijds, en is dit jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening opgesteld overeenkomstig artikel 119 van het Wetboek van vennootschappen, anderzijds.

In de context van onze controle van de Geconsolideerde Jaarrekening zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport, zijnde:

- Overzicht kerncijfers
- Boodschap aan de stakeholders
- Belangrijkste gebeurtenissen in het jaar

een afwijking van materieel belang bevatten, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, hebben wij geen afwijking van materieel belang te melden. Verder drukken wij geen redelijke mate van zekerheid uit over het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening en de andere informatie opgenomen in het jaarrapport.

De niet-financiële informatie zoals vereist op grond van artikel 119, § 2 van het Wetboek van vennootschappen, werd opgenomen in het jaarverslag over de Geconsolideerde Jaarrekening. De Groep heeft

zich bij het opstellen van deze niet-financiële informatie gebaseerd op Global Reporting Initiatives standaarden (hierna "GRI"). Wij spreken ons evenwel niet uit over de vraag of deze niet-financiële informatie in alle van materieel belang zijnde opzichten is opgesteld in overeenstemming met het vermelde GRI. Verder drukken wij geen enkele mate van zekerheid uit over individuele elementen opgenomen in deze niet-financiële informatie.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

Wij hebben geen opdrachten verricht die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Geconsolideerde Jaarrekening en zijn in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Vennootschap en de Groep.

De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle van de Jaarrekening bedoeld in artikel 134 van het Wetboek van vennootschappen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de Jaarrekening.

Andere vermeldingen

- Huidig verslag is consistent met onze aanvullende verklaring aan het auditcomité bedoeld in artikel 11 van de verordening (EU) nr. 537/2014.

Brussel, 13 maart 2018

Ernst & Young Bedrijfsrevisoren BCVBA

Vertegenwoordigd door

Eric Golenvaux
Vennoot*

* Handelend in naam van een BVBA

PVMD Bedrijfsrevisoren BCVBA

Vertegenwoordigd door

Caroline Baert
Vennoot*

* Handelend in naam van een BVBA

GRI Standards Inhoudsindex - Core optie

GRI 102: Algemene publicaties

1. Profiel van de organisatie

102-1	Naam van de organisatie	Geconsolideerde jaarrekening 2017 - Structuur bpost groep, p. 100
102-2	Voornaamste merken, producten en/of diensten	MVO-verslag - MVO ambitie en strategie (Creëren van waarde), p. 125
102-3	Locatie van het hoofdkwartier van de organisatie	Muntplein, 1000 Brussel, België
102-4	Landen waar de organisatie is gevestigd	MVO-verslag - MVO ambitie en strategie (Creëren van waarde), p. 125
102-5	Eigendomsstructuur en rechtsvorm	Geconsolideerde jaarrekening 2017 - Structuur bpost groep, p. 100
102-6	Afzetmarkten	Geconsolideerde jaarrekening 2017 - 6. Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening (6.33 Overzicht van dochterondernemingen), p. 96-97 MVO-verslag - MVO ambitie en strategie (Creëren van waarde), p. 125
102-7	Bedrijfsomvang	Overzicht kerncijfers, p. 3 MVO-verslag - MVO ambitie en strategie (Creëren van waarde), p. 125
102-8	Informatie over medewerkers	MVO-verslag - Mensen (bpost-personeel), p. 131
102-9	Supply chain van de organisatie	MVO-verslag - Nabijheid (Nabijheid tot onze leveranciers), p. 140
102-10	Significante wijzigingen aan de omvang, de structuur en de organisatie gedurende de rapporteringsperiode	Boodschap aan de stakeholders, p. 4-5
102-11	Toepassing van het voorzorgsprincipe door de organisatie	MVO-verslag - Planeet, p. 133 MVO-verslag - Nabijheid (Nabijheid tot onze klanten via onze diensten), p. 140
102-12	Extern ontwikkelde handvesten, principes of andere initiatieven die door de organisatie worden onderschreven	MVO-verslag - Erkenning en partnerschappen, p. 146
102-13	Lidmaatschap van verenigingen, waaronder belangenorganisaties	MVO-verslag - Erkenning en partnerschappen, p. 146

2. Strategie

102-14	Verklaring van de hoogste beslissingsbevoegde	Boodschap aan de stakeholders, p. 4-5
--------	---	---------------------------------------

3. Ethiek en integriteit

102-16	Beschrijving van de door de organisatie gehanteerde waarden, principes, standaarden en gedragsnormen	MVO-verslag - MVO ambitie en strategie (Creëren van waarde), p. 125 MVO-verslag - Mensen (Ethiek en diversiteit), p. 130
--------	--	---

4. Bestuur (governance)

102-18	Bestuursstructuur	Verklaring inzake deugdelijk bestuur - Raad van Bestuur en Executive Management, p. 106-111 MVO-verslag - Duurzaamheidsbeheer, p. 142
--------	-------------------	--

5. Stakeholderbetrokkenheid

102-40	Lijst van stakeholdergroepen	MVO-verslag - Relatie met onze stakeholders, p. 143
102-41	Collectieve arbeidsovereenkomsten	MVO-verslag - Mensen (Sociale dialoog), p. 132
102-42	Basis voor de identificatie en selectie van stakeholdergroepen	MVO-verslag - Relatie met onze stakeholders, p. 143
102-43	Wijze waarop stakeholders betrokken worden	MVO-verslag - Relatie met onze stakeholders, p. 143
102-44	Belangrijkste vragen en bezorgdheden die zijn geuit via stakeholderbetrokkenheid	MVO-verslag - Relatie met onze stakeholders, p. 143

6. Verslagprofiel

102-45	Alle entiteiten opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de organisatie	Geconsolideerde jaarrekening 2017 - 6. Toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening (6.33 Overzicht van dochterondernemingen), p. 96-97 MVO-verslag - Over ons MVO-verslag (Scope en grenzen), p. 145
102-46	Bepalen van de verslaginhoud en afbakening van de materiële onderwerpen	MVO-verslag - Over ons MVO-verslag (Materialiteitsanalyse), p. 144 In totaal hebben we 9 materiële onderwerpen met een hoge prioriteit bepaald, die een invloed hebben op de activiteiten van bpost, zijn medewerkers of klanten. Tijdens de materialiteitsanalyse hebben we gekeken naar bpost zelf, maar ook naar de impact breder dan zijn eigen activiteiten, zoals binnen zijn gehele waardenketen. Onderwerpen m.b.t. de supply chain van bpost, de impact van zijn producten en diensten of de impact op de maatschappij in zijn geheel werden behandeld.
102-47	Lijst met materiële aspecten	MVO-verslag - Over ons MVO-verslag (Materialiteitsanalyse), p. 144
102-48	Herformulering van informatie	Niet van toepassing
102-49	Veranderingen in de rapportering	Dit jaar heeft bpost de scope van zijn rapportering uitgebreid naar zijn dochterondernemingen. We zijn van plan om onze gegevensverzameling volgend jaar verder te consolideren en professionaliseren.
102-50	Verslagperiode	1 januari 2017 tot 31 december 2017
102-51	Datum van het meest recente verslag	31 mei 2016
102-52	Rapporteringscyclus	Jaarlijks
102-53	Aanspreekpunt bij vragen over het verslag	Thibault d'Ursel - Head of Global sustainability: thibault.d'ursel@bpost.be
102-54	Rapporteringaanspraken in overeenstemming met de GRI Standards	Core
102-55	GRI inhoudsindex	Niet van toepassing.
102-56	Validatie van het verslag door externe personen	MVO-verslag - Over ons MVO-verslag (Kwaliteit en betrouwbaarheid gegevens), p. 145

Specifieke publicaties over zeer materiële aspecten

Bedrijfscontinuïteit (GRI 201: Economic performance 2016)

DMA	103-1: Uitleg over het materiële aspect en het toepassingsgebied 103-2: Managementaanpak en zijn onderdelen 103-3: Evaluatie van de managementaanpak	103-1: MVO-verslag - MVO ambitie en strategie (Creëren van gedeelde waarde), p. 124; MVO-verslag - Over ons MVO-verslag (Materialiteitsanalyse), p. 144 103-2: MVO-verslag - MVO ambitie en strategie (Creëren van gedeelde waarde), p. 124 103-3: Financiële analyse, p. 7-10
201-1	Directe economische waarde	103-3: Financiële analyse, p. 7-10 MVO-verslag - Nabijheid (Nabijheid tot onze samenleving), p. 138

Ethiek en diversiteit (GRI 205: Anti corruption 2016 en GRI 405: Diversity and equal opportunity 2016)

DMA	103-1: Uitleg over het materiële aspect en het toepassingsgebied 103-2: Managementaanpak en zijn onderdelen 103-3: Evaluatie van de managementaanpak	103-1: MVO-verslag - Mensen (Ethiek en diversiteit), p. 130; MVO-verslag - Over ons MVO-verslag (Materialiteitsanalyse), p. 144 103-2: MVO-verslag - Mensen (Ethiek en diversiteit), p. 130 103-3: MVO-verslag - Mensen (KPIs), p. 127; MVO-verslag - Duurzaamheidsbeheer, p. 142
205-3	Bevestigde incidenten m.b.t. corruptie en ondernomen actie	MVO-verslag - Mensen (KPIs), p. 127
405-1	Diversiteit van beheersorganen en medewerkers	Verklaring inzake deugdelijk bestuur - Diversiteit, p. 120-122 MVO-verslag - Mensen (KPIs), p. 127 MVO-verslag - Mensen (bpost-personeel), p. 131
Eigen indicator	Aantal geregistreerde klachten over ethische inbreuken	MVO-verslag - Mensen (KPIs), p. 127

Tevredenheid van de medewerkers (GRI 401: Employment 2016)

DMA	103-1: Uitleg over het materiële aspect en het toepassingsgebied 103-2: Managementaanpak en zijn onderdelen 103-3: Evaluatie van de managementaanpak	103-1: MVO-verslag - MVO ambitie en strategie (Creëren van gedeelde waarde), p. 124; MVO-verslag - Over ons MVO-verslag (Materialiteitsanalyse), p. 144 103-2: MVO-verslag - MVO ambitie en strategie (Creëren van gedeelde waarde), p. 124 103-3: MVO-verslag - Hoogtepunten van 2017 (Globale KPIs), p. 126
401-1	Nieuwe aanwervingen en personeelsverloop	MVO-verslag - Mensen (bpost-personeel), p. 131
Eigen indicator	Betrokkenheid van de medewerkers	103-3: MVO-verslag - Hoogtepunten van 2017 (Globale KPIs), p. 126

Groen wagenpark en groene gebouwen (GRI 302: Energy 2016 en GRI 305: Emissions 2016)

DMA	103-1: Uitleg over het materiële aspect en het toepassingsgebied 103-2: Managementaanpak en zijn onderdelen 103-3: Evaluatie van de managementaanpak	103-1: MVO-verslag - Planeet (Groen wagenpark / Groene gebouwen), p. 136; MVO-verslag - Over ons MVO-verslag (Materialiteitsanalyse), p. 144 103-2: MVO-verslag - Planeet (Groen wagenpark / Groene gebouwen), p. 136 103-3: MVO-verslag - Duurzaamheidsbeheer, p. 142; MVO-verslag - Planeet (KPIs), p. 134
302-1	Energieverbruik binnen de organisatie	MVO-verslag - Planeet (KPIs), p. 134
302-4	Vermindering van energieverbruik	MVO-verslag - Planeet (KPIs), p. 134
305-1	Directe uitstoot van broeikasgassen (GHG - scope 1)	MVO-verslag - Planeet (KPIs), p. 134
305-2	Indirecte uitstoot van broeikasgassen (GHG - scope 2)	MVO-verslag - Planeet (KPIs), p. 134
305-3	Andere indirecte uitstoot van broeikasgassen (GHG - scope 3)	MVO-verslag - Planeet (KPIs), p. 134
305-5	Vermindering van de uitstoot van broeikasgassen (GHG)	MVO-verslag - Planeet (KPIs), p. 134

Gezondheid en veiligheid van de medewerkers (GRI 403: Occupational health and safety 2016)

DMA	103-1: Uitleg over het materiële aspect en het toepassingsgebied 103-2: Managementaanpak en zijn onderdelen 103-3: Evaluatie van de managementaanpak	103-1: MVO-verslag - Mensen (Gezondheid en veiligheid van de medewerkers), p. 129; MVO-verslag - Over ons MVO-verslag (Materialiteitsanalyse), p. 144 103-2: MVO-verslag - Mensen (Gezondheid en veiligheid van de medewerkers), p. 129 103-3: MVO-verslag - Mensen (KPIs), p. 127; MVO-verslag - Duurzaamheidsbeheer, p. 142
403-2	Type en aantal arbeidsongevallen, aantal dagen afwezigheid, absentisme en aantal werkgerelateerde dodelijke ongevallen	MVO-verslag - Mensen (KPIs), p. 127

Sociale dialoog (GRI 402: Labor/management relations 2016)

DMA	103-1: Uitleg over het materiële aspect en het toepassingsgebied 103-2: Managementaanpak en zijn onderdelen 103-3: Evaluatie van de managementaanpak	103-1: MVO-verslag - Mensen (Sociale dialoog), p. 132; MVO-verslag - Over ons MVO-verslag (Materialiteitsanalyse), p. 144 103-2: MVO-verslag - Mensen (Sociale dialoog), p. 132 103-3: MVO-verslag - Mensen (KPIs), p. 127; MVO-verslag - Mensen (Sociale dialoog), p. 132
402-1	Minimum aankondigingsperiode voor operationele veranderingen	Het syndicaal statuut bepaalt de onderhandelings- en overlegprincipes. Reorganisatiedossiers moeten binnen de 10 werkdagen voor het overleg naar de vakbonden doorgestuurd worden.
Eigen indicator	Gemiddeld aantal stakingsdagen per 1.000 medewerkers	MVO-verslag - Mensen (KPIs), p. 127

Opleiding en ontwikkeling van de medewerkers (GRI 404: Training and education 2017)

DMA	103-1: Uitleg over het materiële aspect en het toepassingsgebied 103-2: Managementaanpak en zijn onderdelen 103-3: Evaluatie van de managementaanpak	103-1: MVO-verslag - Mensen (Opleiding van de medewerkers en talentontwikkeling), p. 129; MVO-verslag - Over ons MVO-verslag (Materialiteitsanalyse), p. 144 103-2: MVO-verslag - Mensen (Opleiding van de medewerkers en talentontwikkeling), p. 129 103-3: MVO-verslag - Mensen (KPIs), p. 127; MVO-verslag - Duurzaamheidsbeheer, p. 142
-----	--	---

404-1	Gemiddeld aantal opleidingsuren per jaar per medewerker	MVO-verslag - Mensen (KPIs), p. 127
-------	---	-------------------------------------

Andere GRI indicatoren

Verantwoordelijk en duurzaam aankoopbeleid (GRI 204: Procurement practices 2016, 308: Supplier environmental assessment 2016 en GRI 414: Supplier social assessment 2016)

204-1	Deel van de uitgaven dat besteed wordt bij lokale leveranciers	MVO-verslag - Nabijheid (KPIs), p. 138
-------	--	--

308-1	Percentage nieuwe leveranciers beoordeeld op milieucriteria	MVO-verslag - Nabijheid (KPIs), p. 138
-------	---	--

414-1	Percentage nieuwe leveranciers beoordeeld op sociale criteria	MVO-verslag - Nabijheid (KPIs), p. 138
-------	---	--

Afvalbeheer (GRI 301: Materials 2016)

306-2	Afval per type en verwerkingsmethode	MVO-verslag - Planeet (KPIs), p. 134
-------	--------------------------------------	--------------------------------------

Betrokkenheid bij de gemeenschap (GRI n.v.t.)

Eigen indicator	Totaal bedrag aan schenkingen	MVO-verslag - Nabijheid (KPIs), p. 138
-----------------	-------------------------------	--

Verantwoordelijke producten en diensten (GRI n.v.t.)

Eigen indicator	Aantal brieven waarvoor klanten hun CO ₂ -uitstoot hebben gecompenseerd	MVO-verslag - Planeet (KPIs), p. 134
-----------------	--	--------------------------------------
